



**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

**SANATTA
YETERLİK
TEZİ**

**AMASYA II. BAYEZİD KÜTÜPHANESİNDE
BULUNAN ŞAH U GEDA MESNEVİSİNİN TEZYİNATI VE
ÖZGÜN TASARIMLARA YANSIMASI**

SEVDA EMLAK

GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI

TEMMUZ 2017



**AMASYA II. BAYEZİD KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN ŞAH U
GEDA MESNEVİSİNİN TEZİYİNATI VE ÖZGÜN TASARIMLARA
YANSIMASI**

Sevda EMLAK

DANIŞMAN Prof. Aysen SOYSALDI

**SANATTA YETERLİK TEZİ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

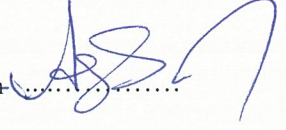
TEMMUZ 2017

Sevda EMLAK tarafından hazırlanan “Amasya II. Bayazid Kütüphanesi’nde Bulunan Şah u Geda Mesnevisi’nin Tezyinatı ve Özgün Tasarımlara Yansıması” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalında SANATTA YETERLİK TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Aysen SOYSALDI

Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, Gazi Üniversitesi

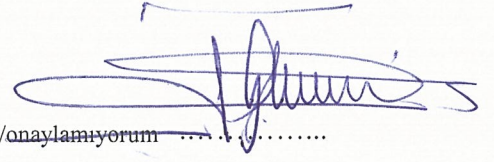
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Sanatta Yeterlik Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum



Başkan : Prof. İlhan ÖZKEÇECİ

Sanat Yönetimi Anabilim Dalı, Yıldız Teknik Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Sanatta Yeterlik Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum



Üye : Doç.Dr. Sevay ATILGAN

Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

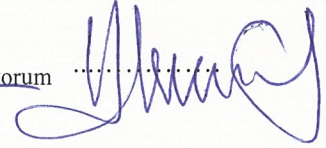
Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Sanatta Yeterlik Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum



Üye : Yrd.Doç.Dr. Hüseyin ELİTOK

Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, Atatürk Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Sanatta Yeterlik Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum



Üye : Yrd.Doç.Dr. Ökkeş Hakan ÇETİN

Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Sanatta Yeterlik Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum



Tez Savunma Tarihi: 07/07/2017

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Sanatta Yeterlik Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.



Sevda EMLAK

07.07.2017

AMASYA II. BAYEZİD KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN ŞAH U GEDA
MESNEVİSİNİN TEZYİNATI VE ÖZGÜN TASARIMLARA YANSIMASI
(Sanatta Yeterlik Tezi)

Sevda EMLAK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
Temmuz 2017

ÖZET

Milletlerin en değerli kültürel mirası olan yazma eserler, bilim ve sanat alanında yapılan çalışmalar için önemli kaynaklardır. Dini, ilmi ve edebi konular üzerine yazılan yazma eserler birçok kitap sanatını içinde barındırmaktadır. Amasya II. Bayezid Kütüphanesi, Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı dönemlerinde yazılıp, tezyin edilen, çeşitli nitelikte kıymetli yazma eserlerin bulunduğu, Osmanlı döneminde kurulmuş kütüphanelerdendir. Araştırmanın konusu Amasya II. Bayezid Kütüphanesinde bulunan Şah u Geda Mesnevi'sinin tezyinatı ve özgün tasarımlara yansımaları olarak belirlenmiştir. XVI. yüzyılda yaşadığı bilenen Taşlıcalı Yahya Bey'in yazmış olduğu Şah u Geda Mesnevi'sinin çalışmaya konu olan nüshası, tezyinat bakımından bugüne kadar akademik bir çalışmaya konu olmamıştır. Bu çalışma kitap sanatları alanına kaynak oluşturması ve katkı sağlaması bakımından önemlidir. Bu araştırmanın amacı mesnevinin tezyinat özelliklerini ortaya koymaktır. Çalışma, tarama yöntemine dayalıdır. Şah u Geda Mesnevi'sinin cilt özellikleri, tezhiplerinin üslup, renk ve kompozisyon açısından değerlendirilmesi yapılmıştır. Eserdeki tezyinatın desen kataloğu oluşturulmuş ve tezyinatından ilham alınarak on adet özgün eser üretilmiştir. Eserin elimizdeki nüshasının istinsah tarihi ve istinsah edeni belli olmadığından süsleme özellikleri incelenerek hangi yüzyılda çalışıldığı konusunda bazı olasılıklar üzerinde durulmuştur. Mesnevinin süslemesinin, Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki Muhibbi Divanı tezyinatı ile büyük benzerlikler gösterdiği tespit edilmiş olup bu konuda karşılaştırma yapılmıştır. Çalışmanın Tezhip sanatı bakımından istifade edilecek bir üsluba sahip olduğu ve ortaya konulan verilerin kitap sanatları alanında kayda değer bir fayda sağlayacağı sonucuna varılmıştır.

Bilim Kodu : 411/7021
Anahtar Sözcükler : Kitap Sanatları, Tezhip, Yazma Eser, Mesnevi, Taşlıcalı
Yahya, Şah u Geda
Sayfa Adedi : 360
Danışman : Prof. Aysen SOYSALDI

THE ORNAMENT OF “ŞAH U GEDA” MASNAVIS IN II. BAYEZİD LIBRARY
IN AMASYA AND ITS REFLECTION TO ORGINAL DESINGS
(Proficiency in Art Thesis)

Sevda EMLAK

GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF FINE ARTS
July 2017

ABSTRACT

Manuscripts, the most valuable cultural heritage of the nations, are important sources for studies carried out in the field of science and art. The manuscripts written on religious, scientific and literary subjects include many art books. Bayezid Library in Amasya is one of the libraries established in the Ottoman period and host various precious manuscripts written and ornamented in Seljuk's, Beyliks and Ottoman periods. The subject of the study is the embellishment of “Şâh u Gedâ” Masnavis in II. Bayezid Library in Amasya and its reflection to original designs. The copy of copy of Şah u Geda Masnavi which is written by Taşlıcalı Yahya Bey, who is known to have lived in the 16th century, has not been subject to an academic studying terms of embellishment until today. This thesis is important for providing resources and contributing the field of book arts. The aim of this study to reveal embellishment properties of this art work. This study was based on literature review. Masnavi of Şah u Geda's cover properties, illumination's style, colour and composition of art was evaluated. The embellishment design catalogue of this work art was composed and ten unique works were produced by inspired it's embellishment. Since the person who copied and the copy date of our transcript are not definite, it is focused on some of the possibilities of potential century when the work is carried out by examining the ornament features. It is found that it has got great similarities with of Dîvân-i Muhibbî in Topkapı Palace Museum Library; in this regard an evaluation is made It is concluded that the work has a style to be benefited in point of the art of illumination and the data provides considerable benefits to the book arts field.

Science Code : 411/7021
Key Words : Book Arts, Ornament, Manuscript, Masnavis, Taşlıcalı Yahya, Şah u Geda
Number of pages : 360
Supervisor : Prof. Aysen SOYSALDI

TEŞEKKÜR

Kültür mirasımızın önemli bir parçası olan yazma eserler yazıldığı yüzyılın sanatı ve bilimi hakkında temel bilgiler elde edebileceğimiz ilk kaynaklardır. Cilt, hat, tezhip, ebru, minyatür gibi kitap sanatlarını barındıran yazma eserlerimiz kültür ve sanat açısından önemli eserlerdir. Türkiye'nin sayılı Osmanlı dönemi kütüphanelerinde birçok il halk kütüphanelerinde, müzelerde, vakıf, özel koleksiyonlarda ve bazı üniversite kütüphanelerinde değerli el yazma eserlerimiz ile karşılaşabilirsiniz.

Amasya'da bulunan Osmanlı dönemi kütüphanelerinden olan, II. Bayezid Kütüphanesi zengin bir yazma eser koleksiyonuna sahiptir. Bağış ve satın alma yollarıyla oluşturulan kıymetli yazmaları olan Kütüphane'nin değerli eserlerinden olan Şah u Geda Mesnevi'sinin kompozisyon, renk, desen ve üslup özellikleri incelenerek değerlendirilmiş ve bu mesnevinin tezyinatından ilham alınarak on tane özgün tasarım yapılmıştır.

Sanatta Yeterlik eğitim sürecim boyunca bana yol gösteren ve çalışmalarımda engin tecrübeleri ile beni destekleyen çok değerli danışmanım Sayın Prof. Aysen SOYSALDI' ya, bilgilerinden istifade ettiğim Tez İzleme Komitesi Üyelerim; Sayın Doç. Dr. Sevay ATILGAN'a ve Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ELİTOK'a, bana tezhip sanatını öğreten değerli hocalarıma, Amasya II. Bayezid Yazma Eser Kütüphanesi Müdürü Sayın Yunis KAHRAMAN'a, Amasya Müzesi Sanat Tarihi uzmanı Sayın Muzaffer DOĞANBAŞ'a, Edebi incelemelerde desteklerini aldığım Yrd. Doç. Dr. Fatih BAKIRCI'ya, bu süreçte bana destek olan arkadaşlarım Yrd. Doç. Dr. Pınar AKSOY'a, Yrd. Doç. Dr. Gamze KÖPRÜLÜ'ye, Arş. Gör. Meltem GÖKSEL'e, Öğr. Gör. Cihangir CENGİZ'e, Arş. Gör. Ömer ARSLAN'a, Arş. Gör. Melda HASSAMANCIOĞLU'na, Arş. Gör. Selçuk ARIK'a, Dramaturg Vildan DURDAĞ'a, hayatım boyunca beni maddi ve manevi destekleyen, yardımlarını benden hiçbir zaman esirgemeyen sebeb-i hayatlarım Annem Muhsine EMLAK'a, Babam Sadettin EMLAK'a, gücüme güç katan ablalarım ve kardeşime sevgilerimle sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELER LİSTESİ	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xviii
1.GİRİŞ	1
1.1. Konunun Tanımı.....	1
1.2. Amaç	5
1.3. Önem	6
1.4. Sınırlılık.....	7
1.5. Tanımlar	7
2. YÖNTEM	11
2.1. Araştırmanın Modeli	11
2.2. Evren ve Örneklem.....	11
2.3. Verilerin Toplanması.....	11
2.4. Verilerin Analizi.....	11
3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	13
3.1. Türk Tezhip Sanatının Tarihçesi	13
3.1.1. Anadolu Selçuklu ve Osmanlı dönemi tezhip sanatı	17
3.2. Türk Kitap Sanatlarında Mesnevilerin Yeri ve Önemi.....	23
3.2.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin yeri ve önemi	30
3.3. Türk Kültür Tarihi İçerisinde Amasya'nın Yeri ve Önemi	43
3.3.1. Amasya'da kitap sanatları açısından yaşanan gelişmeler	48
3.4. Taşlıcalı Yahya'nın Hayatı ve Eserleri.....	58
3.4.1. Taşlıcalı Yahya'nın hayatı	58
3.4.2. Taşlıcalı Yahya'nın eserleri	60
4. BULGULAR ve YORUM.....	65

4.1. Amasya II. Bayezid Kütüphanesinde Bulunan Taşlıcalı Yahya'ya Ait Şah u Geda Mesnevisi	65
4.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin Süsleme Özellikleri	66
4.2.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin cilt özellikleri	66
4.2.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin motif özellikleri	68
4.2.3. Şah u Geda Mesnevi'sinin tezyinatının teknik ve renk özellikleri	81
4.2.4. Şah u Geda Mesnevi'sinin tezyinatının kompozisyon özellikleri	82
5. KATALOG	85
6. KARŞILAŞTIRMA ve DEĞERLENDİRME	289
7. ŞAH U GEDA MESNEVİSİ TEZYİNATINDAN ESİNLENEREK ÇALIŞILAN ÖZGÜN TASARIMLAR	319
7.1. Özgün Tasarımların Genel Değerlendirilmesi	336
8. SONUÇ VE ÖNERİLER	339
KAYNAKLAR	345
EKLER	357
EK-1. Amasya'nın II. Bayezid Kütüphanesine 1997 Yılında Nakli Olan Şah u Geda Mesnevi'sinin 1996 Yılında Amasya Gümüş Kütüphanesinde Olduğunun Tespit Raporu.	358
ÖZGEÇMİŞ	360

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 4.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin cilt özellikleri.....	67
Çizelge 4.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin motif özellikleri	68
Çizelge 4.3. Şah u Geda Mesnevi'sinin süsleme teknikleri.....	81
Çizelge 4.4. Şah u Geda Mesnevi'sinin renk özellikleri.....	82



ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil 4.1. Kır bitkileri çizimi (Emlak, 2015)	73
Şekil 4.2. Kır menekşeleri çizimi (Emlak, 2015)	73
Şekil 4.3. Gül çizimi (Emlak, 2015)	73
Şekil 4.4. Goncagül motifi çizimi (Emlak, 2015)	74
Şekil 4.5. Lale motifi çizimi (Emlak, 2015)	74
Şekil 4.6. Karanfil motifi çizimi (Emlak, 2015)	75
Şekil 4.7. Karanfil goncası çizimi (Emlak, 2015)	75
Şekil 4.8. Manisa lalesi çizimi (Emlak, 2015)	76
Şekil 4.9. Ayn-ı Sâfa çizimi (Emlak, 2015)	76
Şekil 4.10. Sümbül çizimi (Emlak, 2015)	77
Şekil 4.11. Zambak çizimi (Emlak, 2015)	77
Şekil 4.12. Bahar Dalı çizimi (Emlak, 2015)	78
Şekil 4.13. Nergis çizimi (Emlak, 2015)	78
Şekil 4.14. Papağan çizimi (Emlak, 2015)	79
Şekil 4.15. Tavşan çizimi (Emlak, 2015)	79
Şekil 4.16. Öküz çizimi (Emlak, 2015)	79
Şekil 4.17. Tavus Kuşu (Emlak, 2015)	80
Şekil 5.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 2a çizimi (Emlak, 2015)	89
Şekil 5.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 2b ve 3a çizimi (Emlak, 2015)	91
Şekil 5.3. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 3b ve 4a çizimi (Emlak, 2015)	93
Şekil 5.4. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 4b ve 5a çizimi (Emlak, 2015)	95
Şekil 5.5. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 5b ve 6a çizimi (Emlak, 2015)	97
Şekil 5.6. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 6b ve 7a çizimi (Emlak, 2015)	99
Şekil 5.7. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 7b ve 8a çizimi (Emlak, 2015)	101
Şekil 5.8. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 8b ve 9a çizimi (Emlak, 2015)	103
Şekil 5.9. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 9b ve 10a çizimi (Emlak, 2015)	105
Şekil 5.10. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 10b ve 11a çizimi (Emlak, 2015)	107
Şekil 5.11. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 11b ve 12a çizimi (Emlak, 2015)	109
Şekil 5.12. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 12b ve 13a çizimi (Emlak, 2015)	111
Şekil 5.13. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 13b ve 14a çizimi (Emlak, 2015)	113
Şekil 5.14. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 14b ve 15a çizimi (Emlak, 2015)	115
Şekil 5.15. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 15b ve 16a çizimi (Emlak, 2015)	117
Şekil 5.16. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 16b ve 17a çizimi (Emlak, 2015)	119
Şekil 5.17. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 17b ve 18a çizimi (Emlak, 2015)	121
Şekil 5.18. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 18b ve 19a çizimi (Emlak, 2015)	123
Şekil 5.19. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 19b ve 20a çizimi (Emlak, 2015)	125
Şekil 5.20. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 20b ve 21a çizimi (Emlak, 2015)	127
Şekil 5.21. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 21b ve 22a çizimi (Emlak, 2015)	129
Şekil 5.22. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 22b ve 23a çizimi (Emlak, 2015)	131
Şekil 5.23. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 23b ve 24a çizimi (Emlak, 2015)	133

Şekil 5.24. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 24b ve 25a çizimi (Emlak, 2015)	135
Şekil 5.25. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 25b ve 26a çizimi (Emlak, 2015)	137
Şekil 5.26. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 26b ve 27a çizimi (Emlak, 2015)	139
Şekil 5.27. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 27b ve 28a çizimi (Emlak, 2015)	141
Şekil 5.28. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 28b ve 29a çizimi (Emlak, 2015)	143
Şekil 5.29. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 29b ve 30a çizimi (Emlak, 2015)	145
Şekil 5.30. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 30b ve 31a çizimi (Emlak, 2015)	147
Şekil 5.31. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 31b ve 32a çizimi (Emlak, 2015)	149
Şekil 5.32. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 32b ve 33a çizimi (Emlak, 2015)	151
Şekil 5.33. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 33b ve 34a çizimi (Emlak, 2015)	153
Şekil 5.34. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 34b ve 35a çizimi (Emlak, 2015)	155
Şekil 5.35. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 35b ve 36a çizimi (Emlak, 2015)	157
Şekil 5.36. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 36b ve 37a çizimi (Emlak, 2015)	159
Şekil 5.37. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 37b ve 38a çizimi (Emlak, 2015)	161
Şekil 5.38. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 38b ve 39a çizimi (Emlak, 2015)	163
Şekil 5.39. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 39b ve 40a çizimi (Emlak, 2015)	165
Şekil 5.40. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 40b ve 41a çizimi (Emlak, 2015)	167
Şekil 5.41. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 41b ve 42a çizimi (Emlak, 2015)	169
Şekil 5.42. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 42b ve 43a çizimi (Emlak, 2015)	171
Şekil 5.43. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 43b ve 44a çizimi (Emlak, 2015)	173
Şekil 5.44. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 44b ve 45a çizimi (Emlak, 2015)	175
Şekil 5.45. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 45b ve 46a çizimi (Emlak, 2015)	177
Şekil 5.46. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 46b ve 47a çizimi (Emlak, 2015)	179
Şekil 5.47. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 47b ve 48a çizimi (Emlak, 2015)	181
Şekil 5.48. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 48b ve 49a çizimi (Emlak, 2015)	183
Şekil 5.49. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 49b ve 50a çizimi (Emlak, 2015)	185
Şekil 5.50. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 50b ve 51a çizimi (Emlak, 2015)	187
Şekil 5.51. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 51b ve 52a çizimi (Emlak, 2015)	189
Şekil 5.52. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 52b ve 53a çizimi (Emlak, 2015)	191
Şekil 5.53. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 53b ve 54a çizimi (Emlak, 2015)	193
Şekil 5.54. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 54b ve 55a çizimi (Emlak, 2015)	195
Şekil 5.55. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 55b ve 56a çizimi (Emlak, 2015)	197
Şekil 5.56. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 56b ve 57a çizimi (Emlak, 2015)	199
Şekil 5.57. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 57b ve 58a çizimi (Emlak, 2015)	201
Şekil 5.58. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 58b ve 59a çizimi (Emlak, 2015)	203
Şekil 5.59. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 59b ve 60a çizimi (Emlak, 2015)	205
Şekil 5.60. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 60b ve 61a çizimi (Emlak, 2015)	207
Şekil 5.61. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 61b ve 62a çizimi (Emlak, 2015)	209
Şekil 5.62. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 62b ve 63a çizimi (Emlak, 2015)	211
Şekil 5.63. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 63b ve 64a çizimi (Emlak, 2015)	213
Şekil 5.64. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 64b ve 65a çizimi (Emlak, 2015)	215
Şekil 5.65. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 65b ve 66a çizimi (Emlak, 2015)	217
Şekil 5.66. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 66b ve 67a çizimi (Emlak, 2015)	219

Şekil 5.67. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 67b ve 68a çizimi (Emlak, 2015)	221
Şekil 5.68. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 68b ve 69a çizimi (Emlak, 2015)	223
Şekil 5.69. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 69b ve 70a çizimi (Emlak, 2015)	225
Şekil 5.70. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 70b ve 71a çizimi (Emlak, 2015)	227
Şekil 5.71. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 71b ve 72a çizimi (Emlak, 2015)	229
Şekil 5.72. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 72b ve 73a çizimi (Emlak, 2015)	231
Şekil 5.73. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 73b ve 74a çizimi (Emlak, 2015)	233
Şekil 5.74. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 74b ve 75a çizimi (Emlak, 2015)	235
Şekil 5.75. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 75b ve 76a çizimi (Emlak, 2015)	237
Şekil 5.76. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 76b ve 77a çizimi (Emlak, 2015)	239
Şekil 5.77. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 77b ve 78a çizimi (Emlak, 2015)	241
Şekil 5.78. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 78b ve 79a çizimi (Emlak, 2015)	243
Şekil 5.79. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 79b ve 80a çizimi (Emlak, 2015)	245
Şekil 5.80. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 80b ve 81a çizimi (Emlak, 2015)	247
Şekil 5.81. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 81b ve 82a çizimi (Emlak, 2015)	249
Şekil 5.82. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 82b ve 83a çizimi (Emlak, 2015)	251
Şekil 5.83. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 83b ve 84a çizimi (Emlak, 2015)	253
Şekil 5.84. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 84b ve 85a çizimi (Emlak, 2015)	255
Şekil 5.85. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 85b ve 86a çizimi (Emlak, 2015)	257
Şekil 5.86. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 86b ve 87a çizimi (Emlak, 2015)	259
Şekil 5.87. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 87b ve 88a çizimi (Emlak, 2015)	261
Şekil 5.88. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 88b ve 89a çizimi (Emlak, 2015)	263
Şekil 5.89. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 89b ve 90a çizimi (Emlak, 2015)	265
Şekil 5.90. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 90b ve 91a çizimi (Emlak, 2015)	267
Şekil 5.91. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 91b ve 92a çizimi (Emlak, 2015)	269
Şekil 5.92. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 92b ve 93a çizimi (Emlak, 2015)	271
Şekil 5.93. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 93b ve 94a çizimi (Emlak, 2015)	273
Şekil 5.94. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 94b ve 95a çizimi (Emlak, 2015)	275
Şekil 5.95. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 95b ve 96a çizimi (Emlak, 2015)	277
Şekil 5.96. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 96b ve 97a çizimi (Emlak, 2015)	279
Şekil 5.97. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 97b ve 98a çizimi (Emlak, 2015)	281
Şekil 5.98. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 98b ve 99a çizimi (Emlak, 2015)	283
Şekil 5.99. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 99b ve 100a çizimi (Emlak, 2015) ...	285
Şekil 5.100. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 100b ve 101a çizimi (Emlak, 2015)	287

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim 5.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 2b ve 3a	90
Resim 5.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 3b ve 4a	92
Resim 5.3. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 4b ve 5a	94
Resim 5.4. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 5b ve 6a	96
Resim 5.5. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 6b ve 7a	98
Resim 5.6. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 7b ve 8a	100
Resim 5.7. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 8b ve 9a	102
Resim 5.8. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 9b ve 10a	104
Resim 5.9. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 10b ve 11a	106
Resim 5.10. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 11b ve 12a	108
Resim 5.11. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 12b ve 13a	110
Resim 5.12. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 13b ve 14a	112
Resim 5.13. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 14b ve 15a	114
Resim 5.14. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 15b ve 16a	116
Resim 5.15. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 16b ve 17a	118
Resim 5.16. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 17b ve 18a	120
Resim 5.17. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 18b ve 19a	122
Resim 5.18. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 19b ve 20a	124
Resim 5.19. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 20b ve 21a	126
Resim 5.20. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 21b ve 22a	128
Resim 5.21. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 22b ve 23a	130
Resim 5.22. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 23b ve 24a	132
Resim 5.23. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 24b ve 25a	134
Resim 5.24. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 25b ve 26a	136
Resim 5.25. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 26b ve 27a	138
Resim 5.26. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 27b ve 28a	140
Resim 5.27. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 28b ve 29a	142
Resim 5.28. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 29b ve 30a	144
Resim 5.29. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 30b ve 31a	146
Resim 5.30. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 31b ve 32a	148
Resim 5.31. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 32b ve 33a	150
Resim 5.32. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 33b ve 34a	152
Resim 5.33. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 34b ve 35a	154
Resim 5.34. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 35a ve 34b	156
Resim 5.35. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 36b ve 37a	158
Resim 5.36. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 36b ve 37a	160
Resim 5.37. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 38b ve 39a	162
Resim 5.38. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 39b ve 40a	164
Resim 5.39. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 40b ve 41a	166
Resim 5.40. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 41b ve 42a	168
Resim 5.41. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 42b ve 43a	170

Resim 5.42. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 43b ve 44a	172
Resim 5.43. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 44b ve 45a	174
Resim 5.44. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 45b ve 46a	176
Resim 5.45. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 46b ve 47a	178
Resim 5.46. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 47b ve 48a	180
Resim 5.47. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 48b ve 49a	182
Resim 5.48. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 49b ve 50a	184
Resim 5.49. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 50b ve 51a	186
Resim 5.50. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 51b ve 52a	188
Resim 5.51. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 52b ve 53a	190
Resim 5.52. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 53b ve 54a	192
Resim 5.53. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 54b ve 55a	194
Resim 5.54. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 55b ve 56a	196
Resim 5.55. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 56b ve 57a	198
Resim 5.56. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 57b ve 58a	200
Resim 5.57. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 58b ve 59a	202
Resim 5.58. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 59b ve 60a	204
Resim 5.59. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 60b ve 61a	206
Resim 5.60. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 61b ve 62a	208
Resim 5.61. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 62b ve 63a	210
Resim 5.62. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 63b ve 64a	212
Resim 5.63. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 64b ve 65a	214
Resim 5.64. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 65b ve 66a	216
Resim 5.65. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 66b ve 67a	218
Resim 5.66. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 67b ve 68a	220
Resim 5.67. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 68b ve 69a	222
Resim 5.68. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 69b ve 70a	224
Resim 5.69. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 70b ve 71a	226
Resim 5.70. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 71b ve 72a	228
Resim 5.71. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 72b ve 73a	230
Resim 5.72. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 73b ve 74a	232
Resim 5.73. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 74b ve 75a	234
Resim 5.74. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 75b ve 76a	236
Resim 5.75. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 76b ve 77a	238
Resim 5.76. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 77b ve 78a	240
Resim 5.77. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 78b ve 79a	242
Resim 5.78. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 79b ve 80a	244
Resim 5.79. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 80b ve 81a	246
Resim 5.80. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 81b ve 82a	248
Resim 5.81. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 82b ve 83a	250
Resim 5.82. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 83b ve 84a	252
Resim 5.83. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 84b ve 85a	254
Resim 5.84. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 85b ve 86a	256

Resim 5.85. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 86b ve 87a	258
Resim 5.86. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 87b ve 88a	260
Resim 5.87. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 88b ve 89a	262
Resim 5.88. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 89b ve 90a	264
Resim 5.89. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 90b ve 91a	266
Resim 5.90. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 91b ve 92a	268
Resim 5.91. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 92b ve 93a	270
Resim 5.92. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 93b ve 94a	272
Resim 5.93. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 94b ve 95a	274
Resim 5.94. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 95b ve 96a	276
Resim 5.95. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 96b ve 97a	278
Resim 5.96. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 97b ve 98a	280
Resim 5.97. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 98b ve 99a	282
Resim 5.98. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 99b ve 100a	284
Resim 5.99. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 100b ve 101a	286
Resim 5.100. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 101b ve 102a	288
Resim 6.1. Muhibbi Divan-ı	305
Resim 6.2. Şah u Geda Mesnevi'si 2b-3a	305
Resim 6.3. Muhibbi Divan-ı varak 1b	306
Resim 6.4. Muhibbi Divan-ı varak 7b-8a	306
Resim 6.5. Şah u Geda Mesnevisi 4b-5a	307
Resim 6.6. Muhibbi Divan-ı varak 11b-12a	307
Resim 6.7. Şah u Geda Mesnevisi 87b-88a	308
Resim 6.8. Muhibbi Divan-ı varak 14b-15a	308
Resim 6.9. Şah u Geda Mesnevisi 33a-83b	309
Resim 6.10. Muhibbi Divan-ı varak 25b-28b	309
Resim 6.11. Muhibbi Divan-ı varak 13b-14a	310
Resim 6.12. Muhibbi Divan-ı varak 15b-16a	310
Resim 6.13. Şah u Geda Mesnevisi varak 31b-32a	311
Resim 6.14. Muhibbi Divan-ı varak 22b-23a	311
Resim 6.15. Muhibbi Divan-ı varak 40b-41a	312
Resim 6.16. Şah u Geda Mesnevisi varak 27b -51b	312
Resim 6.17. Muhibbi Divan-ı	313
Resim 6.18. Muhibbi Divan-ı	313
Resim 6.19. Şah u Geda Mesnevisi varak 11a -25b	314
Resim 6.20. Muhibbi Divan-ı	314
Resim 6.21. Muhibbi Divan-ı	315
Resim 6.22. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 47b	315
Resim 6.23. Muhibbi Divan-ı varak 18a-17b	316
Resim 6.24. Muhibbi Divan-ı varak 8a-7b	316
Resim 6.25. Muhibbi Divan-ı varak 10a-11b	317
Resim 6.26. Muhibbi Divan-ı varak 48a-47b	317
Resim 6.27. Muhibbi Divan-ı varak 51a-51b	318

Resim 6.28. Muhibbi Divan-ı varak 84a-83b	318
Resim 7.1. Özgün tasarım 1 (Cilt) (Emlak, 2015).....	319
Resim 7.2. Özgün tasarım 2 (“Allah cc”) (Emlak, 2016).....	321
Resim 7.3. Özgün tasarım 3 (“Muhammed S.A.V”) (Emlak, 2016)	323
Resim 7.4. Özgün tasarım 4 (“Besmele-i Şerif-i”) (Emlak, 2016).....	325
Resim 7.5. Özgün tasarım 5 (Elif) (Emlak, 2016).....	326
Resim 7.6. Özgün tasarım 6 (Kıt’a) (Emlak, 2016).....	328
Resim 7.7. Özgün tasarım 7 (Kıta) (Emlak, 2016)	330
Resim 7.8. Özgün tasarım 8 (Kıt’a) (Emlak, 2016).....	332
Resim 7.9. Özgün tasarım 9 (Şemse ve Işığ) (Emlak, 2017).....	334
Resim 7.10. Özgün tasarım 10 (Bahar) (Emlak, 2016)	335



SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılan simgeler ve kısaltmalar aşağıda açıklamaları ile birlikte sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
BKZ.	Bakınız
C.	Cilt
C.C.	Celle Celaluhu
CM.	Santimetre
ÇEV.	Çeviren
D.İ.A	İslam Ansiklopedi
ENV.	Envanter
İÜEF	İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İÜK	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi
M.Ö	Milattan Önce
M.S	Milattan Sonra
MM.	Milimetre
NO.	Numara
PDF	Portable Document Format; Taşınabilir Belge Biçimi
S.	Sayı
S.A.V.	Sallallahu Aleyhi ve Sellem
T.C	Türkiye Cumhuriyeti
TSKM	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi
TTK	Türk Tarih Kurumu
YY	Yüzyıl

1.GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı

İnsanların yaşam biçimleri, bulundukları yerler ve var oldukları dönem, çeşitli sanat eserleri kültür değerlerinin oluşmasını sağlamıştır. Yapılan bu sanat eserleri ve kültür değerleri ise, toplumların kimliklerini ortaya koyan özelliklerdir.

İnsanoğlu tarih sahnesinde yerini aldığı dönemden itibaren yaratıcı gücünü ortaya koymuştur. Temel ihtiyaçlardan doğan kullanım eşyaları yapılmış ve zaman içerisinde estetik kaygılardan dolayı süslemeler yapılmıştır. Süsleme ise toplumun doğru saydığı hayat üslubunu bir şekilde dışa aktarımıdır (Mülayim, 1999, s. 30). Türklerin çok parlak bir sanat geçmişine sahiptir. Geçmişte yapılan cami, türbe, han, saray, köşk, çeşme gibi yapıtlar, el yazmalar, halı-kilim, çeşitli kullanım eşyaları üzerindeki süslemeler bugün de kayda değer bir ilgi ve hayranlıkla izlenmektedir.

Bu zenginliğin muhtelifliği ve gösterişi çeşitli sebeplere bağlanabilir. Sanatkârların İslami düşünce tesirinden dolayı heykel ve resim alanında sınırlandırılan marifetlerini Türk sanatları dallarında yoğunlaşarak önemli ve etkili üsluplar oluşmasına bağlanabilir (Keskiner, 2002, s. 1).

Tarihi süreç içerisinde sanat hayatımızın bir parçası olarak karşımıza çıkmış ve Türkler her yerde müstesna sanat eserleri üretmişlerdir. Çeşitli araştırmalar sonucunda ortaya çıkan, İslam öncesi devirlere ait dokümanlar doğrultusunda, Türk sanatlarının oldukça köklü bir geçmişe sahip olduğu görülmüştür. İslamiyet'in kabulüyle birlikte asil bir geçmişten kalan izler ve dinin ışığında yayılan süsleme sanatları güzelliğin zirvesine ulaşmış, mükellef ve zengin eserler ortaya çıkmıştır.

Günümüzde süsleme sanatlarında kullanılan motiflerin birçoğu Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar gelen bir kültür mirasıdır. Türklerde devam eden ve İslamiyet'ten sonra sanat zevkinin en çok geliştiği tezyinat alanında meydana getirilen şekil ve düzenlerden tasavvur olan süslemelerdir. Geleneksel sanatlarda görülen motiflerin zenginliği Türk sanatının yüzyıllar boyunca nasıl ilerlediğinin ve geliştiğinin bir belirtisidir (Eracar, 2003, s.1).

İlk zamanlardan itibaren temel ögesinde motifler bulunan Türk sanatı bir geleneğin ve bir üslûplaştırmanın devamıdır. Türk sanatının temel öğelerinden olan motiflerde; bir düzen ve öğreti mevcuttur. Bitkilerin ve hayvanların doğal biçiminden faydalanarak sanatçının zevk anlayışı ve görmek istediği gibi resmetmesi; değişik imge, form ve biçimler kazanarak farklı üsluplarla yüzyıllar içerisinde gelişim göstermiştir.

İslam dünyasında önemli bir yeri olan el yazmalar; çeşitli tasarımlarda gövde bulan motiflerin barındığı eserlerdir. Kütüphane ve müzelerde çok değerli Mushaflar ve çeşitli el yazma eserlerle karşılaşılabilir.

Müslümanlar X. yüzyıldan itibaren baskı tekniğini öğrenmişlerdir. Ancak baskı tekniğini bilmelerine rağmen her zaman için el yazmasını baskıya tercih etmişlerdir. Basılı olan bir kitaptan daha çok el ile yazılmış bir yazma esere verilen değer İslam dünyasında el yazması eserlerin cilt, yazı, tezhip, minyatür resimlerinin büyük emek ve ustalıkla yapıldığı ortadadır. Her aşamasında ayrı özen gösterilen kitap sanatları değişik üsluplarla kusursuz güzellikte ortaya konulmuş eserlerdir (Özkeçeci, 2006, s. 285).

İslamiyet'in kabulünden sonraki ilk yıllarda yazılan *Kur'an-ı Kerim* sayfalarının bir araya toplanması gayreti, daha sonraki yıllarda yerini ilahi ve kutsal kitabın daha güzel hat yazılarıyla yazılarak, süslenmesine bırakmıştır. Kutsal kitabın vahyi tamamlandıktan sonra bir araya toplanan sayfaların kitap haline dönüşmesiyle başlayan *Kur'an-ı Kerim*'i daha güzel yazma ve süsleme çabası her geçen zamanda giderek daha da büyük bir gelişim kaydetmiştir. VIII.-X. yüzyıllar arasında yazılan *Kur'an-ı Kerim* nüshalarında görülen tezhiple süsleme geleneğinin mukaddes kitap sayfalarında düzenlendiğini söylemek mümkündür (Özcan, 2009, s. 239).

Yazma kitaplar, minyatürler, levhalar ve murakkaaları altın ve boyalar ile bezeme sanatına tezhip denir (Alparslan, 1997, s. 1768). Türk Tezhip Sanatı, Ortaçağın ilk dönemlerinden başlayarak üst düzey yöneticilerin ve varlıklı kişilerin sanata ve kitaba artan ilgileri tasvirli, tezhipli ve ciltli kitaplara sahip olmalarına yol açmıştır. Geçmişte padişahlar ve önemli kişiler için yazılan yazma eserlerin başında dini

kitaplar gelmektedir. Dini kitapları takiben ilmi ve edebi el yazması eserler yazılıp süslenerek hükümdarlara hediye edilmiştir. Yazma kitapların tasarımları, toplumlara ve dönemlere göre değişim gösterse bile yazıya ve kitaba verilen önem hiçbir zaman değişmemiştir (Tanındı, 2009, s. 243, 281; Özkeçeci İ., Özkeçeci Ş, 2007, s. 29).

Fatih Sultan Mehmet'in çok kültürlü oluşu, hür düşünceli bilim adamlarının yetişmesine ve geometri, astronomi, fıkıh, coğrafya gibi bilimlere çok önem vermesi de Batı dünyasına kültür ve sanat alanında açılma fırsatı vermiştir. Arapçaya, Farsçaya ve Fars edebiyatına büyük önem verilmesi klasik özgün süslemeler ortaya çıkmasına ve sanatkârların gelişmesine yol açmıştır (İnalcık, Renda, 2009, s. 520, 521).

Sultan II. Bayezid (1481-1512) saltana geçtikten sonra Amasya'da geçirdiği şehzadelik yıllarında bünyesinde oluşturduğu ünlü şairleri, bilginleri, alimleri etrafına toplayıp çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur (Küpeli, 2009, s. 321, 341).

II. Bayezid şiir ve sanatla özellikle ilgilenmiştir. Amasya'da şehzadeliği sırasında tanıdığı Şeyh Hamdullah Osmanlı hat sanatının gelişmesine en büyük hizmeti vermiş ve hattatların başı olmuştur (İnalcık, Renda, 2009, s. 520, 521).

Osmanlı dönemi iktidar süreci boyunca tahta geçen her padişah çeşitli ilim, imar faaliyetlerinde bulunmuştur. Her dönemin kendi içerisinde güzelliğini yansıtan ve yaşadığı yüz yılı yansıtacak eserler ortaya konmuştur.

Osmanlı döneminde İstanbul dışında bölgelerine göre önemli şehirler bulunmaktaydı. Amasya'da XVI. yüzyılın ilk yarısına kadar Osmanlı şehzadelerinin idari bir deneyim edinmesi amacıyla gönderildikleri önemli bir konumdu. Sancak beyi olarak görev yapan şehzadeler taht için de kuvvetli bir aday olarak görülmekteydi. Başarıyla kazanılacak mücadelelerin taht için büyük etkisi olduğundan doğu sınırlarına yakın olan bu şehirde görev yapmanın önemi aşikârdı (Şahin, Emecen, 1991, s. 1, 4).

Amasya'da Çelebi Mehmet'ten sonra II. Murad, Fatih Sultan Mehmet, II. Bayezid sancak beyliği yapmıştır. İlaveten Şehzade Alâeddin (II. Murad'ın oğlu), Şehzade Ahmed (II. Bayezid'in oğlu), Şehzade Bayezid ve Şehzade Mustafa (Kanuni'nin

çocukları) Amasya’da idarecilik yapan padişah çocuklarıdır (Şahin, Emecen, 1991, s. 1, 4).

Amasya; Osmanlılar tarafından fethedildiği zaman itibariyle şehzadeler merkezi olmuştur. Uzun süre burada valilik yapmış olan II. Bayezid yedi yaşında iken Amasya sancak beyliğine gönderilmiştir (Turan, 1992, s. 234). Amasya'daki valiliği döneminden itibaren çevresine ilim ve sanat adamları toplaması, onun değere layık bir meziyeti olmuştur. II. Bayezid harp sporlarının yanı sıra iyi ok atış, vücudunu muhtemel bir savaş için hazır bulundururken, ilim sohbetleri ve şiir yanında güzel yazı sanatına da çok fazla önem vermiştir. Amasya'da bulunduğu süre içinde, dönemin yazı ustası Şeyh Hamdullah'tan yazı dersleri almış hatta Şeyh Hamdullah'ı İstanbul'a getirerek ona sanatında yükselme imkânları sağlamıştır (Banarlı, 1971, s. 448).

Sultan II. Bayezid'in, Amasya da valilik yaptığı dönemlerde bu şehrin ciddi bir kültür ve sanat merkezi olduğuna rastlamaktayız. Kültür ve sanat anlamında çok büyük bir önemi olan yapıların başında da II. Bayezid Yazma Eser Kütüphanesi gelmektedir.

Amasya'nın tarihi açısından da önemli olan II. Bayezid yazma eser kütüphanesi içinde barındırdığı en müstesna el yazmalarıyla önemli bir yapı olmakla beraber kuruluşundan bu yana bünyesinde değişik el yazma eserleri bulundurmıştır. Bünyesinde barındırdığı el yazmalarıyla dönem özelliklerini göz önüne serecek nitelikli kıymetli yazmalardır.

Amasya II. Bayezid Kütüphanesi'ne 1997 yılında Amasya'nın Gümüş nahiyesinden getirilen Taşlıcalı Yahya Efendi'nin (ölm.1582) yazdığı *Şah u Geda* Mesnevisi kütüphanedeki hem tezyini hem de edebi açıdan önemli bir yazma eserdir.

Şah u Geda Mesnevisi; bir insanın mecazi aşktan gerçek aşka yönelişini anlatmaktadır. Bu bağlamda gerçek aşka yönelik bir müşkülattan ortaya çıkmıştır. Eserin temasında işlenen aşk tamamıyla beşeri aşkın ilahi aşka dönüşünü bir ağızdan söylenen nasihatlerle tanımlamış ve mesneviye tasavvufi bir yön verilmiştir (Yoldaş,1993, s. 38; Belli, 2015, s. 29, 46).

Türk sanatları her dönemde büyük etkiler bırakarak gelişse de yüzyıllar boyunca yaşanan savaşlar, felaketler, olumsuz durumlara karşı günümüze kadar gelebilmeleri bizler için önemlidir.

Yaşayan tarihin aydınlanmamış yüzüne ışık tutmak, Türk kültürünün bir parçası olan el yazmalarda kullanılan kitap sanatlarını incelemek, kullanılan farklı üslupları görmek, dönem özelliklerini değerlendirmek, yapılan bezemelerde kullanılan motifleri belirlemek, renk ve tasarım özelliklerinin analizini yapmak problemin parçalarını oluşturmaktadır.

Kitap sanatları bakımından incelenmeye değer *Şah u Geda* mesnevisinin tezyinatı; cilt özellikleri, tezhiplerinin üslup bakımından incelenmesi, dönemi ile uygunluğu, tezhiplerinin renk, kompozisyon açısından incelenmesi araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Bunun dışında konuyla ilgili Amasya ili ve II. Bayezid Kütüphanesi ile ilgili başlıkları altında bilgiler ve kaynaklar temin edilmiştir. Amasya’da çeşitli el yazmalar incelenmiş tez konusu belirlenmiştir.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın genel amacı; Amasya II. Bayezid Kütüphanesi’nde bulunan 2069 nolu *Şah u Geda* Mesnevi’sinin tezyinat özelliklerinin belirlenmesi ve özgün tasarımlara yansıtılmasıdır. Genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir.

- 2069 envanter kayıtlı Taşlıcalı Yahya Efendi’nin *Şah u Geda* Mesnevi’sinin genel özelliklerinin ortaya konması,
- İncelenen mesnevinin cilt özelliklerinin belirlenmesi,
- Mesnevinin 101 sayfasında uygulanan tezhip özelliklerinin değerlendirilmesi, uygulanan her sayfadaki tezhip örneklerinin çizimlerinin yapılması,
- Mesnevi tezyinatının özgün tasarımlara yansıtılmasıdır.

1.3. Önem

Çalışmanın konusu, 1997 yılında Amasya'nın Gümüşhacıköy ilçesine bağlı Gümüş beldesi Kütüphanesinden, Amasya II. Bayezid Kütüphanesine getirilen *Şah u Geda* Mesnevi'sinin tezyinatı bakımından incelenmesi hususuna dayanmaktadır. Yüzyıllara meydan okuyarak günümüze kadar gelebilen yazma eserin; tezhip örnekleri hakkında bilgiler elde etmek, özelliklerini, üslubunu, ihtiva ettiği bilgileri ortaya koymak ve kitap sanatları bakımından ele alınması çalışmanın önemini oluşturmaktadır.

II. Bayezid Kütüphanesi'ndeki el yazma eserlerin tezyinatı konusunda az sayıda çalışma yapıldığı belirlenmiştir (İstanbul elyazmacılığı ve Amasya II. Bayezid İl Halk Kütüphanesinde bulunan elyazmaları, Neşe Ağkurt, 2011), (Amasya Bayezid İl Halk kütüphanesindeki 17. ve 18. yüzyıl ciltleri, Gülçin Karaman, 2006), (Amasya Bayezid İl Halk Kütüphanesi'ndeki XV. ve XVI. yüzyıl ciltleri, Savaş Maraşlı, 2005). Bu noktada, az sayıda inceleme yapılmış olması çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Alandaki eksikliğin giderilmesi ve ileride yapılacak araştırmalara kaynaklık etmesi çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Bahse konu olan yazma eser, geçmişin yansımalarını sanatsal ve bilimsel anlamda önemini ortaya koyan bir kaynaktır. *Şah u Geda* mesnevisinin üslubu açısından natüralist motiflerle bezenmesi ve yapılan süsleme itibarıyla hangi önemli el yazması eserlerin bezemeleri ile benzerlik taşıdığı açısından önemlidir. Nitekim ilgili alan yazınında bu vurgulanmaktadır.

Mesnevinin süsleme alanlarının belirlenmesi, motiflerin çizimlerinin ve analizlerinin yapılması döneminin tezhip anlayışını ortaya koymak açısından mühimdir. Üslup bakımından müstesna bir örnek olma özelliği taşıyan *Şah u Geda* mesnevisinin teknik ve motiflerinden esinlenerek özgün tasarımlar ortaya koymak sanatsal açıdan ciddi bir kazanımdır. Bu nedenle, tezyinat bakımından bilimsel ve sanatsal olarak araştırılmayı bekleyen eserlerin açığa çıkarılması ve gelecekte ortaya çıkabilecek ürünler de yol gösterici olması bakımından bu çalışma önemlidir.

1.4. Sınırlılık

1. Araştırma, Amasya II. Bayezid Kütüphanesinde bulunan *Şah u Geda* mesnevisiyle sınırlıdır.
2. Yazma eserin tezyinat özellikleri ile sınırlıdır.
3. Metin incelemeleri araştırma kapsamı dışında kalmıştır.
4. Tez çalışması kapsamında yapılacak özgün tasarımların esin kaynağı incelenen eserin süslemeleri ile sınırlıdır.
5. 15. 11. 2014 ve 13.10.2016 yapılan incelemeler ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Cedvel/Cetvel: Tezhip sanatında eski el yazmalarda sayfaların kenarlarına çerçeve gibi çizilen muhtelif kalınlıktaki çizgilere cedvel denilmektedir (Yılmaz, 2004, s. 41).

Cild/Cilt: Bir kitap veya mecmuanın yapraklarını dağılmaktan korumak ve sırasıyla bir arada toplu tutmak için, ince tahtadan, deriden veya üzerine deri, kâğıt, bez ile kaplanan mukavvaya yapılan kitap kaplarına cild denilmektedir (Yılmaz, 2004, s. 44).

Halkâr: Altın yaldızlı iş manasına gelmektedir (Mesara, Kazancıgil, 2010, s.115). Arapça, süslemek anlamına gelen haly kelimesi ile Farsça iş anlamına kâr ve nispet ekinden meydana gelen halkâr, tezhip sanatında ezilmiş varak altının, jelatinli su ile karıştırılarak hazırlanan zer-mürekkebin yoğunluğunun dereceli olarak kullanılması sonucu elde edilen gölgeli tezyinata halkâr denilmektedir (Yılmaz, 2004, s. 106).

Hat: Arapça "hatt" mastarından türeyen yazı, çizgi, çizir, yol manalarına gelen “hat” kelimesi, terim olarak Arap yazısını estetik ölçülere bağlı kalarak güzel bir şekilde

yazma sanatı anlamında kullanılmıştır (Çelebi, 2003, s. 8; Serin, 1999, s. 17; Gülgen, 2011, s. 85).

Havah: Tezhipte kullanılan bir boyama üslubudur. Osmanlılarda Kanuni devrinde ortaya çıkmıştır. Motif ayrıntılarının arada zemin boşluğu bırakılarak boyanması ile yapılır. Bırakılan boşluklar sebebiyle havah, boyama tekniği olarak motif ayrıntıları önce iki taraflı tahrir çekilerek belirlendiği ve içi doldurulduğu için de çift tahrir denilmiştir. Günümüzde buna negatifte denilmektedir. Motiflerin zemini boyanmadan sadece nüanslı (uçlara doğru kalınlaşan tahrirle belirtilmesi ile) yapılan bir tekniktir (Yılmaz, 2004, s. 119).

İstinsah: Nüshasını yazma, kopya etme. Bir müellifin yazdığı kitap ve risale gibi eserlerin kâtipler veya hattatlar tarafından çoğaltılarak yazılmasına denir (Yılmaz, 2004, s. 143).

Köşebent: Cilt kapağının dört köşesine yapılan süslemeye denilmektedir. Türk ciltlerinde çoğunlukla şemse ile köşebent arasındaki kısım boş bırakılmıştır. Az sayıda XVI. yüzyıl Türk cildinde bu kısımda süslenmiştir (Özen, 1985, s. 40).

Kuzu: Müzehhiplerin iplikten daha kalın ve cetvelden daha ince olarak sayfa kenarlarına altınla çektikleri çizgiye kuzu denilmektedir (Yılmaz, 2004, s.196).

Kuzulu Cetvel: Sahife, metin ya da motif hududuna çekilen cetvellerin dışına tirling ile bir çizginin daha çekilmesi (Özkeçeci, 1992, s. 36).

Miklep: İstilah olarak; eski kitap ciltlerinin sol taraftaki kapağın kenarına bağlı, açılıp kapanan, üçgenimsi yarım kapak şeklinde olan bölüme miklep denilmektedir. (Yılmaz, 2004, s. 343).

Mühre: Kâğıtları cilalamak, parlak, pürüzsüz ve kolay yazılır duruma getirmek için kullanılan alet. Böcek mühre, cam mühre, çakmak mühre, tırnak mühre, zer-mühre gibi çeşitleri vardır (Özcan, 2009, s. 530).

Müstensih: Kitapları el ile yazarak çoğaltan ve sanat maksadı olmayan şahsa müstensih, nâsîh, nessah, kâtip, verrak denir (Yılmaz, 2004, s. 252).

Müellif: Yazar, kitap yazan veya kitabı hazırlayan, bir eseri ortaya koyan kişi (Yılmaz, 2004, s. 240).

Nesih yazı: Yuvarlak yazı denilmektedir. Kalem kalınlığı Sülüs 'ün üçte biri kadardır. Kûfî yazının yuvarlanması ile meydana gelen bir yazı çeşididir. Daha çok Türk hattatlarınca kullanmış (Serin, 2003, s.76; Yılmaz, 2004, s.259, 260; Alparslan, 1999, s. 21).

Rûmî: Kelime manası Anadolu'ya ait demektir. XIII. ve XIV. yüzyıllar arasında münhani motifi ile birliktelik gösteren, XIV. yüzyılda bu motiften ayrılarak kendi karakterini oluşturmuş motife denir. Sade, dendanlı, işlemeli, sencîde, sarılma ve hurdelenmiş rûmî gibi çeşitleri vardır (Birol ve Derman, 1995, s. 179, 180).

Şemse: Şems Arapçada güneş manasındadır. Eski kitap ciltlerinin üzerine yapılır. Güneş şeklinde süsleme motifi. Kapağın tamamını kaplayan meşinin üzerine yapıldığı gibi, ayrı bir parça halinde kabı örten meşinin ortası hazırlanan parça büyüklüğünde kesilip yerleştirilmek suretiyle yapıldığı da olmuştur (Özen, 1985, s. 66).

Tahrir çekmek: Hat ve tezyini sanatlarda kâğıt zeminin veya farklı renklerde boyanan kısımların belirginleştirip, sınırlanmasını sağlamak için bunların yanına ince çizgiler çizmek (Yılmaz, 2004, s.324).

Temellük kaydı: Yazma eserin ait bulunduğu kişiyi veya kitaplığı bildiren yazı, kayıt (Özen, 1985, s. 70).

Tezyinat: Tezyin kelimesinin çoğuludur. Bir şeyi güzel göstermek amacı için üzerine yapılan süs, nakış, resimler ve bezemeye denir (Yılmaz, 2004, s. 343).

Zaviye: Açık, köşe, bucak, hendese. Birbirini kesen iki çizgi arasındaki sivri şey (378).

Zer-ender-zer: Altını mat veya parlak tonlarda kullanarak tezhip yapmaya denir. Desen zemininde mat, sap ve yapraklarda ise parlatılmış altın tercih edilir. XVI. yüzyılda örnekleri görülen zer-ender-zer tekniği XIX. yüzyıla kadar kullanılmıştır (Biol, 2012, s. 61,62).



2. YÖNTEM

Araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, analizi ve değerlendirilmesi ayrıca metotları hakkındaki bilgiler yöntemimizi oluşturmaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada tarama modelinde "betimleyici araştırma" ve “karşılaştırma” yöntemi kullanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, II. Bayezid Kütüphanesi’nde bulunan *Şah u Geda* mesnevisi oluşturmaktadır. Bir eser çalışması olduğundan evren aynı zamanda örneklemidir.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırma genel tarama modeli olarak yapılmıştır. Çalışmaya Amasya el yazmaları, tezhip sanatı ve el yazmalar ile ilgili bugüne kadar yayınlanmış olan makale, kitap, bildiri, yazı ve yayınlanmış veya yayınlanmamış olan tezler taranarak başlanmıştır. Bunun dışında konuyla ilgili Amasya ili ve II. Bayezid Kütüphanesi, Taşlıcalı Yahya ve eserleri ile ilgili başlıklar altında bilgiler ve kaynaklar temin edilmiştir. Amasya II. Bayezid Kütüphanesi’nde çeşitli el yazmalar incelenerek tez konusu belirlenmiştir. Belirlenen *Şah u Geda* isimli yazma eserin sanatta yeterlik kapsamında incelenmesi için kütüphane müdürlüğünden gerekli izin alınmıştır. El yazması eserin tezhiplerinin, cildin kapak, miklep, sertab ve sırt bölümlerinin ayrıntılı tanımları önceden hazırlanan gözlem fişine doldurulmuştur. Son olarak el yazma eserin görseli pdf halinde satın alınmıştır. İncelenen her tezhipli sayfa ve cilt kompozisyon özelliklerine göre sıra içinde gruplandırılarak, künyelenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Literatür taraması sonucunda elde edilen kaynaklardan doğrudan ve dolaylı alıntılar yapılarak araştırmanın çeşitli bölümlerinde atıf yapılarak yer verilmiştir. Araştırma

konusu olan *Şah u Geda* Mesnevisi 'ne ait süslemelerin katalogda yer alan verileri çözümlenerek elde edilen sonuçlar sayı değeri üzerinden yorumlanmıştır.

Elde edilen sonuçlarla *Muhibbi Divanı*'nın tezyinatı ile karşılaştırma yapılarak, benzerlikler ve farklılıklar belirlenmiştir.

Araştırmada incelenen eserde yer alan halkârî teknikte yapılan bezemelerin motifleri aslına uygun olarak eskiz üzerine çizilmiş, daha sonra is mürekkep ile tahrirleri çekilmiştir. Oluşturulan desenlerin taraması yapılmış ve Word'e aktarılarak katalog kısmı oluşturulmuştur. Her sayfanın değerlendirmesi yapılmıştır.

İncelenen eserdeki motiflerden yola çıkılarak özgün kompozisyonlar oluşturulmuş, farklı boyama teknikleriyle de zenginleştirilerek on adet eserler ortaya konulmuştur.

3. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Türk Tezhip Sanatının Tarihçesi

Tezhip; Arapça zehep (altın) kökünden gelmektedir. Altınlamak ve süslemek anlamları ile kullanılmıştır. İstilah olarak; eskiden el yazma kitapları ve güzel yazı murakka'larının kenarlarını boya ve altın ile tezyin etme işidir (Yılmaz, 2004, 342, 343; Özcan, 2002, s. 300; Binark, 1999, s. 17, 25). Bu sanatı uygulayan kişilere de müzehhip denilmektedir (Binark, 1975, s. 25).

Türk sanatının önemli bir dalı olan Tezhip sanatı uzun bir geçmişe sahip eski bir kitap sanatımızdır. Estetiğin, ahengin motiflerle buluşmasıyla ortaya çıkan, ince ince kâğıda sabırla işlenen bu sanat Orta Asya Uygur Türkleriyle ortaya çıkmaya başlamıştır.

Orta Asya, yüzyıllarca Türk ülkeleri için bitip tükenmez bir kaynak merkezi olmuştur. Orta Asya coğrafyasında, Türklerin ilk sahneye çıktıkları zaman itibariyle Türk süsleme sanatının en eski örneklerini görebiliriz (Aksu, 1999, s. 131).

Orta ve İç Asya'da ortaya çıkan sanat unsurları, Asya Hun döneminde ortak özellikler bulmuş, Göktürkler 'de kültürler arası bir kimlik kazanmaya başlamıştır. Uygurlar ise evrenselliğe eriştiklerini ispatlar nitelikte sanat eserleri ortaya koymuşlardır. Ancak Türk sanatının en büyük zenginliği Türklerin İslamiyet'e geçmesiyle ortaya çıkmıştır. Türk sanatı İslamiyet'ten sonraki Asya ve Anadolu'da ortaya çıkmıştır (Çoruhlu, 1998, s. 15).

Uygurlar döneminde maniheizm kitap sayfalarına yapılan bezemeler ve süslemeler (Aslanapa, 1989, s. 21) tezhip sanatında kullanılan motiflerin ilk unsurlarını oluşturmaktadır. Uygur işlerinde görülen kıvrak dallardan oluşan tezyinat, bitkisel motiflerin ilk örneklerini göstermektedir. Bu gelişim daha sonra ilk Müslüman Türk devleti olan Karahanlılardan önce yaşayan Karluklar 'da Hatayi denilen üslubun ortaya çıkmasını sağlamıştır (Çoruhlu, 1998, s. 125). Türk resminin gerçek temsilcileri sayılan Uygur Türkleri sanata en yakın olan devlettir. Uygurların temsil ettikleri dinlerin sanat yapıtlarında çok büyük etkisi vardır. Sanat eserlerinde ele

aldıkları konuların çoğunluğu din üzerinedir (Ögel, 1991, s. 360, 362). Uygurlar M.S. VII ve IX. yüzyıllarda Budizm'i daha sonra Manihaizm'i benimsemişlerdir. Bu iki din etkisiyle İslam devri resimlerinden farklı anlayışta eserler ortaya koymuşlardır (Binark, 1978, s. 274). Budizm ve Manihaizm dinleri ağırlığında duvar resimleri ile çeşitli minyatürler Türk sanatının bugüne kadar bilinen en eski örnekleridir (Ögel, 1991, s. 360, 362).

İslam dünyasına kâğıt gelmeden önce sanatçılar parşömen ve papirüs üzerine resimli metinler üretmişlerdir. Sanatçılar ve zanaatkârlar daha önceleri kil, tunç, kumaş, tuğla, alçı gibi malzemelerin üzerine çalışmalar yapmışlardı. Kâğıdın buluşuyla sanatçıların yeteneklerini kâğıt üzerinde gösterme hüneri yaygınlaşmıştır (Blomm, 2003, s. 215, 217).

Türkler 'de tezhip sanatı İslamiyet'in kabulünden sonra yaygınlaşmış ve kutsal kitap sayfalarında süslemeler görülmeye başlamıştır. *Kur'an-ı Kerim*'i ilk süsleten kişi Hz. Ali'dir. Daha sonra bu gelenek Hz. Ali'den sonra gelen kişiler için dini bir görev olarak kabul edilmiş ve devam edilmiştir (Ettinghausen, 1939, s. 1941). Bilinen en erken dini el yazmalar *Kur'an-ı Kerim* 'lerdir. İlk dönemlerinde parşömen (ceylan derisi) üzerine yazılmış harekesiz ve noktasız yatay biçimdeki Mushaflarda zaman içinde süsleme unsurları görülmüştür (Özkeçeci, 2006, s. 286).

Tezhip sanatı, yazma eserlerin yazılıp çoğalmaya başlamasıyla birlikte eserlere güzellik katmış ve değerini arttırmıştır. Geç Emevi, erken Abbasi döneminde yazılan *Kur'an-ı Kerim* nüshalarından anlaşıldığı üzere kutsal kitabın tezhip ile bezeme geleneği başlamıştır (Tanındı, 2009, s. 243). Emevi ve Abbasi dönemleri, İslamiyet'in yayılmaya başladığı ve İslam sanatları bakımında da karakterini yavaş yavaş bulmaya başladığı bir dönemdir. *Kur'an-ı Kerim* sayfalarına yapılan tezhiplerde kullanılan motif ve temalar, dönemin bütün sanat ürünleri ile benzerlik göstermektedir (Şahin, 2009, s. 28).

Erken dönem Uygur sanat etkisi, Bağdat mektebine yaratıcı mahiyette tesir etmiştir. Clement Huart'a göre Uygurların üstün sanat etkisi Selçuklular ve Osmanlılarda görülmeye devam etmiştir (Ögel, 1991, s. 360, 362).

Selçuklu Türkleri İran, Azerbaycan, Mezopotamya, Suriye ve Anadolu'yu ele geçirerek, 1040 yılında bağımsız bir devlet kurmuşlardır. Tuğrul Bey'in 1055'te Bağdat'ı almasıyla kitap sanatlarında da gelişmeler yaşanmıştır. Selçuklu kitap sanatlarının en ilgi çekici eseri *Varka-vü Gülşah* (TSKM, Hazine, nr. 841) adlı mesnevisidir (Çağman ve Tanındı, 1979, s. 9).

Anadolu'nun orta ve doğu bölgelerine yerleşen Selçuklular XI. yüzyıldan XII. yüzyıla kadar (Sevim ve Merçil, 1995, s. 524) hüküm sürmüştür. Selçuklu süsleme sanatının birincil konumunda daha çok doğadan istifade edilerek yapılan stilize hayvan figürlerinin yanı sıra birçok motif kullanılmıştır (Ünver, 1934, s. 3).

Moğollar XIII. yüzyılda Ön Asya istila edince, Bağdat'ı alarak Hülagu Han İslam İmparatorluğu'na son vermiştir. Gazan Han zamanında da Moğol İmparatorluğu İslamiyet'i kabul etmiştir. Moğollar döneminde Selçuklu üslubundan farklı uzak doğu geleneğine bağlı bir yaklaşımla yazma eserler süslenmiş ve resimlenmiştir (Çağman ve Tanındı, 1979, s. 12).

XIV. yüzyıl İslam dünyasında İlhanlı ve Memlûk nakkaşhanelerinin parlak ve verimli olduğu bir dönemdir (Birol, 2009, s. 37).

XV. yüzyılın kitap sanatı; Moğol-İlhanlı, Celayirli ve İncu geleneğinin etkisi görüldüğü bir dönemdir. XIII. ve XIV. yüzyıl Fars bölgesinin kültürü ve XIII. yüzyıl Moğollarla gelen uzak doğu etkisi kaynaşımından XV. yüzyıl Timurlu üslubunun oluşumu ortaya çıkmıştır (Atılğan, 2000, s. 431, 458; Tanındı, 2003, s. 841, 842). Timurlu üslubunu “klasik” olgunluğa taşıyacak ilk önemli adımlar, erken dönem İslam kültür ve ticaretinin en mühim şehirlerinden birisi olan Şiraz'da atılmıştır (Atılğan, 2007, s. 347, 364).

XV. yüzyıldan itibaren de Timurlularla birlikte bölgede Karakoyunlu ve Akkoyunlu Türkmenlerinin sanat ortamında etkin oldukları bilinmektedir (Atılğan, 2009, s. 1113, 1127; Atılğan 2006, s 586, 599).

Karakoyunlu ve Akkoyunlu Türkmen yazma eserlerinde XIV. yüzyıllarda Doğu Anadolu, Azerbaycan, İran ve Irak'ta hüküm süren Karakoyunlular ve Akkoyunlular

döneminde geliştirilen Türkmen üslubu denilen yeni bir tarz ortaya çıkmıştır. Bu dönemin en değerli yazma eserlerinden biri Tebriz’de Akkoyunlu sultanı Halil’in ısmarladığı *Nizami’nin Hamsesi’dir* (TSKM. Hazine, nr. 762). 1539-1543 yıllarında hazırlatılan eser Herat Timurlu üslubunun etkisinde kalan, Tebriz Akkoyunlu üslubunun gösterişli bir devamı olarak nitelendirilmektedir (Mahir, 2005, s. 118,123).

Safevi dönemine tarihlenen *Nizami’nin Hamsesi* (TSMK, Hazine, nr.762) Akkoyunlu hâkimiyetindeki Şiraz’da sade bir üslup ortaya çıkarmıştır. Houghton Şehnamesi adıyla tanınan *Firdevsi’nin Şâhnamesi*, (New York The Metropolitan Museum of Art, nr 1970.301.36), *Nizami’nin Hamsesi* (TSMK, Hazine, nr.762) gibi eserlerin canlı kompozisyonları Herat Timurlu üslubuyla Tebriz Akkoyunlu üslubunun gösterişli bir devamı olarak değerlendirilmektedir (Mahir, 2005, s.118, 123).

Şiraz’ın Safeviler’e geçmesinden sonra XVI. yüzyılın başlarında burada Türkmen üslubunu bazı farklılıklarla sürdüren yeni bir üslup ortaya çıkmıştır. Sa’di-i Şirazi’nin şiirlerini içeren Külliyyat’ın yanı sıra (Bodleian Library, Frazer, nr. 73; Etke, nr. 687; British Museum, Or., nr. 11.847; TSMK, Hazine. Nr.748) Firdevsi’nin Şâhnamesi’yle (TSMK, Hazine, nr, 1491, 1504 Nizami’nin Hamsesi’nin (TSMK Hazine, nr. 766, 783, 791) dönemin yazma eserleridir (Mahir, 2005, s.118, 123).

1502’de Şah İsmail Tebriz’i almış ve başkent yapmıştır. 1736 yılına kadar devam eden ve 234 yıl kadar hüküm sürecektir olan bir Türk hanedanlığının Tebriz’i almasından bir sene sonra Şiraz’ı ele geçirmesiyle Safeviler önemli bir sanat merkezi kazanmıştır (Uluç, 2006, s. 57, 68). Bu sanat merkezlerinde kitap sanatları bakımından gelişmeler yaşanmıştır. Eşsiz el yazma eserler yapılmıştır.

Safeviler’in 1598 tarihli dönemlerine doğru yazma eserlerin yanı sıra tek sayfa şeklinde süslemeler yapılmaya başlanmıştır (İnal, 1995, s. 168). Safeviler’in Şah Abbas devri (1587-1629) yıllarında özellikle minyatürlü yazma eserlerde bir gerileme başladığı görülmüştür (Uluç, 2006, s. 57, 68).

3.1.1. Anadolu Selçuklu ve Osmanlı dönemi tezhip sanatı

Anadolu Selçuklu devleti ve Beylikler devri sanat çalışmaları devam etmiş, muhteşem eserler yapılmıştır. XIII. ve XIV. yüzyıllarda Konyalı Müzehhip Yakub'un tezhip tasarımlarındaki etkisi Anadolu'dan başka sanat merkezlerinde sürdürülen bir geleneğin taşıyıcısı olmuştur (Tanındı, 1993, s. 401).

Anadolu Selçuklularının kitap sanatlarındaki tezhip örnekleri olan geçmeli örgü, geometrik desenler ve motif etkileri XIV ve XV. yüzyıllarda Konya ve yöresinde yapılan yazma eserlerde görülür (Mahir, 1995, s. 369). Selçuklu tezhibinde bezeli rûmî üslubu ve kuş gagalarına benzeyen yarım palmetlerle biten spiraller gelişmiştir (Cunbur, 1982, s. 160). Rûmîli kompozisyonlar, geometrik geçmeler yanında bitkisel motifler ve tezhip sanatında yeni yeni gelişmeye başlayan tığlar görülmektedir (Cunbur, 1982, s. 443).

Beyliklerin siyaset merkezleri aynı zamanda bir kültür ve eğitim merkezi haline getirilmiştir. Kastamonu, Harput, Diyarbakır, Manisa, Kütahya, Amasya, Kayseri, Sivas dönemin önemli şehirlerindendir.

XIV. yüzyıl başlarında 1314-1315 yılında kâtip İsmail b. Yusuf hattıyla yazılan *Kur'an'ı Kerim*, Yakup b. Gazi el-Konevi tarafından tezhiplenmiş eser Karamanlı beylerden Halil b. Mahmud Karamani için hazırlanmıştır.

XV. yüzyılın başlarından itibaren, Semerkant, Herat ve Şiraz'dan Bursa ve Edirne'ye göç eden bilginler ve sanatçılarla birlikte, müzehiplerinde Osmanlıların ilk merkezlerine geldikleri ve beraberinde kitap sanatlarını da taşıdıkları görülmektedir (Tanındı, 2003, s. 875).

Selçuklular döneminde Anadolu'da belirli bir düzeye ulaşan bilim ve sanat ortamını Osmanlılar devralmıştır. Doğudan ve batıdan gelen bilgin ve sanatçılara ve bu da bilim hayatına canlılık katmıştır. İlk 1331'te İznik'te açılan Osmanlı medresesini Bursa ve Edirne'de öteki medreseler izlemiştir. Fatih Sultan Mehmet'in genç yaşta bile kitaba verdiği değer, İslam doğu dilleri ile batı dillerinde yazılmış kitapları içeren bir saray kitaplığı kurduktan sonra aşikârdır (Turan, 1990, s. 195, 196).

Fatih Sultan Mehmet zamanından kalma yaklaşık bin kadar yazma eser, onun ölümünden sonra çeşitli kütüphanelere dağıtılmıştır (Aslanapa, 1992, s. 202; Belge, 2005, s. 425) İlim ve sanat alanına çok büyük ilgisi olan Fatih Sultan Mehmed'in sarayında kurdurduğu nakkaşhanesinin başına Özbek asıllı Baba Nakkaş getirilmiştir. Kütüphanesi için yüksek estetik değerlere sahip, büyük inceliklerle tezhiplenmiş yazma eserler yapılmış ve padişaha sunulmuştur (Mahir, 1995, s. 371). Fatih dönemi önemli yazma eserler arasında en eskisi Bediüddin-i Tebriz'inin 860 (1455-56) tarihli *Dilsûzname* kopyasıdır. Edirne nakkaşhanesinde hazırlanmış olup, Oxford Bodleian Kütüphanesi'ndedir. Fatih Sultan Mehmet'e sunulan Amasya'lı Şerafeddin Sabuncuoğlu'nun *Cerrahiye-i İlhaniye* isimli Türkçe yazma eser, dönemin önemli diğer bir yazma kitabıdır. Eserin bilinen üç kopyasından iki tanesi İstanbul Fatih Millet Kütüphanesinde, bir tanesi de Bibliotheque National'dedir. Bu eserler minyatür süslemelidir (Aslanapa, 1992, s. 202). Dönemin bir diğer önemli sanatçısı da Mehmet Siyah kalemidir.

Fatih Sultan Mehmet'in kitaba verdiği değer nakkaşhanede kitap sanatlarının gelişmesinde ve ilerlemesinde büyük rol oynamıştır. Bu sebeple çok sayıda dini, ilmi, edebî eser hazırlanmasına vesile olmuştur.

II. Bayezid dönemi saray nakkaşhanesi, Fatih devri üslubunu devam ettirmektedir (Özkeçeci, 1992, s. 4). Sultan II. Bayezid'in 1481-1512 yılları arasındaki saltanat sürecinde Osmanlı sanatının ayrı bir önemi vardır. Kitap sanatlarında belli yeniliklere gidilmiştir. II. Bayezid'in nakkaşhanesinde çalışan Hasan b. Mehmet, Melek Ahmed Tebrizi, Hasan b. Abdülcilil, ressam Turmuş b. Hayreddin, Evranos, Üveys b. Ahmed, Bayram b. Derviş, İbrahim b. Ahmed, Mehmet b. Bayram, Ali, Fazlullah, Mehmet b. Melek, Ahmet ve Ali adında kayıtlarda isimleri geçen sanatçılardır (Mahir, 1990, s. 4, 13). Ayrıca Hasan b. Abdullah da dönemin ünlü müzehhiplerindendir (Taşkale, 1997, s. 108, 118). Saray nakkaşhanesindeki sanatkârların çoğu İran'dan gelmiştir. İranlı sanatkârların etkisi ve katkısı fazladır. Bundan ötürü bezeme sanatında farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır (Sözen ve Güner, 1998, s. 30). II. Bayezid devrinin Osmanlı kitap sanatında bir değişim taşıdığı aşîkârdır. Aşağı yukarı 1494'ten itibaren, geçmişin motiflerinin yanı sıra, Osmanlı

nakkaşhanesine Akkoyunlu Türkmenlerinden yeni etkiler girmiştir (Mahir, 1990, s. 4, 13).

Bayezid dönemi, Fatih Sultan Mehmet döneminden eserler vermiş Edirne okulunun devamı niteliğindedir. II. Bayezid dönemi çağdaş edebiyatının mesnevi tarzındaki eserlerin resimlenip, süslenmesi izleyen yıllarda padişahın ilgisi olmuştur (Mahir, 2002, s. 316, 321). II. Bayezid'in, Şeyh Hamdullah ve sanatına olan hayranlığı ve ilgisi, Şeyh Hamdullah'ın yazdığı *Kur'an-ı Kerim*'lerin büyük bir önem ile tezhiplenip süslenmesinde etkili olmuştur (Taşkale, 2015, s. 8, 19).

Bayezid döneminde, Fatih Sultan Mehmet'in Batı'ya açık olan sanat hareketliliği tekrar doğuya yoğunlaşmıştır. Saray nakkaşhanesinin çalışma sisteminde İslam sanatı geleneklerine bağlı kalınarak çalışılmış ve dönemin özelliklerini yansıtan eserler ortaya konulmuştur (Keskiner, 1996, s. 211). II. Bayezid dönemi saray sanatının yerini Kanuni Sultan Süleyman dönemine bırakmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman ile klasik dönem Osmanlı tezhip sanatı başlar. Klasik dönem (1520-1566) tezhiplerinde büyük ölçüde bir gelişim söz konusudur. Zarif kompozisyonlar, zengin bir motif anlayışı dönemin özellikleri arasındadır. Kanuni Sultan Süleyman'ın saltanatı süresince birbirinden gösterişli tezhipler ortaya konulmuştur (Mahir, 1995, s. 375).

Osmanlı klasik sanat üslubuna yön veren XVI. yüzyıl nakkaşhanesi sanatkarları farklı coğrafyalardan gelerek tüm sanat kollarında ortak bir form dili yaratan müzehhipler, mücellitler, musavvirler, hattatlar, ressamlardan oluşmaktadır. XVI. yüzyılın en ünlü ustası ressam Şah Kulu'dur. Klasik dönem süsleme anlayışı dışında uygulanan yeni bir resim üslubunun temsilcisidir. Ressam Şah Kulu Tebriz'de Aka Mirek'den fırça ile mürekkep kullanma tekniğini öğrenmiştir (Mahir, 1986, s. 113, 130). Osmanlı süsleme sanatında farklı bir üslup yaratıcısı olan Şah Kulu, saz yolu üslubu ile Türk kitap sanatlarına büyük bir katkı sağlamıştır (Bağcı, Çağman, Renda ve Tanındı, 2006, s. 226, 227). 1435 yılı öncesinde sancak beyi olan Şehzade Ahmet'in (Doğanbaş, 2016, s.24) valiliği sırasında Şahkulu'nun Amasya'da olduğu bilinmektedir. Tezhip sanatında usta olan Şah Kulu saray nakkaşhanesinin Nakkaş

başı olduğu zamandan itibaren birçok talebe yetiştirmiştir. Hiç şüphesiz ki yetiştirdiği en değerli müzehhibin Karamemi olduğu ve eğittiği diğer bir talebenin de Veli Can olduğu belirtilmektedir (Mahir, 1986, s. 113, 130).

Karamemi ekolü sanatta yeni bir oluşumdur. Osmanlı kitap sanatlarına bir yenilik getiren Kanuni Sultan Süleyman'ın *Muhibbi Divanı* bir üslubun doğuşu ve bir dönüşümdür. 1536 tarihli olan yazma eser Karamemi tarafından tezhiplenmiştir. Karamemi'nin çalışmaları Osmanlı resim sanatında tamamıyla yeni bir ekol oluşumunu sağlamıştır (Atasoy, 2012, s.102, 103). Tezhip kurallarına bağlı olan sanatkâr her türlü motifi çeşitli kompozisyonlar içinde kullanarak eserlerinde son derece ustaca çiçek tasvirlerine yer vermiştir (Mesara ve Can, 1997, s. 108, 115). Devrin sanat anlayışını etkileyen kendi üslubunu tamamı ile ortaya koyan sanatkâr (Duran, 2001, s. 362, 363); bahçe çiçekleri olan gül, lale, sümbül, karanfil vb. çiçekleri yarı üsluplaştırarak tezhip tasarımlarında kullanmaya başlamıştır. Daha sonra bu üslup yaygınlaşıp diğer sanat dallarında da kullanılır bir duruma gelmiştir (Mesara ve Can, 1997, s. 108, 115).

XVI. yüzyılın ikinci yarısında eser veren ünlü müzehhipler şahkulu, Karamemi, Üstad-ı Rum şaban, Hüseyin, Selanikli Abdullah bin Mehmed, Mehmed bin İlyas ve Veli Can gibi sanatçılardır (Derman, 1999, s. 108, 119; Tanındı, 1999, s. 103, 107).

Osmanlı saray nakkaşhanesinde XV. yüzyılın ilk yarısından sonra daha önceki dönemlerin hattat, müzehhip ve musavvirlerin yaptığı eserlerin bir arada toplandığı albüm yapımcılığı yaygınlaşmaya başlamıştır. Kanuni döneminde ve II. Murad dönemi saray nakkaşhanesinde hazırlanan eserler saray sanatının önemli yazmalarıdır (Tanındı, 1986, s. 140, 152).

Osmanlı resim sanatında batılı sanatçılar hünerlerini batı sanat estetiğine uygun yağlı boya portrelerinde göstermişlerdir. Saray nakkaşhanesinde meydana getirilecek bir sanat eserinin hazırlanmasında yazar, nakkaş ve üst kademedeki bir devlet yöneticisi arasındaki uyumlu işbirliği varlığını da kanıtlamaktadır (Çağman ve Tanındı, 1984, s. 4, 8).

Osmanlı sarayının kudretli sanatı; Batı sanatçılarından Bellini ve daha sonra Michalangelo'nun da çağırılmasının Osmanlı sarayınca düşünülebilmesi, Türk sanatının umulanın üstünde imkânlar ve hakiki faaliyetler dâhilinde çalıştığını göstermektedir (Glück, 1974, s.169, 181).

XVI. yüzyılın gösterişli sanatı XVII. yüzyılda da etkisini bir süre devam ettirmiştir. İlk yarısına ait eserlerde klasik dönem etkisi görülmektedir. Bu yüzyılın başlarında Enderun'da yetişen daha sonra yeniçeri ağası, beylerbeyi ve vezir olan nakkaş Hasan Paşa'nın (ö.1622) Sultan I. Ahmet için hazırladığı tuğrası dönemin güzel örneklerine ait bir eserdir (Derman, 2002, s. 289, 299).

XVII. yüzyıl tezhip sanatının en ustalıklı olanları dua kitaplarında ve *Kur'an-ı Kerim* nüshalarında görülmektedir. 1698 tarihli Müzehhip Derviş Mehmet Bey'in tezhiplediği *Kur'an-ı Kerim*'in bezeme anlayışında geleneği koruduğu görülmektedir (Tanındı, 2009, s. 886, 890). Sultan I. Ahmed için hazırlanan *Tuğra*'da (TSKM. G.Y. 1394), (Mahir, 2009, s.391) dönemin örnek tezhipli eseridir (Tanındı, 2009, s. 886, 890).

XVI. yüzyıl zarafetinin etkisini yavaş yavaş batı etkisine bıraktığını, özellikle XVII. yüzyıl ikinci yarısındaki eserlerde görebiliriz. Klasik dönem etkisinin kaybedilmeye başladığı, çiçek buketleri ile tasarımlarda görülen büyük ve kaba motiflerden anlaşılmaktadır. XVII. yüzyıl eserleri incelendiğinde bir geçiş dönemi olduğu ve bir üslup değişikliğine gidildiği görülmektedir (Tanındı, 1999, s. 108, 119). XVII. yüzyıl tezhip sanatı için durgun sayılabilecek bir yüzyıl olarak karşımıza çıktığını ilgili örneklerini inceleyerek gözlemleyebiliriz (Emlak, 2013, s. 76, 171).

XVIII. yüzyıl batı sanatının etkileri görülmeye başladığında süsleme sanatlarında barok ve rokoko motifleriyle, klasik motifler bir arada kullanılmıştır. Dönemin nakkaşı ve çiçek ressamı olan Üsküdarlı Ali Çelebi (Ali Üsküdari) aynı zamanda devrin lâke ustasıdır (Tanındı, 1997, s. 63). Yaşadığı dönemin sanatını yansıtan yarı üsluplaştırılmış motifleri, XVIII. yüzyıl çiçek ressamlığına dönüştüren Ali Üsküdari'nin Avrupa tesirli şükufe çalışmalarında çok derin bir resim bilgisine sahip olduğu anlaşılmaktadır (Duran, 2008, s. 29, 33).

1718 ile 1730 yılları Osmanlı İmparatorluğu'nun barışçı dönem olarak bilinir. Bu zaman diliminde lalenin çok sevilen bir çiçek olması ve yoğun bir ilgi olması nedeniyle lale devri olarak anılmaktadır. Bu dönemin diğer önemli bir sanatkârı da Levni'dir. Edirne'den ilk geldiği zamanlarda saz yolu tezhipleri yapmıştır ancak daha sonra resim sanatına eğilmiştir (İrepoğlu, 1999, s.17). Levni'nin çok sayıda yaptığı Osmanlı kadınlarının portrelerinin saçlarına çiçek takması, sıklıkla onların başörtülerine takılan çiçeklerle tasvir etmesi, döneminin sanatkârları arasında onu seçkin kılan çiçek ressamlığı üslubunu vurgulayan en iyi çalışmalardır (Atasoy ve Uluç, 2012, s. 159, 160).

XVIII. yüzyıl Osmanlı'nın, batı sanatı biçimini benimsemeye başladığı bir dönem olmuştur. XVIII. yüzyılda Batılılaşma etkisi ile dönemin tezhip sanatında natüralist çiçek tasvirleri, iri yapraklar, kurdeleler ve çiçek demetleri yer almıştır. Bu üsluba Türk rokoku adı verilmiştir (Taşkale ve Hüseyin, 2002, s. 86, 90). XVIII. yüzyıl, çiçek resimlerinin oldukça yoğun kullanıldığı bir dönemdir. *Gazeller* (İÜK T 5650), (1727/28), ve *Sümbülname* (TSK, H.413) gibi önemli eserlerden dönemin çiçek üslubunu detaylı inceleyebiliriz (Bkz, Demiriz, 2005, s. 77, 216). Bu dönemde içinde çiçek tasvirlerinin olduğu birçok eser görebiliriz. Eserlerde gül, lale, sümbül, süsen, nergis gamber düğmesi, şebboy, papatya vb. natüralist çiçekler kullanılmıştır (Atasoy, 2011, s. 169, 194).

XIX. yüzyıl tezhip sanatına bakıldığında Avrupa'nın barok- rokoko özelliği olan kıvrımlar ve çizgiler tezhiplerde yer bulunca bir zenginleşme olmuştur. Dönemin müzehhipleri arasında, Ali el- Nakşibendî, Ahmet Efendi, Ali Ragıp, Raşid, Ahmed Ataullah gibi sanatkârlar bulunmaktadır (Tanındı, 2003, s. 891). Bir önceki dönemin etkisinde yürüyen XIX. yüzyılda maddi imkanlar dahilinde pek çok sayıda eser üretilmiştir. Freskler, tahta üzerine nakışlar, *Kur'an-ı Kerim* ve dua kitaplarının süslemeleri, ilmi eserlerin başlık tezhipleri üzerinde durulmaya layık kitaplar olmuştur. Ancak bu dönemdeki süslemelerin nitelikleri azalmıştır (Ünver, ?, s. 10, 11).

1880 yılında Sanâyi-i Hasene ve Fünûn-ı Âliye adıyla geniş kapsamlı bir yüksekokulun açılması ile ilgili çalışmalar başlatılmıştır. Resmi adı Sanayi-i Mekteb-

i Âlisi diye anılan bu okul 3 Mart 1883 resmen açılmıştır (Ürekli, 2009, s. 94, 96). 1914 yılına kadar Babı-Ali Caddesi üzerinde sıbyan mektebi binasında Medresetül Hattatin kurulmuş ve burada tezhip, cilt, yazı dersleri verilmiştir. Dönemin tezyini sanatları bölümünde tezhip derslerini veren hocaları, Yeniköylü Nuri Bey ve Bahaeddin Efendi'dir (Derman, 1994, s. 123). 1924'te bir yönetmelik hazırlanmış ve 1934 yılına kadar uygulanan bu yönetmelikte Sanayi-î Nefise Mektebi Âlisi mimarlık, resim heykeltıraşlık, resim dârülmualiminliği ve tezyini sanatlar şubelerini içeren bir yüksek mektep olmuştur (Ürekli, 2009, s. 94, 96). 1936 yılına kadar devam eden mektep Güzel sanatlar Akademisine bağlanmıştır (Derman, 2012, s. 65, 68). 1940'lardan itibaren eski abidelerindeki çiniler elden geçirildikten ve Topkapı sarayındaki tezhipler incelendikten sonra, unutilan Türk bezeme sanatı desenlerinin ana kaideleri, Güzel sanatlar Akademisi'nde âdeta yeniden keşfedilmiştir (Derman, 2013, s.46). Akademide Türk Tezyini Sanatlar dalı altında 1960 yılına kadar devam etmiş daha sonra öğrenci yetersizliği gerekçesiyle kapatılmıştır. 1980 yılından günümüze kadar Güzel Sanatlar Fakülteleri'nin Geleneksel Türk Sanatları bölümünde yer almıştır (Derman, 2012, s. 65, 68).

3.2. Türk Kitap Sanatlarında Mesnevilerin Yeri ve Önemi

Mesnevi "bir şeyi ikiye katlamak, çift yapmak" anlamlarına gelmektedir (Ceyhan, 2004, s. 325, 334). "ikişer ikişer" anlamındaki mesnevi, ilk olarak Fars edebiyatında bir nazım şekli olarak karşımıza çıkmaktadır. Fars şiirinde kaside ve gazelin yanında, mesnevi de iki beyitten oluşan yüzlerce beyitin değişik uzunluklarda yazıldığı edebi bir nazım biçimidir (Çiçekler, 2004, s. 320, 322).

Mesnevi; genel olarak din, tasavvuf, destan, tarih, ilim, mizah temalarını işleyen farklı aşk menkıbelerinin yazılmasında kullanılan bir nazım biçimidir. Mesnevinin temelde üç özelliği vardır. Vezin birliği, vezinlerin mesnevinin anlam ve muhtevasına göre seçilmesi ve gazel, kaside gibi diğer nazım biçimlerine yer verilmemiş olmasıdır (Çiçekler, 2004, s. 320, 322). Mesnevi nazım şekli İran edebiyatından Türk edebiyatına geçmiş olup Mesneviler, XI. ve XIX. yüzyıllar arasında çokça yazılmıştır (İ. Ünver, 1986, s. 430).

Balasagunlu Yusuf Has Hacip'in Balasagun'da iken manzum biçimde yazmaya başladığı ve Kaşgar'a gelerek orada 1069/1070'te tamamladığı *Kutadgu Bilig* adlı eseri, Türk edebiyatında yazılmış ilk mesnevidir. Karahanlı hükümdarı Tavgaç Buğra Han'a atfen yazılmış ve sunulmuştur (Kartal, 2011, s. 211, 213; Aslanapa, 1989, s. 27).

İran edebiyatından Türk edebiyatına geçen bu nazım biçimi Türk şairleri üzerinde etki bırakmıştır. Bu etkiyi yaratan İranlı şairler; Attar (1119?-1193?), Nizami (1150?-1214?), Sadî (1213?-1292), Emir Hüsrev (öl:1325), Hâcû-yı Kirmanî (1327), Molla Câmi (öl:1492)'dir (İ. Ünver, 1986, s. 430).

Türk şairlerini etkisinde bırakan Mevlana Celâleddin Rûmî (1207-1273), Türk şairi olmakla beraber eserini Farsça yazmıştır. Yazmış olduğu mesneviyle birçok şairi etkilemenin yanı sıra "Mesnevi" denildiğinde de akla gelen ilk eserlerden birisi Mevlana'nın mesnevisi olmuştur (İ. Ünver, 1986, s. 430).

XIII. yüzyılda Sûlî Fakih'in *Yusuf u Züleyha*'sı ve Ahmed Fakih'in *Kitabü Evsafı Mesacidi'ş-Şerife'si* de önemli mesnevilerdendir. Yunus Emre'nin yazdığı *Risaletü'n-Nushiyye'si* XIII. yüzyılın önemli diğer bir mesnevisidir. XIV. yüzyılda Şeyyad Hamza'nın *Yusuf u Züleyha* eseri ile Kutb'un *Hüsrev ü Şirin'i*, çeviri eser olan Gül Şehri'nin *Mantuku't-Tayr'ı*, Aşık Paşa'nın *Garibname'si*, Hoca Mesud'un *Süheyl-ü Nevbahar'ı*, Yusuf Meddah'ın *Varka u Gülşah'ı*, Şeyhoğlu Mustafa'nın *Hurşidname'si*, Ahmedî'nin *İskendername'si*, Cemşid ü Hurşid'i ve Muhammed'in *Işknameleri* de mesneviye birer örnektir. Yazarı bilinmeyen birçok mesnevi kitap bulunmaktadır (Ünver, 2004, s. 322, 324) Bu eserler erken dönem el yazması mesneviler hakkında birinci elden kaynakları oluşturmaktadır.

XV. yüzyıl Ahmed-i Daî'nin *Çengnamesi*, Süleyman Çelebi'nin *Vesiletü'n-necât'ı* (Mevlid) Şeyhi'nin *Hüsrev ü Şirin'i* ile *Harname'si*, Cem Sultan'ın *Cemşid ü Hurşid'i*, Hamdulah Hamdi'nin *Hamsesi* ile *Yusuf u Zeliha'sı* ve Çağatay sahasında Ali Şîr Nevai'nin *Hamse'si* (Ünver, 2004, s. 322, 324) XV. yüzyıl edebiyat alanında büyük öneme sahip olan mesnevilerdir.

XVI. yüzyılda da Lamii Çelebi ve Taşlıcalı Yahya gibi hamse sahibi önemli şairler vardır. Bu dönemde Mesîhi'nin Şehrengiz'i, Cafer Çelebi'nin *Hevesname*'si, Revanî Çelebi'nin *İşretname*'si, Kemalpaşazade'nin *Yusuf ile Züleyha*'sı, Zati'nin *Şem'ü Pervane*'si, Fuzuli'nin *Leyla u Mecnun*'u ile *Beng ü Bade*'si, Kara Fazlı'nın *Gül ü Bülbül*'ü ve Hakanî Mehmed Bey'in *Hilye*'si gibi orijinal mesneviler kaleme alınmıştır (Ünver, 2004, s. 322, 324).

XIX. yüzyılda Enderunlu Fazıl'ın *Hûbannâme* ve *Zenannâme*'si, İzzet Molla'nın *Mihnetkeşan* ve *Gülşen-i Aşk*'ı Tanzimat döneminde Ziya Paşa'nın *Harabat*'ı dönemin önemli mesnevileri arasında yer almaktadır (Ünver, 2004, s. 322, 324).

Çeşitli yüzyıllarda önemli şairler tarafından kaleme alınan mesneviler; farklı konularda ele alınarak işlenmiştir. Bazı şairler birden fazla mesnevi yazmıştır. Beş tane mesnevi yazan bir şair hamse sahibidir. Hamse sahibi şairler ise övgüye mazhar olan kişilerdir.

Mesnevinin kafiye yazılması, sıradanlığı ortadan kaldırılması amacıyla hikâyelere yer verilmesi ve çeşitli konularda yazılabilmesi önemini vurgulayan niteliklerdir. Yazılan her mesnevi ihtiva ettiği bilgiler açısından önemli kitaplardır.

Türk edebiyatını yüzyıllar boyunca etkileyen Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî'nin (öl. 676/1273) altı ciltlik mesnevisi yazılan en önemli yol gösterici mesnevilerin başında gelmektedir.

Mesneviler, aşk mesnevileri, temsili mesneviler ve bir tek kahraman etrafında gelişen mesneviler dışında yazılan sakî-nâmeler, Osmanlılar tarafından ortaya çıkarılan şehrengîzler, bazı sûr-nâmeler, münazaralar, dini konular, kıyafet-nâmeler, tarihler mesnevisi nazım biçiminde yazılmıştır. Bütün bu konular mesnevinin içeriğine dair birer konu başlıkları biçiminde verilmiştir. Bunun yanı sıra şehrengîzlerde, hamselerdeki küçük hikâyelerden oluşan mesnevilerde yerli hayattan alınan konular, çevre ile ilgili tasvirler Türk mesneviciliğinin kendi benliğini bulmasına yardım etmiştir (İnalcık ve Renda, 2009, s. 554; Pala, 2003, s. 321).

Mesneviler giriş, konunun işlendiği asıl bölüm ve bitiş bölümü olmak üzere üçe ayrılır.

Giriş kısmında Besmele; Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (SAV), "Besmele ile başlamayan işlerin bereketsiz ve neticesiz kalacağını" belirtmiştir. Besmele-i Şerif, Hz Muhammed'e fiili sünnet olarak bir işin uğurlu olması ya da usulden yazılan Arapça bir kelimedir. Tezyini olarak çeşitli şekillerde en fazla yazılan ayetlerin başında besmele gelmektedir (Derman ve Uzun, 1992: 532, 537).

Tevhid; Cenab-ı Allah'ın sıfatlarıyla bir ve tek olduğunu akıl ve kalp yoluyla kabul etme anlamındadır (Özler, 2012, s.18, 20).

Münacat; "Necv" kökünden gelen ve fısıldamak anlamında kullanılan *Münacat* kelimesi klasik şark edebiyatında konusu Allah'a yakarış olan manzumelerin bestelenmiş şekillerine söylenen isimdir (Macit, 2006, s. 563, 565).

Nâ't; Hz. Peygamber'in isim ve sıfatları, Allah'ın sevgi ve dostluğuna nail oluşu, örnek ahlakı, üstün özellikleri, fiziki özellikleri, mucizeleri ve diğer peygamberlerden üstünlüğünün ayet ve hadiselerle dayandırılarak dile getirilmesidir. Türk edebiyatında ilk na't örneği *Kutadgu Bilig*'de görülmüştür (Yeniterzi, 2006, s. 436, 437).

Miraç; mesnevilerde peygamber efendimizin miraca yaptığı yolculuğu yücelten ifadelerin yazıldığı bölümdür (Yavuz, 2005, s. 132,135). Fars edebiyatında mi'rac, edebi eserlerin konusu olarak da dikkat çekmektedir. Nizamî-i Gencevî'nin *Hamse*'si, Feridüddin Attar'ın *İlahiname* ve *Esrarname*'si gibi mesneviler bunların en ünlüleridir (Uzun, 2005, s. 135, 140).

Mu'cizat; Peygamberlerin gösterdikleri olağanüstü haller ve peygamberliklerini kanıtladıkları mucizelerin anlatıldığı, peygamber efendimizin yüceliğinin işlendiği bölümdür (İ. Ünver, 1986, s. 436).

Padişaha Övgü; birçok mesnevide karşılaştığımız bu başlık hükümdara övgü dolu sözlerle şairin bağlılığını dile getirmek amacıyla yazılmış ve sonu dua ile biten bölümdür (İ. Ünver, 1986, s. 436).

Devlet büyüğüne övgü; hükümdardan sonra vezir, sadrazam şeyhülislam gibi devlet büyüklerini methetmek amacıyla yazılan kısımdır (İ. Ünver, 1986, s. 436).

Sebebi telif; hemen hemen her mesnevide karşılaştığımız şairin eserini yazış sebebini açıkladığı bölümdür. Yazarın eseri hakkında önemli bulduğu bilgiler bu başlık altında yazılmaktadır (İ. Ünver, 1986, s. 436).

Konunun işlendiği ikinci kısmı ise mesnevinin yazılış amacına göre okuyana bilgiler sunan bölümdür.

Aşk, savaş, tasavvuf gibi temalar üzerine yazılabilen aynı zamanda bir şehri ve güzelliklerini anlatmak amacıyla (Çiçekler, 2004, s. 320, 322) ve eski bilimlerle alakalı ya da içerisinde ansiklopedik bilgiler barındıran mesneviler de yazılmıştır. Dini mesneviler; ilmiyeler, sure çeviri ve şerhleri, kırk hadis çeviri ve şerhleri, hicret-name, mevlidler, mi'raciye, hilyeler, vefât-ı nebi, Hz Muhammed ve yakınları hakkında yazılan hikâyeler, *Muhammediye*, dini öğütler veren ve kutsal olan yerleri anlatan eserlerdir (İ. Ünver, 1986, s. 430).

Üçüncü bölüm sonuç kısmında; şair eserin sonunda hatime başlığı altında Allah'a şükreder ve daha sonra kendi eserine övgü dolu sözler yazar. İlaveten tanınmış mesnevi şairleri ve eserlerinden de söz eder; eserine verdiği ismi bildirir. Bununla birlikte mesnevinin beyit sayısı ve tarihleri hakkında bilgiler verir. Son olarak okuyucudan dua ister ve eserin aruz ölçüleri hakkında bilgilere değinerek mesneviyi sonlandırır (İ. Ünver, 1986, s. 430).

Mesnevilerde tek bir konu üzerinde durulmamakla beraber dini, ilmi ve edebi konuların ağırlık kazandığı görülmektedir. Bu eserler sadece yazıldığı sınırlar içerisinde kalmayıp birçok coğrafyadaki şaire ve edebiyat akımlarına yüzyıllar boyunca etkide bulunmuştur.

Günümüzde de hala bu mesnevilerin etkisi devam etmektedir. Zira özellikle dini konulu mesnevilerden Mevlana'nın mesnevisi bir dinsel bakış açısı ve manevi yolu arama hususunda kaynak olarak tercih edilen seçkin eserlerdendir.

Mesnevilerin süsleme özelliklerine bakıldığında, matbaanın bulunmasından önce elle yazılmış ve çoğaltılmış kitapların önemi bilinmektedir. Gerek ihtiva ettiği bilgiler gerekse süsleme açısından eşi ve benzeri bulunmayan nadide örnekler olduğu anlaşılmaktadır.

El yazma uygulamaları için Osmanlı sarayında kurulan nakkaşhane sistemi, yazma eser gelişimciliğinin kurumsal kanıtıdır. Nakkaşhaneler yazma eserlerin yazılıp süslendiği daha sonra cilt hâline getirildiği yerlerdi. Bu nakkaşhaneler döneminin en iyi sanatkârları tarafından en müstesna örneklerini ortaya koyan atölyelerdi.

Bir yazma eserde en önemli özellik yazma eserin içeriği ve eserin fiziksel kalitesidir. Bu bağlamda el yazmaların değerine değer katan süslemeler eserin kıymetini artıran en önemli husustur.

Süslemeler dönemin üslup ve sanatçının zevk anlayışıyla birleşip yazma eserlerde form bulurlar. Bir yazma eserde bulunan tezhipli alanlar zahriye sayfası, hatime sayfası, başlık (serlevha), bölüm başları (sure başı, fasıl başı), secde kenarları, sure, cüz ve hizip gülleri, ayetlerin baş ve bitim noktaları (vakfe, durak), bazı değerli eserlerin yazı dışında kalan kısımları ve nadiren de olsa arada boş tek bir sayfa olarak karşımıza çıkmaktadır (Özen, 2003, s.13).

Yazma eserlerde mesnevilerin süsleme özellikleri incelendiğinde çeşitli bezeme biçimlerinin olduğu görülmektedir.

1278 yılında kâtip Muhammed b. Abdullah El Konevî El Veledî tarafından istinsah edilen Mevlana'nın mesnevisinin bir nüshası Muhlis b. Abdullah el Hindî tarafından tezhiplenen mesnevinin ilk iki sayfası serlevha tezhipli, sonraki tezhipli sayfalarında başlık tezhipleri görülür. Bazı sayfalarda ise güller yapılmıştır. Süslemelerde geometrik bezemeler yer almaktadır (Tanındı, 1993, s. 400). Erken dönem yazma eserlerdeki tezhipli mesnevilerin süslenme özellikleri hakkında bilgi vermektedir.

Mesnevilerde; özellikle Mevlana'nın mesnevilerinde çoğunlukla zahriye sayfası, dibace sayfası, beyitlerin başladığı sayfalar ve hatime sayfalarının süsleme yapıldığı görülmektedir (Korkmaz, 2008, s. 42, 323; Emlak, 2013, s. 100, 129; Emlak, 2016, s. 379, 387).

Mesnevilerin süslemesinde bir düzen yoktur ancak birkaç grupta karşımıza çıkabilir. Özellikle dini ve tasavvufi ilimlere ait bazı mesnevilerde tezhip süslemesi yapılırken, bazı ilmi, edebi mesnevilerde hem tezhip hem de minyatür süslemeleri yer almaktadır. Örnek olarak Mevlana'nın Mesnevi'sinin Bağdat üslubunda bir minyatürlü yazması vardır. Burada mesneviden seçme öykülerin minyatürleri yer almıştır (NYPL Spencer Col.Pers Ms. 12) (dokuz minyatür) (And, 2004, s. 83).

Mesnevilerde tasvir edilen konularda sanatkârın, metnin içeriğini taban alarak süsleme yaptığı görüldüğü gibi metinden bağımsız bir süsleme de yaptığı görülmektedir. Mesnevi tezyinatında motif, teknik, renk açısından her nüshanın kendi içerisinde üslup birliği söz konusudur.

Yazma eser tasvirlerinde kullanılan motifler doğadan ilham alınarak üsluplaştırılan; tam stilize bitkisel, natüralist bitkisel ve stilize edilmiş hayvan motifleridir.

Mevlana'nın mesnevilerinde; manzara tasvirlerine yer verildiği de görülmektedir (Bkz. Atılğan, 2000, s. 828). Yine Mevlana'nın, Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan 000191 envanter kayıtlı (Korkmaz, 2008, s. 339) mesnevisinin hatime sayfasında natüralist motiflerle yapılmış bir süsleme örneği görülmektedir. Ayrıca çalışmamıza konu olan *Şah u Geda* Mesnevisi de yarı natüralist bitkiler ve hayvani motiflerin bir arada tasvir edildiği bir eserdir.

1520-21 yıllarında yapılan Nizami'nin hamsesinde (Uluç, 2006, s. 26, 48, 62) geometriksel formlarla, çeşitli minyatür sahnelerinin ve tezhibin çift tahrir (havalı) tekniği ile bir arada kullanıldığı süslemeler mevcuttur.

Şeyhî'nin *Husrev-i Şîrîn*, Ali Şîr Nevaî'nin *Hayratü'l-Ebrar*, Hamdi'nin *Yusûf u Züleyha* mesnevîlerinin süsleme özelliklerinde yine minyatürler yer almaktadır (And, 2004, s. 83).

Mesnevilerde kullanılan tezhip tekniklerinde ise klasik tezhip daha çok karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte halkîri bezeme, zerenderzer, havalı (negatif) tekniği kullanılmıştır.

Zerenderzer (altın içinde altın) tekniği (Derman, 2009, s. 534) daha ziyade Amasya'da hazırlanan eserlerde görülmektedir (Aşıcı, 2009, s. 315).

Tezhipli yazma mesnevilerin süslemelerini inceleyebileceğimiz çalışmalar mevcuttur (Özen, 2003, s. 44, 51; Tanındı, 2009, s. 265, 266; Korkmaz, 2008, s. 13, 376; İnalçık, Renda, 2009, s. 498, 614).

Netice itibariyle mesnevilerin genel olarak süsleme özellikleri incelendiğinde kendi aralarında birkaç gruba ayrıldığı görülmektedir. Mesnevilerde genel olarak kitap sanatlarında kullanılan tezhip ve minyatür örneklerine rastlanılmaktadır. Bazı mesnevilerde sadece tezhip, bazılarında ise tezhip ve minyatür sanatı bir arada kullanılarak tezyin edilmiştir.

3.2.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin yeri ve önemi

Şah u Geda Mesnevisi tasavvufi düşünüşte mecazi aşkın, hakiki aşka yönelmesi ile evrenin yaratıcısına, Allah'a bağlanmaktır. Gerçek sevgili güzel olan Allah'tır. İnsanın Allah'a duyduğu sevgi ve özlemde insan ruhundaki gerçek aşktır. Tasavvuftan çok etkilenen ve divan şairleri arasında önemli bir konu olan ilahi aşk yoğun olarak işlenmiştir. Birçok şair aşk için farklı yorumlar yapmış olsa da hala kabul görmüş bir tanım ortaya konulamamıştır (Koçin, 2003, s. 395, 422).

Şah u Geda XVI. yüzyıl şairlerinden Taşlıcalı Yahya Bey tarafından 1537 yılında kaleme alınmıştır. Toplamda 1972 beyit olan *Şah u Geda*; konusunun İstanbul'da geçmesi itibariyle önemlidir ve diğer mesnevilerden ayrılmasında mühim bir husustur. *Şah u Geda* Mesnevisi konusu açısından dikkat çeken bir eserdir. Yahya Bey, telif bir eser olarak kaleme aldığını eserinde belirtmiştir (Yoldaş, 1993, s. 18, 19; Belli, 2015, s. 29, 46). Ayrıca İranlı Şair Halil Çağatayî'nin serbest bir biçimde çevrilmiş 1345 beyitten meydana getirilen *Şah u Derviş* (*Şah u Geda*) adıyla da

yazılan bir mesnevisinin bulunduğu bazı kaynaklarda belirtilmiştir (Tıǧlı, 2007, s. 421, 422; Sevgi, 1998, s. 18, 22).

Rumeli’de yaşayan âlim bir kişi olarak hikâyede yer alan faziletli, erdem sahibi bir kişiliğı olan başkahraman olan Geda ile rüyasında gördüğü daha sonra at meydanında karşılaştığı Şah arasında geçen bir aşk üzerine yazılan bir mesnevidir. Konunun akışı Geda’nın Şah için çektiğı aşk acısı ve yaşadıkları anlatılmaktadır (Yoldaş, 1993, s. 44, 125).

Taşlıcalı Yahya’nın mekân olarak İstanbul’a gösterdiği ilgi mesnevisinde açıkça ortaya konulmuştur. Aşk üzerine yazılan mesneviler içinde *Şah u Geda* Mesnevisi konusunun hem İstanbul’da geçmesinden dolayı hem de XVI. yüzyıl İstanbul’unun At Meydanı (Sultanahmet Meydanı) ve Ayasofya gibi konumlarının tasvirlerine geniş bir şekilde yer verilmesinden dolayı Taşlıcalının İstanbul’a verdiği önemi ortaya koyan nitelikte bir eserdir. Ayrıca eserde İstanbul’un tasavvufi hayatı ile ilgili olarak önemli bilgiler vermesiyle birlikte, muhitlerin tasvirlerine geniş yer vermiştir (Pala, 2001, s. 284, 289). Mesnevideki mekân tasvirleri Geda’nın duygu durumuna göre değişerek betimlenmiştir. Bundan dolayı ağırlıklı olarak mekâna Geda’nın gözüyle bakılmaktadır (Belli, 2015, s. 29, 46).

Eserde mekân olarak İstanbul anlatıldığı için dikkat çekicidir. XVI. yüzyıl İstanbul’unu coşkulu bir şekilde anlatılırken hikâyenin akışıyla beraber mekân olgusu giderek ortadan kaybolmaktadır. Şah’ı arkadaşlarıyla birlikte ilk olarak At Meydanı’nda gören Geda kendisi de Rumeli’de yaşamaktadır. Tasvirlerde Ayasofya ve At Meydanı için Yahya Bey özel bir yer ayırmıştır. Ayasofya’yı Mescid-i Aksa ile kız kardeş olarak tanıtmıştır. Hikâyede geçen olayların Ayasofya ile ilgisi yoktur. Burada camii kişileştirilerek Ayasofya büyük bir şeyhe benzetilerek bir betimlemeye başvurulmuştur (Yoldaş, 1993, s. 44, 45).

Eserde Ayasofya’dan sonra At Meydanı tasvir edilmiştir. Aşıkların, kuşların, çeşmelerin, taştan sütunların güzelliklerinden bahsederken, meydanın insan denizi gibi kalabalık ve bambaşka olan güzelliklerini zikretmiştir. Ayasofya ve At Meydanı tasvirleri esere mükellef bir yerli ahenk katmıştır (Yoldaş, 1993, s. 45).

Diğer bir konu olarak At Meydanı yakınındaki mekânlarda sanatçıların çalıştığı bilinmekteydi. Saraydaki Ehl-i Hiref teşkilatının diğer bölüklerden çok sayıda usta ve talebeyi bünyesinde bulundurduğu kuvvetle muhtemeldir. Bazı belgelerde saray dışında sanatçıların kaldığı bir yapıdan bahsedilmiştir. Adliye Sarayının (Darülfünun) meydana bakan (Hipodrom) bölümünde Arslanhane'nin yan tarafında yer aldığı anlaşılmaktadır (Çağman, 1989, s. 35, 46; Tanındı, 2006, s. 331, 332).

Bundan ötürü İstanbul'un sanatçılar için ilham kaynağı olma hususundaki gerçeklik payı, sanat eserlerinde kendini göstermesine ve işlenmesine sebep olduğu akla yatkın gelmektedir.

Eserde geçen zaman belirsizdir. Olaylarla geçen zaman ilişkisi de oransızdır. Eserde zamansal olarak ay, gün, gece ve yıl gibi ifadeler yer verilmiştir (Yoldaş, 1993, s. 58).

XVI. yüzyıl Türk edebiyatında önemli bir yeri olan *Şah u Geda* Mesnevisi Yahya Bey'in kendi zekâsının ürünü olmakla beraber eserin hiçbir yerden alıntı ya da çalıntı olmadığını eserinde bizzat ifade etmiştir (Yoldaş, 1993, s. 57).

Şah u Geda Mesnevi'sinin çeşitli kütüphane ve kitaplıklarda farklı nüshaları bulunmaktadır. Türkiye Yazma Eserler Kurumu'nun dijital sistem portalından edindiğimiz bilgilere göre *Şah u Geda* Mesnevi'lerinin envanter numaraları, bulunduğu kütüphaneler ve koleksiyonlar aşağıda listelenmiştir¹

01 Hk 399, Milli Kütüphane-Ankara, Adana İl Halk Koleksiyonu

03 Gedik 17743, Milli Kütüphane-Ankara, Afyon Gedik Ahmet Paşa İl Halk Koleksiyonu

06 Hk 2275, Milli Kütüphane-Ankara, Ankara Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

¹ Eserlerin envanter kayıt numaraları, bulundukları il, kütüphane ve koleksiyon bilgileri <https://www.yazmalar.gov.tr> adresinden alınmıştır.

06 Mil Yz A 8391, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 7878, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 6076/2, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 5843, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 5365, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 5210, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 5222/2, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 3668, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 3209, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 3014, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 2310, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 2198, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 1136, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 2037, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 907, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 691, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 9060, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz FB 348, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 48, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

06 Mil Yz A 8714, Milli Kütüphane-Ankara, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu

07 Tekeli 907/1, İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, Antalya Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

21 Hk 1586, Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi, Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

21 Hk 1931, Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi, Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

22 Sel 2149, Edirne Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi, Selimiye Yazma Eser Kütüphanesi Koleksiyonu

26 Hk 1060/3, Milli Kütüphane Ankara, Eskişehir İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

26 Hk 588, Milli Kütüphane Ankara, Eskişehir İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

27 Hk 246/1, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Gaziantep İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

32 Hk 658/2, Konya Bölge Yazma Eser Kütüphanesi, Isparta İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

34 Sü- Tarlan 62/5, İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, Süleymaniye Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu

34 Atf 2138, Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi, Atıf Efendi Koleksiyonu

34 Ha 279/1 Köprülü Yazma Eser Kütüphanesi, Hafız Ahmed Paşa Koleksiyonu

34 Ae Farsça 150, İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu

34 Ae Manzum 986/3, İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu

34 Ae Manzum 988, İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu

34 Ae Manzum 989/1, İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Koleksiyonu

37 Hk 695, Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

37 Hk 46, Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

37 Hk 3708/2, Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

42 Kon 2855, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Konya İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

42 Kon 1253/3, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Konya İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

42 Kon 3280/1, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Konya İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

42 Kon 3729/2, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, Konya İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

42 Yu 8087, Konya Karatay Yusufaga Kütüphanesi, Konya Karatay Yusufaga Kütüphanesi Koleksiyonu

43 Va 633 Kütahya Vahid paşa İl Halk Kütüphanesi, Kütahya Vahidpaşa İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

43 Va 947/7, Kütahya Vahid paşa İl Halk Kütüphanesi, Kütahya Vahidpaşa İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

43 Va 1322 Kütahya Vahid paşa İl Halk Kütüphanesi, Kütahya Vahidpaşa İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

43 Va 1361, Kütahya Vahid paşa İl Halk Kütüphanesi, Kütahya Vahid paşa İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

45 Hk 2686, Manisa İl Halk Kütüphanesi, Manisa İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

45 Ak 213/1, Manisa İl Halk Kütüphanesi, Manisa Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu

45 Hk 5175, Manisa İl Halk Kütüphanesi, Manisa İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

45 Hk 2711, Manisa İl Halk Kütüphanesi, Manisa İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

55 Hk 421, Milli Kütüphane-Ankara, Samsun İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu

67 Saf 541, Vakıflar Genel Müdürlüğü Ankara Bölge Müdürlüğü Kütüphanesi, Safranbolu İzzet Mehmet Paşa Koleksiyonu

2312, Mevlana Müzesi- Konya, Mevlana Müzesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu

2457/1, Mevlana Müzesi- Konya, Mevlana Müzesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu

279/1, İstanbul, Köprülü Kütüphanesi, Türkçe Yazmalar Koleksiyonu

Pertev Paşa (Millet Ktb.) No.424, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Selim Ağa Ktb. No. 997, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Atıf Efendi Ktb. No. 2138, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

İstanbul Üniversitesi Ktb. No. 481/1, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

İstanbul Üniversitesi Ktb. No. 839, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

İstanbul Üniversitesi Ktb. No. T 3045, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

İstanbul Üniversitesi Ktb. No. 5745, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

İstanbul Üniversitesi Ktb. No. T 874, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

İstanbul Üniversitesi Ktb. No. T 3682, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

R. 848, İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu

H. 689, İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu

B. 158, İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu

Revan Ktb. (Topkapı Sarayı Müzesi) 849, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Bağdat Köşkü Ktb. (Topkapı Sarayı Müzesi) 158, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Halet Efendi (Süleymaniye Ktb.) 196, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Hamidiye (Süleymaniye Ktb.) 1137, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Çelebi Abdullah Efendi (Süleymaniye Ktb.) 297, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Kemankeş Emir Hoca (Selim Ağa Ktb.) 463, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Fazıl Ahmed Paşa (Köprülü Ktb.) 289/1, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Ali Emirî Efendi Manzum Eserler (Millet Ktb.) 986/3, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Ali Emirî Efendi Manzum Eserler (Millet Ktb.) 989, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Ali Emirî Efendi Manzum Eserler (Millet Ktb.) 988, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Ali Emirî Efendi Manzum Eserler (Millet Ktb.) 990, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

973/1 İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin Türkçe Yazmalar Koleksiyonu

Bağdatlı Vehbi Efendi (Süleymaniye Ktb.) 1518, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Husrev Paşa (Süleymaniye Ktb.) 620/2, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Husrev Paşa (Süleymaniye Ktb.) 641, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Hacı Mahmud Efendi (Süleymaniye Ktb.) 5276, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Hacı Mahmud Efendi (Süleymaniye Ktb.) 5227, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

Lala İsmail Efendi (Süleymaniye Ktb.) 417, İstanbul Kütüphaneleri, İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe Hamseler

460/5, İstanbul, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

665, İstanbul, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

728, İstanbul, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

826, İstanbul, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Yazma D. No. 813, Diyanet İşleri Başkanlığı- Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Yz. A 81, Türk Dil Kurumu- Ankara, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Yz. A 370/2, Türk Dil Kurumu- Ankara, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

S.H.M.K. Yaz. 337, İstanbul, Hüseyin Kocabaş Kitaplığı Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

1462, İzmir Milli Kütüphanesi, İzmir Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

20, Tiran Arnavutluk, Arnavutluk Devlet Arşivleri Türkçe Yazmalar Koleksiyonu

Or. 3711, İngiltere, İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Or. 7183, İngiltere, İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Or. 1147/5, İngiltere, İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Or. 1159, İngiltere, İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Vat. Turco 104, Vatikan, Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Gaulmin/Regius, 1408, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Regius, 1409, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Regius, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Schefer, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Schefer, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Decourdemanche, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Decourdemanche, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Colbert, 36/Regius, 1409, 2, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Renaudot/ Saint-Germain-des- Pres, 545, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Renaudot/ Saint-Germain-des- Pres, 547, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Coisilin/ Saint-Germain-des- Pres, 610, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Garret Collection Houstma Series Ottoman Turkish 1172H, New Jersey- Amerika Birleşik Devletleri, Princeton Üniversitesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Colbert, 5399/Regius, 1418, 3, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Oratoire, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Ducaurroy,25, Fransa, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Talat, 131, Kahire- Mısır, Mısır Milli Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

10, Kahire- Mısır, Mısır Milli Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

233, Kahire- Mısır, Mısır Milli Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Ez- Zekiye 65, Kahire- Mısır, Mısır Milli Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

A.F.456(521), Avusturya, Avusturya Milli Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

A.F.495(215), Avusturya, Avusturya Milli Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

A.F.396(216), Avusturya, Avusturya Milli Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

A.F.335(214), Avusturya, Avusturya Milli Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

MS Turk. e.73, Oxford- İngiltere, Bodleian Kütüphane Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

2575, Bosna Hersek, Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

214, Bosna Hersek, Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Pt.83/Seetzen: Haleb 136, Avusturya, Dükalık Kütüphanesi Gotha Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Pt.217/Seetzen: Kah.1190, Avusturya, Dükalık Kütüphanesi Gotha Türkçe Yazmaları Koleksiyonu

Ms.Or.oct.3557, Almanya, Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Koleksiyonu (<https://www.yazmalar.gov.tr>).

Yaklaşık olarak 99 tane Türkiye’deki Kütüphanelerinde 35 tane yurt dışındaki Kütüphanelerde *Şah u Geda* Mesnevi’sinin nüshalarının kayıtları bulunmaktadır. Dünyanın çeşitli yerlerinde olan bu eserin ihtiva ettiği bilgiler bakımından veyahut çok okunmasından kaynaklı olarak bu çoğaltılması eserin önemini göstermektedir.

3.3. Türk Kültür Tarihi İçerisinde Amasya’nın Yeri ve Önemi

Karadeniz bölgesinin iç kesiminde olan Amasya ili deniz seviyesinden yüksekliği 400 metredir. Yüksek kayalarla çevrili dar bir geçitte kurulan şehrin içerisinden batı ve doğu yönünde nehir yer almaktadır. Nehir’in sol tarafında ise dik kayalıklardan oluşan mağara ve kral mezarlıkları yer almaktadır. Üst kısmında da kale bulunmaktadır (Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4). Köse ve Habeş dağlarının kuzey sırtlarındaki yamaçlardan çıkıp gün batısına doğru akıntısına devam eden Tozanlı çayı ile Çamlıbel eteğinden çıkan Artova suyunun bunlara karışmasıyla büyük bir ırmak şeklini alarak şehrin batı sınırındaki Kayabaşı, Göllük, Vadi önü, Ağburunucu mevkielelerinden geçerek Ferhat Boğazı arasından süzülerek şehrin içinden akıp giden Çarşamba’ya dökülmekte olan ve Yeşilırmak adı verilen bu ırmak, Amasya’yı ikiye ayırmaktadır (Olçay, 2014, s. 21).

Şehrin bilinen en eski adı Amaseia’dır (Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4). Amasya şehrini kuran, “Amas” adında bir kişi, daha sonradan, “Amis” ismiyle de meşhur olmuştur (Hüsameddin, 1986, s. 11).

“*Tarîhi’l-ümem, ve’l Mülûk*” ile *Ikdü’l-Cüman*” ve “*Kitabü’r-Rivaye*” adlı eserlerle “*Acâyibü’l-Mahlûkat*” adlı eski Arapça tarihlerde Amasya’nın ismi Amase, Amise, Masiye, Amas ve Amis isimleriyle kaydedilmiştir (Hüsameddin, 1986, s. 11, 12; Olçay, 2014, s. 19, 20). Zeyd el-Belhî tarafından yazıldığı görülen ve Batı tarihçilerine göre yazar Makdisi tarafından yazıldığı ileri sürülen “*Kitabü’l-Bedaî, Tarîh-i bi-Tamamihi ve Kemalîhi*” adlı eserde ise Amasya’nın asıl isminin “Harneşa” olduğu bildirilmektedir. Buna ek olarak Çorumlu Mustafa Vazih’in “*Belâbilü’r-Ra’siyye min Bahisi’l-Amasiye*” adlı eserinde de Amasya’nın isminin “Harneşe” olduğu bilgisi verilmiştir (Olçay, 2014, s. 19, 20). Amasya şehri için birçok isim kullanılmıştır (Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4; Güneş, 2014, s. 10).

Birçok seyyahın ziyaret ettiği bir il olan Amasya; Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde, Kâtip Çelebi'nin *Cihannüma* adlı eserinde, Strabon'un Geographika-Antik Anadolu coğrafyası çalışmasında, İslam coğrafyası ve seyyahı olan Şerif İdris'inin *Nüzhetü'l –Müştâkfî İhtiraki'l Afak* isimli çalışmasında, İbni Sait, İbni Batuta ve daha birçok seyyahın yazılarında (Tuzcu, 2013, s. 20, 24) Amasya ile ilgili birçok önemli verilere rastlayabiliriz.

Tarihte Pontus döneminde Amasya; önemli bir konumdadır. M.Ö 291'de kurulan Pontus Krallığının baş şehri olmuştur (Güneş, 2014, s. 10; Tuzcu, 2013, s. 11, 15). Amasya şehri III. Mihridat tarafından Pont krallarının hükümet merkezi olarak kabul edilmiştir. Bugün güzelliğiyle hayrete düşüren yalçın kayalara büyük emeklerle oyulup yapılmış olan büyük ve cilalı mağaraların Pont Krallarının mezarları olduğu rivayet edilmektedir (Olçay, 2014, s. 26). Bilhassa I. Mitridates devrinde süratle bir gelişme göstermiş ve önemli bir ticaret ve kültür noktası konumu gelmiştir (Güneş, 2014, s. 10). Mitridates Eupator döneminde (Mö.111-63) Romalı General Pompeius'un orduları ve Mitridates arasında yıllarca süren savaşlar yaşanmıştır. En son olarak Roma askerleri tarafından istila edilmiştir. Pontus krallığı Pompeius tarafından ele geçirilmiştir. Roma imparatorluğu hâkimiyeti altına girerek vilayet merkezi olarak gelişimine devam etmiştir (Güneş, 2014, s. 11).

Pont hükümdarlarından Karnan, Roma İmparatoru Sezar'ın ordusuna karşı mücadelede bulunmuş; fakat yenilerek Pont hükümeti bitmiş ve daha sonra Amasya Romalıların egemenliğine geçmiştir (Olçay, 2014, s. 27).

Bizans kuvvetleri tarafından ele geçirilen Amasya Bizans hâkimiyeti sürecinde (Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4) Peçeneklerin (M.S.452) takiben Sasanilerin egemenliği altına girmiştir (Güneş, 2014, s. 10).

Anadolu'nun 1071 yılında başlayan Malazgirt savaşıyla Türkler büyük gruplar halinde Anadolu'ya yerleşmeye başlamıştır. (Claude Cahen, 1988, s.1426) Anadolu içlerine bağımsız beylikler bu topraklara yerleşmişlerdir (Doğanbaş, 2003, s. 20).

XI. yüzyılın başında Amasya'nın Danişmentler' in himayesi altında olduğu bilinmektedir (Doğanbaş, 2003, s. 20, 21; Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4).

Bazı kaynaklarında Danişment ili diye belirtilen Amasya; Danişment hükümetinin merkezi olduğu belirtilmiştir. Danişment Devleti'nin Anadolu Selçuklu hâkimiyetine geçmesinden sonra Amasya, Niksar, Tokat, Kayseri, Çorum, Aksaray, Niğde, Sivrihisar, Beypazarı, Akşehir ve çevresindeki yerleşim yerleri ile birlikte Selçuklular zamanında “Danişment vilayeti” olarak tanımlanan bölge (Güneş, 2014, s. 10) yaklaşık yüzyıllık bir egemenliğin altına girmiştir. Amasya'nın hâkimiyeti (1155-1192) II. Kılıç Arslan tarafından ilhakına kadar devam etmektedir (Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4; Doğanbaş, 2003, s. 21).

Miladın XII. ve XIII. yüzyıllarında Amasya, Selçuklu sultanı Sultan Mesut tarafından Danişmentlerin idaresinden alınarak Selçuklu ülkesine katılmıştır ve Sultan Mesut Amasya'nın Ziyare mahallesinde yeni bir şehir kurmuştur (Olca, 2014, s. 28).

Sultan Alâeddin Keykubad (1220-1237) sonrasında ülkenin iyi yönetilmemesi Selçuklu Devletinde bazı toplumsal olayların meydana gelmesine neden olmuştur. 1239 tarihinde meydana gelen ve merkezi Amasya olan Babaîler başkaldırısı dönemin önemli hareketlerinin başında gelmektedir (Doğanbaş, 2003, s. 21).

Selçukluların Moğollara 1243 yılında Köse Dağ savaşında yenilmesinden sonra yüzyılı geçkin bir süre Moğollar tarafından sömürülmüştür. İşgalden sonra Moğollar en çok Amasya'nın içinde bulunduklarından bu durumdan Amasya daha fazla etkilenmiştir (Doğanbaş, 2003, s. 24; Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4).

Daha sonra Eratna devleti temsilcisi Fahrettin Ahmet Bey Amasya Emirliği görevini üstlenmiştir. Ardından Yıldırım Bayezid'in desteğini alarak şehri Kadı Burhaneddin'e karşı müdafaa etmiştir. Kadı Burhanettin'in baskı ve saldırılarını önlemeye çalışan Hacı Şadgeldi Kadı Burhanettin'in yaptıkları karşılıksız bırakmamıştır. Ancak Şadgeldi'nin ölümü üzerine oğlu Ahmet Yıldırım Bayezid'in desteğini de alarak Kadı'yı Burhaneddin'e karşı şehri müdafaa etmiştir. Bayezid Kadı Burhaneddin'e mağlûp olmasına rağmen yeniden bir mücadeleye girişmiş Amasya'yı ve etrafı Osmanlılara katmıştır (Şahin ve Emecen, 1991 s.1, 4; Doğanbaş, 2003, s. 25; Olca, 2014: 29).

Osmanlılar tarafından fethedildiği tarihten itibaren Kadı Burhanettin'in Osmanlı kuvvetleri tarafından yenilgiye uğramasından sonra aradaki düşmanlık artmış, Burhaneddin Osmanlıların himayesi altına giren Amasya'yı almak üzere girişimlerde bulunmuşsa da Osmanlıların Amasya'yı kurtarmak üzere bulunduran kuvvetlerin Merzifon'a geldiğini duyunca girişimlerinden cesareti kırılarak Sivas'a geri dönmüştür (Uzunçarşılı, 1984, s. 277).

Amasya'yı Osmanlı topraklarına katan Yıldırım Bayezid idaresini Çelebi Mehmet'e bırakmıştır (Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4). Kara Devlet Şah'ın şehrin bazı bölgelerine hükmetmesine karşılık olarak da Çelebi Sultan Mehmet'te savaşarak bozguna uğratmıştır (Doğanbaş, 2003, s. 25,26).

Amasya; XV. asrın birinci yarısından başlayarak bir şehzade sancağı şeklinde seçkin, üstün tutulan bir şehir ve aynı zamanda Eyalet-i Rum konumundadır (Gökbilgin, 1965, s. 51, 61).

Ankara savaşından sonra fetret devrinde Çelebi Mehmet kendi himayesinde Amasya'yı merkez yaptı (Doğanbaş, 2003, s. 25, 26). Çelebi Mehmet hükümdar olunca henüz yedi yaşında olan büyük oğlu Murad'ı Amasya sancak beyliğine tayin etmiştir (Uzunçarşılı, ?, s. 350).

II. Murat 1421'de tahta oturana kadar Amasya'da vali olarak görev yapmıştır (Uzunçarşılı, 1982, s. 373, 396). 1435 yılında II. Murat Edirne yönetimine getirilmesinden sonra Şehzade Ahmed Çelebi (II. Murat oğlu) Amasya valisi olmuştur. 1438 vefat eden Ahmet Çelebi'nin akabinde Alâeddin Bey vali olmuştur (İnalcık, 1987, s. 55, 56).

Fatih Sultan Mehmet zamanında şehzade Bayezid yedi yaşındayken Hadım Ali Paşa vekâletinde Amasya valisi olmuştur (Arkun, 2010, s. 35).

II. Bayezid döneminde Amasya ile ilgili önemli olaylardan biri de Anadolu'da İran kontrolündeki Alevi isyanıdır (Güneş, 2014, s. 13). Şehzade Bayezid 1481 yılına kadar Amasya valiliği yapmıştır. Fatih Sultan Mehmet'in vefatı üzerine tahta çıkmak

üzere Amasya'dan ayrılmıştır. Amasya valisi olarak II. Bayezid'in büyük oğlu Ahmet geçmiştir (Uluçay, 1959, s. 110).

I. Selim bir rivayete göre 872 (1467-68), daha kuvvetli bir ihtimal olarak 875'te (1470) babası II. Bayezid'in sancak beyi olarak bulunduğu Amasya'da doğdu. Yavuz Sultan Selim Çaldıran savaşını açık bir üstünlük sağlayarak kazandıktan sonra Tebriz'de dokuz gün geçirip daha sonra kışı geçirmek üzere Amasya'ya dönmüştür (Emecen, 2009, s. 407, 414). Yavuz Sultan Selim zamanında Safeviler adına yapılan baskı kısa zamanda önemli bir olay olmuş Baba Celâl'in öncülüğünde yöredeki Aleviler ayaklanarak ortaya çıkan Celali isyanları dönemin önemli olaylarından olmuştur. İsyenler Amasya için büyük karışıkların yaşandığı dönem olmuştur (Hüsameddin, 1327, s. 15). 1534'te Veli Paşa Amasya sancakbeyi olmuştur. Veli Paşanın güçlü idaresi sayesinde Amasya da isyanlar sona erdirilebilmiştir (Hüsameddin, s. 175, 179; Özcan, 2015, s. 70,95).

Kanuni Sultan Süleyman döneminde Amasya, Osmanlı İmparatorluğu tarihinde önemli bir antlaşma olan Amasya antlaşmasının (1555) tarihi mekânı olmuştur (Uzunçarşılı, 1982, s. 275). Amasya sancakbeyliğine 1538'de şehzade Mustafa atanmıştır (Hüsameddin, 175, 179; Özcan, 2015, s. 70, 95). Şehzade Mustafa'nın katlinden sonra Kütahya'da sancak beyi olan Bayezid Amasya'ya tayin edilmiştir. 1558 yılında Amasya sancakbeyi olmuştur (Şahin, Emecen, 1991, s. 1, 4; Yücel, Sevim, 1991, s. 203, 204; Hüsameddin, s.197).

Bayezid'in, ağabeyi Selim ile egemenlik kavgalarından dolayı Kanuni, Bayezid'i çok sevmesine rağmen ihtiraslarından ötürü Konya yakınlarındaki 30 Mayıs 1559 tarihindeki kardeşler arası savaşta Şehzade Selim'i tercih etmiştir. Bayezid ise bu savaştan yenilerek Amasya'ya dönmüştür. Kazvin'de 1562 yılında idam edilmiştir (Uzunçarşılı, 1975, s. 665).

Amasya'da görev yapan son Osmanlı şehzadesi de 1566 yılında II. Selim'in oğlu Şehzade Murad olmuştur (Gürbüz, 1993, s. 35).

Amasya XV. ve XVI. yüzyıllarda parlak bir dönem yaşamış ve bu nedenle dini ilimler, felsefe, tıp, tasavvuf, şiir, hat ve musiki dallarında önemli bir merkez olmuştur. (Serin, 1997, s. 96)

Osmanlı döneminde ticaret yolu üzerinde olmasından önemli bir iktisadi merkez olarak görülmüştür. İpek dokumacılığı da yaygın bir şekilde yapılmıştır (Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4)

XVII. yüzyıllarda Amasya yine bazı isyan hareketleriyle sarsılmış bu isyanlar yedi yıl sürmüş ve Anadolu’da 1608 yılına kadar “ Büyük Kaçgunluk” devri yaşanmıştır (Akdağ, 1975, s. 479).

XVIII. yüzyılda önemli bir olaya rastlanmamaktadır.

XIX. yüzyılın başlarında Amasya’da yaşayan Mustafa Vasıh Efendinin şehir hakkında yazdığı bir kitap vardır (Aslan, 2007, s. 123,143; Şahin ve Emecen, 1991, s. 1, 4).

Tarihi bilgilere göre önemli bir merkez olan Amasya, çeşitli dönemlerde yaşanan problem, sıkıntı ve olaylardan etkilenmiştir. Günümüzde tarihi dokusuyla yıllara meydan okuyan yapılarıyla eski bir uygarlığın zamana karşı duruşunu göstermektedir. Türk egemenliği altındayken önemli bir bilim ve kültür merkezi olma hususiyetini korumuş ve sürdürmüştür.

3.3.1. Amasya’da kitap sanatları açısından yaşanan gelişmeler

Geçmişte birçok medeniyete ev sahipliği yapan Amasya; tarihinin ve kültürlerin kalıntılarını hala üzerinde taşıyan bir şehirdir. Osmanlı döneminde, önemli bir konuma sahip olan Amasya, tahta çıkarılmaya en yakın olan şehzadelerin görev yaptığı yer olarak bilinmektedir. İlim vakıflarının çokluğu ve hüsnühâl olgunluğuyla ünlü olan Amasya, tarihte birçok seyyahın, alimlerin ve ilim taliplerinin uğrak yeri olmuştur. Birçok ilim kaynağının bulunması, alimlerin ilim ve marifeti yayma hususundaki hizmetleri bağlamında göz ardı edemeyeceğimiz kadar büyük bir öneme sahiptir (Hüsameddin, 1986, s. 206).

Sanatkârların; Türk devlet geleneğinde, özellikle Selçuklularda ilim ve sanat ehli vukuflarının sultanların nezdinde özel bir yeri ve sarayda resmi mevkileri vardı. Saraydaki sultanlar, emirler gibi üst düzey kişilerin sanatçılara gösterdikleri ilgi ve alaka, Herat, Horasan ve Semerkant gibi bölgelerden pek çok değerli alim, şair, nakkaş, hattat ve müzisyen gibi sanatçıların gelmesine vesile olmuştur. Sanatkârların daha çok Amasya ve Konya, Kayseri, Sivas gibi şehirlerde toplandığı bilinmektedir (Serin, 2003, s. 86; Tektaş, 2001, s. 3).

Sultan Mesut'tan sonra vali olan, Mübârizüddin Halife Alp ile Seyfeddin Torumtay, Amasya'da birer büyük medrese yaptırmış ve bu medreselerde ilim öğretmek üzere belli harcamalarda bulunarak hoca tahsis etmiştir. Amasya'ya dışardan getirilen alimler, büyük şahsiyetler tarafından ilgi ile karşılanmış ve kendilerine bol miktarda para verilmiştir. Herat, Horasan, Hârezm, Buhara gibi uzak yerlerden Amasya'ya gelen alimler, sanatçılar hünerlerini genelleştirmek ve ilimin yayılmasına çaba sarf ederek katkıda bulunmuşlardır. Bu bilgiler elde olan eski vesikalarda mevcuttur (Hüsameddin, 1986, s. 207).

Amasya'nın her yönüyle göz önünde bir şehir olmasının en büyük nedenlerinden biri, kültür ve sanatına ışık tutan el yazma eserlerinin bilim ve sanat bağlamında önemli bir yer tutmasıdır.

İstanbul'un fethi sırasında Amasya, kısa zamanda kültür ve sanat merkezi haline gelmiştir. XV. yüzyılın ikinci yarısında da hat sanatının talim ve terbiyesine önem verildiğinin büyük bir kanıtı Amasya şehrinde gösterilmiştir (Derman, 1999, s. 20).

XV. yüzyılda, İstanbul'un alınışı ve başkent olmasıyla beraber Osmanlı Devleti'nin hareketlenen sanat hayatı Anadolu kentlerinden İstanbul'a taşınmaya başlamıştır ve İstanbul bu hususta merkezi bir konum olmuştur. Bununla beraber önceleri sanat merkezi olma özelliğine haiz olan Edirne, Bursa ve Amasya nakkaşhanelerinde de çalışmalar devam etmiştir. Bu çalışmalar neticesinde bir üslûp oluşturacak nitelikte eserler ortaya konmuştur. Bahse konu eserlerin o dönem için yüksek bir işçiliğe sahip olduğu görülmektedir. Üretimi ayrı nakışhanelerde gerçekleşse de dönemin

üslubundan farklı olarak hatayî grubu motifleri ile yapılan tasarımlarda çift tahrir tekniği kullanıldığı dikkat çekmektedir (Küpelî, 2007, s. 26, 27).

Fatih Sultan Mehmet döneminde faaliyette olan Amasya mektebi, kitap sanatlarından özellikle hat sanatı konusunda önemli çalışmalar kaydetmiştir. Aynı zamanda II. Bayezid'in Amasya'daki şehzadelik dönemi de hat sanatı konusundaki hareketliliği kapsamaktadır. Fatih döneminin ünlü hattatları Hayrettin Halil Çelebi, Mir Tacî, Cemal Amasi, Muhiddin Amasi, Abdullah Amasi, Seyid İbrahim Amasya Mektebinde yetişen hattatların başında gelmektedir (Hüsameddin, 1986, s. 176; Tektaş, 2001, s. 6).

Kitap sanatları açısından önemli bir dal olan hat sanatında Amasyalıların mahareti açıkça bilinmektedir. Şehzadelerin Amasya'da eğitim görmesi şehrin dini, ilmi, tasavvufî, edebiyat, musiki, hat sanatı ve birçok alanlarında güzel bir yol kat etmesini sağlamıştır. Yetiştirilen alimler, Amasya'nın önemli bir konum olmasını ve sanat vasıflarını kazanmasını sağlamıştır.

İbrahim Nefisi, Hüseyin Hamid ve Müstakim-zâde Süleyman Sadeddin Efendilerin tezkirelerinde, Amasyalı olduğu bilinmektedir. Bu sanatkârlar ünlü hattatlardan Yâkût-ı Müsta'sîmi ile Amasyalı Şeyh-zade Hamdullah Efendi'nin hattını taklit etmeye çalışmışlardır. Bu hususta çok başarılı olamamaları da önemli şaheserler ortaya koymuşlardır (Hüsameddin, 1986, s. 177).

Amasya'da doğan ve hüsn-i hattın inceliklerini Hayreddin Halil Çelebi'den öğrenen ve meşk eden Şeyh Hamdullah aklam-ı sitte yazılarında Türk hattatlarının öncüsüdür (Tüfekçioğlu, 1999, s. 22).

Amasyalı Abdullah Efendi, Şey Hamdullah Efendi, Sun'ullah Efendi, Musa Efendi, Refiki, Abdurrahman Efendi, Abdurrahman Efendi (Müeyyedzade), Mehmet Handan, Ahmet Efendi, Muhyiddin Efendi, Cafer Çelebi, Mustafa Dede, Celaleddin Efendi, İbrahim Efendi, Mehmet Efendi, Mehmet Efendi (Merzifonlu), Mehmet Efendi (Merzubânî Ebû Abdullah), Mehmet Celalettin Efendi, Mehmet Hilmi Efendi, Muhaşşî Sinan, Mustafa Efendi (Nefes-zade), Abdülmü'min Efendi, Mustafa Efendi,

Şemsettin Tacî Bey isimli hattatlar, Osmanlıda döneminde Amasya’da yetişen nadir ilim irfan sahibi hattatlardır (Hüsameddin, 1986, s. 177; Aslan, 2007, s. 123, 143).

Şehzade Bayezid’in, Amasya’da görev yaptığı dönemde babasının kütüphanesi için Şeyh Hamdullah’a (1429-1520) yazdırmış olduğu eserlerden bazıları günümüze kadar gelebilmiştir. İstanbul’un fethinden sonra Osmanlı Amasya’sında yer alan celi sülüs kitabelerinin hatları incelendiğinde, Yahya (1477) ve oğlu Ali Sofî’nin dönemin önemli hattatlarından olduğu, eserlerdeki imzalardan anlaşılmaktadır (Derman, 1999, s. 21).

II. Bayezid Amasya’da sancakbeyliği yaptığı dönemde, müstakim-zâdenin ifadesine göre Amasya’da mirliya bulunduğu günlerde Şeyh Hamdullah’tan telemmüz ve temeşşuk ile sülüs ve celisini öğrenmiştir (Subaşı, 1999, s. 53). II. Bayezid ve şehzadesi Korkut Amasya’da Şeyh Hamdullah’tan hüsn-i hattı öğrenmişlerdir (Derman, 1999, s. 21). Nitekim Şehzade Korkut’ta Osmanlı soyundaki hattat, edip, bilgin üyelerinin arasındadır (Subaşı, 1999, s. 54).

Fatih’in vefatıyla birlikte tahta geçmek için İstanbul’a giden Bayezid bir süre geçtikten sonra kıymet ve değer verdiği hocasını Amasya’dan İstanbul’a getirmiştir. Kendisine burada saray baş hattatlığı görevi verilmiş ve Harem-i Hümayun’ da hususi bir meşkhane tahsis edilmiştir. Şeyh Hamdullah burada yapmış olduğu çalışmalarla eşine rastlanmayan bir ekol ortaya koymuştur (Subaşı, 1999, s. 53).

Amasya’da Osmanlı sultanlarının yardımı sayesinde olan sanat hareketliliği geniş bir alana yayılarak yirmi altı sene Sultan II. Bayezid’in, otuz iki sene de Şehzadesi Sultan Ahmed’in valilik yaptığı zaman süresi içerisinde, Osmanlı sanatına hizmet edenlerin çoğalmasa ile birlikte birçok sanat dalında eserler ortaya konulmuştur (Hüsameddin, 1986, s. 176).

Çelebi Mehmet zamanı Amasya’sından günümüze ulaşmış el yazmalarından en erken tarihli eser Tâcüddîn İbrâhim b. Hızır Ahmedî’nin *İskendername*’sinin (PBN, Supp. Turc. 309)1416’da kopya edilmiş resimli bir nüshasıdır. Türkçe manzum yazma, XV. yüzyıl başında Osmanlı minyatür sanatının yüksek kalitesini göstermektedir. Eser hacı baba adı ile tanınan Sivaslı hattat tarafından yazılmıştır

(Aslanapa, 1992, s. 424; Mahir, 2012, s. 42). İçinde yirmi bir resim bulunmaktadır. Ancak bunlardan sadece üç tanesi kitap için özgün olarak yapılmıştır. Bir kısmı diğer yazma eserlerin ihtiva ettiği farklı konudaki sahnelerden oluşmaktayken, özgün kısmının ise Anadolu Hristiyan yapılarındaki duvar resimleriyle benzer biçimde olduğu görülmüştür. Erken tarihli bu nüshanın Amasya'da resimli el yazma eser istihali hakkında önemli ipuçları sunmaktadır (Bağcı ve diğerleri, 2006, s. 22, 23).

Kitap Sanatları bakımından önemli bir yeri olan minyatürlü, Osmanlı el yazma eserlerinden günümüze ulaşabilen örnekler II. Murad'ın şehzadeliği sırasında Amasya'da hazırlanmıştır (Mahir, 2012, s. 42). XIV. yüzyıl sonlarına doğru Osmanlı topraklarına katılan, XVI. yüzyıl ortalarına kadar şehzadelerin en gözde yeri olan Amasya sancağı, şehirdeki devlet adamlarının siyasi ve kültürel açıdan etkili olmalarını sağlayan saraylarının tarihte önemli bir yer aldığı bilinmektedir. Zira birçok sanatkâra ev sahipliği yapan Bey Sarayı, şehzadelerin himayesi altında kültür ve sanat etkinlikleri sürdüren bir konum durumundaydı (Bağcı ve diğerleri, 2006, s. 20, 21).

Amasya doğumlu Sabuncuzade Şerafeddin, Fatih devrinin cerrahi uygulamaları ve eserleri ile ünlü olan hekimidir. Sabuncuoğlunun "*Akrabaddin Tercümesi*" II. Bayezid'in şehzadeliğinin ilk yıllarında hassa hekimlerinin ricası üzerine yaptığı bir tercümedir (Tektaş, 2001, s. 5).

Amasya Darüşşifasında görevi sırasında Şerafeddin Sabuncuoğlu kaleminden çıkan bir diğer el yazması eser, farklı hastaların tedavisi için tıbbi müdahalelerde bulunmak için yazılan *Cerrâhiyetü'l- Hakaniyye* adlı eserdir. Kullanılan cerrahi gereçleri, nasıl ameliyat edileceğini anlatan 140 minyatür bulunan erken dönem yazma eserler arasında değerlendirilen ve Fatih Sultan Mehmet için Amasya'da yazılmış ve resimlendirilmiş bir eserdir (And, 2004, s. 34, 36, 350, 355; Mahir, 2012, s. 45; İhsanoğlu, 2009, s. 329; Aslanapa, 1992, s. 425).

Sabuncuoğlu'nun talebesi olan Gıyas b. Muhammed İsfahanî vasıtasıyla Osmanlı sınırlarının dışında ve özellikle Safevi İran'da Sabuncuoğlu'nun etkisi görülmüştür. Eserin 1465-66 yıllarında kopya edildiği bilinen iki nüshası daha bulunmaktadır.

XVI. yüzyılın ilk yarısında hazırlandığı düşünülen diğer bir kopya olan nüshası İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsündeki yazma eser koleksiyonunda yer almaktadır. Ayrıca İstanbul'daki Fatih Kütüphanesinde içerisinde 47 tane minyatür bulunan basit bir kopyası mevcuttur (Aslanapa, 1992, s. 425, 426; Mahir, 2012, s. 45; İhsanoğlu, 2009, s. 329).

Kitap sanatlarına büyük katkısı olan Nakkaş Şah kulu, Sultan Bayezid döneminde Tebriz'den (Bayat, 1997, s. 53, 63) Amasya'ya gelerek şehzade Sultan Ahmet'in sarayında kaldığı ancak şehzadenin ölümünden sonra Yavuz Sultan Selim döneminde İstanbul'a gittiği bilinmektedir. Başbakanlık Osmanlı Arşiv kayıtlarında da Kanuni Sultan Süleyman zamanında "Nakkaş Başı" olduğu bilinmektedir (Buttanrı, 2001, s. 27).

Osmanlı edebiyatında birçok kaside ve gazelleri olan el yazma eserlerin gelişiminde katkısı olan şairlerde bulunmaktadır. Amasya Taci, Müniri, Caferi, Aftâbî, Figahi, Kutbi, Sadi Çelebi gibi şairler yetiştirmiştir. Kadınlardan ise Amasyalı Şair Mihri Hatun, bu devrin sayılı sanatkârlarındandır (Hüsameddin, 1986, s. 176).

Türk Edebiyatı tarihinde önemli bir yeri olan Mihri Hatun'un bütün yaşamı Amasya geçmiştir. Şairin divanı İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde yer almaktadır ve birer nüshası da Ayasofya Kütüphanesi ve Fatih Millet kütüphanesinde bulunmaktadır (Tektaş, 2001, s. 5). Mihri Hatun'un Yavuz Sultan Selim ve Şehzade Ahmet'e birçok kaside ve gazel verdiği bilinmektedir. II. Bayezid döneminin 909-917 (1503-1511) yıllarını kapsayan bir in'amat defterindeki kayıtlardan, Mihri Hatun'un Amasya'dayken tanışmış olduğu anlaşılan II. Bayezid'e tutarlı bir düzenle kasideler yazmış ve göndermiş olduğu, divanını tamamladığında da padişaha sunduğu bilinmektedir. Mihri Hatun'un bu şiirlerine mukabil olarak bir takım ihlanda bulunulmuştur. Mihri Hatun'un, Süleymaniye kütüphanesinde Ayasofya, nr. 3974 envanteri ile kayıtlı olan ve II. Bayezid mührü taşıyan kitapta Sultan Bayezid için bir tek kaside bulunmaktadır. Sultan Bayezid'e gönderilen nüsha da kuvvetle muhtemel bahse konu olan kasidenin nüshasıdır (Erünsal, 2005, s. 37, 38).

II. Bayezid devrine ait olan in'amat defterleri dönemin kayıtları açısından önemli bir tarihi vesikadır. II. Bayezid döneminin birçok önemli belgesini içinde barındıran bu defterler Edirne Sarayı yangınında yok olmuştur. Bu sebeple dönemden kalan ve İstanbul Belediyesi Kütüphanesi Muallim Cevdet sınıflandırmaları arasında 0.1 numarada kayıtlı bir belge büyük önem taşımaktadır. Defterde II. Bayezid tarafından yapılan bağış ve inayetler yer almaktadır. Yerli ve yabancı devlet adamlarının, şeyhlerin, sanatkâr ve şairlerin aldığı görevler ve yapılan bağışlar bulunmaktadır (Meriç, 1958, s. 11; Küpeli, 2007, s. 35).

Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzade Mustafa 16 Haziran 1541 (Turan, 2006, s. 290, 292) yılında Amasya valisi olarak tayin edilmiştir. Amasya'da on iki yıl yaşamış ve bu süre zarfında şahsiyeti ve karakteriyle herkesin takdirine mazhar olmuştur. İlme ve ilim adamlarına düşkünlüğü, tarikat erbabına saygısı, şiir ve şairlere itibar etmesi geniş bir çevre oluşturmaya olanak sağlamıştır (Şentürk, 2008, s. 26, 41). Edebiyata ilgi ve alakası olan Şehzade Mustafa'nın kendisinden önceki şehzadeler gibi alim ve bilginleri etrafında toplayarak himaye ettiği bilinmektedir (Tektaş, 2001, s. 9). Son derece de mütevazı yaklaşımı ve aşırı cömert olması ile ün yapmıştır. Amasya sarayındaki bütün gelişmeler ülkede duyularak takdire şayan görülmüştür (Şentürk, 2008, s. 26, 41).

Amasya'da ilimin yayılmasının geçmişteki büyüklerin burada ortaya koydukları, medreseler, kütüphaneler, mektepler, dârulkurrarlar, nasıl bir ilim merkezi olduğunun açık göstergesidir. Amasya'da değişik zamanlarda kurulan kütüphaneler el yazmaların korunduğu ve günümüze gelmesini sağlayan merkezlerdir.

Bahse konu vakıflar; Hızır Paşa (1466), II. Bayezid (1485), Müeyyedzâde Piri Çelebi (1608), Hıfızzâde el- Hâc Hüseyin Zeki Efendi (Muvakkithane içinde) (1734), Emir İmam Abdullatif Efendi (Sultan Bayezid Mektebi karşısı) (1746), Saclı el-Hâc Mahmud Efendi (1832), Kapancı zâde el-Hâc Hüseyin Zeki Efendi (Muvakkithane içinde) (1842), Yamuk Osman-zâde Mehmed Hamdi Efendi, Sultan (Sultan Bayezid Cami Avlusunda) (1911) Bunlardan bazıları günümüze gelmiştir bazıları ise harap duruma düşüp kaybolmuştur (Hüsameddin, 1986, s. 212). Amasya'nın ilim ve bilim

hayatının gelişip olgunlaşmasında kurulan vakıf ve medreselerin büyük ölçüde katkısı vardır.

Amasya'da dini, ilmi, edebi ilimleri öğretmek için medreseler bulunmaktaydı. Bunlar; Alaca Yahya Medresesi (1373), Ata Bey Medresesi (1327), Bekir Paşa Medresesi (1751), Benderli Medresesi (1871), Burma Minare Medresesi (1703), Büyük Ağa Medresesi (1489), Tekke Medresesi (1832), Çöplüce Medresesi (1819), Hacı Hamza Efendi Medresesi (1908), Hüsâmiye Medresesi (1453), Hızır Paşa Medresesi (1466), Halifet Medresesi (1225 ya da 1235), Hayriye Medresesi (1795), Dârulhadis Medresesi (1527), Dağrakiye Medresesi (1224), Rahmaniye Medresesi (1792), Saraçhane Medresesi (1883), Sultan Bayezid Medresesi (1673), Sofular Medresesi (1892), Torumtay Medresesi (1267), Tayyar Paşa Medresesi (1803), Abdullah Paşa Medresesi (1485), Osmaniye Medresesi (1736), Fâtımi Medresesi, (1740), Fevziye Medresesi (1738), Kadı Medresesi (1495), Kapancı-zâde Medresesi (1842), Kaşifiye Medresesi (1761), Küçük Ağa Medresesi(1495), Mehmet Paşa Medresesi (1495), Mehmed Bey Medresesi (1891), Narlı Bağçe Medresesi (1753), Yakup Paşa Medresesi (1412), Yörgüç Paşa Medresesidir (1634) (Hüsameddin, 1986, s. 219, 256). Şüphesiz ki medreselerin çokluğu şehirde ilim erbabı kişilerin yetişmesine vesile olmuştur. Amasya'da Anadolu'da bir irfan yuvası olduğunun birer kanıtı gibi olan medreseler muazzam bir işleyişte eğitim ve öğretim verildiğinin göstergesidir.

Ünlü hattatların elinden çıkmış yazma eserlerin, en iyi edebiyatçıların yazdığı kitapların bulunduğu, ilime ve bilime ışık tutacak birçok molla, şair, edip, şeyh ve alimlerin eğitim verdiği Amasya'daki bu medreseler zaman zaman yıkımlara uğramış, yangınlar yaşamış çoğu restorasyonlar geçirerek yeniden yapılandırılmıştır. Bu medreselerin bazıları başka bir yapıya dönüştürülmüş, bazıları da iyi bakılamadığından harap olmuş ya da yerleri kaybolmuştur.

Osmanlı hükümdarlarının kitaba gösterdiği önem her dönem kendini göstermiş ve gelenekselleşmiş bir duruma gelmiştir. Çeşitli medreseler ve kurulan kütüphaneler özellikle II. Bayezid kütüphanesi kitaba verilen önemin kanıtı olarak karşımıza çıkmaktadır. Çeşitli el yazma eserlerin bulunduğu II. Bayezid Kütüphanesi Amasya

yazma eser ve tezyinatı bilincine varmak için önemli bir kütüphane konumundadır. Kitap sanatları açısından değerlendirilebilecek birçok yazma eser bulunmaktadır. Bu yazma eserlerin birçoğu Amasya medreselerinde yazılmış ve süslemiş olduğu büyük olasılıktır. Amasya yazma eser gelişimciliği hakkında ilk elden kaynakları oluşturmaktadır.

3.3.2. Amasya II. Bayezid Kütüphanesi



Resim 3.1. II. Bayezid Kütüphanesi

Fatih Sultan Mehmet'in büyük oğlu olan II. Bayezid 1448'de Yunanistan'ın Dimetoka ilçesinde doğmuştur. Amasya'ya yedi yaşında sancak beyi olarak tayin edilmiştir (Turan, 1992, s. 238). Amasya'da birçok imar faaliyetinde bulunan II. Bayezid Kütüphanenin temelini Şehzade Ahmet'e verdiği emirle (1481-82) yıllarında attırmıştır. 1486 yılında tamamlanmıştır. Kütüphane Bayezid camiinin batısında yer almaktadır. Yapının genel özellikleri şu şekilde sıralanabilir: Kesme taştan yapılmış ve U tipi bir palana sahiptir. Medresenin bir dershanesi bulunmaktadır. Dershanenin doğu ve batısında toplamda on sekiz tane kubbeli odası mevcuttur. Odalar geniş ve sağlamdır (Hüsameddin, 1986, s. 238; Şimşirgil, 1996, s. 77, 102).

Pencereler iki kattan oluşmaktadır. Alt katta bulunan pencereler dikdörtgen biçimine sahiptir ve önlerinde demir parmaklıklar bulunmaktadır.

Pervazları ise kırmızı kesme taştan yapılmıştır. Üst kattaki pencereler ise alçı şebekeli ve alt kat pencere hizasına gelecek şekilde kaydırmalı olarak dizayn edilmiştir. Ana eyvan, dışa taşıntılı ve hücrelere nazaran büyük ve daha yüksekçe tutulmuştur. Kible duvarında mihrap nişi yer almaktadır. Bu kısımda el yazması eserlerin korunduğu bölüm olarak yapılmıştır. Medresenin avlusunun ortasında 1.50 metre büyüklüğünde bir şadırvan mevcuttur. Geçmişteki ve günümüzdeki durumu arasındaki fark ise belgeler doğrultusunda Abdulkadir Dündar tarafından incelenmiş ve veriler aktarılmıştır (Doğanbaş, ?, s. 30, 32; Dündar, 2003, s.131,172).

Medresenin kalem işi bezemeleri hücre kubbelerin içlerinde görülmekle beraber, ana eyvan kubbesinde ise yoğun olarak bezenmiştir. 1939 yılındaki onarım sonrasında yenilenen süslemelerde ağırlıklı olarak vişneçürüğü, kırmızı, açık mavi, firuze renkler kullanılmıştır (Doğanbaş, ?, s. 30, 32).

Medresenin eğitim faaliyetleri 1476'da Amasya müftülerine tahsis edilmiştir. Medresenin ilk Müderrisi Eski Şeyhülislam, Amasyalı Cemali-zade Zenbili Ali Efendi olmuştur. Sonraki dönemler farklı müderrisler göreve getirilmiştir (Hüsameddin, 1986, s. 238). II. Bayezid Amasya'da valilik yaptığı süre içerisinde inşa ettiği cami içerisinde bir kitaplık yaptırmıştır (Erünsal, 2003, s. 11, 32). Sultan II. Bayezid, cami içinde dini, medresede de bilimsel eserlerden meydana gelen iki kütüphane kurulmasını emretmiş ve kitapların bir bölümünü bizzat seçerek göndermiştir. Medrese binası 1922 yılında tamamen kütüphaneye tahsis edilince cami içindeki dini kitaplar da buraya getirilmiştir (Bayraktar, Lugal, 1995, s. 4, 5). II. Bayezid döneminde Osmanlı Devleti askeri ve siyasi durağanlığın aksine ilmi ve edebi sahalarda büyük ilerlemeler kaydedilmiştir (Erünsal, 2003, s. 11, 32). Kütüphane Amasya'da 1925'ten bu yana hizmet vermektedir (Bayraktar, Lugal, 1995, s. 4,5).

II. Bayezid Kütüphanesi çeşitli dönemlere ait pek çok kıymetli eserlerin toplandığı bir vakıftır. Bu eserlerin bir kısmı padişah olan şehzadeler tarafından İstanbul'a taşınmıştır. Geriye kalan yazma eserlerden bazıları başta sel olmak üzere deprem, yangın, harp ve isyan gibi felaketler nedeniyle yok olmuşken bazıları da günümüze kadar ulaşmıştır.

İkinci Bayezid'in Amasya'daki bulunan eserleri için 901 H. (1495) tarihli Arapça yazılı bir vakfiyede Bayezid medresesine ait ifadeleri mevcuttur. Medreselerin kapatılmasıyla beraber 18 Haziran 1922'de Bayezid Medresesi II. Bayezid Kütüphanesi olmuştur. Tekke ve Zaviyelerin kapatılmalarıyla da kitapların kanun gereği Kütüphaneye devri yapılmış ve kitap sayısında artış olmuştur (Kısaparmak, 1966, s. 35, 37). Kıymetli yazma eser koleksiyonu olan bu kütüphaneye daha sonraları çeşitli bağışlar yapılmış ve kütüphaneye çok değerli yazma eserler kazandırılmıştır.

Araştırmamız esnasında elde edilen bilgilere göre; 2012 yılında Kütüphane bölge yazma eser kütüphanesi olmuştur. El yazma eserlerin daha olumlu koşullarda korunması amacıyla Tokat, Samsun, Ordu, Giresun ve Sinop illeri ve ilçelerdeki el yazma eserler Amasya II. Bayezid bölge yazma eser kütüphanesinde toplanmıştır. 2015 yılı içerisinde kütüphanede, yazma eserlerin muhafaza edildiği bölüme raylı dolap sistemi yapılmıştır. Çevre illerdeki kitaplar imkânlar sağlandıkça getirilip, kütüphanedeki yerini almıştır. Kitapların bir bölümünün dijital ortama aktarımı yapılmıştır. Kalan kitapların dijital sisteme geçişi zaman içerisinde sağlanacaktır. 2016 yılı sonu itibariyle kütüphanede 2550 adet elyazması, 18.340 adet matbu eser bulunmaktadır. 4000 adedi Arap harfli basma eserdir. Arapça, Osmanlıca ve Farsça eserler mevcuttur.

Kütüphanede araştırmacılara konu olacak, dini kitaplardan, ilmi, edebi kitaplara kadar çeşitli eserler bulunmaktadır. Kütüphanenin ziyaretçilere açık saatler içerisinde toplumsal bilincin kültürel mirasa sahip çıkma hissini yaşama ve bu tarihi eserlerin tarih kokusunu almaları adına gidip gezilmesi gereken bir yer olduğunu vurgulanmak gerekir.

3.4. Taşlıcalı Yahya'nın Hayatı ve Eserleri

3.4.1. Taşlıcalı Yahya'nın hayatı

Osmanlı döneminin (XVI. yy.) en hünerli mesnevi yazarı, aynı zamanda çağının önde gelen divan şairi olan Arnavut beyzadesi Yahya Bey Taşlıca'da doğmuştur

(Banarlı,1971, s. 598). Doğduğu yerin "Sengistân" (Taşlık yer) ile tanınmasından dolayı Taşlıcalı Yahya lakabı ile anılmıştır (Şentürk, 2008, s. 661, 663).

Yahya Bey'in doğum tarihi ve yeri hakkında tam olarak bir bilgi mevcut değildir. Kuzey Arnavutluk'tan devşirilip İstanbul'a getirilmiş daha sonra acemi ocağında eğitilmiştir. Önce yaya başı daha sonrada sipahi olmuştur (Kaya, 2011, s. 156,157). Yeniçeri ocağında iken Şihabeddin Bey'in desteği ile ilim ve edebi bilgisine nail olmuştur. Dönemin ünlü bilginleri olan Kemal Paşazade, Fenarizade Muhyiddin Çelebi ve Kadri Efendi gibi önemli alimlerden eğitim almış ve divanlarında bulunmuştur (Şentürk, 2008, s. 661, 663; Kaya, 2007, s. 47, 62).

Taşlıcalı Yahya kendisini iyi bir şair olarak yetiştirmenin yanı sıra, yeniçeri olarak görev yapmıştır. Duygularını şiirlere, yazılara döken bir şair, aynı zamanda savaş meydanlarında savaşan bir askerdir. Yahya Bey, kasidelerinde katıldığı savaşların izlerini yazmıştır (Çakır, 2014, s. 69, 83).

XVI. yüzyılın ikinci yarısında Kanuni'nin oğlu şehzade Mustafa hakkındaki mersiyeyle şöhret bulan Yahya Bey'in eserleri yüksek değere sahiptir (Uzunçarşılı, 1995, s. 520, 521). Yahya Bey XVI. yüzyıl şairi olan Fuzuli'den sonra büyük önem arz eden mesnevi yazarıdır. Eserlerinde sadelik olan şairin işlediği konular gençlik yıllarında yazdığı gazellerinde aşk teması ağır bassa da daha sonra tasavvufi temalara ağırlık vermiştir (Acar, Akbaş, Arslan, Bayram, Bolay vd., 1985, s. ?).

Döneminin ünlü şairleri ile yarışmış ve devletin idaresindeki bazı yöneticilerle bir takım sorunlar yaşamıştır. Hayali Bey, sürekli takıştığı şairlerdendi (Kaya, 2009, s. 353, 368).

Zaman içerisinde şair olarak şöhreti artarak yayılan Yahya Bey'in hakkettiği mevkie gelmediği görülmüştür. Hemşerisi olan Hayali Bey'in olumsuz eleştirileri Taşlıcalının Kanunu Sultan Süleyman'ın nazarında bir iltifata tabi olamamasına sebebiyet vermiştir. Yahya Bey'den esirgenen ilgi yüzünden Rüstem Paşa himayesine giren Taşlıcalı, Eyüp vakıf mütevellisi olarak görevlendirmiştir. Başlangıçta Sadrazam Rüstem Paşa Taşlıcalıyı korumuş ve yükselerek ilerlemesine yardımcı olmuştur (Kaya, 2011, s. 156, 157). Ancak Şehzade Mustafa'nın

öldürülmesinde etkin bir rol oynadığını düşündüğü Rüstem Paşa'yı karşısına almıştır. Çok sevdiği şehzade için yazdığı mersiyesinde, paşanın onurunu kıracak taşlamalarla onu suçlamıştır. Bu sebepten ötürü paşa geçici bir süre görevinden alınmıştır (Zavotçu, 2007, s. 69, 80). Tekrar görevine döndüğü zaman ise eski dostu olan Yahya Bey'in tüm mal varlığına el koymuş, onu teftiş ettirerek sonunda da İzvornik sancağına sürdürmüştür (Kaya, 2011, s. 156, 157; Çakır, 2014, s. 69, 83).

Yahya Bey dört padişah devri görmüş ve birçok sadrazam ve devlet adamları ile çalışmıştır. Onlara şiirler sunmuş ve ilim ortamında iyi bir yer edinmiş bir şairdir. Zaman zaman bazı devlet adamlarıyla ve şairlerle sıkıntılar yaşaması bir süre sonra kendisine verilen değer ve güvenin yitirilmesine sebebiyet vermiştir. Rüstem Paşa'nın ölümüyle tekrar İstanbul'a dönen Taşlıcalı, padişaha kasideler sunarak, geçim sıkıntısı çektiğini ve elinden alınan imkânların ve kazandığı gelirin geri verilmesini istemiştir. Taşlıcalının padişahlara sunduğu kasidelerden anlaşıldığı üzere 1582 yılında 93-94 yaşlarında vefat ettiği belirtilmiştir. Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim ve III. Murat devirlerini görmüştür. Ancak edinilen bilgilere göre Kanuni'nin vefatından sonra yaşlılığından ötürü sakin bir hayat yaşamış, hayatının son zamanlarında Gülşenî tarikatı şeyhi Uryânî Mehmet Dede'ye mensup olduğu söylenmektedir (Kaya, 2011, s. 156, 157; Çavuşoğlu, 1983, s. 7,15; Kaya, 2007, s. 53, 56; Çakır, 2014, s. 69, 83).

3.4.2. Taşlıcalı Yahya'nın eserleri

Yahya Bey'in eserlerini divan, hamse ve şehrengizler olarak ana başlıkları altında toplayabiliriz. XVI. yüzyıl önemli şairlerinden olan Taşlıcalı Yahya'nın divanında, bir dibace, otuz dört kaside, beş terciibent, dört terkibibent, bir ta'sîr, dört muaşşer, üç müseddes, üç muhammes, yirmi beş murabba, üç tarih, bir mürtezad, iki şehrengiz, beş yüz beş gazel ve yirmi kıta bulunmaktadır. Yahya Bey'in mevcut eserlerinin bazıları İstanbul Üniversitesi'nde, bazıları da Millet ve Edirne Selimiye Kütüphanelerinde yer almaktadır (Kaya, 2011, s. 156, 157).

Taşlıcalının hamsesini oluşturan beş mesnevisi; *Gencîne-i Râz*, *Kitâb-ı Usûl*, *Şâh-u Gedâ*, *Yûsuf ü Züleyhâ*, *Gülşen-i Envâr* eserlerinden oluşmaktadır (Banarlı, 1971, s. 599, 600).

Gencîne-i Raz; 3050 beyit olan eser, yazıldığı tarih bakımından şairin ilk mesnevisi olduğu düşünülmektedir. Eserde dini ve ahlaki konular ele alınmıştır. Nizami-i Gencevi'nin *Mahzenü'l-esrar*'ına nazire olan Molla Cami'nin *Şubhatü'l-ebrar*'ı örnek olarak alınmıştır. Telif tarihi sonundaki "hamuş" kelimesinin ebced hesabından ortaya çıkan (947 H-1540-41 M) yıllarına işaret etmektedir. Müellif eserini bir ayda tamamlamış ve kitabının sonunda belirtmiştir. Eserin çok okunan ve beğenilen bir kitap olduğu yalnızca İstanbul kütüphanelerinde otuz yedi tane daha nüshasının olduğundan da anlaşılmaktadır (Ünver, 1996, s. 20; Kaya, 2011, s. 156, 157).

Kitâb-ı Usûl; 3100 beyit olan eserin bazı kaynaklarda adı *Usûlname* olarak geçmektedir. Eser on iki bölüm ve yedi kısımdan oluşturulmuştur. Konu olarak ahlaki, yiğitlik, adalet, doğruluk üzerine yazılan öğretici bir eser olarak kaleme alınmıştır. Şair 'in kendi hayatından ve etrafından gözlemlediği durumları kinayeli ya da latifeli bir şekilde yüzden fazla hikâyeye ile zenginleştirdiği bir eserdir (Okuyucu, 1993, s. 12; Kaya, 2011, s. 156,157).

Şah u Geda; 1972 beyit kadar olan eser Taşlıcalının kendi tecrübesinin ürünü olup beşeri aşktan, ilahi aşka geçişi anlatan bir hikâyeyi konu almaktadır. 1537 yılında yazıldığı düşünülen eser oldukça ün kazanmıştır. Bunun sebebi yerli olması ve konusunun İstanbul'da geçmesinden kaynaklanmaktadır. Eserin geçtiği At Meydanı ve Ayasofya gibi tasvirler oldukça dikkat çekidir (Yoldaş, 1993, s. 57).

Yûsuf ü Zeliha; 5179 beyit olan ve şairin genç yaşta aşk derdine düşüp, yaşadığı diyarı terk edip Mısır'a gittiğini anlatan bir eserdir (Kaya, 2011, s. 156, 157). Yahya Bey bu eserinde Hamdullah Hamdi'yi örnek almıştır (Koncu, 2013, s. 40). Şair eseri özgün sayılabilecek biçimde beşeri ölçüler içinde ele almaya çalıştığı dil ve üslubundan anlaşılmaktadır (Kaya, 2011, s. 156, 157).

Gülşen-i Envar; 2810 beyitten oluşturulan mesnevinin konusu dini, tasavvufi, ahlaki ve mahalli hikâyelerle yazılmış bir eserdir (Kaya, 2011, s. 216, 217). Oldukça sade

bir dille yazılan mesnevinin hatime sayfasında, şair eserini tamamladığı günlerde artık yaşlandığını ve zayıf düştüğünü belirterek sonuçlandırmıştır. Ayrıca eserinin "Tercüme" ya da "İntihal" olmadığını belirtmiştir. Yahya Bey'in bu eseri plan ve muhteva açısından aynı dönem şairlerinden Bursalı Rahmi'nin *Gül-i Sadberg*'ine benzemektedir. Taşlıcalı bu mesnevisinde Mustafa'nın katline de yer verir. Ayrıca eserindeki Süleymaniye Camii'nin medhi, eserin dikkate değer bölümlerindendir (Ünver, 1996, s. 253). *Gülşen-i Envar* (Nurlar Bahçesi) mesnevisi 1550'de Kanuniye ithaf edilmiştir bir eserdir (Yılmaz, 2015, s. 107, 126).

Yahya Bey beş mesnevi yazan bir şairdir. Taşlıcalı her bir mesneviyi bir değer halinde ortaya koymuştur. Yahya Bey hamse sahibi bir şair olduğunu *Gülşen-i envar* adlı mesnevisinde Nizam-i Gencevi, Emir Hüsrev-i Dihlevi, Molla Camî ve Ali Şîr Nevaî gibi hamse sahibi şairleri zikrederek kendine övgü dolu sözlerle diğer şairlerden üstün olduğunu dile getirmiştir (Banarlı, 1971, s. 598; Ünver, 1996, s. 252, 253).

Mesnevilerinde fazlaca tasavvuf düşünce biçimi hakim olan Yahya Bey'in eserlerinde, çok sade bir Türkçe kullanılmıştır. İstanbul Türkçesini iyi öğrenen Yahya Bey, mesnevilerinden de anlaşıldığı gibi, gazel ve kasidelerinde de mahalli çizgilere çokça yer vererek kullanmıştır (Timurtaş, 1990, s. 262; Çınar, 2007, s. 283, 292).

Şehrengizler divan edebiyatında bir şehrin güzelliklerini ve güzel olan özellikleri hakkında yazılan manzum eserlerdir (Kaya, 2009, s. 461, 462). Biri Edirne, biri İstanbul üzerine yazılmıştır.

Şehrengiz-i Edirne; 215 beyitten oluşan mesnevinin ilk başında bir münacat bulunmaktadır. Şair bu eserinde, sevdasına tutulduğu bir güzelin aşkı yüzünden düştüğü durumları anlatmaktadır. Ardından Edirne şehrinin tasvirini yapar ve on dört sevgiliyi, beşli beyitlerle anlatır. Eserin bir nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki divan nüshasının içindedir (Kaya, 2011, s. 156, 157; Kaya, 2010, s. 461, 462).

Şehrengiz-i İstanbul; Yahya Bey'in 345 beyitten oluşturduğu eserinin ilk başlangıcında güzellere olan sevdası ve tutkusundan ötürü yüzünün kara olduğu ifade ederek Allah'ın affına sığınır. Eserin asıl şehrengiz bölümünde, İstanbul tasvirleri yer alır. Şehrin güzellerini, âşıklarını, denizini, sahillerini, surlarını anlatmaktadır. Daha sonra konuya mevzu olan güzellere tasvirlerini yaparak kısa bir şekilde elli sekiz güzeli anlatmaktadır. *Şehrengiz-i Edirne* ile aynı yazma eser içerisinde yer alan Taşlıcalının bu eserinin bir nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindedir (Kaya, 2011, s. 156, 157; Kaya, 2010, s. 461, 462).

Süleymannâme'sini 2000 beyit kadar yazmış ancak vefatından ötürü bu eserini tamamlayamamıştır (Süreyya, 1996, s. 1668).

Bazı kaynaklarda Yahya Bey'in *Gül-i Sad-berk der Mu'cizat-ı Sultân-ı Enbiyâ* (Çetin, 1996, s. 225, 226) adlı 100 mucizenin ele alındığı (Uzun, 2005, s. 458) bir eserinin olduğu da belirtilmektedir.

Yahya Bey Türk Edebiyatının önde gelen şairlerinden olmasının yanı sıra, yazdığı mesnevilerle usta bir divan şairi olduğu anlaşılmıştır. Eserlerinde kullanıldığı sade ve akıcı dil, çok okunmasına etkin olmuştur. Yahya Bey'in eserlerinin birçok nüshasına çeşitli yazma eser kütüphanelerinde rastlanabilir.



4. BULGULAR ve YORUM

4.1. Amasya II. Bayezid Kütüphanesinde Bulunan Taşlıcalı Yahya'ya Ait Şah u Geda Mesnevisi

Amasya II. Bayezid Kütüphanesine 2069 envanter numarası ile kayıtlı olan *Şah u Geda* Mesnevisi kütüphanenin değerli eserlerindendir. Eserin müellifi Taşlıcalı Yahya Bey'dir. Eserin hatime sayfasında müstensih'in ismi bulunmadığından ötürü eseri kopyalayan kişi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak eserin 2b varlığında başlık tezhibinin ortasında "*Min Kelam-ı Yahya*" (Yahya'nın sözlerinden) yazısı ile Yahya Bey'in sözleri olduğu belirtilmiştir. 3a varlığındaki başlık tezhibinde de "*Kitab-ı Şah u Geda*" yazısıyla kitabın ismi belirtilmiştir. Eserin yazıldığı tarih, istinsah tarihi ve müzehhibi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Kitap Osmanlıca, nesih hattı ile yazılmıştır. Siyah mürekkeple ve altınla yazılan kitabın sayfa satır sayısı on üç olup, yüz bir varaktan oluşmaktadır. Kitabın ebadı 21x13.5 cm'dir. Eser önceleri Amasya Gümüşhacıköy ilçesine bağlı, Gümüş beldesi Kütüphanesi'nde çelik bir kasa içerisinde 271 yazma eserle birlikte muhafaza edilmiştir. Gümüş Kütüphanesi'nden de 1997 yılında II. Bayezid Kütüphanesi'ne nakledilmiştir. Eserin Gümüş Kütüphanesi'nden, II. Bayezid Kütüphanesi'ne aktarım bilgi ve belgeleri, Amasya Valiliğince eserlerin aktarımını sağlamak amacıyla kurulan komisyon üyesi Amasya Müzesi, Sanat Tarihçi Muzaffer Doğanbaş tarafından temin edilmiştir.

Kitabın bütün varakları nohudi renktedir. Yazı alanı süsleme kısımlarından altın cetvellerle ayrılmıştır. Cetvellerde kullanılan altınlar mührelidir. Mesnevinin hiçbir sayfasında kopma veya yırtılma bulunmamaktadır. Ancak kitabın bakımı ve daha uzun süre iyi muhafaza edilebilmesi için 13.10.2016 tarihinde Amasya II. Bayezid Kütüphanesi'nde olan mesnevi, Türkiye Yazma Eser Kurumu Başkanlığı tarafından kitap şifahanesi ve arşiv daire başkanlığına gönderilmiştir.

4.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin Süsleme Özellikleri

Şah u Geda Mesnevi'sinin süslemelerinde iki çeşit boyama tekniği görülmektedir. Birincisi eserin ilk varaklarında yer alan başlık kısımlarında yapılan havalı (çift tahrir, negatif) boyama tekniği, ikinci teknik ise halkâri bezemelerde kullanılan sulandırma tekniği uygulamalarıdır. Mesnevinin halkâri bezemelerinde altın ile yapılan sulandırmalar yine altın ile tahrirlenmiştir. Bu boyama tekniği *Şah u Geda* Mesnevi'sinin her sayfasına bezenmiştir.

Sayfa kenarı tezhiplerinde, motiflerin içi fırçayla altınlanarak, gölgeli yapılan bezeme şekli *Şah u Geda* eserinde görülmektedir (Özen, 2007, s. 97, 101).

Halkâr tekniği; çok sık karşılaştığımız bir teknik olmasına karşılık, *Şah u Geda* Mesnevi'sindeki kompozisyon şekli ve çiçeklerin natüralist yaklaşımı nadir karşılaşılan bir üsluptur. Özellikle halkâri bezemenin tasarımında natüralist bitkiler ile hayvanların bir arada kullanılması esere farklı ve doğal bir stilizasyon görünümü katmıştır. Eserde kullanılan motifler ağırlıklı olarak natüralist motiflerdir. Motiflerin birbirinden bağımsız ve serbest bir biçimde düzenlenmesi eserin süslemesine hareket kazandırmıştır. Mesnevi'nin süsleme özelliği XVI. yüzyıl yazma eserlerinden Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki *Muhibbi Divanı*'nın nüshasıyla büyük ölçüde benzerlikler göstermektedir.

4.2.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin cilt özellikleri

Şah u Geda Mesnevi'sinin cilt kapağı kısımları, cilt kapağında kullanılan motifler ve renkler konu alınmıştır. Bu incelemenin sonucunda elde edilen veriler çizelge 4.1.'de verilmiştir.

Şah u Geda Mesnevi'sinin cilt özellikleri incelendiğinde cildin; miklebi, sertabı, alt kapağı, sırt ve üst kapağı mevcut olduğu görülmüştür. Miklebine, alt kapağına ve üst kapağına kahverengi deri cilt üzerine alttan ayırma tekniği ile ¼ simetrik desen uygulanmıştır. Rûmî, gonca, penç, hatai, yaprak motifleriyle helozonlar oluşturularak tasarım yapılmıştır. Sertab kısmı gonca ve çıkmalarla süslenmiştir. Sırt bölgesinde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır (Resim 5.1).

Cildin miklebi, alt kapağı ve üst kapağının zemini altınlı, motifleri ise koyu kahverengidir. Sertab'ında ise koyu kahverengi zemin üzerine altınla motif uygulanmıştır. Sırt kısmı ise kahverengidir.

Aşağıda verilen 4.1 tablosuna göre; eserin cildinde herhangi bir kopma bulunmamakla beraber sağlam durumdadır. Cildin miklebi, alt kapağı, üst kapağı ve Sertab'ında bezeme bulunmaktadır. Renklerde ise koyu kahverengi cildin üzerine sade altın kullanılmıştır. Bir süslemeli cilt örneğidir.

Çizelge 4.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin cilt özellikleri

CİLT KISIMLARI						
		MİKLEP	SERTAP	ALT KAPAK	SIRT	ÜST KAPAK
MEVCUT		√	√	√	√	√
MEVCUT DEĞİL						
İYİ DURUMDA		√	√	√	√	√
CİLT KAPAĞINDA KULLANILAN MOTİFLER						
		MİKLEP	SERTAP	ALT KAPAK	SIRT	ÜST KAPAK
HATAİ		√		√		√
RUMİ		√		√		√
TEPELİK		√		√		√
GONCA		√	√	√		√
YAPRAK		√		√		√
HANÇER YAPRAĞI		√		√		√
PENÇ		√		√		√
ÇIKMA, TİRFİL		√	√	√		√
CİLT KAPAĞINDA KULLANILAN RENKLER						
		MİKLEP	SERTAP	ALT KAPAK	SIRT	ÜST KAPAK
ZEMİN	ALTIN	√		√		√
	KOYU KAHVE		√		√	
MOTİF	ALTIN		√			
	KOYU KAHVE	√		√		√

4.2.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin motif özellikleri

Mesnevinin süslemesinde kullanılan tam stilize motiflerden çeşitli gonca, rûmî ve penç motifleri uygulanmıştır. Natüralist motiflerden lale, sümbül, goncagül, gül, kır bitkileri, kır menekşeleri, karanfil, bahar dalı, Manisa lalesi, ayn-ı safâ, karanfil goncası, zambak, nergis kullanılmıştır. Hayvan motiflerden ise tavus kuşu, öküz, papağan ve tavşan motifleri kullanılmıştır.

Çizelge 4.2'de *Şah u Geda* Mesnevi'sinde kullanılan motiflerin içerik analizi yapılarak, uygulandığı sayfa sayıları sunulmuştur.

Çizelge 4.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin motif özellikleri

	Tam Stilize Bitkisel Motifler						Natüralist Bitkisel Motifler														Hayvan Figürleri			
Sayfa No	Gonca	Hatai	Rûmî	Penç	Tepelik	Tirfil, Çıkma	Sümbül	Goncagül	Gül	Kır Bitkileri	Lale	Karanfil	Kır Menekşesi	Bahar Dalı	Manisa Lalesi	Ayn-ı Safâ	Karanfil Goncası	Zambak	Nergis	Tavus Kuşu	Öküz	Papağan	Tavşan	
1a																								
1b																								
2a			✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓											
2b	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓											
3a	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓											
3b	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓											
4a								✓	✓	✓	✓		✓											
4b								✓	✓	✓	✓		✓											
5a							✓	✓	✓	✓		✓												
5b							✓	✓	✓	✓		✓												
6a								✓		✓	✓		✓	✓	✓							✓		
6b								✓		✓	✓		✓	✓	✓							✓		
7a								✓		✓		✓	✓	✓			✓							
7b								✓		✓		✓	✓	✓			✓							
8a								✓		✓			✓		✓	✓		✓						
8b								✓		✓			✓		✓	✓		✓						
9a							✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓					
9b							✓			✓	✓	✓	✓		✓		✓							
10a								✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓							
10b								✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓							
11a								✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓							
11b								✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓							
12a								✓		✓	✓		✓	✓	✓		✓					✓		
12b								✓		✓	✓		✓	✓	✓							✓		
13a							✓			✓		✓	✓			✓	✓							
13b							✓			✓		✓	✓			✓	✓							
14a								✓		✓	✓		✓		✓				✓					
14b								✓		✓	✓		✓		✓				✓					
15a								✓		✓	✓	✓	✓				✓							
15b								✓		✓	✓	✓	✓				✓							
16a								✓		✓			✓		✓	✓		✓						
16b								✓		✓			✓		✓			✓						
17a							✓	✓	✓	✓		✓			✓	✓		✓						
17b							✓	✓	✓	✓		✓												

	Tam Stilize Bitkisel Motifler						Natüralist Bitkisel Motifler													Hayvan Figürleri			
Sayfa No	Gonca	Hatai	Rûmî	Penç	Tepelik	Tirfil, Çıkma	Sümbül	Goncagül	Gül	Kır Bitkileri	Lale	Karanfil	Kır Menekşesi	Bahar Dalı	Manisa Lalesi	Ayn-ı Safâ	Karanfil Goncası	Zambak	Nergis	Tavus Kuşu	Öküz	Papağan	Tavşan
18a								✓		✓	✓	✓	✓		✓		✓						
18b								✓		✓	✓	✓	✓		✓		✓						
19a								✓		✓	✓	✓						✓					
19b								✓		✓	✓	✓						✓					
20a										✓	✓		✓			✓		✓					
20b										✓	✓		✓			✓							
21a										✓	✓		✓	✓	✓						✓		
21b										✓	✓		✓	✓	✓						✓		
22a								✓		✓	✓		✓					✓					
22b								✓		✓	✓		✓					✓					
23a							✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓								
23b							✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓								
24a							✓			✓	✓			✓	✓							✓	
24b							✓			✓	✓			✓	✓							✓	
25a								✓		✓	✓	✓	✓			✓							
25b								✓		✓	✓	✓	✓			✓							
26a								✓		✓	✓		✓			✓							
26b								✓		✓	✓		✓			✓							
27a								✓		✓	✓		✓			✓		✓					
27b								✓		✓	✓		✓			✓		✓					
28a							✓			✓	✓	✓	✓			✓							
28b							✓			✓	✓	✓	✓			✓							
29a								✓	✓	✓	✓												
29b								✓	✓	✓	✓												
30a								✓		✓		✓	✓					✓					
30b								✓		✓		✓	✓					✓					
31a								✓		✓		✓											
31b								✓		✓		✓											
32a							✓			✓	✓			✓	✓							✓	
32b							✓			✓	✓			✓	✓							✓	
33a	✓	✓		✓				✓		✓		✓			✓								
33b	✓	✓		✓				✓		✓		✓											
34a							✓			✓	✓	✓	✓			✓	✓						
34b							✓			✓	✓	✓	✓			✓	✓						
35a							✓	✓		✓	✓		✓		✓								
35b							✓	✓		✓	✓		✓		✓								
36a								✓		✓	✓		✓					✓					
36b								✓		✓	✓		✓					✓					
37a								✓		✓		✓	✓										
37b								✓		✓		✓	✓										
38a								✓		✓	✓	✓	✓			✓							
38b								✓		✓	✓	✓	✓			✓							
39a								✓		✓	✓	✓	✓			✓							
39b								✓		✓	✓	✓	✓			✓							
40a										✓	✓	✓									✓		
40b										✓	✓	✓									✓		
41a								✓	✓	✓	✓												
41b								✓	✓	✓	✓												
42a										✓	✓		✓	✓	✓						✓		
42b										✓	✓		✓	✓	✓						✓		
43a								✓		✓		✓	✓		✓			✓					
43b								✓		✓		✓	✓		✓			✓					
44a							✓			✓	✓	✓					✓						
44b							✓			✓	✓	✓					✓						
45a								✓		✓	✓	✓											
45b								✓		✓	✓	✓											
46a							✓			✓	✓	✓					✓						
46b							✓			✓	✓	✓					✓						
47a								✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓						
47b								✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓						

	Tam Stilize Bitkisel Motifler						Natüralist Bitkisel Motifler											Hayvan Figürleri					
Sayfa No	Gonca	Hatai	Rûmî	Penç	Tepelik	Tirfil, Çıkma	Sümbül	Goncagül	Gül	Kır Bitkileri	Lale	Karanfil	Kır Menekşesi	Bahar Dalı	Manisa Lalesi	Ayn-ı Safâ	Karanfil Goncası	Zambak	Nergis	Tavus Kuşu	Öküz	Papağan	Tavşan
48a								✓		✓			✓				✓	✓					
48b								✓		✓			✓			✓	✓	✓					
49a								✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓						
49b								✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓						
50a										✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓						
50b										✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓						
51a								✓		✓	✓		✓		✓							✓	
51b								✓		✓	✓		✓		✓							✓	
52a								✓		✓		✓	✓										
52b								✓		✓		✓	✓										
53a								✓		✓		✓	✓	✓									
53b								✓		✓		✓	✓	✓			✓						
54a								✓		✓		✓					✓						
54b								✓		✓		✓						✓					
55a										✓		✓	✓				✓						
55b										✓		✓	✓				✓						
56a							✓	✓		✓	✓	✓					✓						
56b							✓	✓		✓	✓	✓					✓						
57a								✓		✓	✓	✓	✓				✓						
57b								✓		✓	✓	✓	✓				✓						
58a								✓		✓			✓										
58b								✓		✓			✓										
59a										✓		✓	✓			✓							
59b										✓		✓	✓			✓							
60a								✓		✓	✓		✓	✓	✓							✓	
60b								✓		✓	✓		✓	✓	✓							✓	
61a								✓		✓	✓		✓					✓					
61b								✓		✓	✓		✓					✓					
62a								✓		✓	✓	✓	✓					✓					
62b								✓		✓	✓	✓	✓										
63a								✓		✓	✓	✓	✓				✓						
63b								✓		✓	✓	✓	✓				✓						
64a								✓		✓		✓	✓			✓							
64b								✓		✓		✓	✓			✓							
65a								✓		✓	✓	✓				✓		✓					
65b								✓		✓	✓	✓						✓					
66a								✓		✓		✓											
66b								✓		✓		✓											
67a								✓		✓	✓		✓					✓					
67b								✓		✓	✓		✓					✓					
68a								✓		✓	✓		✓		✓				✓				
68b								✓		✓	✓		✓		✓				✓				
69a										✓		✓	✓			✓		✓					
69b										✓		✓	✓			✓		✓					
70a							✓	✓		✓	✓	✓					✓						
70b							✓	✓		✓	✓	✓					✓						
71a								✓		✓	✓	✓	✓										
71b								✓		✓	✓	✓	✓										
72a								✓		✓		✓	✓	✓			✓						✓
72b								✓		✓		✓	✓	✓			✓						✓
73a								✓		✓	✓	✓	✓				✓						
73b								✓		✓	✓	✓	✓				✓						
74a								✓		✓		✓	✓	✓			✓						✓
74b								✓		✓		✓	✓	✓			✓						✓
75a								✓		✓	✓	✓	✓	✓			✓						
75b								✓		✓	✓	✓	✓				✓						
76a							✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓								
76b							✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓								
77a								✓		✓		✓	✓					✓					
77b								✓		✓		✓	✓					✓					

	Tam Stilize Bitkisel Motifler						Natüralist Bitkisel Motifler													Hayvan Figürleri			
Sayfa No	Gonca	Hatai	Rûmî	Penç	Tepelik	Tirfil, Çıkma	Sümbül	Goncagül	Gül	Kır Bitkileri	Lale	Karanfil	Kır Menekşesi	Bahar Dalı	Manisa Lalesi	Ayn-ı Safâ	Karanfil Goncası	Zambak	Nergis	Tavus Kuşu	Öküz	Papağan	Tavşan
78a										✓	✓	✓	✓		✓								
78b										✓	✓	✓	✓		✓								
79a							✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓							
79b							✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓							
80a							✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓							
80b							✓	✓		✓	✓	✓	✓										
81a							✓	✓		✓	✓		✓		✓	✓							
81b							✓	✓		✓	✓		✓		✓	✓							
82a										✓			✓	✓									
82b										✓			✓	✓									
83a	✓			✓			✓	✓		✓	✓		✓	✓									
83b	✓			✓			✓	✓		✓	✓		✓										
84a								✓		✓	✓	✓		✓			✓						
84b								✓		✓	✓	✓		✓			✓						
85a										✓	✓		✓	✓									
85b										✓	✓		✓	✓									
86a							✓	✓		✓	✓		✓	✓				✓					
86b							✓	✓		✓	✓		✓	✓				✓					
87a								✓		✓	✓	✓	✓										
87b								✓		✓	✓	✓	✓										
88a								✓		✓	✓		✓			✓		✓					
88b								✓		✓			✓			✓		✓					
89a							✓	✓		✓	✓		✓			✓							
89b							✓	✓		✓	✓		✓			✓							
90a								✓		✓		✓	✓				✓						
90b								✓		✓		✓	✓				✓						
91a								✓		✓			✓			✓		✓					
91b								✓		✓			✓			✓		✓					
92a										✓	✓	✓					✓						
92b										✓	✓	✓					✓						
93a								✓		✓	✓	✓	✓		✓								
93b								✓		✓	✓	✓	✓		✓								
94a							✓	✓		✓	✓	✓	✓				✓						
94b							✓	✓		✓	✓	✓	✓				✓						
95a										✓	✓		✓			✓							
95b										✓	✓		✓			✓							
96a								✓		✓	✓	✓	✓		✓								
96b								✓		✓	✓	✓	✓		✓								
97a								✓		✓	✓		✓		✓	✓							
97b								✓		✓	✓		✓		✓	✓							
98a							✓			✓		✓	✓			✓	✓						
98b							✓			✓		✓	✓			✓	✓						
99a								✓		✓	✓	✓	✓			✓	✓						
99b								✓		✓	✓	✓	✓				✓						
100a								✓		✓	✓		✓		✓	✓							
100b								✓		✓	✓		✓		✓	✓							
101a								✓		✓	✓		✓		✓	✓							
101b							✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓					
Toplam	7	1	4	7	4	4	50	156	10	200	130	120	160	32	54	54	60	38	4	2	4	12	4

Çizelge 4.2’de *Şah u Geda* Mesnevi’sinde kullanılan motifler ve bunların kullanıldığı sayfa sayıları görülmektedir. *Şah u Geda* Mesnevi’sinin motif özellikleri değerlendirildiğinde; tam stilize motifler (hatai, penç, gonca vb.), natüralist motifler (gül, lale, sümbül vb.) ve hayvan figürleri (tavşan, tavus kuşu vb.) olarak üç kategori altında sınıflandırılabilir. Bu şekilde yer verildiği dikkat çekmektedir.

Tam stilize motifler

- ❖ Gonca motifi taç tezyinatında ve başlık tezhiplerinin içinde yer almıştır. Farklı gonca motifleri 7 sayfada çeşitli biçimleri ile tezyin edilmiştir. Başlık tezhiplerinde çift tahrir boyama tekniğinde yapılmış gonca motifleri görülmektedir. Taç tezyinatlarındaki goncalar ise başlık tezhibindeki gonca motiflerinden biraz daha iri yapılmış ve sadece altın ile renklendirilmiştir.
- ❖ Penç motifi 7 sayfada kullanılmıştır. Başlık tezhiplerinde çift tahrir boyama tekniğinde yapılan penç motifleri görülmektedir. Başlık tezhibindeki penç motifleri mavi ile renklendirilmiştir. Taç tezyinatındaki pençler ise başlık tezhibindeki penç motiflerinden biraz daha iri yapılmış ve sadece altın ile renklendirilmiştir.
- ❖ Rûmî motifi 4 sayfada taç tezyinatında kullanılmıştır. Rumili taç formları dört sayfada da yazı alanın üç tarafına tezyin edilmiştir.
- ❖ Hatai motifi en az kullanılan motiftir. Bir sayfada sadece bir adet hatai motifi kullanılmıştır.
- ❖ Yapraklar taç tezyinatında ve başlık tezhiplerinde tam stilize şekli ile motiflerin etrafına tezyin edilmiştir.

Bir diğer kategori olarak,

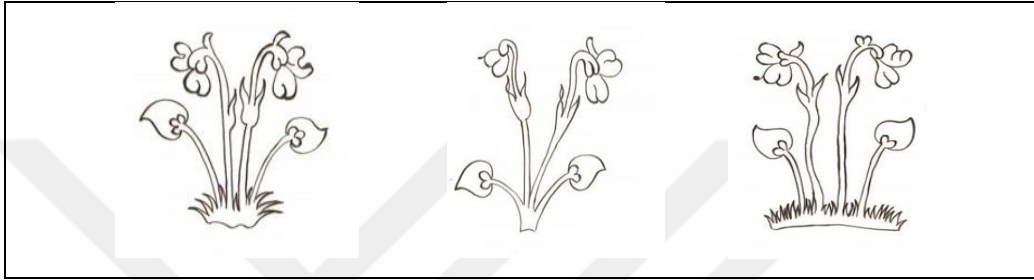
Natüralist üslupta motifler

- ❖ Kır bitkileri; bu değerlendirmede eserde en fazla dengeli bir şekilde farklı boyutlarda kır bitkileri yerleştirilmiştir. 200 sayfada farklı formlarda, boyutlarda kullanılmıştır.



Şekil 4.1. Kır bitkileri çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Kır menekşesi; eserde 160 sayfada kır menekşeleri yer almıştır. Farklı kompozisyonlar içinde yer alan kır menekşeleri tek tek kullanılırken, bazen de sıralı olarak yer verildiği saptanmıştır.



Şekil 4.2. Kır menekşeleri çizimi (Emlak, 2015)

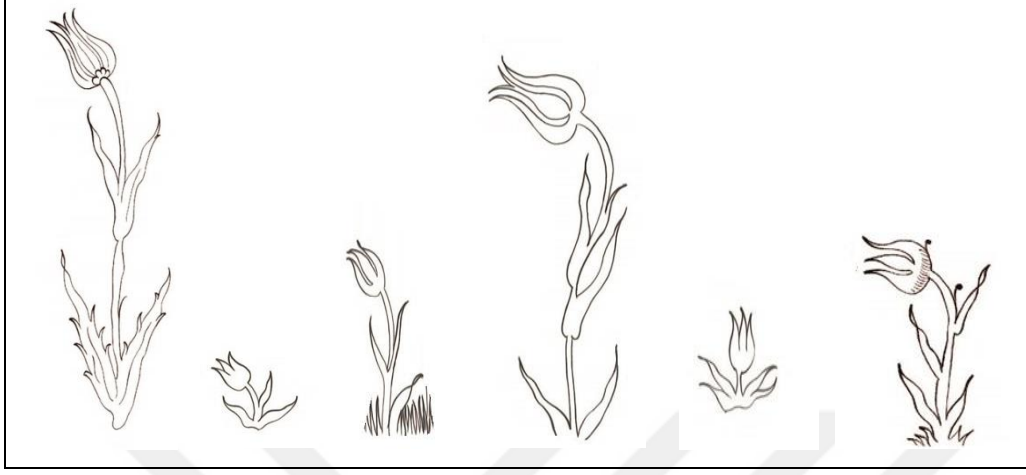
- ❖ Gül motifi; eserde 10 sayfa kullanılmıştır. Daha az tercih edilen bir motif olmuştur. Bazı sayfalarda dallar yazı alanından altında geçerek cetvelin bir diğer tarafından çıkarılmış şekilde tasvirleri yapılmıştır. Bazı sayfalarda gül goncası ile kompozisyon edilirken, kısmen de tek başına açmış gül motifi işlenmiştir.



Şekil 4.3. Gül çizimi (Emlak, 2015)

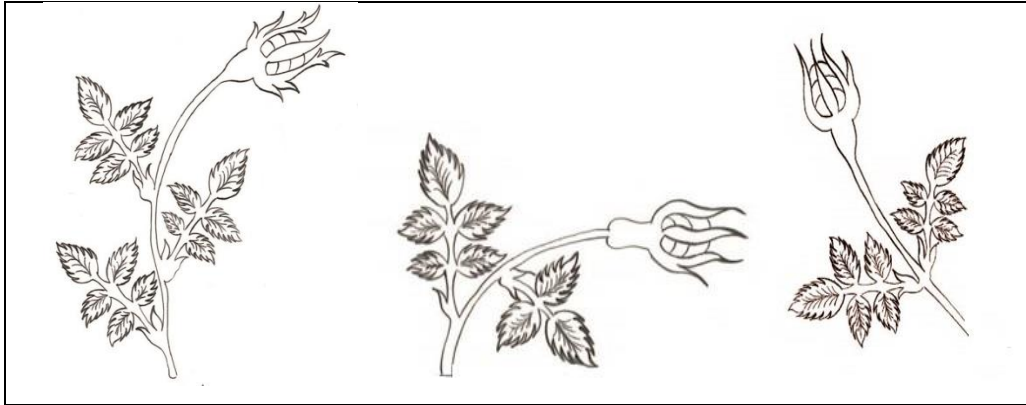
- ❖ Gonca gül; eserde 156 sayfada goncagül motifi kullanılmıştır. Goncagül motifleri bazen bir gül ile beraber tasvir edilirken çoğu kere tek başına

bezenmiştir. Bazı sayfalarda karşılıklı iki goncagül motifi bezenirken bazı sayfalarda güllerle beraber tasvir edilmiştir.



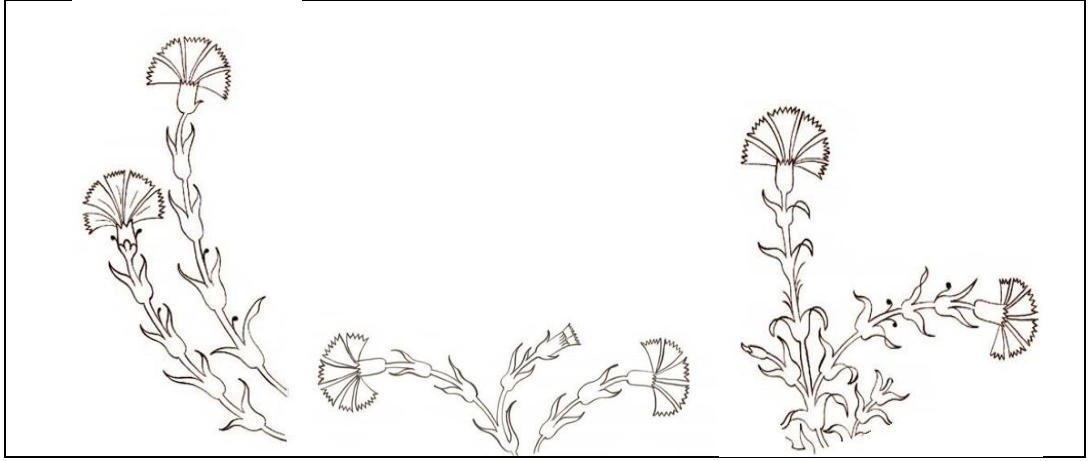
Şekil 4.4. Goncagül motifi çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Lale motifi; eserde 130 sayfada kullanılmıştır. Goncagüllere nazaran daha az kullanılmış bir motiftir. Laleler bazı yerlerde çeşitli boyutlarda ve topraktan çıkan tek bir dal gibi tasvir edilirken, bazen de sıralı gruplar içinde yan yana dizili şekilde betimlenmiştir. Bazı sayfalarda birden çok lale motifi kullanılmıştır.



Şekil 4.5. Lale motifi çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Karanfil motifi; eserde lale motifinin yanı sıra karanfil motifi de 120 sayfa da dikkat çekici bir şekilde kullanılmıştır. Karanfillerin bir sayfada birden çok farklı formları görülmektedir.



Şekil 4.6. Karanfil motifi çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Karanfil goncaları; eserde 60 sayfada yer almıştır. Çoğu karanfil goncası bir karanfille beraber tasvir edilmiştir. Bir sayfada birçok karanfil tasviri görülmektedir.



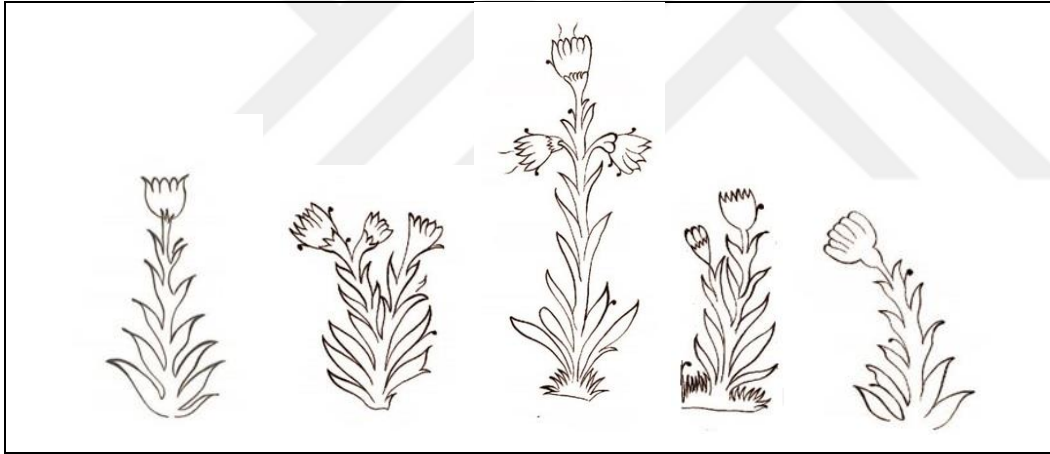
Şekil 4.7. Karanfil goncası çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Manisa lalesi; eserde 54 sayfada kullanılmıştır. Bir sayfada birden çok Manisa lale formları ile karşılaşılmaktadır. Bazen sıralı bir şekilde tasvir edilirken bazen de sayfanın köşelerine tek başına yerleştirilmiştir.



Şekil 4.8. Manisa lalesi çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Ayn-ı safâ; eserde Manisa laleri gibi 54 sayfada yer alan bir motiftir. Farklı boyutta ve formlarda tasvir edilmiştir. Sayfaların kenarlarında tek başına bezendiği gibi bazı sayfalarda kır bitkilerinin içinden çıkan sıralı çiçekler arasına yapılmıştır.



Şekil 4.9. Ayn-ı Sâfa çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Sümbül motifi; eserin 50 sayfasında tespit edilmiştir. Sümbüller farklı sayfalarda değişik formlarda bezenmiştir. Bazı sayfalarda karşılıklı uzun iki tane sümbül motifi yer alırken bazı sayfalarda cetvel bitiminde eğilmiş sümbül tasvirleri yapılmıştır.



Şekil 4.10. Sümbül çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Zambak motifi; tekli, ikili ya da dörtlü şekilde 38 sayfa tasvir edilmiştir. Sayfaların kenarlarında tek başına tasvir edilmiştir. Bazı sayfalarda karşılıklı iki zambak yapılmıştır.



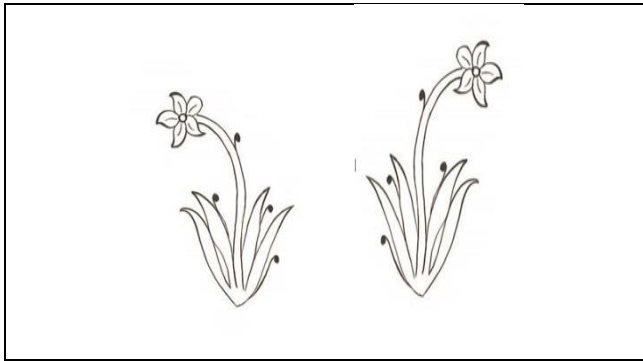
Şekil 4.11. Zambak çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Bahar dalı; eserde 32 sayfada kullanılmıştır. Bazı sayfalarda iki büyük bahar dalı kompozisyonları bulunurken, bazı sayfalarda ise tek başına tasvir edilmiştir.



Şekil 4.12. Bahar Dalı çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Nergis motifi; en az kullanılan bitki olmuştur. Eserde yalnızca 4 sayfada birer tane bezenmiştir. Tek başına tasvir edilmiştir.

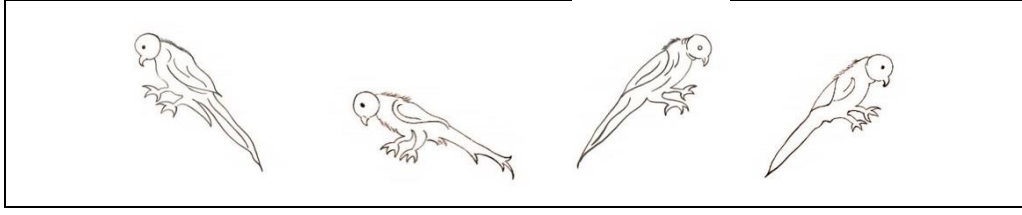


Şekil 4.13. Nergis çizimi (Emlak, 2015)

Hayvan figürleri

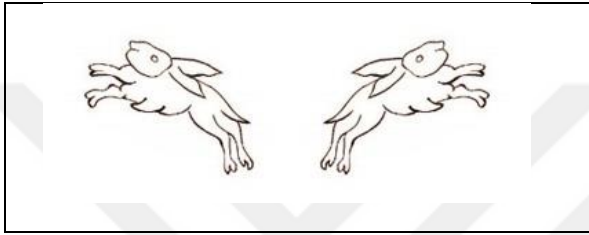
Üçüncü kategori olarak ortaya çıkan bitkisel motiflere kıyasla daha az kullanımı tercih edilmiştir. Hayvan figürlerinden Tavus kuşu, öküz, papağan ve tavşan yer almıştır.

- ❖ Papağan figürü; eserde en çok kullanılan figür olmuştur. Eserde 12 sayfada sadece birer tane sayfalara tezyin edilmiştir.



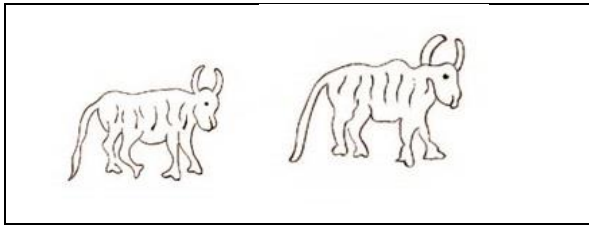
Şekil 4.14. Papağan çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Tavşan figürü; mesnevide sadece dört sayfada birer tane kullanılmıştır. Nadir kullanılan figür bitkisel motiflerin arasında zıplar şekilde tasvir edilmiştir.



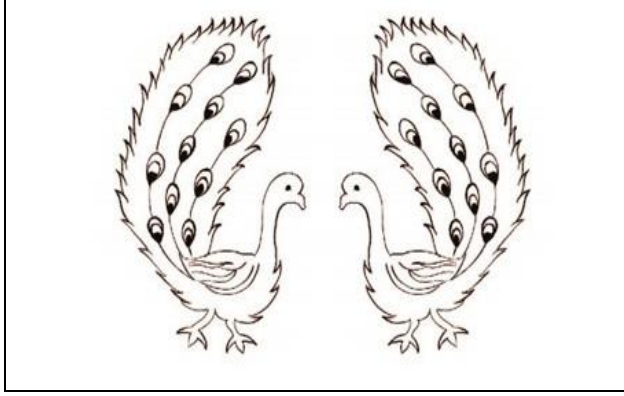
Şekil 4.15. Tavşan çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Öküz (Boğa) figürü; eserde dört sayfada tezyin edilmiştir. Tavşan figürü ile aynı sayıda yapılmıştır. Bitkisel motiflerin yanında sayfaların alt köşelerine birer tane yapılmıştır.



Şekil 4.16. Öküz çizimi (Emlak, 2015)

- ❖ Tavus kuşu motifi yalnızca iki sayfada görülmüştür. Kullanılan hayvan figürlerinden ez az tercih edilen Tavus kuşu olmuştur.



Şekil 4.17. Tavus Kuşu (Emlak, 2015)

Sonuç olarak; motif değerlendirmesinde, eserde natüralist bitkilerin hâkim olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Tam stilize bitkiler ve hayvan figürleri eserde kendini farklı kalıplarda göze çarpıcı şekilde tekrar etmiştir. Hayvan figürlerinin kullanımı eserin kompozisyona hareketlilik kattığı düşünülmektedir. Buna göre, eserde toplamda yirmi dört motif çeşidi kullanılmıştır. Dört çeşit hayvan figürü kullanılmıştır. Bunlardan en çok papağan motifi tasvir edilirken en az betimlenen hayvan figür Tavus kuşu olmuştur.

4.2.3. Şah u Geda Mesnevi'sinin tezyinatının teknik ve renk özellikleri

Şah u Geda Mesnevi'sinin tezyinatında kullanılan halkâri bezeme tekniği ve havalı boyama tekniği konu alınmıştır. Bu incelemenin sonucunda elde edilen veriler çizelge 4.3.'de verilmiştir.

Çizelge 4.3. Şah u Geda Mesnevi'sinin süsleme teknikleri

Sayfa No	Halkâri Bezemeler	Havalı (Çift Tahrir, Negatif)
1a		
1b		
2a	√	√
2b	√	√
3a	√	√
3b	√	√
4a-32b arası	√	
33a	√	√
34b	√	
34a-82b	√	
83a	√	√
83b	√	√
84a-101b	√	

Şah u Geda Mesnevi'sinin süsleme teknikleri incelendiğinde 1a, 1b varığında herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. 2a, 2b, 3a, 3b, 33a, 34b, 83a, 83b varığında natüralist motiflerden halkâri bezeme ve taç kısmında tam stilize motiflerden çift tahrir (havalı, negatif) boyama tekniği uygulaması yapılmıştır. Sekiz sayfada hem halkâri bezeme hem de havalı boyama tekniği uygulanmıştır. 4a ve 32b, 34a ve 82b, 84 ve 101a varak aralığında toplamda yüz doksan iki sayfada sadece halkâri süsleme yapılmış ve altın ile sulandırılıp tahrir çekilmiştir.

Bu değerlendirmeye göre eserde büyük oranda halkâri bezeme uygulanmıştır. Bunu takiben azımsanmayacak oranda da havalı boyama tekniği ile başlık tezhibi ve ta formları yer almıştır. Eserin çoğuna halkâri bezeme hakimdir.

Bir diğer değerlendirme eserde kullanılan renkler üzerine yapılmış ve izelge 4.4.'te veriler sunulmuştur.

Çizelge 4.4. şah u Geda Mesnevi'sinin renk zellikleri

Sayfa No	Altın	Mavi
1a		
1b		
2a	√	
2b	√	√
3a	√	√
3b	√	√
4a-101b arası	√	

Eser incelendiğinde süslemelerde altın ve mavi olmak üzere iki renk kullanıldığı tespit edilmiştir. Halkâri bezemelerde ve ta formlarında altın, başlık tezhiplerinde ise mavi renk kullanıldığı görülmüştür. şah u Geda Mesnevi'sinin 2b, 3a, 3b varaklarında hem altın hem de mavi rengi kullanılmıştır. Altın; halkâri bezemelerde kullanılmıştır. Mavi renk ise metnin yazıldığı iki sütün üzerine dikdörtgen biçimde olan başlık tezhibinin içine yapılan çift tahrir (havalı) uygulamasında kullanılmıştır. Ta formları da altınla sulandırılıp, tahrirlenmiştir. Eserin yalnızca 2b, 3a ve 3b varaklarında iki renk kullanılmıştır. 2a ve 101b varak aralığı altın ile bezenmiştir. Eserin ağırlıklı olarak altın ile bezenmiş olması bir bütünlüğün yanı sıra büyük ölçüde bir değerinin olduğunu yansıtmaktadır.

4.2.4. şah u Geda Mesnevi'sinin tezyinatının kompozisyon zellikleri

Mesnevi'nin her sayfasında kendi içerisinde üslup birliği görülmüş ve eserin bütününde motiflerin birbiri ile uyumu ve ahengi göz önünde bulunarak yapılmıştır. Tezyinatta motiflerin boyutları, aralıkları denge kurularak yapılmıştır. Motiflerin

bağımsızlığı, formların şematik özelliği bakımından karmaşık bir algı yaratabilir. Ancak motiflerin yerleştirilmesi, hareket ve kıvrımları kompozisyonda bir denge olduğunu ortaya koymaktadır. Motiflerin uzunluk, genişlik, büyüklük, küçüklük oranları bir bütünlük içerisinde doluluk boşluk oranları gözlemlenerek yapılmıştır. Halkârî tekniğindeki bu üslup, farklı bir görünüm ortaya koyduğu gibi estetik algıya farklı bir bakış açısı katmıştır.

Sanatkârın deseni hazırlarken, natüralist bitkisel çiçeklerle, birbirinden bağımsız yeni formlar oluşturma çabası izlenilmiştir. *Muhibbi Divanı*'nın müzehhibi Karamemi'nin üslubundan etkilenildiği gözlemlenmiştir. Kurgu olarak tek yönlü, asimetrik üzerinde tasarlanan motiflerin stilizasyon şekli, aynı bakış açısı ile ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Eser incelendiğinde kitabın bütününde sayfa tasarımı aynı ölçüde gelişim bulmuştur. Eserin 2a, 2b, 3a, 3b, 33a, 33b, 83a, 83b sayfa tasarımlarında başlık tezhibi ve taç formları kullanılmıştır. Taç tezyinatında rûmî motifleri ve dendanlarla orta eksene simetrik tasarım yapılmıştır. Başlık kısımlarında ise kullanılan tam stilize motiflerden yapılan mavi renkteki negatifler eserin tek düzelik görünümüne karşın hareketlilik katmıştır.

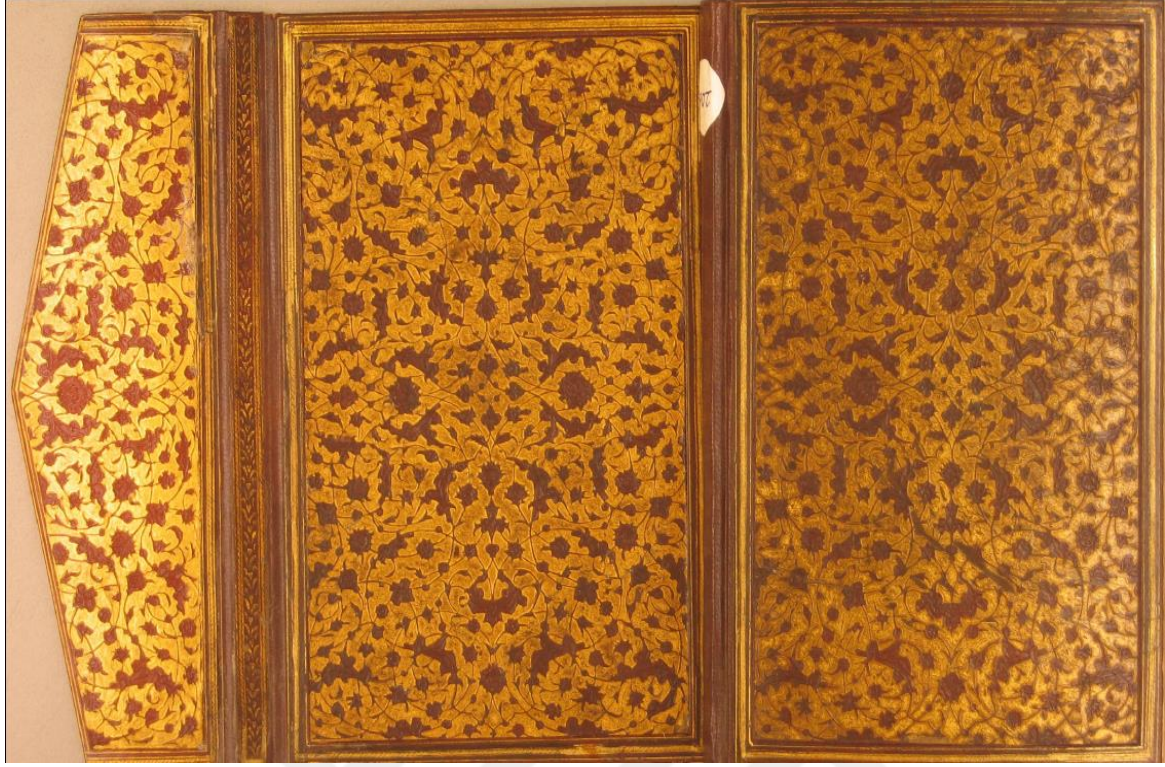
Eserin bütün olarak süsleme özellikleri değerlendirildiğinde; hem edebi hem de sanatsal açıdan nitelikli bir yazma nüshası olduğu aşikârdır. İtinayla her sayfasına bezeme yapılan bu eser üslubu bakımından kayda değer bir kıymet taşımaktadır.



5. KATALOG

Genel Tanıtım

Envanter No	:2069
Kitabın Adı	:Şah u Geda Mesnevi
Kitabın Yazarı	:Taşlıcalı Yahya
Vakfeden	:Gümüş Kütüphanesi
Bulunduğu Yer	:II. Bayezid Kütüphanesi
İstinsah Eden	:Belli Değil
Yazıldığı Tarih	:Belli Değil
Müzehhip	:Belli Değil
İstinsah Tarihi	:Belli Değil
Yazı Çeşidi	:Nesih
Dili	:Osmanlıca
Sayfa Sayısı	:101
Satır Sayısı	:13
Ebadı	:21x13.5 cm
Yazım Alanı	:11.5x7.5 cm
Yazı Mürekkep Rengi	:Siyah mürekkep, altın
Cildi	:Kahverengi deri cilt üzerine alttan ayırma tekniği ile dörtte bir simetrik desen uygulanmıştır. Alt kapağı, sırt, üst kapağı, sertap ve miklebi mevcut durumdadır.



Resim 5.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin cilt kapağı

Cilt Özellikleri

Kullanılan Renkler

:Varak Altın

Kullanılan Motifler

Alt Kapak

:Rûmî, Gonca, Penç, Hatai, Yaprak

Üst Kapak

:Rûmî, Gonca, Penç, Hatai, Yaprak

Miklep

:Rûmî, Gonca, Penç, Hatai, Yaprak

Kahverengi deri üzerine alttan ayırma tekniği kullanılarak yapılmış olan eser, süslemeli ciltlere bir örnektir. Korunaklı ve özenle muhafaza edilmiş olan bu yazma eserin cildin de alt kapak, üst kapak, sırt, sertap, miklep mevcuttur.

Çeşitli (sarılma, sencide, işlemeli) rûmî motifleri helozonlar ile bağlanarak tasarım oluşturulmuştur. Altın ile cetveller yapılmış olup, cildin sırt kısmında herhangi bir bezeme yapılmadığı görülmüştür. Üst kapakta rûmî, gonca, penç, hatai ve yaprak gibi tam stilize motifler kullanılarak dörtte bir tasarım yapılmıştır. Helezonlar çeşitli rûmî motifleri ile bağlanarak tasarım oluşturulmuştur. Sertap kısmında gonca motifinden ulama yapılmıştır, iki kenarına altınla cetvel çekilmiştir. Cildin miklep kısmında rûmî, gonca, penç, hatai ve yaprak gibi tam stilize motifler kullanılarak ¼

oranda tasarım yapılmıştır. Helezonlar çeşitli rûmî motifleri ile bağlanarak tasarım oluşturulmuştur. Mıkletin etrafı altın cetvellerle sonlandırılmıştır. Eserin cilt kapağındaki motiflerin detayları tespit edilemediğinden dolayı çizimi yapılamamıştır.





Resim 5.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 1b ve 2a

Varak No	:1b-2a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Motif bulunmamaktadır (1b), Rûmî, Goncagül, Yaprak, Sümbül, Lale, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (2a)

1b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkli sayfada herhangi bir bezemeye rastlanmamıştır. Sayfanın sol üst köşesine mürekkeple “Ya Kebikeç”² duasının yazıldığı görülmektedir. Ayrıca sağ alt köşesinde kütüphanenin envanter kayıt mührü bulunmaktadır. Sayfanın bazı yerlerinde ise lekeler mevcuttur.

2a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş yazı bölümü altın cetvellerle ayrılmış olup bu alana herhangi bir yazı yazılmamıştır. Ancak sütun içerisinde mürekkeple yazıldığı tahmin edilen yazılar daha sonra sulandırılarak silinmeye çalışılmıştır. Cetvellerle ayrılan iki

²Kitapları haşeratın tahribinden korumak amacıyla Eski çağlardan beri çeşitli tedbirler alındığı bilinmektedir. Bunun için bazı bitkilerin suyu veya yağı kullanılmıştır. Tıp yazmalarından elde edilen bilgilere göre kebikeçin zehirli bir bitki olması ve o bitkiden üretilen bir maddenin mürekkebe karıştırılıp yazı veya sadece kebîkeç kelimesinin yazılmış bulunması ihtimali büyüktür. Bu var sayıma göre kebîkeç önceleri ilmî temellere dayanan bir uygulamayken zamanla folklorik bir unsur, bir inanç şeklini almıştır. (Çavdar, 2002, s. 162)

sütun üzerine dikdörtgen formda altın ile başlık tezhibi yapılmış fakat motifler tam olarak tespit edilememiştir. Motiflerin etrafına dendanlarla altın renginde köşebentler yapılmış ve altın cetveller ile taç kısmına geçilmiştir. Farklı rûmî motifleri ile oluşturulan bir kompozisyonla altınla taç tezyinatı yapılmış ve sayfanın üç tarafına uygulanmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarına serbest bir şekilde goncagül, yaprak, sümbül, lale, kır menekşesi ve kır bitkileri uygulanmıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfanın başlık tezhibinde ve taç tezyinatında tam stilize motifler, halkâr kısmında ise natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 2a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.1. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 2b ve 3a

Varak No	:2b -3a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın, Mavi
Kullanılan Motifler	:Rûmî, Gonca, Penç, Hatai, Goncagül, Yaprak, Sümbül, Lale, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (2b), Rûmî, Gonca, Penç, Yaprak, Goncagül, Sümbül, Lale, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (3a)

2b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on bir satırdan oluşmaktadır. Yazı alanı altın cetvellerle ayrılmış ve üzerine dikdörtgen formda başlık tezhibi yapılmıştır. Başlık tezhibinde çift tahrir (negatif) uygulaması yapılmış olup bu kısımda mavi renkte gonca, hatai, penç, yaprak motifleri kullanılmıştır. Başlık tezhibinin ortasına altın ile ‘*Min Kelam-ı Yahya*’ yazısı yazılmış ve dendanlarla altın renginde köşebentler yapılmıştır. Altın cetvellerle taç kısmına geçilmiş ve rûmî motiflerinden oluşturulan bir kompozisyon uygulanmıştır. Altın rûmîlerden oluşan taç tezyinatı sayfanın üç tarafına bezenmiştir. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarına serbest bir şekilde yaprak, goncagül, sümbül, lale, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile

tahrir çekilmiştir. Sayfanın başlık tezhibinde tam stilize motiflerle, halkâr kısmında ise natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

3a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on bir satırdan oluşmaktadır. Yazı alanı altın cetvellerle ayrılmış ve üzerine dikdörtgen formda başlık tezhibi yapılmıştır. Başlık tezhibinde çift tahrir (havalı) uygulaması yapılmış olup bu kısımda mavi renkte gonca, penç yaprak motifleri kullanılmıştır. Başlık tezhibinin ortasına altın ile ‘*Kitab-ı Şah-u Geda*’ yazısı yazılmış ve dendanlarla altın köşebentler yapılmıştır. Altın cetvellerle taç kısmına geçilmiş ve rûmî motiflerden oluşturulan bir kompozisyon uygulanmıştır. Altın rûmîlerden oluşan taç tezyinatı sayfanın üç tarafına uygulanmıştır. Halkârî bezemede ise sayfanın kenarlarına serbest bir şekilde goncagül, sümbül, lale, kır menekşesi ve kır bitkileri uygulanmıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfanın başlık tezhibinde tam stilize motifler, halkâr kısmında natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.2. Şah u Geda Mesnevi’sinin varak 2b ve 3a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.2. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 3b ve 4a

Varak No	:3b-4a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın, Mavi
Kullanılan Motifler	:Rûmî, Gonca, Penç, Yaprak, Goncagül, Sümbül, Lale, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (3b) Gül, Yaprak, Kır Menekşesi, Goncagül, Lale, Kır Bitkileri (4a)

3b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on bir satırdan oluşmaktadır. Yazı kısmı altın cetvellerle ayrılmış ve üzerine dikdörtgen formda başlık tezhibi yapılmıştır. Başlık tezhibinde çift tahrir (havalı) uygulaması yapılmış olup bu kısımda mavi renkte gonca, penç, yaprak motifleri kullanılmıştır. Başlık tezhibinin ortasında herhangi bir yazı bulunmamaktadır. Motiflerin etrafına dendanlarla altın renginde köşebentler yapılmış ve altın cetveller ile taç tezyinatına geçilmiştir. Altın cetvellerle taç kısmına geçilmiş ve rûmî motiflerinden oluşturulan bir kompozisyon yapılmıştır. Farklı rûmî motifleri ile oluşturulan kompozisyona altınla taç tezyinatı yapılmış ve sayfanın üç tarafına uygulanmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarına serbest bir şekilde yaprak, goncagül, sümbül, lale, kır menekşesi ve kır

bitkileri uygulanmıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfanın başlık tezhibinde tam stilize motiflerle, halkâr kısmında natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

4a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında onuncu ve on birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın ortasındaki lale motifi eksen alınarak $\frac{1}{2}$ simetrik desen uygulanmış ve bitkisel motiflerden gül, yaprak, kır menekşesi, lale, goncagül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.3. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 3b ve 4a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.3. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 4b ve 5a

- Varak No :4b-5a
- Tezhip Alanı Ebadı :Üç Kenar, 5 cm
- Kullanılan Renkler :Varak Altın
- Kullanılan Motifler :Gül, Yaprak, Kır Menekşesi, Goncagül, Lale, Kır Bitkileri (4b), Yaprak, Sümbül, Karanfil, Goncagül, Gül, Kır Bitkileri(5a)
- 4b Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın ortasındaki lale motifi eksen alınarak ikide bir simetrik desen uygulanmış ve bitkisel motiflerden gül, yaprak, kır menekşesi, lale, goncagül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.
- 5a Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde gül, yaprak, sümbül, karanfil, goncagül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak

boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.4. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 4b ve 5a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.4. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 5b ve 6a

Varak No	:5b- 6a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Sümbül, Yaprak, Karanfil, Goncagül, Gül, Kır Bitkileri (5b), Goncagül, Yaprak, Lale, Kır Menekşesi, Bahar Dalı, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri, Papağan (6a)

5b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde gül, yaprak, sümbül, karanfil, goncagül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

6a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, lale, bahar dalı, Manisa lalesi, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha

sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.5. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 5b ve 6a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.5. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 6b ve 7a

Varak No	:6b-7a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Lale, Manisa Lalesi, Bahar Dalı, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri, Papağan (6b), Goncagül, Kır Menekşesi, Bahar Dalı, Karanfil Goncası, Karanfil, Yaprak, Kır Bitkileri (7a)

6b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, lale, bahar dalı, Manisa lalesi, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

7a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında sekizinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, bahar dalı, kır menekşesi, karanfil, karanfil

goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.6. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 6b ve 7a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.6. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 7b ve 8a

Varak No	:7b- 8a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Kır Menekşesi, Bahar Dalı, Yaprak, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (7b), Goncagül, Yaprak, Dörtlü Zambak, Kır menekşesi, Ayn-ı Safâ, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (8a)

7b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, bahar dalı, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

8a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, dörtlü zambak, ayn-ı safâ, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin

zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.7. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 7b ve 8a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.7. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 8b ve 9a

Varak No	:8b- 9a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Dörtlü Zambak, Yaprak, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (8b), Sümbül, Karanfil, Manisa Lalesi, Gonca Karanfil, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (9a)

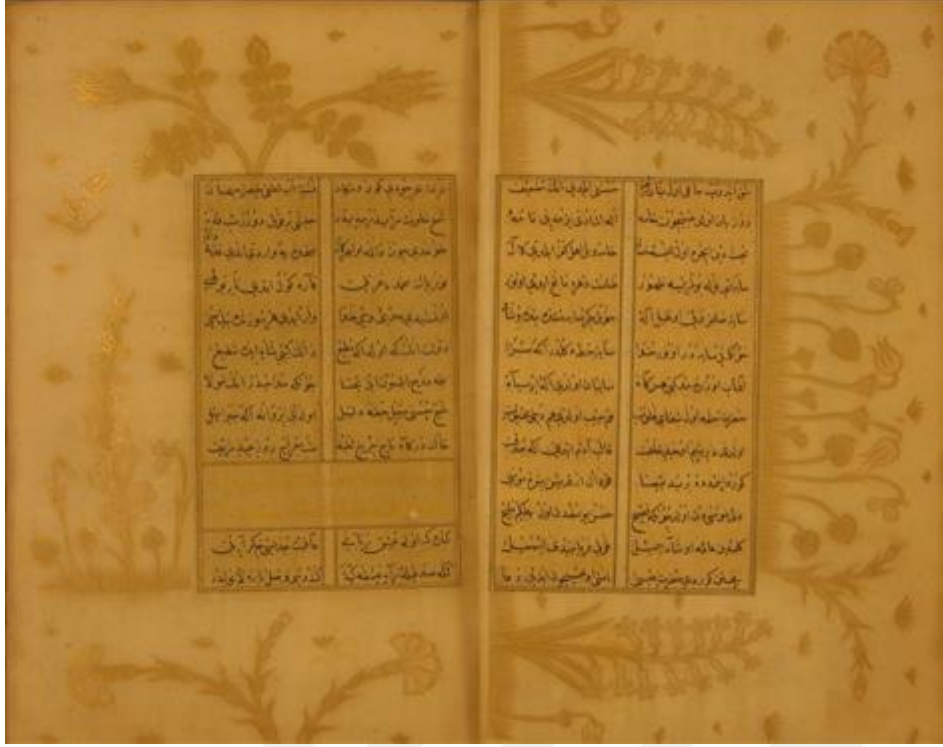
8b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, dörtlü zambak, ayn-ı safâ, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

9a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında birinci ve ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarına ikide bir simetrik desen uygulanmıştır. Süslemede bitkisel motiflerden

lale, sümbül, yaprak, karanfil, Manisa lalesi, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.8. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 8b ve 9a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.8. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 9b ve 10a

- Varak No :9b-10a
- Tezhip Alanı Ebadı :Üç Kenar, 5 cm
- Kullanılan Renkler :Varak Altın
- Kullanılan Motifler :Lale, Sümbül, Yaprak, Karanfil, Manisa Lalesi, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (9b), Goncagül, Lale, Yaprak, Kır Menekşesi, Bahar Dalı, Karanfil Goncası, Karanfil, Kır Bitkileri (10a)
- 9b Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarına ikide bir simetrik desen uygulanmıştır. Süslemede bitkisel motiflerden sümbül, yaprak, karanfil, Manisa lalesi, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.
- 10a Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında onuncu ve on birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın

kenarlarında serbest bir şekilde lale, goncagül, yaprak, bahar dalı, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.9. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 9b ve 10a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.9. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 10b ve 11a

- Varak No :10b -11a
- Tezhip Alanı Ebadı :Üç Kenar, 5 cm
- Kullanılan Renkler :Varak Altın
- Kullanılan Motifler :Goncagül, Lale, Bahar Dalı, Karanfil, Yaprak, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (10b), Goncagül, Lale, Yaprak, Kır Menekşesi, Bahar Dalı, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (11a)
- 11a Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, lale, yaprak, bahar dalı, karanfil, Karanfil Goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.
- 10b Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, goncagül, yaprak, bahar dalı, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.10. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 10b ve 11a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.10. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 11b ve 12a

Varak No	:12a- 11b
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Bahar Dalı, Karanfil, Lale, Yaprak, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (11b), Kır Menekşesi, Yaprak, Manisa Lalesi, Goncagül, Lale, Kır Bitkileri, Papağan (12a)

11b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, lale, yaprak, bahar dalı, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

12a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, Manisa lalesi, goncagül, lale ve kır çiçeği yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile

tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.11. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 11b ve 12a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.11. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 12b ve 13a

Varak No	:12b-13a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Manisa Lalesi, Goncagül, Lale, Kır Çiçeği, Papağan (12b), Karanfil, Yaprak, Sümbül, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi, Karanfil Goncası, Kır Çiçeği (13a)

12b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, Manisa lalesi, goncagül, lale ve kır çiçeği yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

13a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü ve dördüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, sümbül, karanfil goncası, kır

menekşesi, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkilerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.12. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 12b ve 13a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.12. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 13b ve 14a

Varak No	:13b-14a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Yaprak, Sümbül, Karanfil
Goncası, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (13b), Goncagül, Yaprak, Nergis, Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (14a)	

14a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, nergis, Manisa lalesi, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

13b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, sümbül, karanfil goncası, kır menekşesi, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce

altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkilerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.13. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 13b ve 14a çizimi (Emlak, 2015)



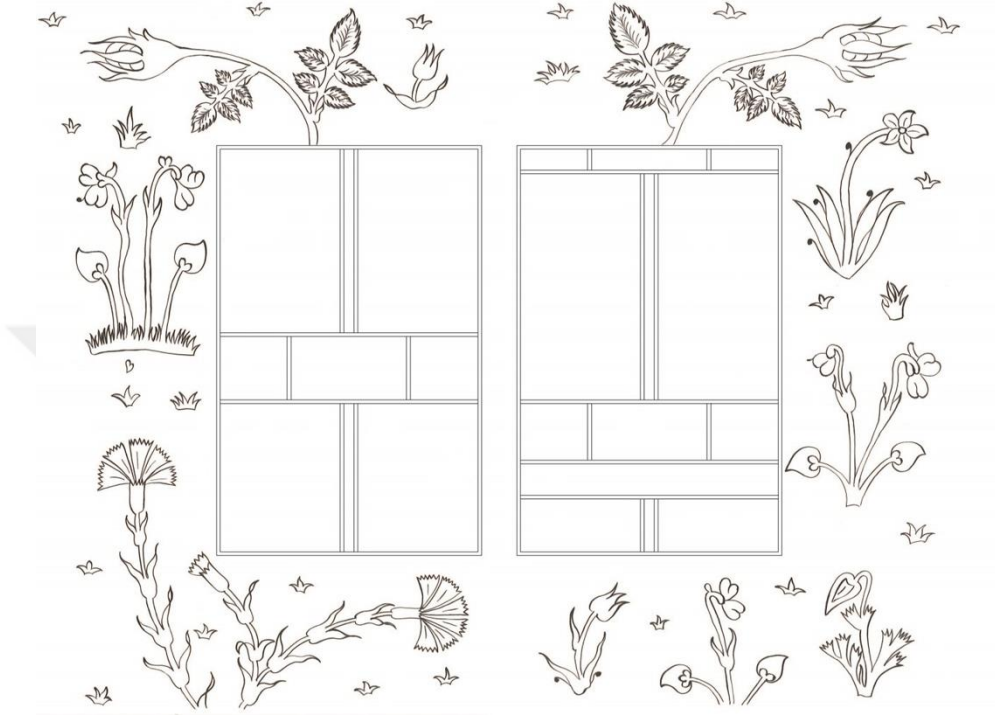
Resim 5.13. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 14b ve 15a

Varak No	:14b-15a
Tezhîp Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Nergis, Lale, Kır Bitkileri (14b), Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (15a)

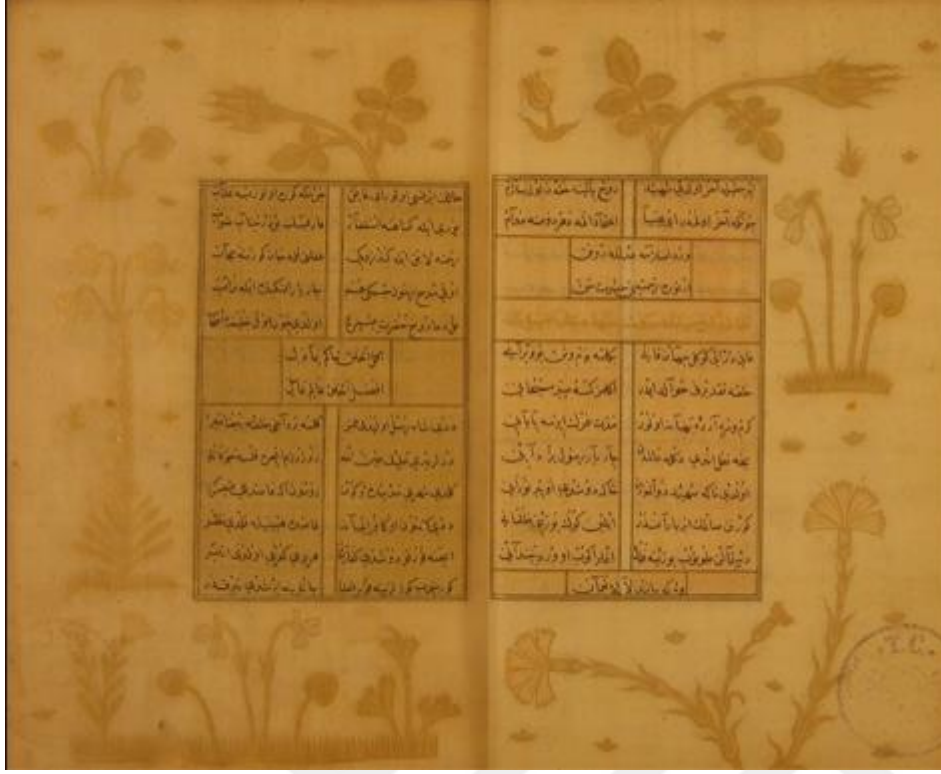
14b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, nergis, Manisa lalesi, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

15a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, karanfil,

karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.14. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 14b ve 15a çizimi (Emlak, 2015)



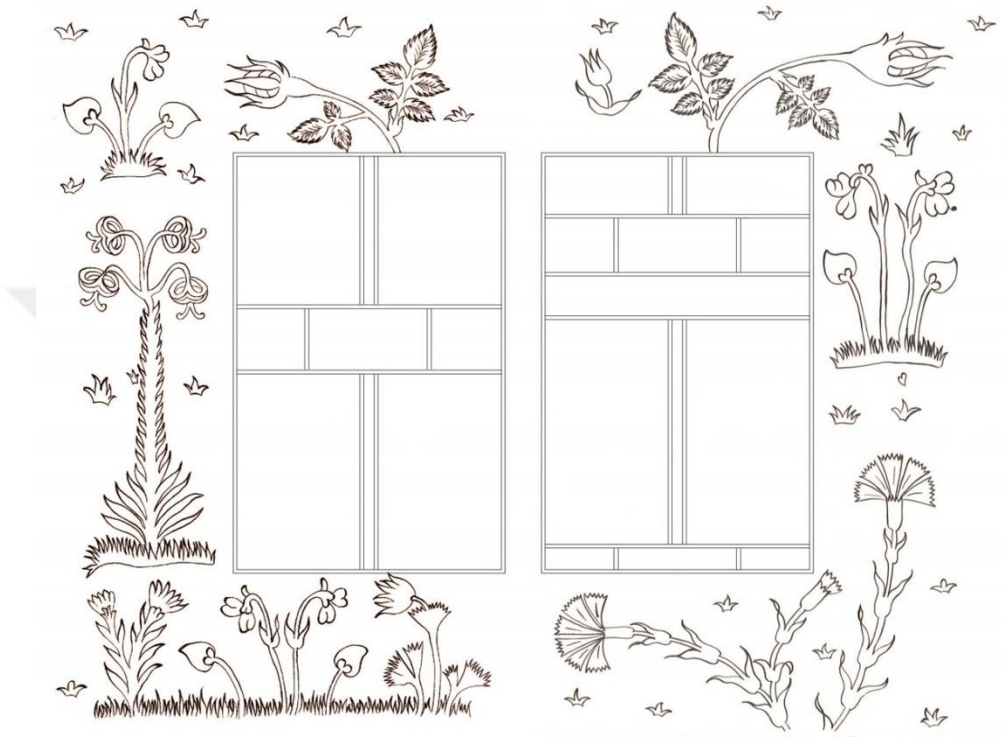
Resim 5.14. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 15b ve 16a

Varak No	:15b-16a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Karanfil, Kır Menekşesi, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (15b), Goncagül, Yaprak, Dörtlü Zambak, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (16a)

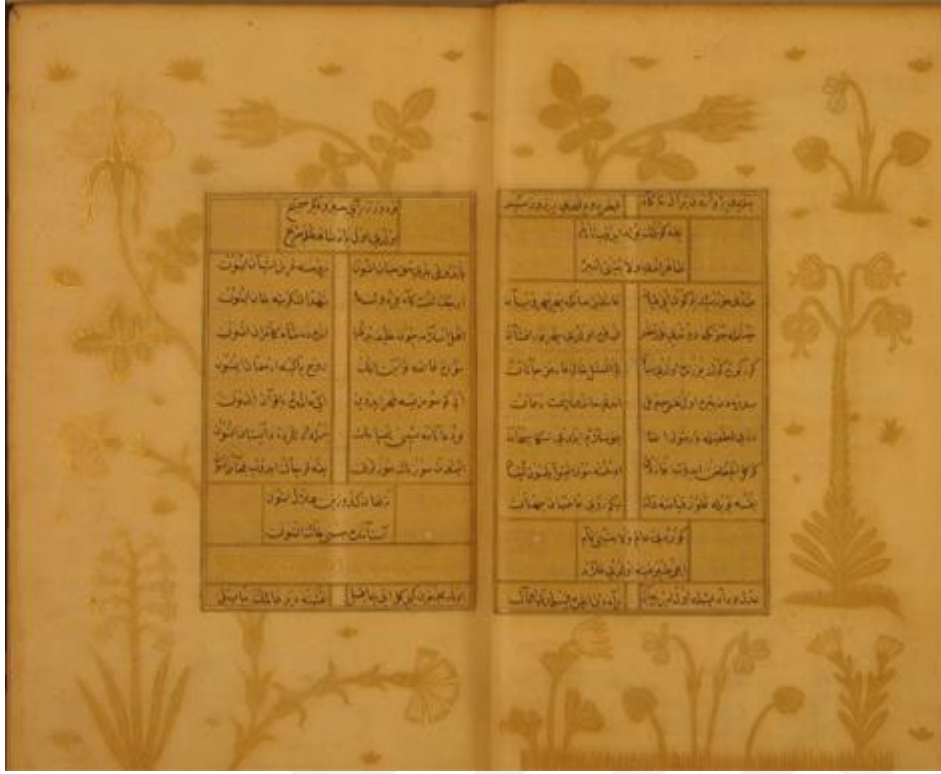
15b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında beşinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur. Ayrıca sayfanın sağ alt köşesinde okunaklı olmayan T.C. mührü bulunmaktadır.

16a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri

bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, dörtlü zambak, ayn-ı safâ, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.15. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 15b ve 16a çizimi (Emlak, 2015)



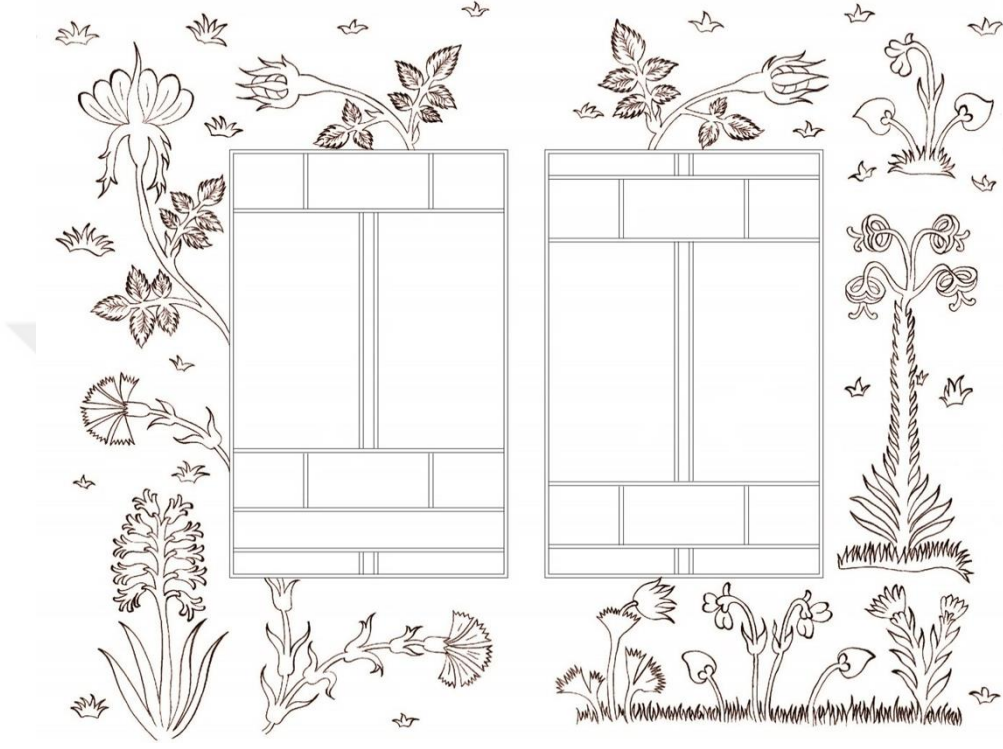
Resim 5.15. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 16b ve 17a

Varak No	:16b-17a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Gonca Gül, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri, Dörtlü Zambak, Ayn-ı Safâ, Manisa Lalesi (16b), Goncagül, Yaprak, Karanfil, Sümbül, Gül, Kır Bitkileri (17a)

16b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, dörtlü zambak, ayn-ı safâ, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

17a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, gül, karanfil, sümbül ve kır bitkileri yer

almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.16. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 16b ve 17a çizimi (Emlak, 2015)



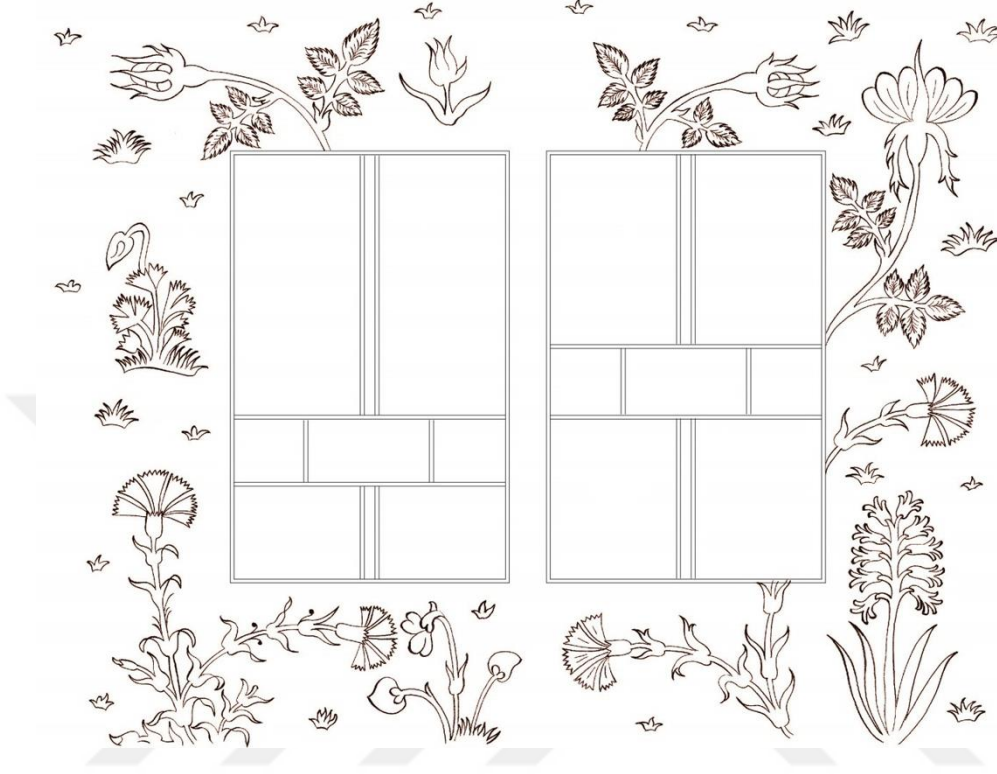
Resim 5.16. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 17b ve 18a

Varak No	:17b-18a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Karanfil, Sümbül, Gül, Kır Bitkileri (17b), Lale, Yaprak, Goncagül, Manisa Lalesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (18a)

17b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, gül, karanfil, sümbül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

18a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, Manisa lalesi, karanfil, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce

altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.17. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 17b ve 18a çizimi (Emlak, 2015)



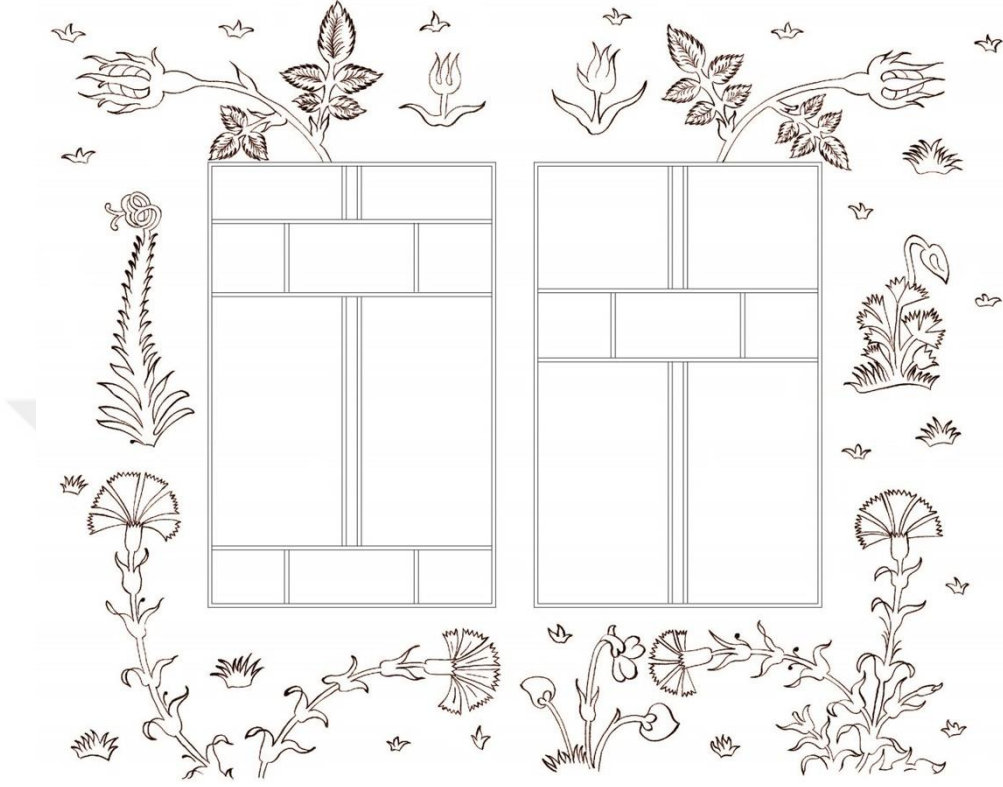
Resim 5.17. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 18b ve 19a

Varak No	:18b-19a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Manisa Lalesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (18b), Lale, Yaprak Goncagül, Tekli Zambak, Karanfil, Kır Bitkileri (19a)

19b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, Manisa lalesi, karanfil, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

19a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak goncagül, tekli zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.18. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 18b ve 19a çizimi (Emlak, 2015)



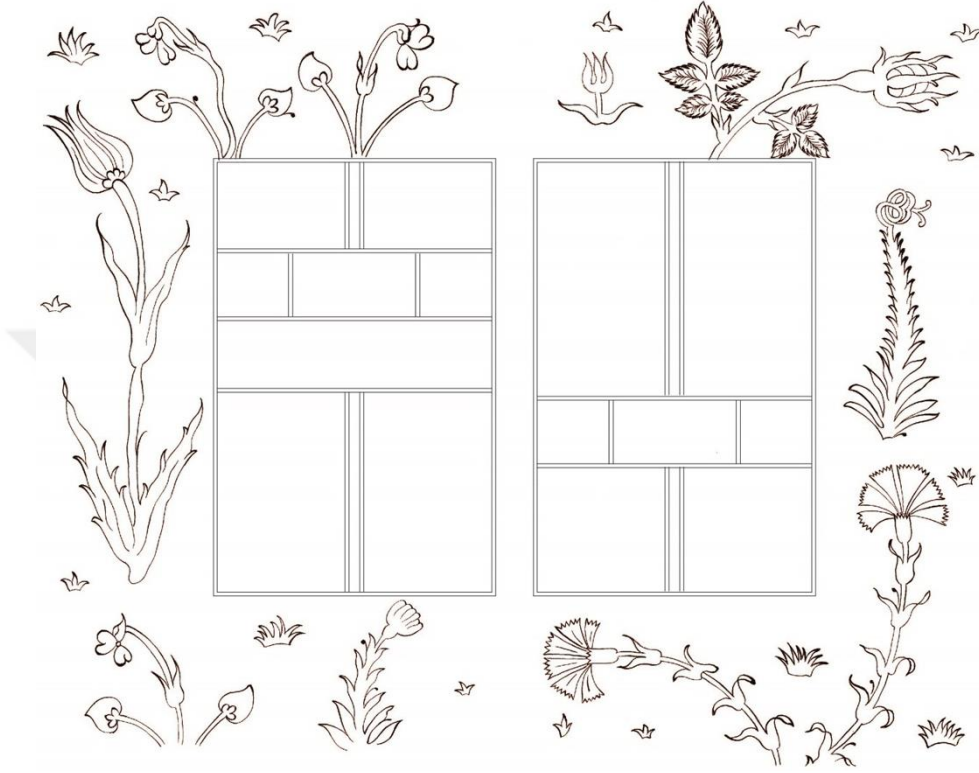
Resim 5.18. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 19b ve 20a

Varak No	:19b-20a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Karanfil, Tekli Zambak, Gonca Gül, Kır Bitkileri (19b), Kır Menekşesi, Yaprak, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri, Lale (20a)

19b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak goncagül, tekli zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

20a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında altıncı ve yedinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, lale, ayn-ı safâ ve kır bitkileri

yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



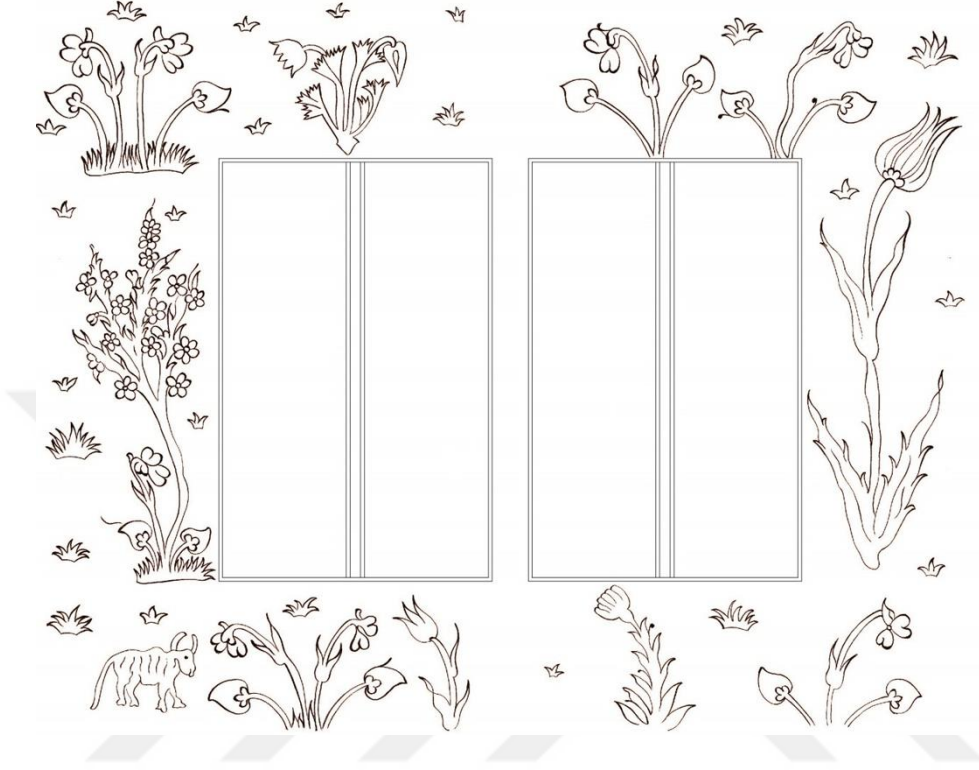
Şekil 5.19. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 19b ve 20a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.19. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 20b ve 21a

- Varak No :20b-21a
- Tezhip Alanı Ebadı :Üç Kenar, 5 cm
- Kullanılan Renkler :Varak Altın
- Kullanılan Motifler :Kır Menekşesi, Yaprak, Lale, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (20b), Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Yaprak, Bahar Dalı, Lale, Kır Bitkileri, Öküz (21a)
- 20b Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, lale, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.
- 21a Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde Manisa lalesi, lale, kır menekşesi, yaprak, bahar dalı, lale, kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de öküz

olduğunu düşünölen bir motif yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkisel ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.20. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 20b ve 21a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.20. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 21b ve 22a

Varak No	:21b - 22a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Yaprak, Bahar Dalı, Lale, Kır Bitkileri, Öküz (21b), Goncagül, Kır Menekşesi, Lale, Yaprak, İkili Zambak, Kır Bitkileri (22a)

21b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde Manisa lalesi, lale, kır menekşesi, yaprak, bahar dalı, lale, kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de öküz olduğunu düşünülen bir motif yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkisel ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

22a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri

bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, ikili zambak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.21. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 21b ve 22a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.21. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 22b ve 23a

Varak No	:22b-23a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, İkili Zambak, Lale, Kır Bitkileri (22b), Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, Lale, Sümbül, Karanfil, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (23a),

22b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, ikili zambak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur. Ayrıca sayfanın sağ alt köşesinde okunaklı olmayan T.C. mührü bulunmaktadır.

23a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on birinci ve on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın

kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, sümbül, lale, karanfil, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.22. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 22b ve 23a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.22. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 23b ve 24a

Varak No	:23b-24a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, , Sümbül, Lale, Karanfil, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (23b), Lale, Yaprak, Bahar Dalı, Kır Bitkileri, Manisa Lalesi, Sümbül, Papağan (24a)

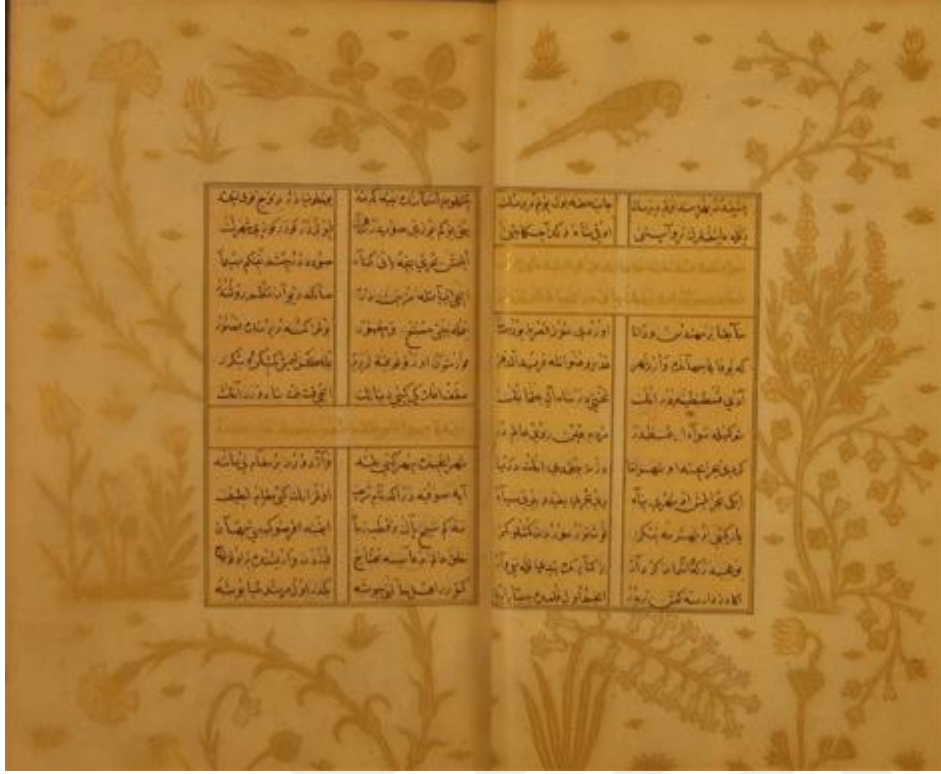
23b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, sümbül, lale, karanfil, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

24a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, bahar dalı, sümbül, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer

almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.23. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 23b ve 24a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.23. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 24b ve 25a

Varak No	:24b-25a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Bahar Dalı, Sümbül, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri, Yaprak, Lale, Papağan (24b), Goncagül, Yaprak, Lale, Karanfil, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (25a)

24b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü ve dördüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, bahar dalı, sümbül, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

25a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı

alanında sekizinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, lale, karanfil, kır menekşesi, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.24. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 24b ve 25a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.24. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 25b ve 26a

Varak No	:25b-26a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Lale, Karanfil, Kır
Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (25b), Kır Menekşesi, Yaprak, Lale, Goncagül, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (26a)	

25b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, lale, karanfil, kır menekşesi, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

26a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında dokuzuncu satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, lale, goncagül, ayn-ı safâ ve

kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.25. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 25b ve 26a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.25. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 26b ve 27a

Varak No	:26b-27a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Lale, Goncagül, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (26b), Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ Goncagül, Dörtlü Zambak, Yaprak, Lale, Kır Bitkileri (27a)

26b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, lale, goncagül, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

27a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, ayn-ı safâ, lale,

yaprak, goncagül, dörtlü zambak ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.26. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 26b ve 27a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.26. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 27b ve 28a

:27b-28a

Varak No

Tezhip Alanı Ebadı

:Üç Kenar, 5 cm

Kullanılan Renkler

:Varak Altın

Kullanılan Motifler

:Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Lale,

Yaprak, Goncagül, Dörtlül Zambak, Kır Bitkileri (27b), Sümbül, Yaprak, Karanfil, Ayn-ı Safâ, Lale, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (28a)

27b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında yedinci ve on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, ayn-ı safâ, lale, yaprak, goncagül, dörtlül zambak ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

28a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde sümbül, yaprak, karanfil, lale, kır

menekşesi, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.27. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 27b ve 28a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.27. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 28b ve 29a

Varak No	:28b-29a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Sümbül, Yaprak, Karanfil, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (28b), Goncagül, Yaprak, Lale, Kır Bitkileri, Gül, (29a)

28b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde sümbül, yaprak, karanfil, lale, kır menekşesi, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

29a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, gül, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha

sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.28. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 28b ve 29a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.28. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 29b ve 30a

Varak No	:29b-30a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Gül, Kır Bitkileri,
Lale (29b), Kır Menekşesi, Yaprak, Dörtlül Zambak, Goncagül, Karanfil, Kır Bitkileri (30a),	

29b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, gül, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

30a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, dörtlül zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.29. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 29b ve 30a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.29. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 30b ve 31a

Varak No	:30b-31a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Yaprak, Goncagül, Dörtlü Zambak, Kır Menekşesi, Karanfil, Kır Bitkileri (30b), Goncagül, Karanfil, Yaprak, Kır Bitkileri (31a)

30b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında sekizinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, dörtlü zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

31a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında

serbest bir şekilde gonca gül, yaprak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.30. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 30b ve 31a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.30. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 31b ve 32a

Varak No	:31b-32a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Karanfil, Kır Bitkileri,
Yaprak (31b), Yaprak, Bahar Dalı, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri, Sümbül, Lale, Papağan (32a)	

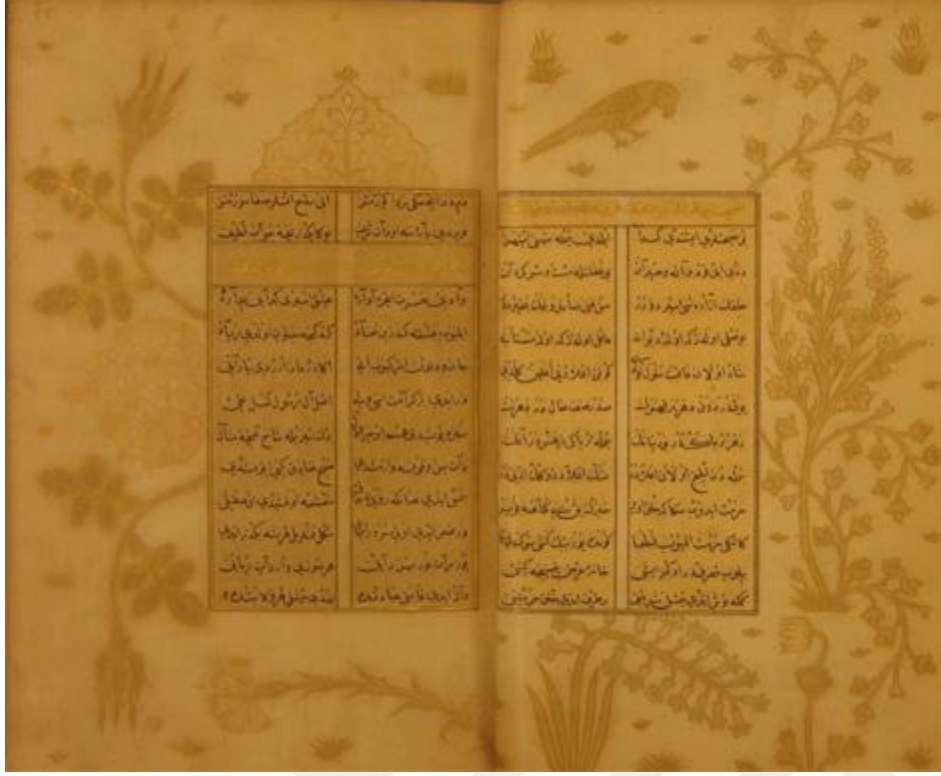
31b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında yedinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde gonca gül, yaprak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

32a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, bahar dalı, sümbül, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer

almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.31. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 31b ve 32a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.31. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 32b ve 33a

Varak No	:32b-33a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Bahar Dalı, Kır Bitkileri, Sümbül, Manisa Lalesi, Papağan (32b), Penç, Gonca, Goncagül, Kır Bitkileri, Karanfil, Yaprak (33a)

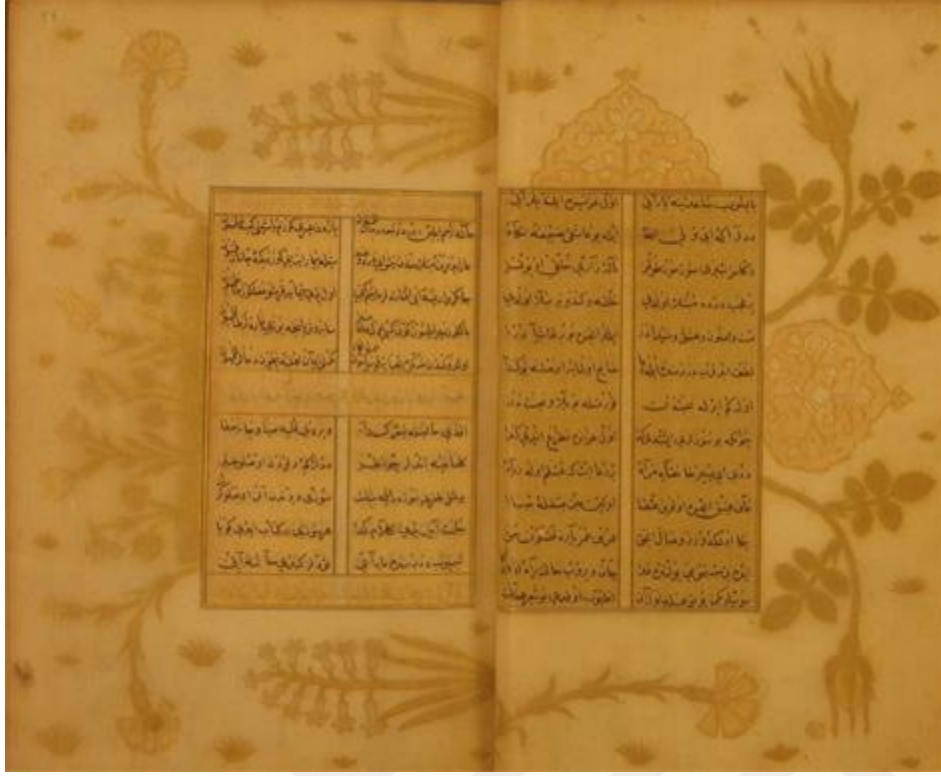
32b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, bahar dalı, sümbül, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

33a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Penç, gonca, yaprak motiflerinden

oluşturulan, çift tahrir (havalı) boyama tekniği ile sayfanın iki tarafına farklı formlarda altın ile bezenmiş iki taç tezyinatı yapılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagöl, yaprak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve tam stilize motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



şekil 5.32. şah u Geda Mesnevi'sinin varak 32b ve 33a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.32. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 33b ve 34a

Varak No	:33b-34a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Penç, Gonca, Goncagül, Karanfil, Kır
Bitkileri, Yaprak, (33b), Sümbül, Yaprak, Karanfil, Ayn-ı Safâ, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (34a)	

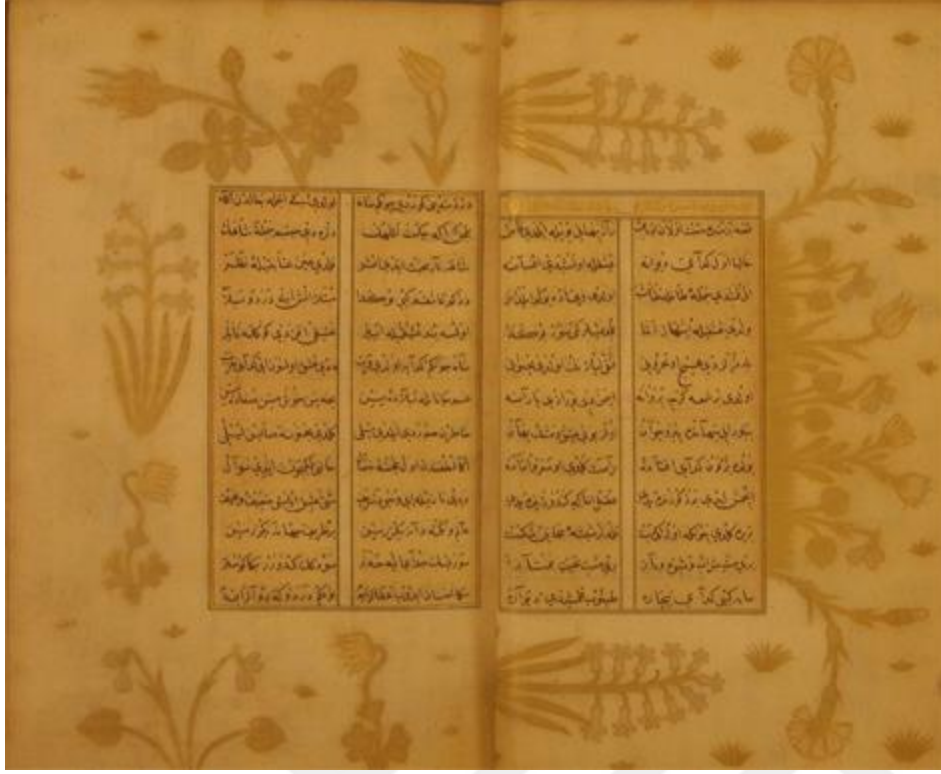
33b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Penç, gonca, yaprak motiflerinden oluşturulan, çift tahrir (havalı) tekniği ile sayfanın iki tarafına farklı formlarda altın ile bezenmiş iki taç tezyinatı yapılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve tam stilize motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

34a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı

alanında birinci, yedinci ve on üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde sümbül, yaprak, karanfil, karanfil goncası, ayn-ı safâ, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.33. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 33b ve 34a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.33. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 34b ve 35a

Varak No	:34b-35a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Sümbül, Yaprak, Karanfil, Ayn-ı Safâ, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (34b), Lale, Yaprak, Goncagül, Manisa Lalesi, Sümbül, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (35a)

34b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütundan oluşan yazı alanı on üç satırdan oluşturulmuş olup birinci satırı altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde sümbül, yaprak, karanfil, karanfil goncası, ayn-ı safâ, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

35a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, sümbül,

Manisa lalesi, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.34. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 34b ve 35a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.34. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 35a ve 34b

Varak No	:36a- 35b
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, İkili Zambak, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (36a), Lale, Yaprak, Goncagül, Sümbül, Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (35b)

35b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında yedinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, sümbül, Manisa lalesi, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur. Ayrıca sayfanın sağ alt köşesinde okunaklı olmayan T.C. mührü bulunmaktadır.

36a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri

bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, ikili zambak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.35. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 35b ve 36a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.35. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 36b ve 37a

Varak No	:36b-37a
Tezhîp Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, İkili Zambak, Lale, Kır Bitkileri (36b), Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, Karanfil, Kır Bitkileri (37a)

36b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, ikili zambak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

37a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında bir ve on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, karanfil ve kır

bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.36. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 36b ve 37a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.36. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 36b ve 37a

Varak No	:37b-38a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri, Karanfil, (37b, Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Karanfil, Kır Bitkileri (38a)

37b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

38a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında yedinci ve sekizinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, ayn-ı safâ,

karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.37. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 37b ve 38a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.37. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 38b ve 39a

Varak No	:38b-39a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Karanfil, Kır Bitkileri (38b), Goncagül, Yaprak, Lale, Karanfil, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (39a)

38b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, ayn-ı safâ, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

39a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, lale, karanfil, kır menekşesi, ayn-ı safâ, kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.38. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 38b ve 39a çizimi (Emlak, 2015)



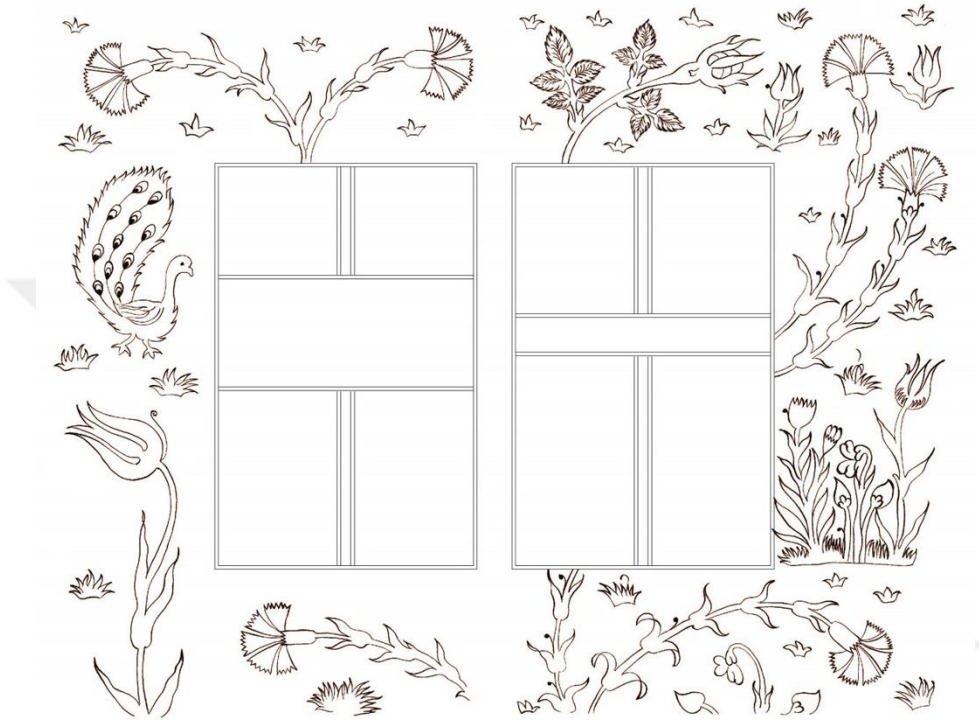
Resim 5.38. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 39b ve 40a

Varak No	:39b-40a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Karanfil, Kır Bitkileri (39b), Karanfil, Yaprak, Lale, Kır Bitkileri, Tavus Kuşu (40a)

39b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında altıncı satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde gonca gül, yaprak, lale, karanfil, kır menekşesi, ayn-ı safâ, kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

40a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında beşinci, altıncı ve yedinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede

sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfıl, yaprak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de tavus kuşu yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.39. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 39b ve 40a çizimi (Emlak, 2015)



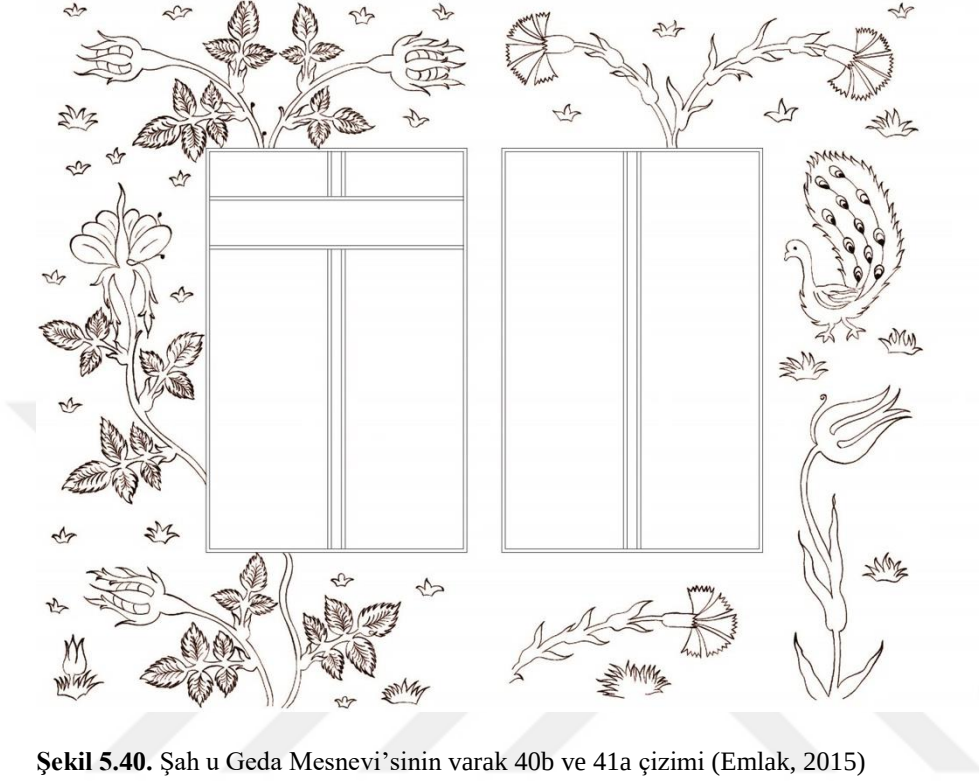
Resim 5.39. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 40b ve 41a

Varak No	:40b-41a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Yaprak, Lale, Kır Bitkileri,
Tavus Kuşu (40b), Goncagül, Yaprak, Gül, Lale, Kır Bitkileri (41a)	

40b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de tavus kuşu yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

41a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, gül, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin

zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.40. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 40b ve 41a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.40. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 41b ve 42a

Varak No	:41b-42a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Gül, Kır Bitkileri
Lale (41b), Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Yaprak, Bahar Dalı, Lale Kır Bitkileri, Öküz (42a)	

41b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında beşinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, gül, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

42a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında onuncu satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde Manisa lalesi, kır menekşesi, yaprak, bahar dalı, lale ve kır

bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de öküz olduğunu düşünülen bir motif yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.41. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 41b ve 42a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.41. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 42b ve 43a

Varak No	:42b-43a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Yaprak, Bahar Dalı, Lale, Kır Bitkileri, Öküz (42b), Goncagül, Yaprak, Dörtlül Zambak, Kır Menekşesi, Manisa Lale, Karanfil, Kır Bitkileri (43a)

42b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü ve onuncu satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde Manisa lalesi, kır menekşesi, yaprak, bahar dalı, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de öküz olduğunu düşünülen bir motif yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

43a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri

bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, dörtlü zambak, kır menekşesi, Manisa lalesi, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.42. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 42b ve 43a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.42. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 43b ve 44a

Varak No	:43b-44a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Dörtlü Zambak, Kır Menekşesi, Manisa Lalesi, Karanfil, Kır Bitkileri (43b), Karanfil, Karanfil Goncası, Sümbül, Kır Bitkileri, Yaprak (44a)

43b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, dörtlü zambak, kır menekşesi, Manisa lalesi, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

44a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında beşinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, sümbül, karanfil goncası ve kır bitkileri yer

almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.43. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 43b ve 44a çizimi (Emlak, 2015)



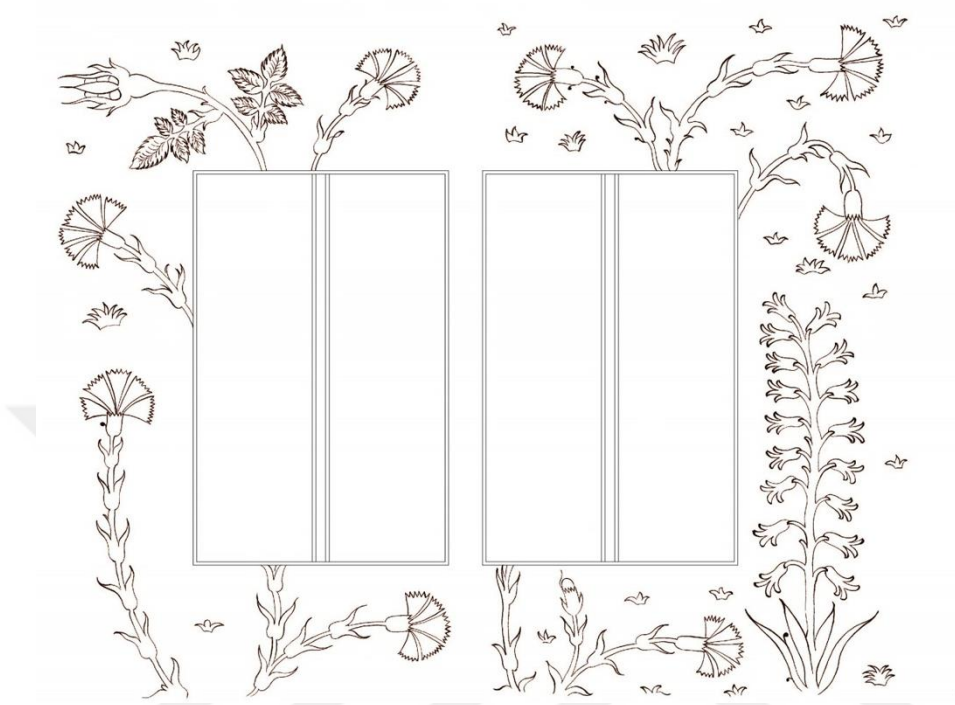
Resim 5.43. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 44b ve 45a

Varak No	:44b-45a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Yaprak, Sümbül, Karanfil
Goncasi, Kır Bitkileri (44b), Karanfil, Goncagül, Kır Bitkileri, Yaprak (45a)	

44b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, sümbül, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

45a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, goncagül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha

sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.44. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 44b ve 45a çizimi (Emlak, 2015)



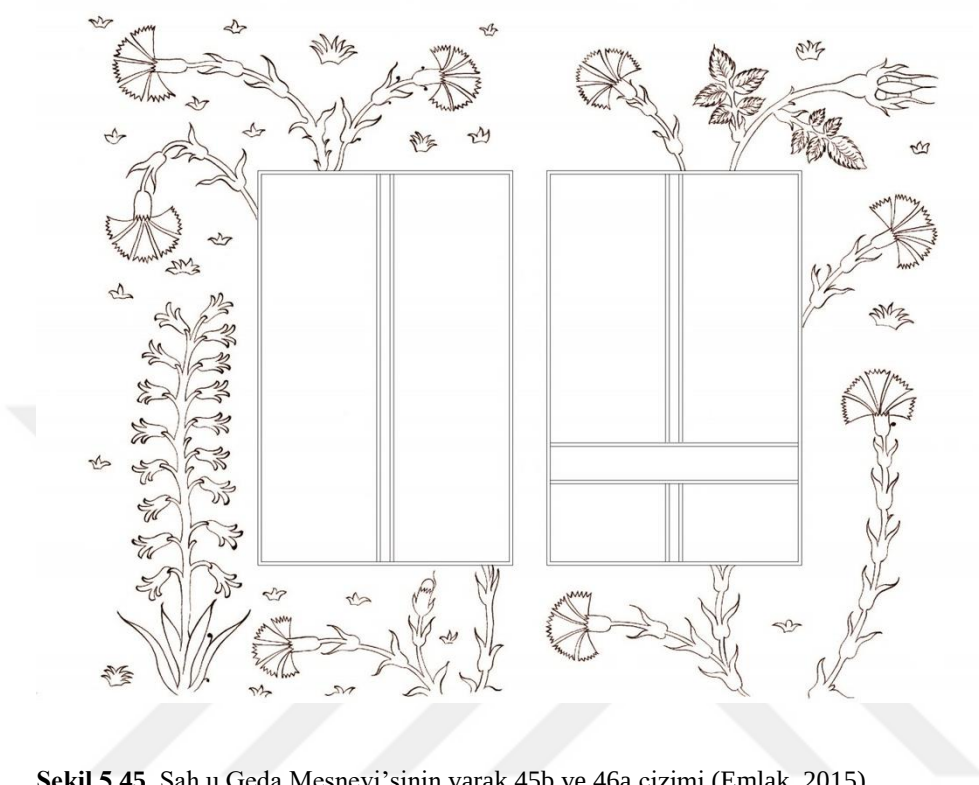
Resim 5.44. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 45b ve 46a

Varak No	:45b-46a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Yaprak, Goncagül, Kır
Bitkileri (45b),	Karanfil, Yaprak, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri, Sümbül (46a)

45b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında onuncu satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, goncagül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur. Ayrıca sayfanın sağ alt köşesinde okunaklı olmayan T.C. mührü bulunmaktadır.

46a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, sümbül, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak

boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.45. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 45b ve 46a çizimi (Emlak, 2015)



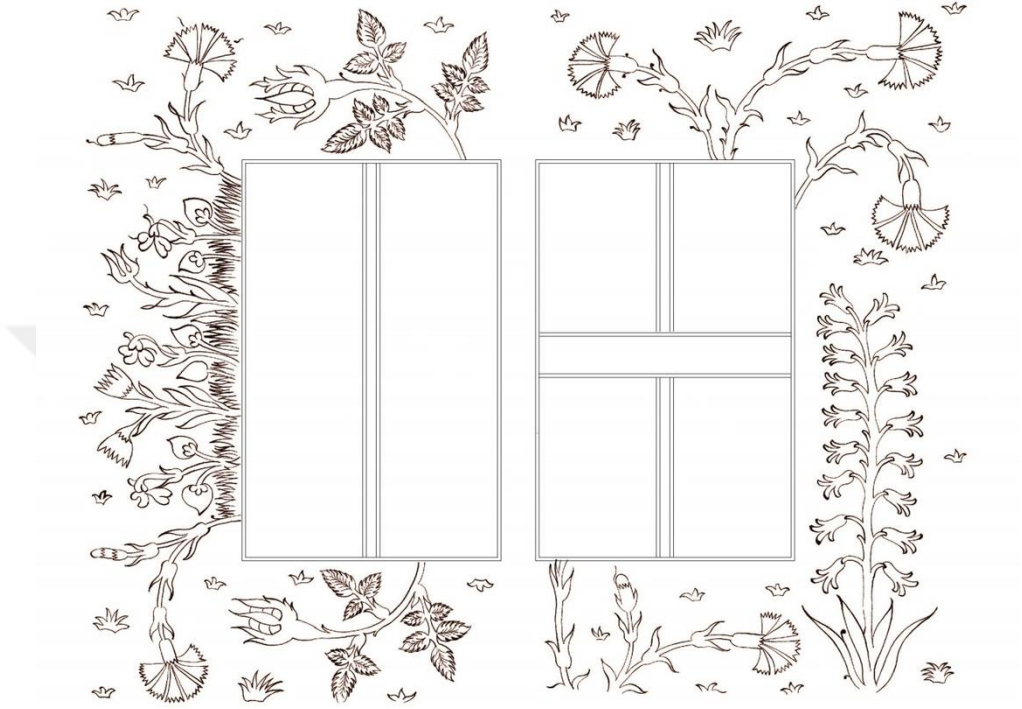
Resim 5.45. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 46b ve 47a

Varak No	:46b-47a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Yaprak, Sümbül, Karanfil
Goncası, Kır Bitkileri (46b), Goncagül, Yaprak, Lale, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (47a)	

46b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında yedinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, sümbül, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

47a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil,

karanfil goncası, kır menekşesi, ayn-ı safâ, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.46. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 46b ve 47a çizimi (Emlak, 2015)



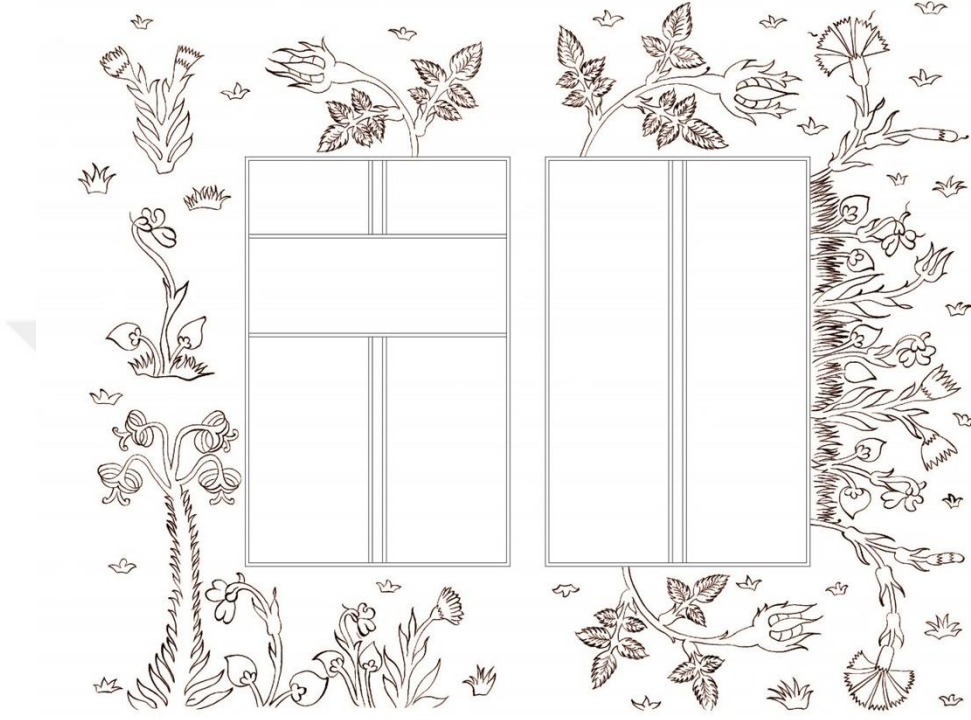
Resim 5.46. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 47b ve 48a

Varak No	:47b-48a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Karanfil, Karanfil
Goncası, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Lale, Kır Bitkileri (47b), Goncagül, Yaprak, Dörtlü Zambak, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (48a)	

47b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi, ayn-ı safâ, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

48a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında dördüncü, beşinci ve altıncı satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, ayn-ı safâ, kır menekşesi,

dörtlü zambak ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.47. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 47b ve 48a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.47. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 48b ve 49a

Varak No	:48b-49a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Ayn-ı Safâ, Dörtlü Zambak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (48b), Goncagül, Yaprak, Karanfil Goncası, Karanfil, Kır Menekşesi, Lale, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (49a)

49a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi, lale, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

48b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında onuncu satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, ayn-ı safâ, kır menekşesi, dörtlü zambak ve kır

bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.48. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 48b ve 49a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.48. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 49b ve 50a

Varak No	:49b-50a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Karanfil, Ayn-ı Safâ, Lale, Karanfil Goncası, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (49b), Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Lale, Yaprak, Karanfil, Karanfil Goncası, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (50a)
49b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi, lale, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.	
50a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde Manisa lalesi, kır menekşesi,	

yaprak, karanfil, karanfil goncası, lale, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.49. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 49b ve 50a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.49. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 50b ve 51a

- Varak No :50b -51a
- Tezhip Alanı Ebadı :Üç Kenar, 5 cm
- Kullanılan Renkler :Varak Altın
- Kullanılan Motifler :Manisa Lalesi, Kır Menekşesi, Yaprak, Karanfil, Karanfil Goncası, Lale, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (50b), Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, Lale, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri, Papağan (51a)
- 50b Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde Manisa lalesi, kır menekşesi, yaprak, karanfil, karanfil goncası, lale, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.
- 51a Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, lale, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer

almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkisel ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.50. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 50b ve 51a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.50. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 51b ve 52a

Varak No	:51b-52a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, Lale, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri, Papağan (51b), Goncagül, Karanfil, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri, Yaprak (52a)

51b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında yedinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, lale, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkisel ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

52a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi,

karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.51. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 51b ve 52a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.51. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 52b ve 53a

Varak No	:52b-53a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri, Karanfil (52b), Goncagül, Kır Menekşesi, Bahar Dalı, Yaprak, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (53a)

52b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında yedinci ve sekizinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

53a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi,

bahar dalı, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.52. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 52b ve 53a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.52. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 53b ve 54a

Varak No	:53b-54a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri, Bahar Dalı, Karanfil, Karanfil Goncası (53b), Karanfil, Goncagül, Tekli Zambak, Kır Menekşesi, Yaprak, Kır Bitkileri (54a)

53b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, bahar dalı, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

54a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, goncagül, tekli zambak, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.53. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 53b ve 54a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.53. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 54b ve55a

Varak No	:54b-55a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Goncagül, Tekli Zambak, Kır Menekşesi, Yaprak, Kır Bitkileri (54b), Karanfil, Yaprak, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (55a)

54b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında dördüncü ve beşinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, goncagül, tekli zambak, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur. Ayrıca sayfanın sağ alt köşesinde okunaklı olmayan T.C. mührü bulunmaktadır.

55a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî

bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.54. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 54b ve 55a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.54. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 55b ve 56a

Varak No	:55b-56a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Karanfil, Kır
Bitkileri	Karanfil Goncası (55b), Goncagül, Yaprak, Sümbül, Karanfil, Lale, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (56a)

55b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

56a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on birinci ve on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, goncagül, yaprak, sümbül, karanfil, karanfil

goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.55. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 55b ve 56a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.55. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 56b ve 57a

Varak No	:56b-57a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Goncagül, Yaprak, Sümbül, Kır
Bitkileri, Karanfil, Karanfil Goncası (56b), Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Lale, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (57a)	

56b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, goncagül, yaprak, sümbül, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

57a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini

önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.56. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 56b ve 57a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.56. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 57b ve 58a

Varak No	:57b-58a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (57b), Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (58a)

57b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

58a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on birinci, on ikinci ve on üçüncü satır altın ile yazılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on bir, on ikinci

ve on üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



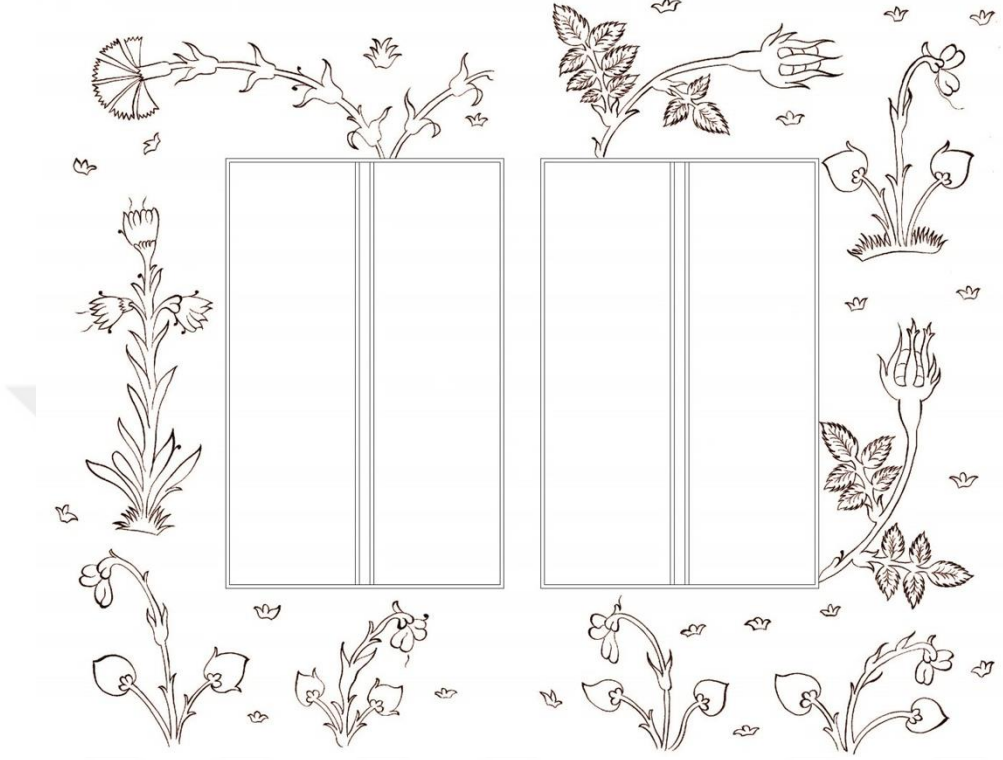
Şekil 5.57. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 57b ve 58a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.57. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 58b ve 59a

- Varak No :58b-59a
- Tezhip Alanı Ebadı :Üç Kenar, 5 cm
- Kullanılan Renkler :Varak Altın
- Kullanılan Motifler :Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (58b), Karanfil, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi, Yaprak, Kır Bitkileri (59a)
- 58b Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.
- 59a Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, ayn-ı safâ, yaprak, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak

boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.58. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 58b ve 59a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.58. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 59b ve 60a

Varak No	:59b-60a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi,
Yaprak, Kır Bitkileri (59b), Goncagül, Lale, Yaprak, Kır Menekşesi, Bahar Dalı, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri, Papağan (60a)	

59b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, ayn-ı safâ, yaprak, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

60a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, lale, yaprak, bahar dalı,

kır menekşesi, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.59. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 59b ve 60a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.59. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 60b ve 61a

Varak No	:60b-61a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, İkili Zambak, Lale, Kır Bitkileri (61a), Goncagül, Lale, Yaprak, Bahar Dalı, Kır Menekşesi, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri, Papağan (60b)

60b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında sekizinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, lale, yaprak, bahar dalı, kır menekşesi, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de papağan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

61a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî

bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, ikili zambak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.60. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 60b ve 61a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.60. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 61b ve 62a

Varak No	:61b -62a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, Lale, Karanfil, Kır Bitkileri (62a), Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, İkili Zambak, Lale, Kır Bitkileri (61b)

61b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, ikili zambak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

62a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, karanfil, lale ve kır bitkileri yer

almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.61. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 61b ve 62a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.61. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 62b ve 63a

Varak No	:62b-63a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, Kır Bitkileri
Bitkileri	Karanfil, Lale (62b), Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (63a)

62b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, karanfil, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

63a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında altıncı satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında

serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.62. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 62b ve 63a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.62. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 63b ve 64a

Varak No	:63b-64a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (63b), Goncagül, Karanfil, Yaprak, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (64a)

63b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütundan oluşan yazı alanı on üç satırdan oluşturulmuş olup üçüncü satırı altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

64a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, ayn-ı safâ, kır

menekşesi, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.63. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 63b ve 64a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.63. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 64b ve 65a

Varak No	:64b-65a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Ayn-ı Safâ, Karanfil, Kır
Menekşesi Yaprak, Kır Bitkileri (64b), Goncagül, Karanfil, Lale, Kır Bitkileri Yaprak, Tekli Zambak (65a)	

64b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütundan oluşan yazı alanı on üç satırdan oluşturulmuş olup dokuzuncu satırı altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, ayn-ı safâ, kır menekşesi, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

65a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında yedinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında

serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, tekli zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



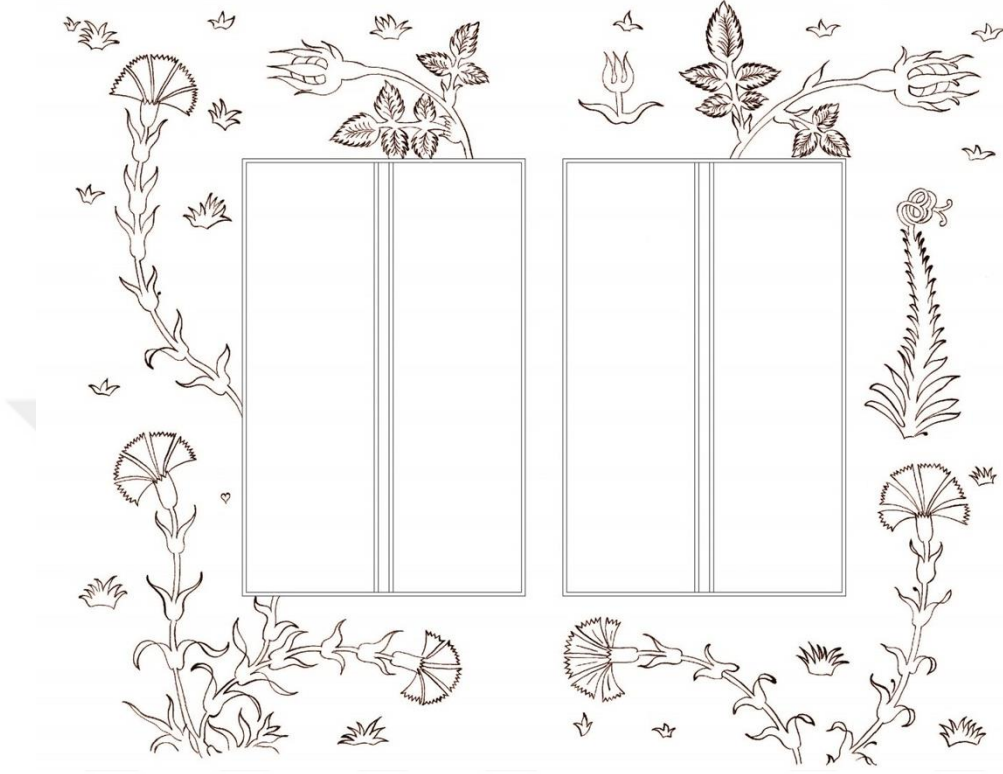
Şekil 5.64. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 64b ve 65a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.64. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 65b ve 66a

- | | |
|---|--|
| Varak No | :65b-66a |
| Tezhip Alanı Ebadı | :Üç Kenar, 5 cm |
| Kullanılan Renkler | :Varak Altın |
| Kullanılan Motifler | :Lale, Yaprak, Goncagül, Tekli Zambak, |
| Karanfil, Kır Bitkileri (65b), Goncagül, Karanfil, Kır Bitkileri Yaprak (66a) | |
- 65b Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, tekli zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.
- 66a Kompozisyon Özellikleri:** Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, karanfil, yaprak ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha

sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.65. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 65b ve 66a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.65. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 66b ve 67a

Varak No	:66b-67a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Karanfil, Yaprak, Kır
Bitkileri (66b), Goncagül, Kır Menekşesi, İkili Zambak, Yaprak, Lale, Kır Bitkileri (67a)	

66b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, karanfil, yaprak ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

67a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü ve dördüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, ikili zambak, lale

ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.66. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 66b ve 67a çizimi (Emlak, 2015)



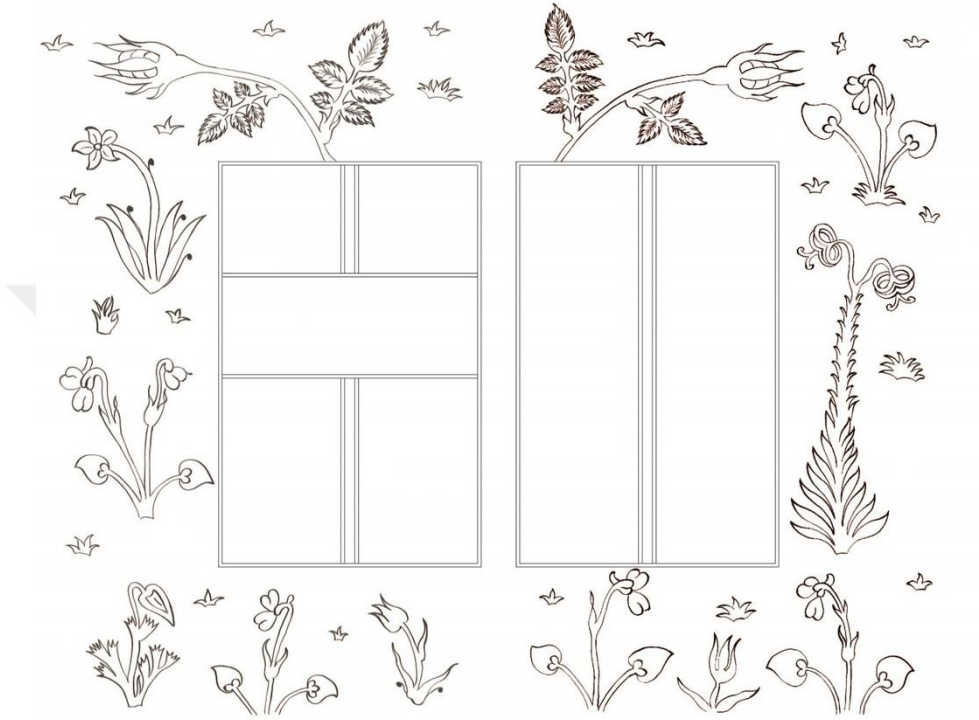
Resim 5.66. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 67b ve 68a

Varak No	:67b-68a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, İkili Zambak, Lale, Kır Bitkileri (67b), Goncagül, Nergis, Manisa Lalesi, Lale, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (68a)

67b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, ikili zambak, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur. Ayrıca sayfanın sağ alt köşesinde okunaklı olmayan T.C. mührü bulunmaktadır.

68a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütundan oluşan yazı alanı on üç satırdan oluşturulmuş olup beşinci, altıncı ve yedinci satırları altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın

kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, nergis, Manisa lalesi, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.67. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 67b ve 68a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.67. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 68b ve 69a

Varak No	:68b-69a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Manisa Lalesi, Lale, Nergis, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (68b), Kır Menekşesi, Yaprak, Tekli Zambak, Ayn-ı Safâ, Karanfil, Kır Bitkileri (69a)

68b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, nergis, Manisa lalesi, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

69a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, ayn-ı safâ, yaprak, tekli zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.68. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 68b ve 69a çizimi (Emlak, 2015)



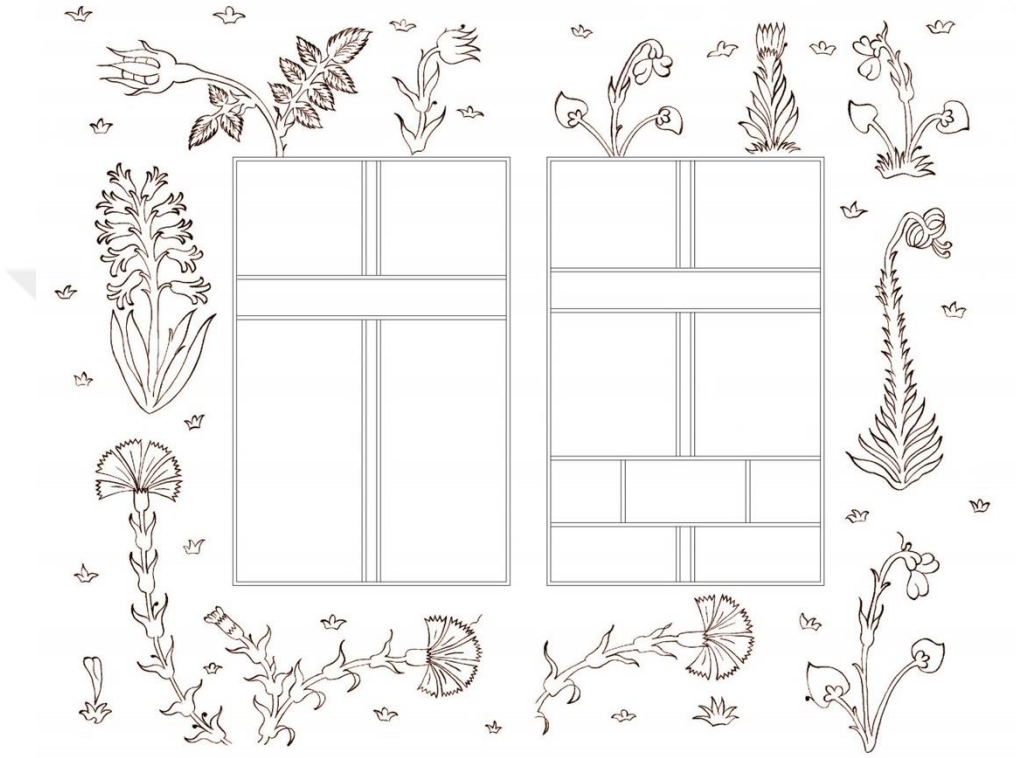
Resim 5.68. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 69b ve 70a

Varak No	:69b-70a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Yaprak, Kır Bitkileri, Tekli Zambak, Karanfil (69b), Karanfil, Sümbül, Karanfil Goncası, Lale, Goncagül, Kır Bitkileri (70a)

69b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında beşinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, ayn-ı safâ, yaprak, tekli zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

70a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında beşinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında

serbest bir şekilde goncagül, lale, sümbül, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.69. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 69b ve 70a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.69. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 70b ve 71a

Varak No	:70b-71a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Lale, Sümbül, Karanfil, Kır
Bitkileri, Karanfil Goncası (70b), Lale, Yaprak, Goncagül, Karanfil, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (71a)	

70b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, lale, sümbül, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

71a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, karanfil, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.70. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 70b ve 71a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.70. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 71b ve 72a

Varak No	:71b-72a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Karanfil, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (71b), Kır Menekşesi, Goncagül, Bahar Dalı, Yaprak, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri, Tavşan (72a)

71b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, karanfil, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

72a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında

serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, bahar dalı, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de tavşan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.71. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 71b ve 72a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.71. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 72b ve 73a

Varak No	:72b-73a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, Kır Bitkileri, Bahar Dalı, Karanfil, Karanfil Goncası, Tavşan (72b), Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (73a)

72b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, bahar dalı, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de tavşan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

73a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri

bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.72. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 72b ve 73a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.72. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 73b ve 74a

Varak No	:73b-74a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (73b), Kır Menekşesi, Goncagül, Bahar Dalı, Yaprak, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri, Tavşan (74a)

73a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, bahar dalı, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de tavşan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

73b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır

menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.73. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 73b ve 74a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.73. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 74b ve 75a

Varak No	:74b-75a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, Kır Bitkileri, Bahar Dalı, Karanfil, Karanfil Goncası, Tavşan (74b), Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (75a)

74b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, bahar dalı, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Hayvan figürlerinden de tavşan yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve hayvan figürlerinden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

75a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı

alanında birinci ve ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.74. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 74b ve 75a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.74. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 75b ve 76a

Varak No	:75b-76a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (75b), Kır Menekşesi, Goncagül, Yaprak, Lale, Sümbül, Karanfil, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (76a)

75b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

76a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, goncagül, yaprak, sümbül, lale, karanfil, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini

önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.75. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 75b ve 76a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.75. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 76b ve 77a

Varak No	:76b-77a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Goncagül, Yaprak, Kır Bitkileri, Sümbül, Lale, Karanfil, Manisa Lalesi (76b), Kır Menekşesi, Yaprak, Dörtlü Zambak, Goncagül, Karanfil, Kır Bitkileri (77a)

76b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, goncagül, yaprak, sümbül, lale, karanfil, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

77a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, dörtlü zambak, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.76. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 76b ve 77a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.76. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 77b ve 78a

Varak No	:77b-78a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Goncagül, Kır Bitkileri, Dörtlü Zambak, Karanfil (77b), Lale, Yaprak, Manisa Lalesi, Karanfil, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (78a)

78a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, Manisa lalesi, karanfil, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

77b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında dördüncü ve beşinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, goncagül, dörtlü zambak,

karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.77. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 77b ve 78a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.77. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 78b ve 79a

Varak No	:78b- 9a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Manisa Lalesi, Karanfil, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (78b), Goncagül, Manisa Lalesi, Ayn-ı Safâ, Yaprak, Sümbül, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (79a)

78b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, Manisa lalesi, karanfil, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

79a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, Manisa lalesi, yaprak, ayn-ı safâ, sümbül, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini

önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.78. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 78b ve 79a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.78. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 79b ve 80a

Sayfa No	:79b-80a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Manisa Lalesi, Ayn- ı Safâ, Yaprak, Sümbül, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (79b), Yaprak, Goncagül, Sümbül, Karanfil, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (80a)

79b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, Manisa lalesi, yaprak, ayn-ı safâ, sümbül, kır menekşesi, lale ve kır çiçeği yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

80a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, sümbül, karanfil, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.79. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 79b ve 80a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.79. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 80b ve 81a

Varak No	:80b-81a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Sümbül, Kır
Menekşesi, Karanfil, Kır Bitkileri (80b), Manisa Lalesi, Goncagül, Yaprak, Lale, Ayn-ı Safâ, Sümbül, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (81a)	

80b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on ikinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, sümbül, karanfil, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

81a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde Manisa lalesi, goncagül, yaprak,

ayn-ı safâ, sümbül, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.80. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 80b ve 81a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.80. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 81b ve 82a

Sayfa No	:81b-82a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Manisa Lalesi, Goncagül, Ayn- ı Safâ, Yaprak, Sümbül, Kır Menekşesi, Lale, Kır Bitkileri (81b), Bahar Dalı, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (82a)

81b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde Manisa lalesi, goncagül, yaprak, ayn-ı safâ, sümbül, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

82a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın iki kenarına bahar dalları, ortasına da kır menekşesi eksen alınarak ikide bir desen uygulanmış olup yaprak ve kır bitkileri de bitkilerin etrafında

yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.81. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 81b ve 82a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.81. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 82b ve 83a

Varak No	:82b-83a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Bahar Dalı, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (82b), Gonca, Penç, Goncagül, Yaprak, Lale, Kır Menekşesi, Sümbül, Kır Bitkileri (83a)

82b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın iki kenarına bahar dalları, ortasına da kır menekşesi eksen alınarak ikide bir desen uygulanmış olup yaprak ve kır bitkileri de bitkilerin etrafında yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

83a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında birinci ve ikinci satır altın ile yazılmıştır. Sayfanın orta kısmında cetvele

bitişik, dendanlarla oluşturulan ve altın ile bezenen taç formu yapılmıştır. Taç tezyinatında penç, gonca, yapraklardan çift tahrir (havalı) boyama tekniği ile bir kompozisyon uygulanmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, sümbül, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve tam stilize motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.82. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 82b ve 83a çizimi (Emlak, 2015)



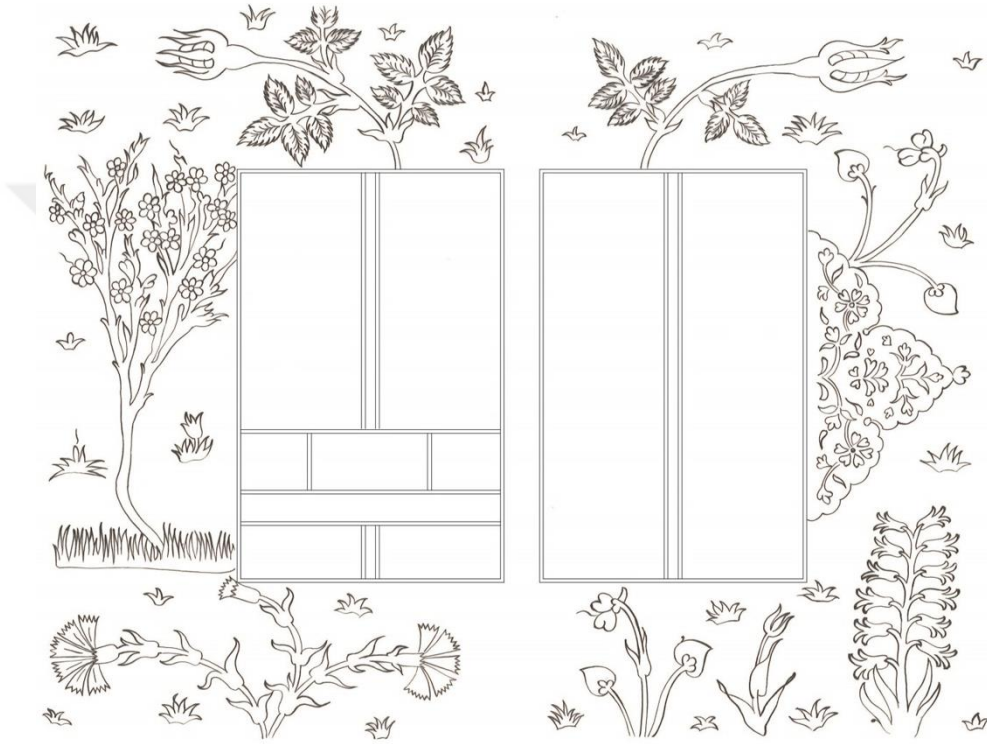
Resim 5.82. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 83b ve 84a

Varak No	:83b-84a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Gonca, Penç, Goncagül, Yaprak, Kır
Menekşesi, Sümbül, Lale, Kır Bitkileri (83b), Goncagül, Bahar Dalı, Karanfil, Lale, Yaprak, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (84a)	

84a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında on birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, bahar dalı, karanfil, lale, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada naturalist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

83b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Sayfanın orta kısmında cetvele bitişik, dendanlarla oluşturulup altın ile bezenen taç formu

yapılmıştır. Taç tezyinatında penç, gonca, yapraklardan çift tahrir (havalı) boyama tekniği ile bir kompozisyon uygulanmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, kır menekşesi, sümbül, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist bitkiler ve tam stilize motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.83. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 83b ve 84a çizimi (Emlak, 2015)



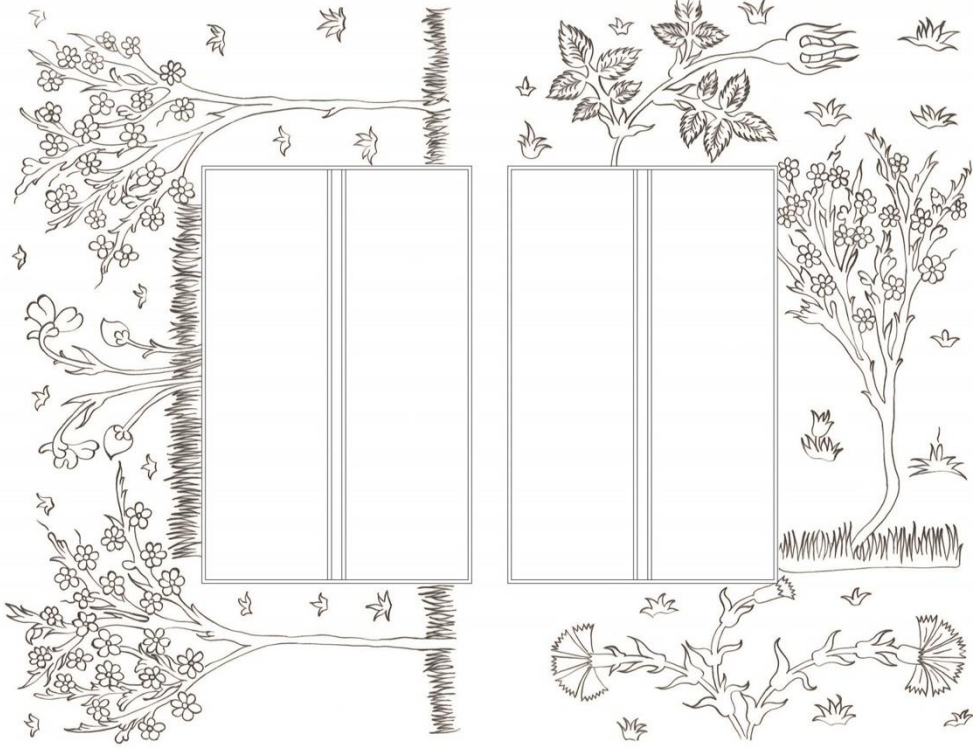
Resim 5.83. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 84b ve 85a

Varak No	:84b-85a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Bahar Dalı, Lale, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (84b), Bahar Dalı, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (85a)

84b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, bahar dalı, karanfil, lale, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

85a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın iki kenarına bahar dalları, ortasındaki kır menekşesi eksen alınarak ½ desen uygulanmış olup yaprak ve kır bitkileri de bitkilerin etrafında yer

almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.84. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 84b ve 85a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.84. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 85b ve 86a

Varak No	:85b-86a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Bahar Dalı, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (85b), Goncagül, Yaprak, İkili Zambak, Lale, Sümbül, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (86a)

85b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında onuncu satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın iki kenarına bahar dalları, ortasındaki kır menekşesi eksen alınarak ½ desen uygulanmış olup yaprak ve kır bitkileri de bitkilerin etrafında yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

86a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, sümbül, ikili

zambak, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.85. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 85b ve 86a çizimi (Emlak, 2015)



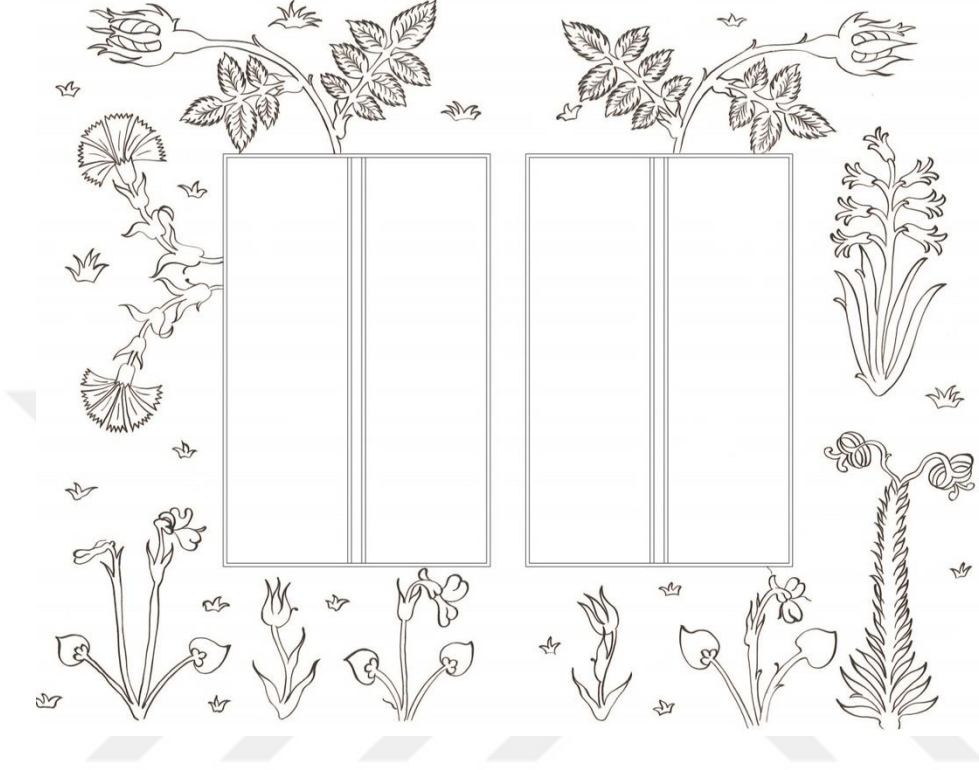
Resim 5.85. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 86b ve 87a

Varak No	:86b -87a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Sümbül, Lale, Kır
Menekşesi, İkili Zambak, Kır Bitkileri (86b), Goncagül, Yaprak, Karanfil, Lale, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (87a)	

86b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, sümbül, ikili zambak, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

87a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.86. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 86b ve 87a çizimi (Emlak, 2015)



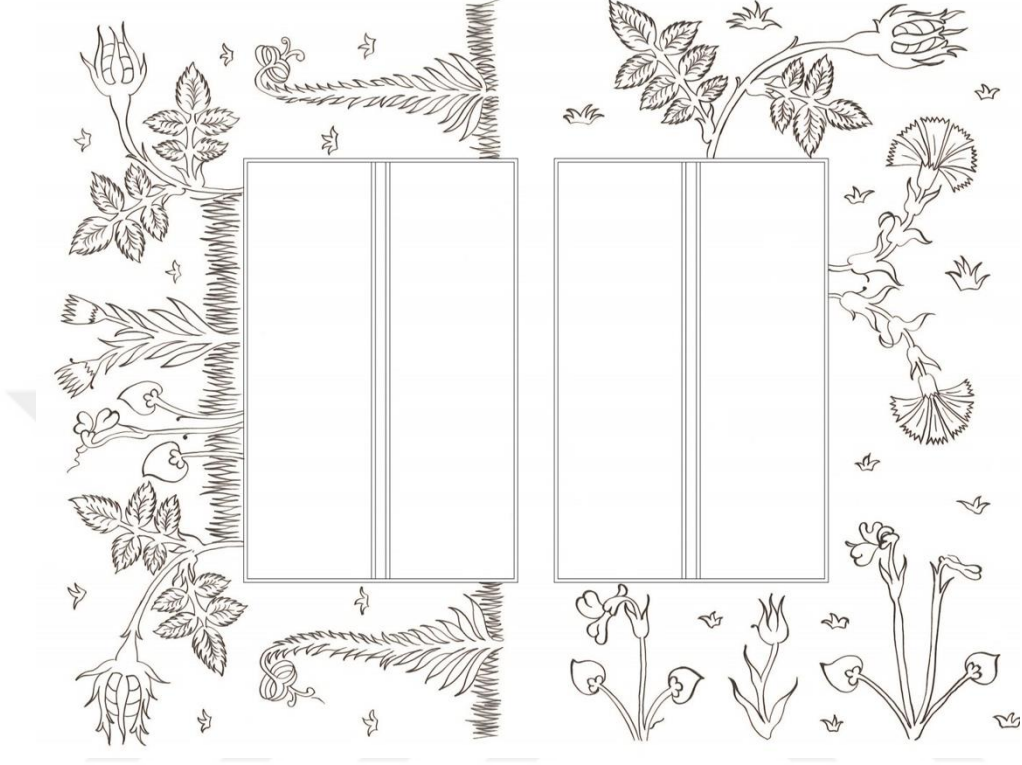
Resim 5.86. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 87b ve 88a

Varak No	:87b-88a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Karanfil, Lale, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (87b), Tekli Zambak, Ayn-ı Safâ, Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (88a)

87b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil, kır menekşesi, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

88a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde tekli zambak, yaprak, ayn-ı safâ, goncagül, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.87. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 87b ve 88a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.87. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 88b ve 89a

Varak No	:88b-89a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Tekli Zambak, Yaprak, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi, Goncagül, Kır Bitkileri (88b), Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Goncagül, Yaprak, Sümbül, Kır Bitkileri (89a)

88b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde tekli zambak, yaprak, ayn-ı safâ, goncagül, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

89a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, ayn-ı safâ, yaprak, goncagül, sümbül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile

sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.88. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 88b ve 89a çizimi (Emlak, 2015)



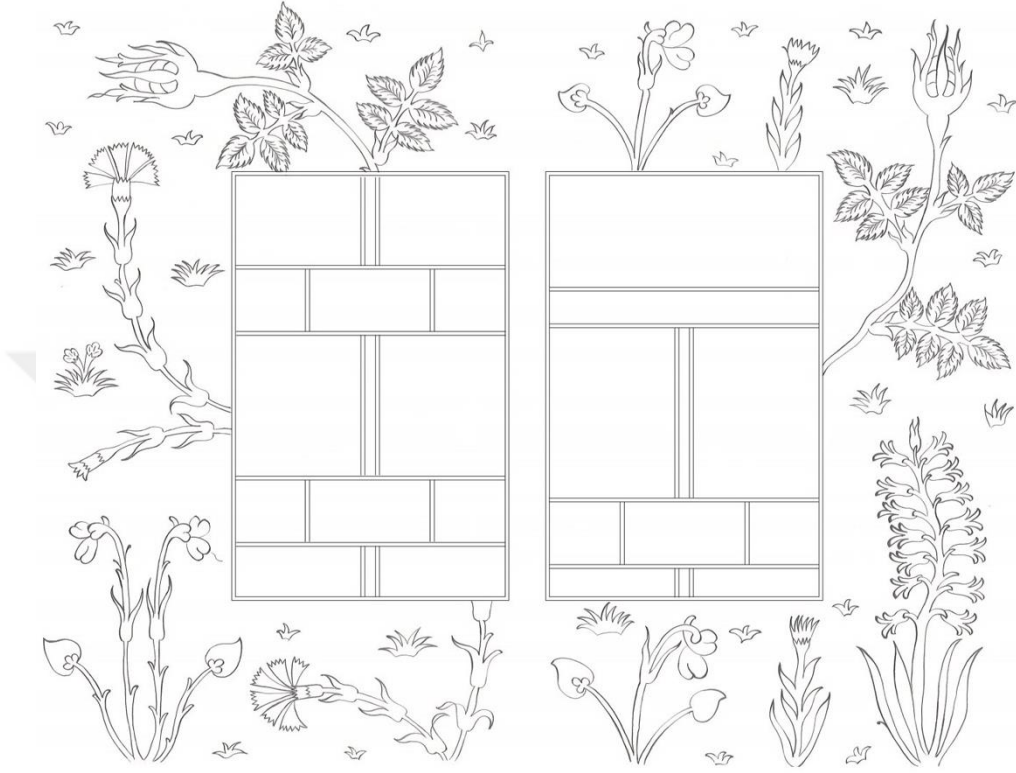
Resim 5.88. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 89b ve 90a

Varak No	:89b-90a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Yaprak, Kır Bitkileri, Goncagül, Sümbül (89b), Goncagül, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Menekşesi, Yaprak, Kır Bitkileri (90a)

89b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında beşinci satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, ayn-ı safâ, yaprak, goncagül, sümbül ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

90a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütundan oluşan yazı alanı on bir satırdan oluşmuştur. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil,

karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.89. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 89b ve 90a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.89. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 90b ve 91a

Varak No	:90b-91a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Goncagül, Yaprak, Karanfil, Karanfil
Goncası, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (90b), Tekli Zambak, Goncagül, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (91a)	

90b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on bir satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında birinci satır altın ile yazılmıştır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, yaprak, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

91a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkâri bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde tekli zambak, goncagül, ayn-ı

safâ, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.90. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 90b ve 91a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.90. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 91b ve 92a

Varak No	:91b-92a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Yaprak, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri, Lale (92a), Tekli Zambak, Goncagül, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (91b)

91b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde tekli zambak, goncagül, ayn-ı safâ, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

92a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, karanfil goncası, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak

boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.91. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 91b ve 92a çizimi (Emlak, 2015)



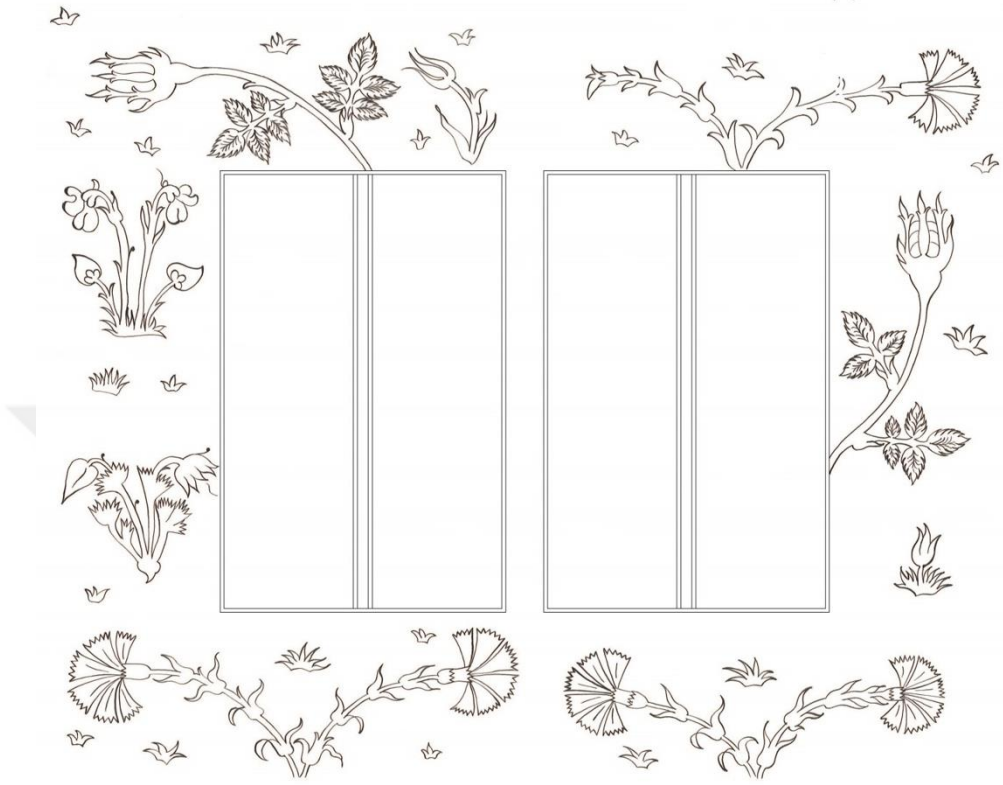
Resim 5.91. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 92b ve 93a

Varak No	:92b-93a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil, Yaprak, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri, Lale (92b), Goncagül, Yaprak, Lale, Kır Menekşesi, Karanfil, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (93a)

92b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil, yaprak, karanfil goncası, lale ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

93a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce

altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.92. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 92b ve 93a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.92. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 93b ve 94a

Varak No	:93b-94a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (93b), Sümbül, Karanfil, Karanfil Goncası, Lale, Goncagül, Yaprak, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (94a)

93b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütundan oluşan yazı alanı on bir satırdan oluşmuştur. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

94a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, sümbül, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin

zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.93. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 93b ve 94a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.93. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 94b ve 95a

Varak No	:94b-95a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Sümbül, Kır
Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (94b), Kır Menekşesi, Yaprak, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri, Lale, (95a)	

94b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, sümbül, karanfil, karanfil goncası, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

95a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, lale, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak

boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.94. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 94b ve 95a çizimi (Emlak, 2015)



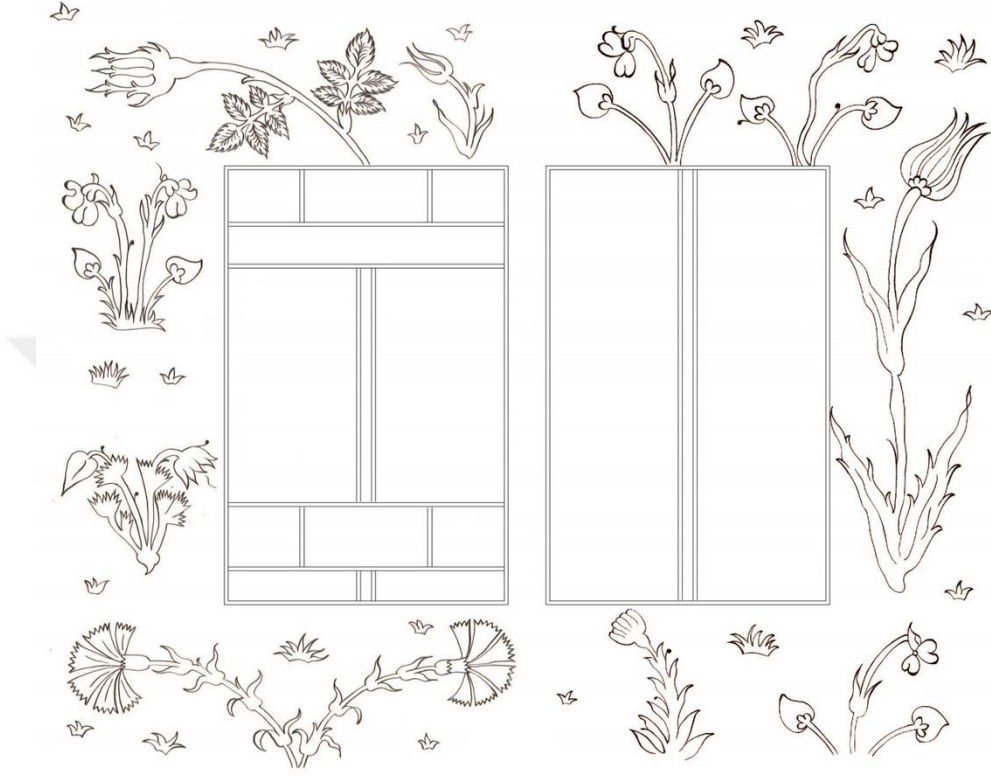
Resim 5.94. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 95b ve 96a

Varak No	:95b-96
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Kır Menekşesi, Yaprak, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri, Lale (95b), Goncagül, Lale, Yaprak, Kır Menekşesi, Manisa Lalesi, Karanfil, Kır Bitkileri (96a)

95b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde kır menekşesi, yaprak, lale, ayn-ı safâ ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

96a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, Manisa lalesi, karanfil ve

kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.95. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 95b ve 96a çizimi (Emlak, 2015)



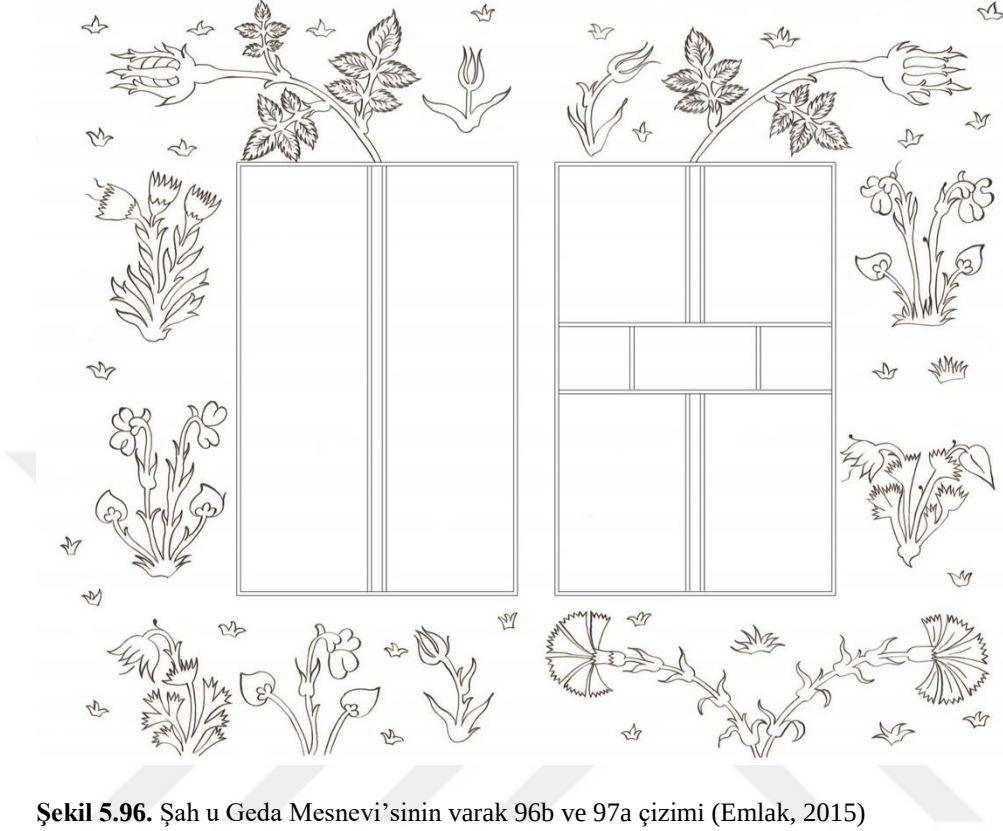
Resim 5.95. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 96b ve 97a

Varak No	:96b-97a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Manisa Lalesi, Karanfil, Kır Bitkileri (96b), Yaprak, Goncagül, Ayn-ı Safâ, Manisa Lalesi, Lale, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (97a)

96b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, Manisa lalesi, karanfil ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

97a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, ayn-ı safâ, Manisa lalesi, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın

ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.96. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 96b ve 97a çizimi (Emlak, 2015)



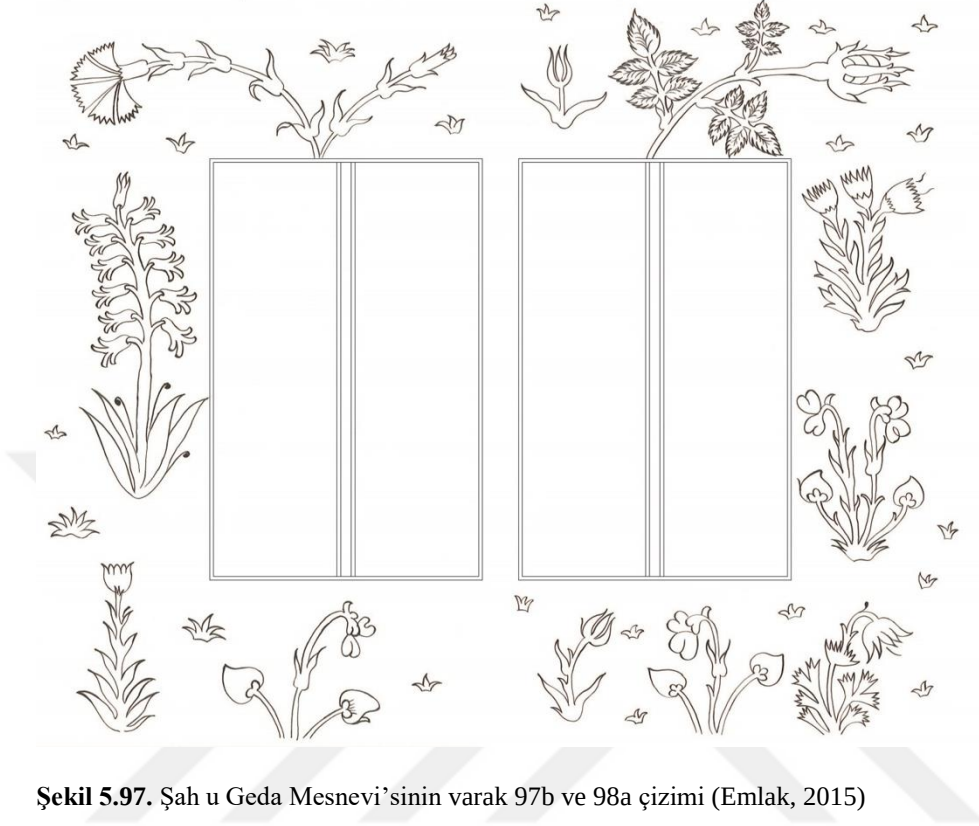
Resim 5.96. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 97b ve 98a

Varak No	:97b-98a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Manisa Lalesi, Ayn-ı Safâ, Kır Menekşesi, Kır Bitkileri (97b), Karanfil Goncası, Karanfil, Sümbül, Kır Menekşesi, Ayn-ı Safâ, Yaprak, Kır Bitkileri (98a)

97b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, ayn-ı safâ, Manisa lalesi, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

98a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil goncası, yaprak, karanfil, sümbül, ayn-ı safâ, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce

altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.





Resim 5.97. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 98b ve 99a

Varak No	:98b-99a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Karanfil Goncası, Yaprak, Karanfil, Kır Menekşesi, Sümbül, Ayn-ı Safâ, Kır Bitkileri (98b), Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (99a)

98b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde karanfil goncası, yaprak, karanfil, sümbül, ayn-ı safâ, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

99a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini

önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.98. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 98b ve 99a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.98. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 99b ve 100a

Varak No	:99b-100a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Goncagül, Kır Menekşesi, Karanfil, Karanfil Goncası, Kır Bitkileri (99b), Lale, Yaprak, Ayn-ı Safâ, Goncagül, Kır Menekşesi, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (100a)

99b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında dokuzuncu satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, goncagül, kır menekşesi, karanfil, karanfil goncası ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

100a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı on üç satırdan oluşmaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, ayn-ı safâ, goncagül,

kır menekşesi, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.99. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 99b ve 100a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.99. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 100b ve 101a

Varak No	:100b-101a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Lale, Yaprak, Ayn-ı Safâ, Goncagül, Kır Menekşesi, Manisa Lalesi, Kır Bitkileri (100b), Goncagül, Manisa Lalesi, Yaprak, Kır Menekşesi, Tekli Zambak, Kır Bitkileri (101a)

100b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütuna bölünmüş sayfada yazı beş satırdan oluşmaktadır. Yazı alanında üçüncü satır altın ile yazılmıştır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde lale, yaprak, ayn-ı safâ, goncagül, kır menekşesi, Manisa lalesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.

101a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfanın üç kenarına bezeme yapılmıştır. İki sütundan oluşan yazı alanında herhangi bir yazı bulunmamaktadır. Halkârî bezemede sayfanın kenarlarında serbest bir şekilde goncagül, Manisa lalesi,

yaprak, tekli zambak, kır menekşesi ve kır bitkileri yer almıştır. Motiflerin zemini önce altın ile sulandırılarak boyanmış daha sonra altın ile tahrir çekilmiştir. Sayfada natüralist motiflerden oluşturulmuş bir kompozisyon mevcuttur.



Şekil 5.100. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 100b ve 101a çizimi (Emlak, 2015)



Resim 5.100. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 101b ve 102a

Varak No	:101b-102a
Tezhip Alanı Ebadı	:Üç Kenar, 5 cm
Kullanılan Renkler	:Varak Altın
Kullanılan Motifler	:Bezeme bulunmamaktadır (101a), Kır

Menekşesi, Goncagül, Manisa Lalesi, Yaprak, Tekli Zambak, Kır Bitkileri (101b)

101b Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfada herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. Bir önceki sayfanın motif izleri bulunmaktadır. Ancak sayfada bir bezeme bulunmaktadır. Sayfa üzerinde nemden oluşmuş lekeler mevcuttur. Kitabın son sayfasıdır. Ayrıca sayfanın sağ alt köşesinde okunaklı olmayan T.C. mührü bulunmaktadır.

102a Kompozisyon Özellikleri: Nohudi renkte sayfada herhangi bir bezeme bulunmamaktadır. Bayezid il halk kütüphanesinin mührü bulunmaktadır. Sayfa üzerinde nemden oluşmuş lekeler mevcuttur. Kitabın son sayfasıdır.

6. KARŞILAŞTIRMA ve DEĞERLENDİRME

Osmanlı Devleti'nin güçlü dönemi olan XVI. yüzyıl; kültür ve sanat faaliyetlerinin her alanında olduğu gibi kitap sanatlarında da ihtişamın en zirvede olduğu yüzyıldır.

Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566) yarım yüzyıla ulaşan saltanatı boyunca başarılı ve etkin siyasi hayatı yanında, sanatı ve himayesindeki sanatkârları ile de ünlü bir hükümdardır (Mesara, Can, 1997, s. 108). Sultan Süleyman'ın kitaba ve sanatçıya verdiği değer, hükümdarlık süresi boyunca sanatkârların kayda değer birçok eser yazması, süslemesi ve istinsah etmesinden bellidir. Kanuni döneminin en güzel eserleri arasında olan ve Sultan Süleyman'ın edebi kişiliğini ortaya koyan *Muhibbi Divanı* (Cunbur, 1968, s.134) bunun en güzel örneklerinden biridir.

Kanuni Sultan Süleyman dönemi kitap sanatında, yeni bir ekol ile kaşımıza çıkan sarayın sanatkârı Karamemi, Osmanlı süsleme sanatını yeniden yapılandırmış ve başyapıtı olan *Muhibbi Divanı* tezhipleri ile üslubunun doğuşunun yollarını açmıştır (Atasoy, 2011, s. 134). *Muhibbi Divanı* daha sonra bu üslupta çeşitli sahalarda kullanılacak natüralist çiçeklerin ilk örneklerini oluşturmuştur (Demiriz, 2006, s. 16,17).

Genel olarak çiçek motiflerinin hakim olduğu Karamemi üslubu, rûmî, hatayi, ve saz üsluplarının birleşmesiyle bugün en tipik Osmanlı sanatı olarak tanınan şeklini 1560'lı yıllarda almıştır. Sanatkârın üslubu İznik çinileri dahil birçok sanat dallarında da görülmüştür. Ancak Karamemi'nin en yalın şekli kitap sanatlarında görülmektedir (Atasoy, Denny, Mackie, Tezcan, 2001, 233). Sanatçının imzalı eserlerinin başında İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde T.5467 numarada kayıtlı olan tezyinat bakımından muhteşem olan *Muhibbi Divan-ı* gelmektedir. Tıpkıbasımı Nurhan Atasoy tarafından yayınlanmıştır. Eserin tezhiplerinin değerlendirilmesi, motiflerin detaylı açıklamaları da yine Nurhan Atasoy tarafından değerlendirilmiştir (Bkz, Atasoy, 2016, s. 70, 373). Ayrıca bu nüshanın tezhipleri üzerine 1999 yılında Hilal Yılmaz tarafından yüksek lisans tezi yapılmıştır. Bu nüshanın bazı sayfalarındaki tezhiplerin şematik özellikleri çıkarılmış, değerlendirilmeler yapılmıştır (Bkz, Yılmaz, 1999, s. 66, 203). Karamemi'nin bir diğer imzalı eseri Nuriosmaniye

Kütüphanesi, No 3873, H. 971, M.1563 Muhibbi Divanı nüshasıdır. Bu nüsha Nuriosmaniye Kütüphanesi'nden, Süleymaniye Kütüphanesi'ne götürülmüştür (Atasoy, 2016, s. 24) İmzalı eserlerinin arasında Hamburg, Kunstgewerbemuseum'daki (env. no1886.168) Muhibbi Divanı nüshası da yer almaktadır (Bkz, Atasoy, 2016, s.19, 23).

Karamemi'nin imzasız eserlerine bakıldığında Ahmet Karahisari'nin istinsah ettiği Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki (TSKM YY 999), 953/1546 tarihli Kur'an-ı Kerim (Bkz, Atasoy, 2016, s. 36, 37), Kanuni Sultan Süleyman Tuğrası (TSMK GY 1400) (Bkz, Atasoy, 2016, s. 38, 39), Abdullah Sayrafi'nin istinsah ettiği Kur'an-ı Kerim, Topkapı Sarayı Kütüphanesi Müzesi Kütüphanesi (TSKM EH. 49), (Atasoy, 2016, 41), Süleymanname, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi (TSKM H 1517), (Atasoy, 2016, 42), Kırk Hadis, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi (R. EH. 2851), (Atasoy, 2016, 61,63) ve (Londra) Kara Memi üslubunda bir Muhibbi Divanı, Topkapı Sarayı Kütüphanesi (R. 738) ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphanesi (env. no. EY-994) Muhibbi Divanı nüshalarıdır.

Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ne (R. 738) ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphanesi'ne (env. no. EY-994) (Atasoy, 2016, s. 44,56) kayıtlı iki *Muhibbi Divanın* natüralist bitki tezyinatı ve kompozisyon özellikleri *Şah u Geda* Mesnevi'sinin üslubu ile yüksek oranda benzerlik göstermesi açısından karşılaştırma yapılmıştır. Bu yüzden karşılaştırmada, kullanılan motifler, kompozisyon özellikleri, renk değerlendirmesi bilhassa her iki *Muhibbi Divanı* nüshalarının üslup özellikleri bağlamında ele alınmıştır.

Karamemi'nin natüralist çiçek üslubu ve kompozisyonları XVI. yüzyıl sanat zevklerinden esinlenerek oluşturulmuş, yaşadığı yüzyıla ve sonrasına damgasını vurmuştur. Karamemi'nin eserlerinde tabiatla bulunan çiçekler yer almıştır. Lale, gül ve gül goncası, karanfil, zeren, ayn-ı safâ, menekşe, zambak, sümbül, selviler ve çeşitli yapraklar stilize edilerek kompozisyon içerisinde farklı formlarla buluşmuştur. Halkârî bezemelerdeki natüralist motiflerin serbest ya da simetrik formlarda bezeme biçimi sanatçının üslubudur.

Topkapı Sarayı Kütüphanesi Muhibbi Divanı (R.738)	Amasya II. Bayezid Kütüphanesi Şah u Geda Mesnevisi (2069)
❖ Eserin boyutları 13x22x2,1 cm'dir (Atasoy, 2016, s. 44)	❖ Eserin boyutları 21x13.5 cm'dir
❖ 937/1565-66 tarihinde (Atasoy, 2016, s. 44) Osmanlı Türkçesi, talik hattı ile yazılmıştır.	❖ Osmanlı Türkçesi, nesih hattı ile yazılmıştır.
❖ 206 yaprak sayısı bulunmaktadır (Demiriz, 1986, 168, 180).	❖ 202 yaprak sayısı bulunmaktadır.
❖ Siyah ve mavi mürekkeple yazılan kitabın sayfa satır sayısı altıdır.	❖ Siyah mürekkep ve altın ile yazılan kitabın sayfa satır sayısı on üçtür. Bazı sayfalarında ise on birdir.
❖ Serlavha sayfalarında klasik tezhip uygulanmıştır.	❖ Serlavha sayfalarında klasik tezhip uygulanmıştır.
❖ Divan, Sultan Süleyman'ın ölümünden bir yıl önce istinsah edilmiştir (Atasoy, 2016, s. 44).	❖ Mesnevinin söz konusu nüshanın ne zaman yazıldığı bilinmemektedir.
❖ Natüralist yaklaşımdaki çiçekler yalnızca sayfa kenarlarındaki halkârlar da kullanılmıştır (Atasoy, 2011, s. 142).	❖ Natüralist yaklaşımdaki çiçekler yalnızca sayfa kenarlarındaki halkârlar da kullanılmıştır
❖ Eserde söz başları, serlevha sayfası, satır arası ve cetvellerin köşelerine muska tezhipleri uygulanmıştır (Demiriz, 1986, 168, 180).	❖ Eserde başlık tezhibi, taç tezyinatı ve halkâr süsleme uygulanmıştır.
❖ Halkâr süslemesi bakımından özgün olan bu yazma eserde sayfa	❖ Halkâr süslemesi bakımından sayfa yönü dikkate alınmadan

yönü dikkate alınmadan natüralist bitkiler yerleştirilmiştir (Demiriz, 1986, 168, 180). Çiçeklerin tasvir edilişi bütün önemli özellikleri korunarak yapılmıştır (Demiriz, 1986, 168, 180).	serbest bir şekilde natüralist motifler yerleştirilmiştir. Çiçekler özellikleri korunarak tasvir edilmiştir.
❖ Toprakten çıkan çiçek tasviri yapıldığı gibi vazo içerisinde çiçek betimlemeleri yapılmıştır (Demiriz, 1986, 168, 180).	❖ Toprakten ve cetvelin bitiminden çıkan çiçek tasvirleri yapılmıştır.
❖ <i>Muhibbi Divanı</i>'nda sayfa düzeni çok çeşitlilik göstermektedir. Sırt sırta gelen sayfalarda aynı desen uygulanmıştır. Karşılıklı sayfalarda ise bezemeler farklıdır (Demiriz, 1986, 168, 180).	❖ Şah u Geda Mesnevi'sinde sayfa düzeni çeşitlilik göstermektedir. Sırt sırta gelen sayfalarda aynı desen uygulanmıştır. Karşılıklı sayfalarda ise bezemeler farklıdır.
❖ Eserin farklı sayfalarında bir kompozisyonun tekrar uygulandığı görülebilir (Demiriz, 1986, 168, 180).	❖ Eserin farklı sayfalarında bir kompozisyonun tekrar uygulandığı görülmüştür.
❖ Sayfa tasarımlarının çoğu âdetâ tek motif çalışması gibidir. Cetvelin etrafından farklı yerlerden çiçeklerin çıkması halkâri bezemenin farklı üslubunu ortaya koymuştur (Atasoy, 2011, s. 142).	❖ Sayfa tasarımlarının çoğu tek motif çalışması gibidir. Cetvelin etrafından, kır bitkilerinin içinden çıkan natüralist motiflerin halkâri bezemede uygulanması farklı üslubunu ortaya koymuştur.

❖ Eserde kullanılan motifler	❖ Eserde kullanılan motifler
Lale	Lale
Gül, Goncagül	Gül, Goncagül
Karanfil, Karanfil Goncası	Karanfil, Karanfil Goncası
Manisa Lalesi	Manisa Lalesi
Ayn-ı Safâ	Ayn-ı Safâ
Menekşe	Menekşe
Zambak	Zambak
Bahar Dalı	Bahar Dalı
Selvi	Nergis
Çuha Çiçeği	Tavşan
Sabunotu Çiçeği	Papağan
Zerrin	Öküz
Nar Çiçeği gibi bitkiler sayılabilir (Demiriz, 1986, 168, 180; Atasoy, 2016, s. 49),	Tavus Kuşu

A. S. Ünver'in *Muhibbi Divanı*'nın Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki (R.738) nüshası için düşüncelerinde; bu eserin saray nakışhanesi için hazırlandığı vurgulamıştır. Kitabın başında Revan odasına geçmeden önce Harem-i Hümayun ibaresi olduğunu belirtmiş ve bu eserin Karamemi'nin tezhipleriyle yakınlığını, aynı devrin, aynı nakkaşhanenin ürünü olduğunu söylemiştir. Bütün yapraklarının hafif ve silik yeşil, çiçeklerde soluk pembe hatta pembeliklerin bazı yerlerde kalmadığını belirtmiştir. XVI. yüzyıl ruhunu yaşatan bu eserin sanatkarının ne yazık ki isminin bulunmadığını belirtmiştir (Ünver, 1951, 8).

İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi Muhibbi Divanı (env. no. EY-994)

- ❖ Eserin boyutları 13x19,5x1,5 cm'dir (Atasoy, 2016, s. 56).
- ❖ Tarihsizdir (Atasoy, 2016, s. 56).
- ❖ Osmanlı Türkçesi, nesih hattı ile yazılmıştır.
- ❖ 160 yaprak sayısı bulunmaktadır (Atasoy, 2016, s. 56).

- ❖ Siyah mürekkeple yazılan kitabın sayfa satır sayısı sekizdir.
- ❖ Serlavha sayfalarında klasik tezhip uygulanmıştır.
- ❖ Eserin başlık süslemesi genel hatları, renkleri ve kompozisyonuyla Karamemi'nin üslubunu göstermektedir (Atasoy, 2016, s. 56).
- ❖ Karanfil, gül goncaları, lale, mum çiçeği, zambak, ayn-ı safâ, kır bitkileri, menekşe, selvi, menekşe, çuha, hurma ağacı, karanfil, gül ve zambak gibi bitkiler sayılabilir (Atasoy, 2016, s. 56).

Karamemi'nin her iki *Muhibbi Divanı*'ndaki süsleme üslubu ile *Şah u Geda* Mesnevi'sinin tezyinatı karşılaştırıldığında üç eserde de hâkimiyetin natüralist bitkisel motiflerde olduğu görülmektedir.

Şah u Geda Mesnevi'sindeki çiçek grubu sümbül, lale, karanfil, karanfil goncası, gül, gül goncası, kır menekşesi, nergis, bahar dalı, zambak, kır bitkileri, Manisa lalesi, ayn-ı safâ gibi bahçe çiçeklerinden oluşmaktadır. Eserde bağımsız şekilde yapılan halkâri tasarımlarda ise büyüklü küçüklü boyutlarda natüralist üslupta çiçekler kullanılmıştır.

Şah u Geda Mesnevisi tabiattaki en güzel çiçeklerin stilize edilmesiyle yapılmış bir eserdir. Motif, kompozisyon ve renk özellikleri bakımından her iki *Muhibbi Divanı nüshalarının* süsleme özellikleri ile *Şah u Geda* Mesnevisi karşılaştırıldığında benzerliklerin çok olduğu gözlemlenmektedir. Her iki eserde kullanılan motifler ayrı ayrı değerlendirilmiş ve benzerlikler belirlenmiştir.

Lale; çok önceden beri bilinen tezhip ve tezyini sanatlarda kullanılan bir motiftir. Sembolik olarak ebceci hesabında 66 olan Allah, Hilal ve Lale kelimelerinin sayı değeri aynıdır. Bu sebepten tezhip sanatında lalenin ayrı bir yeri ve kullanım alanı vardır (Özönder, 2003, s.117, 118).

Muhibbi Divanı'nda da çok rastladığımız bir motif olan lalenin farklı tasvirlerinin yanı sıra taç yaprakları üçlü ve birbirinden ayrılmış formları görülmektedir (Atasoy, 2011, s. 140, 141). İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphanesi (env. no. EY-994) nüshasında dendanlarla oluşturulmuş paftaların içinde tekli küçük lale motifleri

görüldüğü gibi bağımsız ya da sıralı çiçek gruplarının içine de bezendiği görülmüştür (Bkz. Resim 6.4, Resim 6.11, Resim 6.23, Resim 6.28).

Karamemi'nin son derece çeşitli çiçek bezemelerinde laleler farklı renklerde farklı gövdelerde buluşmuştur. Laleler eserde bir kökten çıkıp farklı boylara yükselerek tasvir edilmiştir (İrepoğlu, 2012, s. 117, 119). Divanda farklı kompozisyonlar içerisinde gördüğümüz laleler çeşitli formlarda uygulanmıştır. *Muhibbi Divanı*'nın her iki nüshasının birçok sayfasında halkâri bezemelerde natüralist çiçekler ve stilize motifler çeşitli kompozisyonlarda bir araya getirilmiştir. Osmanlı sanatına en önce giren motif olan lale, tercih edilen ve çok sık kullanılan bir motiftir (Demiriz, 2005, s. 282, 283). Lalenin o eşsiz gerçekçi duruşunu ve doğallığını kitap sayfalarına yansıtan sanatkâr, tam olarak bir bahçe imgesini tasvir etmiştir (Bkz. Resim 6. 24, Resim, 6. 25).

Şah u Geda Mesnevisi süslemeleri ile büyük benzerlik taşıyan Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki *Muhibbi Divanı* (1565) (Atasoy, 2011, s. 142) ve İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi (env. no. EY-994) halkâri bezemeleri renk kullanılmadan yapılmıştır (Atasoy, 2016, s. 56,59).

Şah u Geda Mesnevi'sinde kullanılan laleler; halkâr tekniği ile birbirinden bağımsız motiflerle âdetâ tek bir çiçek uygulaması şeklinde yapılmıştır. Farklı boyutlarda yapılan lalelerin büyük formlarına nazaran küçükleri ile daha çok karşılaşılmıştır. Lalelerin taç yaprakları birbirinden ayrı üç yaprak biçiminde yapılmış, boyutlarına göre büyüklü küçüklü, kıvrımlı formlarda işlenmiştir. Renklendirme yapılmadan bütün lale formları altın ile sulandırılıp, altınla tahrirlenmiştir. Mesnevide lale motifi çok sık kullanılmıştır (Bkz. Resim 6.16).

Gül; tasvir olarak sevgili peygamberimizi (s.a.v.) temsil eder. Gül efendimizin teri, gül kokusu da onun hoş kokusu olarak düşünülmüştür (Özönder, 2003, s. 57).

Gül, Osmanlı sanatında natüralist üslûbun ortaya çıkışından itibaren kitap sanatlarında sık sık karşımıza çıkan bir motif olmuştur. Hz Muhammed'in sembolü olan gül, sevgilinin yüzü ve endamıdır (Demiriz, 2005, s. 278).

Muhibbi Divanı’nın iki nüshasında da çeşitli formlarda gül motifleri yer almıştır. Topkapı Sarayı Kütüphanesi’ndeki (R. 738) ve İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi (env. no. EY-994) *Muhibbi Divanı*’ndaki gül motifleri bazı sayfalarda bir goncagül ile beraber tasvir edilirken bazı sayfalarda cetvel bitiminden açmış bir gül olarak tezyin edilmiştir (Bkz. Resim 6.4, Resim 6.11, Resim 6.14).

Şah u Geda Mesnevi’sinde gül motifi çok sık kullanılmamakla beraber ağırlıklı olarak eserin ilk sayfalarında yer almıştır. Gülün stilize biçimi *Muhibbi Divanı*’ndaki form ile aynı yapılmıştır. Bazı kompozisyonlarda gül ve gonca güller bir arada yapılmıştır. Bazı tasarımlarda sadece gül veya gonca gül motifi tek başına uygulanmıştır. Mesnevideki gül motifleri renklendirilmeden sadece altın ile sulandırılıp, tahrirlenmiştir (Bkz. Resim 6. 5).

Muhibbi Divanı’nın her iki nüshasında halkârî bezemelerde gülgoncası motifinin sık yer aldığı görülmüştür. Yaprakları ayrı bir detayla tırıl ve çıkmalarla süslenmiş gül goncaları çok kullanılan bir motif olmuştur. Bu nüshada motifler halkârî bezemelerde serbest bir şekilde yerleştirilmiş ve renklendirilmeden tezyin edilmiştir. Divanın İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi’ndeki (İÜTK. 1976) nüshasında farklı form ve renklerde gülgoncaları bulunmaktadır (Bkz. Resim 6. 3, Resim 6. 4).

Şah u Geda Mesnevi’sindeki gülgoncaları eserde en çok yer alan motiflerden sayılmaktadır. Gülgoncaları sağa ya da sola yatık bir şekilde yazının kenarlarında birbirinden bağımsız bir biçimde, geniş ölçüde yapraklarıyla yer almıştır. Dallar, goncaların gövdeleri ve yaprakları altın ile sulandırıp altın tahrir ile halkârî bezemeler de yer almıştır (Bkz. Resim 6. 7, Resim 6. 9).

Zambak (*Lilium*) oldukça yaygın kullanılan bir çiçek türü olarak bilinir ve en erken örnekleri *Muhibbi Divanı*’nda görülmektedir (Demiriz, 2005, s. 288). Her iki nüshada bulunan zambaklar halkârî bezemelerde görülmektedir. Zambaklar bir sayfada tek başına tasvir edilirken bazı sayfalarda karşılıklı olarak yazı alanının üstüne ve altına yatay tasvir edilmiştir. Zambaklar renk kullanılmadan halkârî bezemelerde kullanılmıştır (Bkz. Resim 6.17).

Şah u Geda Mesnevi'sinde zambaklar tekli, ikili ve dörtlü olarak karşımıza çıkmaktadır. Halkâri bezemede sayfaların genellikle yanlarında kullanılan bir motif olarak tercih edilmiştir. Boyut ve form olarak birbirleriyle çok benzer yapılmıştır. Eserde sık kullanılan bir motif olduğu görülmüştür. Renk kullanılmadan altınla sulandırılıp altınla tahrirlenmiştir (Bkz. Resim 6.16).

Sümbül; Divan ve halk şiirinde çok duyduğumuz bu çiçek metaforik olarak sevgilinin saçına benzetilmektedir. Tezhip sanatında sık karşılaştığımız sümbül motifi *Muhibbi Divanı*'nda halkâri bezemelerde görülmektedir (Demiriz, 2005, s. 286). İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki *Muhibbi Divanı*'nda farklı form ve kompozisyonlar içinde görebileceğimiz sümbül örnekleri bulunmaktadır. (Atasoy, 2011, s. 141). Ancak Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki *Muhibbi Divanı* (1565) (Atasoy, 2011, s. 142) ve İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi (env. no. EY-994) *Muhibbi Divanı* nüshalarında ise bağımsız formda sümbüller yapılırken, bir sümbülün vazo içinde tasvir edilmiş biçimiyle de karşılaşılabılır (Demiriz, 1986, 169) (Bkz. Resim 6.10).

Şah u Geda Mesnevi'sinde sümbül kullanımı serbest biçimde halkâri bezemelerde yer almıştır. Sümbüller farklı boyutlarda tasvir edilmiştir. Renklendirilmeden yapılan sümbül bezemelerinde sadece altın kullanılmıştır (Bkz. Resim 6. 5, Resim 6. 9).

Kır menekşesi; küçük ve mütevazı bir görünüme sahip olmanın yanı sıra güzel kokusuyla da dikkat çekmektedir. Nakşibendi tarikatında sembol olan ve halk türkülerinde adı sık geçen bir bitkidir (Demiriz, 1986, 361).

Muhibbi Divanı'ndaki menekşeler oldukça natüralist bir üslupla yapılmıştır (Atasoy, 2011, s. 141). Tekli, ikili, üçlü, dörtlü yapraklarıyla beraber menekşeler çeşitli biçimde açmış formlarıyla kompozisyonda yer almıştır. Farklı biçimlerde tasvir edilen menekşelerin sanatçı tarafından iyi gözlemlenmiş ve çok ustalıkla yapılmış olduğu aşîkârdır. Kompozisyonda menekşeler tek başına kullanılmıştır. Halkâri bezemelerde sıralı ya da geliş güzel, desenin oran orantısı göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki *Muhibbi Divanı*'nın nüshasında birçok menekşe örneği vardır (Demiriz, 2005, s. 282) (Bkz. Resim 6.4, Resim 6.21). İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphanesi'ndeki (env. no. EY-994)

nüşhasında dendanlarla oluşturulmuş paftaların içinde tekli küçük menekşe tasvirleri yapılmıştır (Bkz. Resim 6. 24, Resim, 6.28).

Şah u Geda Mesnevi'sinde kır menekşeleri çok sık kullanılan bir motif olmuştur. Neredeyse birçok sayfasında yer alan menekşeler yaprakları ile beraber farklı biçimlerde tasvir edilmiştir. Altın ile bezenen menekşeler, sanatçının zevkine göre üsluplaştırılmış ve halkâri bezemelerde çeşitli formlarda yer almıştır. Renklendirme yapılmadan sadece altın ile bezenmiştir (Bkz. Resim 6. 4, Resim, 6. 10, Resim 6.24).

Nergis (Zerrin, Narcissus) eski kaynaklarda kadeh olarak bilinen ve çeşitli türleri bulunan bu çiçeğin ilk örnekleri XVI. yüzyılda İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki *Muhibbi Divanı*'nın küçük başlıklarında az sayıda yapıldığı görülmüştür (Demiriz, 2005, s. 289, Demiriz, s. 1986, 373).

Şah u Geda Mesnevi'sinde çok az görülen nergis motifi halkâri bezemede natüralist üslupta kullanılmıştır. Nergis motifinin tek bir çeşidi uygulanmıştır. Altın ile bezenen çiçeğe altın ile tahrir çekilmiştir.

Karanfil Osmanlı sanatında daha çok divanlarda görülmektedir. Başka motiflerle bir arada kompozisyon edilen karanfil (Atasoy, 2011, s. 41) tezhip sanatında ilk örneklerini XVI. yüzyılda *Muhibbi Divanı*'nda göstermiştir. Her iki nüshada da halkâri bezemeler içinde karanfil motifleri yer almıştır (Demiriz, 2005, s. 281). *Muhibbi Divanı*'nda her iki nüshada da kullanılan karanfil motifi serbest bir şekilde, farklı boyutlarda yapılmıştır (Bkz. Resim, 6.20, Resim 6.21, Resim 6.28).

Şah u Geda Mesnevi'sinde karanfil motifi çeşitli formlarda halkâri bezemelerde kullanılmıştır. Karanfil ve dallarından yeni filizlenen karanfil goncaları farklı farklı boyutlarda eserin birçok sayfasında kullanılan bir motif olmuştur. Altın ile bezenmiştir (Bkz. Resim 6. 7, Resim 6.19).

Manisa lalesi tam açılmamış şekli ve yandan görünümü laleyi andırmaktadır. Stilize şekli ile laleye çok benzemektedir. *Muhibbi Divanı*'nda tercih edilen bitkiler arasında yer almaktadır ve yaprak formu normal lale motifinden farklıdır. Dilimli yaprakları ve çiçek sapında bulunan yapraklarından dolayı kolay ayırt edilebilir bir bitkidir

(Demiriz, 1986, s. 359). Halkâri bezemede kullanılan Manisa lalesi sıralı ya da tek başına kullanılarak kompozisyonlarda yer almıştır (Bkz. Resim 6. 10).

Şah u Geda Mesnevi'sinde bulunan Manisa lalesi her iki *Muhibbi Divanı*'ndaki Manisa lalelerinin kompozisyon biçimi, yaprak formları ve boyama teknikleri açısından büyük benzerlikler taşıdığı görülmektedir. *Şah u Geda* Mesnevi'sindeki Manisa lalesi motifleri farklı boyutlarda sıralı ya da tek başına kullanılarak halkâri bezemelerde yer almıştır. Sadece altın ile boya kullanılmadan motifler bezenmiştir (Bkz. Resim 6.16).

Ayn-ı safâ iri yapraklarıyla uzun sap üzerinde oluşan dönüşümlü, piramidal bir görünümü olan çiçeklerdir. *Muhibbi Divanı* nüshalarında (Atasoy, 2016, s. 44, 59, Demiriz, 2005, s. 279, Demiriz, 1986, s. 349) farklı boyutlarda halkâri bezemelerde görülmüştür (Bkz. Resim 6. 8, Resim, 6.12).

Şah u Geda Mesnevi'sindeki ayn-ı safâ motifleri sıralı ya da tek başına sayfa kenarlarındaki halkâri bezemelerde kullanılmıştır. Farklı uzunluklarda iri yapraklarıyla ara ara kullanılan bu natüralist motif altın ile bezenmiştir (Bkz. Resim 6.16).

Bahar dalı; kiraz, erik, badem, şeftali ve elma gibi ağaçların çiçek açmış hallerinin tasviridir. Kitap sanatlarında birçok örneğini görebileceğimiz bahar dalı tasvirlerinin *Muhibbi Divanı*'ndaki halkâri bezemelerde gördüğümüz bahar dalları ile aynı karakterde olduğu düşünülmektedir (Demiriz, 2005, s. 274), (Bkz. Resim 6., Resim 6.).

Şah u Geda Mesnevi'sindeki bahar dalları sayfa kenarlarında halkâri bezemelerde kullanılmıştır. Bazı sayfa düzenlemelerinde bahar dalları büyük tasvir edilirken bazı sayfalarda küçük olarak yer almıştır. Bahar dallarının tasvirlerinde yer alan çiçekler ağaç çeşidine göre değişmektedir. Renk kullanılmadan altın ile bezenen bahar dalları altınla da tahrirlenmiştir (Bkz. Resim 6.19).

Kır çiçek bitkileri; kompozisyonlarda denge sağlamak için hem *Muhibbi Divanın* nüshalarında hem de *Şah u Geda* Mesnevi'sinin her sayfasında sıkça kullanılmıştır.

Küçük ebatlarda yapılan kır bitkileri eserlerde farklı form ve biçimlerde kullanılması dikkat çekicidir. Her üç eserde de bezenen küçük kır çiçek bitkileri belli bir harmoniye göre yapılmazsa da kompozisyon bütünlüğünü sağlayacak dağılımda yapılmıştır (Bkz. Resim, 6. 5, Resim 6. 6, Resim 6. 23).

Muhibbi Divanı'nın iki nüshasının taç formu örnekleri incelendiğinde dendanlar ile çerçevelenen bu taç tezyinatında çift tahrir (havalı) boyama tekniği uygulanmıştır. Taç tezyinatlarında tam stilize motifler (Bkz. Resim 6. 3, Resim 6. 6, Resim, 6. 20, Resim 6. 24) kullanıldığı gibi natüralist bitkiler ile süslenmiş biçimlerini de görebiliriz (Bkz. Resim 6.15).

Şah u Geda Mesnevi'sindeki taç tezyinatı *Muhibbi Divanı*'ndaki boyama tekniği ve kullanılan motifler bakımından da büyük ölçüde benzerlikler karşımıza çıkmaktadır.

Muhibbi Divan'ın her iki nüshasında kullanılan ancak Şah u Geda Mesnevi'sinde yer yer almayan bitkisel motiflerde bulunmaktadır. Çok dikkat çekici bir şekilde iki nüshada da yer alan selvi ağaçları, çuha çiçekleri, mum çiçeği gibi bitkilerin Şah u Geda Mesnevi'sinde kullanılmadığı görülmüştür. Yine hatai ve penç motifleri ile oluşturulmuş başlık tezhibinin etrafındaki süslemeler ayırıcı özelliktir. Ayrıca klasik üslupta yapılan başlık tezhibi, yazı alanı içerisinde yapılan muska tezhibi gibi detaylar farklılıklarıdır (Bkz. Resim 6.3).

Şah u Geda Mesnevi'sinde yer alan ancak her iki Muhibbi Divanı'nda rastlamadığımız ayırıcı bir özellik ise hayvan figürlerinin eserin tezyinatında kullanılmış olmasıdır.

Şah u Geda Mesnevi'sinde kullanılan hayvan figürleri değerlendirildiğinde, tabiattan ilham alınarak tasviri yapılan bitkiler de olduğu gibi hayvanlarında stilize edilerek kullanıldığı görülmüştür.

Mesnevilerde kullanılan hayvanların metaforik olarak sembolize edildiği aşikârdır.

Türk sanatında özellikle İslamiyet'ten önceki devirlerde hayvan sembollerinin oluşumu dini ve mitolojik örneklerin yardımı ile oluşmuştur. Çeşitli tekniklerle farklı

yüzeylere yapılan hayvan tasvirleri, toplumların dini, mitolojik tasavvurlarını da ifade etmektedir (Çoruhlu, 2014, s. 225).

Eserde hayvan figürlerinin işlenmesi görsel olarak Mesnevinin süslenmesine ayrı bir hava katmıştır. Eserdeki hayvan figürlerinin özellikleri incelendiğinde;

Öküz motifi, (Boğa, İnek, Manda) alplık, hükümdarlık, yiğitlik, gücün ve kuvvetin sembolü olmasından ziyade Gök unsuruna da işaret eden anlamları bilinmektedir (Çoruhlu, 2014, s. 221). Öküz motifi metaforik olarak genelde; saf, kalın kafalı, kabiliyetsiz, beceriksiz olarak kullanılan bir terim olmuştur. Mevlana öküz metaforunu dünya malına doymayan açgözlü, nefesine tapan kişi manasında kullanmıştır (Nur, 2013, s. 18,30).

Papağan motifi, metaforik olarak Mevlana'nın Mesnevi'sinde aklını kullanan ya da akli kıt bir kimseye vurgu yapmak için ve ermiş kişilerin sözünü dinleyen, dervişlerden ve aşık kişilerden örnek vermek için kullanılmıştır (Yılmaz, 2011, s. 90, 91).

Şah u Geda Mesnevi'sinde halkâri bezemelerde kullanılan papağan motifi sembolik ifadesinden ötürü ya da eserde hayvan motifi tasvirlerine yer verilmesi amacıyla da kullanılmış olması muhtemeldir. Sayfaların belli yerlerinde renklendirilmeden altın ile boyanarak tahrirlenerek kullanılan bir motif olmuştur.

Tavşan motifi, genel olarak akıl ile geleceği kavrayan ve nefisini yenerek galip olan akli, metaforik olarak temsil etmektedir (Nur, 2013, s. 18, 30).

Şah u Geda Mesnevi'sinde tavşan motifi halkâri bezeme içerisinde kullanılmıştır. Renk kullanılmadan altın ile boyanmıştır.

Tavus kuşu motifi, şöhret ve makam düşkünlüğünün sembolüdür (Yılmaz, 2011, s. 103). Mesnevide kullanılan tavus kuşu motifi halkâri bezemede gerek sembolik açıdan gerekse doğadan ilham alınmış olma amacı ile tasvir edilmiştir. Renklendirilmeden altın ile halkâri bezemelerde bağımsız olarak kullanılmıştır.

Genel olarak *Muhibbi Divanı* (R.738), (env. no. 994) nüshaları ve *Şah u Geda* Mesnevi'sinin motif, kompozisyon, tasarım, renk özellikleri karşılaştırıldığında büyük benzerlikler gösterdiği aşîkârdır. *Şah u Geda* Mesnevi'sindeki halkârî bezemelerde kullanılan motiflerin stilizasyon biçimi, motiflerin kalıpları, boyutları, renksiz yapılması, taç bölümlerinin aynı formlardaki motiflerle ve aynı teknikle bezenmesi benzerliklerin başında gelmektedir. Ayrıca cetvel bitiminde oluşturulan motiflerin kompozisyon biçimi, serbest ve simetri kullanılmadan yapılan halkârî bezeme tekniği bu saydığımız özellikler Karamemi üslubunu görmeyen birinin, bire bir aynı form ve çerçevede *Şah u Geda* Mesnevi'sini tezyin etmesi olası bir durum gibi görülmemektedir.

Karamemi'nin *Muhibbi Divanı*'nı tek başına tezyin ettiği kabul edilmez. Ancak çizilen desenler aynı kalıplardan çıksa bile işçiliklerin farklı ellerden çıktığı anlaşılmaktadır. Çünkü eserden anlaşıldığı gibi işçilik ve renk itibarıyla farklıdırlar (Ünver, 1951, s.10,11).

Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki (R.738) nüsha için saray nakışhanesi için hazırlandığını ve kitabın başında Revan odasına geçmeden önce (Harem-i Hümayûn) ibaresi olduğunu belirten S. Ünver, Karamemi'nin tezhipleriyle yakınlığını, aynı devrin, aynı nakışhanenin ürünü olduğunu belirtmiştir. Bütün yapraklarının hafif ve silik yeşil, çiçeklerde soluk pembe hatta pembeliklerin bazı yerlerde kalmadığını ve XVI. yüzyıl ruhunu yaşatan bu eserin sanatkârının ne yazık ki isminin eserde yazılmadığını belirtmiştir (Ünver, 1951, s. 8).

Karamemi'nin sanatını Osmanlı tezyinatında bu derece önemli ve eşsiz kılan tabiattan aldığı ilhamla yaratmış olduğu üslubu olduğu kadar, bunları sanat dallarında üstün bir maharetle göstermesi olmuştur. Nitekim Saray Nakkaşhanesi'nde onun nezaretinde hazırlanan eserlere ait tasarımlar o döneme kadar Osmanlı sanatına yerleşmiş klasik tezyini kurallara hakim bir üslubu aksettirir (Mesara, 2009, s. 363).

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndeki (R. 738) *Muhibbi Divanı* ile İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'ndeki (No. EY.994) *Muhibbi Divanı* nüshalarının tezyinatının aynı özelliklere sahip olduğu belirtilmiştir. Ayrıca her İki *Muhibbi*

Divanı’nın Amasya II. Bayezid Kütüphanesi’nde olan *Şah u Geda* Mesnevi’sinin (2069) sayfa kenarlarındaki süsleme özellikleriyle benzerlik taşıdığı Gülbin Mesara tarafında da belirlenmiş ve aktarılmıştır (Bkz, Mesara, 2009, s. 373).

Karamemi’nin tezhibiyle üslup, teknik, renk ve motif özellikleri bakımından böylesine ciddi benzerlikler taşıyan *Şah u Geda* Mesnevi’sinin tezhiplerinin Karamemi’nin elinden çıkmış olma olasılığı ya da elinde yetişen bir öğrencinin yapmış olma olasılığı veyahut tasarımların kopyalanıp, *Muhibbi Divanı*’nı görmüş ve onun süslemesini yapmış bir müzehhibin elinden çıkmış olma olasılığı gibi durumlar da söz konusu olabileceğini düşündürmektedir.

Şah u Geda Mesnevi’sinin tezhiplerinin tek bir elden çıkma olasılığı düşük ihtimaldir. Motiflerin tahrirlerinde form biçimlerindeki farklılıklar bu eserin bir ekip çalışması olabileceğini de göstermektedir. Ancak *Muhibbi Divanı*’nın her iki nüshası ve *Şah u Geda* Mesnevisi incelendiğinde motiflerin tahrir üslupları, nüansları ve işçilik farklılıkları gözlemlenebilir.

Bir diğer düşünce yazma eserin nerde yazılıp süslendiği hususudur. Böylesine itinayla her sayfası altın ile süslenip, bezenen bir mesnevinin XVI. yüzyıl hükümdarı olan Kanuni Sultan Süleyman’ın divanıyla aynı süsleme değerine sahip olması mesnevinin Devlet-i Aliye de mühim bir yere sahip olan bir kişi için yazıldığı ve tezyin edildiğini düşündürmektedir. Bu durum eserin şehzade Mustafa için hazırlanmış olabileceği fikrini de bir olasılık olarak karşımıza çıkarmaktadır.

Şehzade Mustafa Amasya’ya sancakbeyi olarak atanmış ve bir süre orada yaşamıştır. Daha sonra yaşanan olumsuzluklar, Hürrem Sultan ve Rüstem Paşanın hırsları Şehzade Mustafa’nın katledilmesine yol açmıştır. Mustafa’nın öldürülmesi başta yeniçeriler olmak üzere aydın kesimin üzerinde büyük bir üzüntüye yol açmıştır. Yahya Bey mersiyesinde Mustafa’nın öldürülmesine en yürekten üzüntü duyan ve tepki veren şairler arasındadır. Kaleme aldığı mersiyesinde halkın düşüncesini dile getirmekle beraber tepki vermeyi düşünen şairlerin öncüsü olmuştur. Yeniçerilerin şehzade Mustafa’yı adil tutumundan ve dürüst kişiliği bakımından çok sevdikleri bilinmektedir. Yahya Bey’in Şehzade Mustafa’ya verdiği değer, yürekli davranıp ölümünün ardından yazdığı mersiyeden de açıkça ortadadır (Zavotçu, 2007, s. 69,

80). Bu sebeptendir ki Yahya Bey *Şah u Geda* Mesnevi'sini İstanbul saray nakkaşhanesinde çoğaltıp Şehzade Mustafa'ya hediye etmiş olma olasılığı da düşünülmelidir. Taşlıcalı Yahya Bey'in *Şah u Geda* Mesnevi'sinin şair hayatta iken bile istinsah edilmiş nüshaları bulunmaktadır (Yoldaş, 1993, s. 10). XVI. yüzyılda yaşamış bir şair tarafından yazılması ve yine XVI. yüzyılda hükümdarlık yapmış Kanuni Sultan Süleyman'ın Topkapı Sarayı Kütüphanesi (R. 738) *Muhibbi Divanı* nüshasının süsleme özelliklerinin büyük ölçüde benzer olması, elimizdeki nüshanın XVI. yüzyılda yazılmış ve tezhiplenmiş olabileceğini güçlendirmektedir.

Söz konusu nüsha eserin XVI. yüzyılda Amasya sarayında yazılıp, tezhiplenmiş ihtimali de bulunmaktadır. Amasya sarayında birçok yazma eser yazılıp, süslenmiştir. Amasya'da el yazmacılığına örnek verilecek birçok eser bulunmaktadır. Ancak yaşanan doğal afetler, sel ve yangınlar birçok yazma eserin yok olmasına, kayıtlarının kaybolmasına sebebiyet vermiştir. Diğer yandan Amasya'da görev yapan birçok şehzade gittikleri yerlere kendilerine sunulan birçok kıymetli yazma eserlerini yanlarında götürmüşlerdir. Tekke ve zaviyelerin kapatılmasıyla da el yazma eserlerin büyük bir kısmı saklanmış, kaybolmuş ya da yağmalanmıştır.

Bu açıdan Taşlıcalının *Şah u Geda* Mesnevi'sinin elimizdeki nüshasının Amasya sarayında mı yazılıp, tezhiplendiği veya Amasya'ya başka yollarla mı getirildiği konusu bu bilgiler ışığında yeterince açıklığa kavuşturulamamaktadır.



Resim 6.1. Muhibbi Divan-ı (Atasoy, 2016, s.45), (TSMK, R.738)



Resim 6.2. Şah u Geda Mesnevisi 2b-3a



Resim 6.3. Muhibbi Divan-ı varak 1b (Atasoy, 2016, s.56)



Resim 6.4. Muhibbi Divan-ı varak 7b-8a (Atasoy, 2016, s.46)



Resim 6.5. Şah u Geda Mesnevisi 4b-5a



Resim 6.6. Muhibbi Divan-ı varak 11b-12a (Atasoy, 2016, s.47)



Resim 6.7. Şah u Geda Mesnevisi 87b-88a



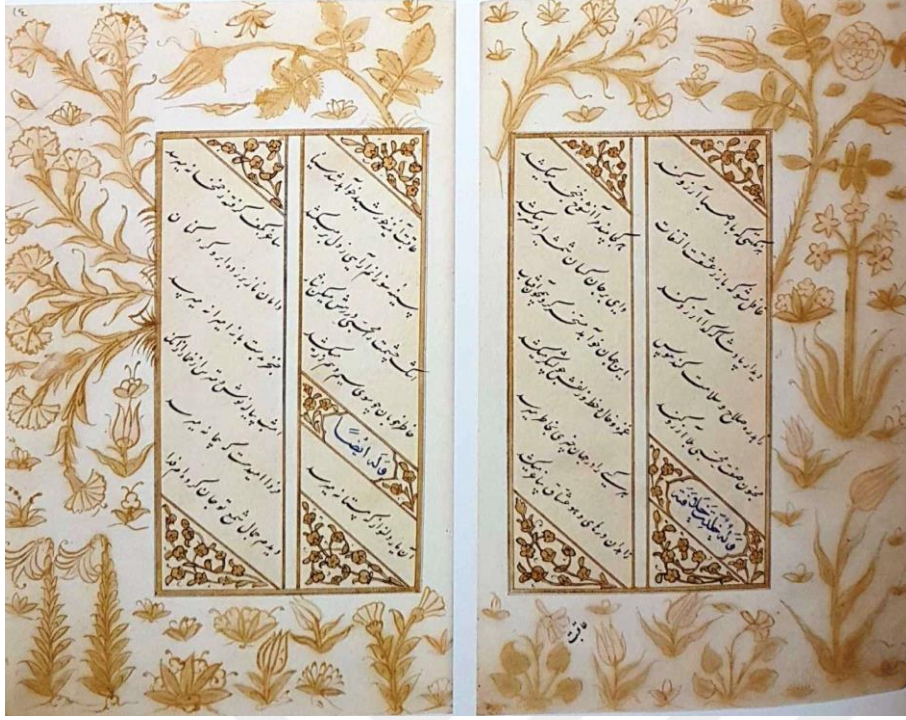
Resim 6.8. Muhibbi Divan-ı varak 14b-15a (Atasoy, 2016, s.47)



Resim 6.9. Şah u Geda Mesnevisi 33a-83b



Resim 6.10. Muhibbi Divan-ı varak 25b-28b (Atasoy, 2016, s.48)



Resim 6.11. Muhibbi Divan-ı varak 13b-14a (Atasoy, 2016, s.48)



Resim 6.12. Muhibbi Divan-ı varak 15b-16a (Atasoy, 2016, s.49)



Resim 6.13. Şah u Geda Mesnevisi varak 31b-32a



Resim 6.14. Muhibbi Divan-ı varak 22b-23a (Atasoy, 2016, s. 50,51)



Resim 6.15. Muhibbi Divan-ı varak 40b-41a (Atasoy, 2016, s.54)



Resim 6.16. Şah u Geda Mesnevisi varak 27b -51b



Resim 6.17. Muhibbi Divan-ı (Demiriz, 2005, s. 17)



Resim 6.18. Muhibbi Divan-ı (Demiriz, 200, s. 15)



Resim 6.19. Şah u Geda Mesnevisi varak 11a -25b



Resim 6.20. Muhibbi Divan-ı (Demiriz, 2005, s. 16)



Resim 6.21. Muhibbi Divan-ı (Demiriz, 2005, s. 17)



Resim 6.22. Şah u Geda Mesnevi'sinin varak 47b

İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphanesi Muhibbi Divanı



Resim 6.23. Muhibbi Divan-ı varak 18a-17b (Atasoy, 2016, s.57)



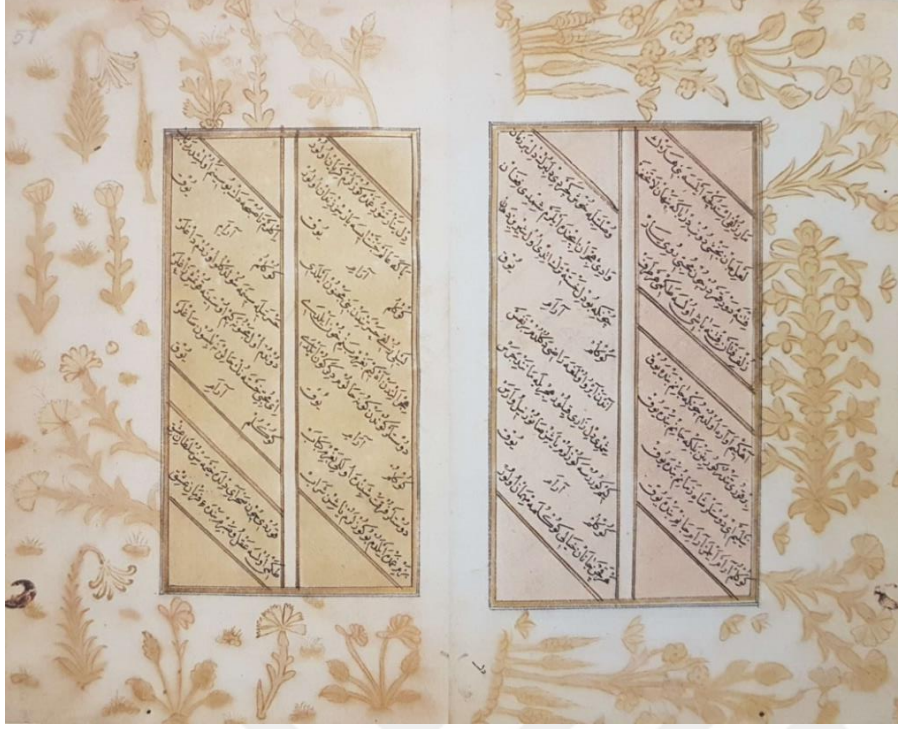
Resim 6.24. Muhibbi Divan-ı varak 8a-7b (Atasoy, 2016, s.57)



Resim 6.25. Muhibbi Divan-ı varak 10a-11b (Atasoy, 2016, s.453)



Resim 6.26. Muhibbi Divan-ı varak 48a-47b (Atasoy, 2016, s.58)



Resim 6.27. Muhibbi Divan-ı varak 51a-51b (Atasoy, 2016, s.59)



Resim 6.28. Muhibbi Divan-ı varak 84a-83b (Atasoy, 2016, s.59)

7. ŞAH U GEDA MESNEVİSİ TEZYİNATINDAN ESİNLENEREK ÇALIŞILAN ÖZGÜN TASARIMLAR



Resim 7.1. Özgün tasarım 1 (Cilt) (Emlak, 2015)

Eserin Adı	:“Cilt”
Müzehhibe	:Sevda Emlak
Teknik	:Çift Tahrir (Havalı)
Eserin Ölçüsü	:49x42 cm, 24,5x16,5 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri	:Bordo murakka üzerine dikey formda (dikdörtgen) altın zemin üstüne, çeşitli rûmî, hatai, penç, gonca, yaprak motifleri kullanılarak tasarım oluşturulmuştur. Tasarım ¼ oranında uygulanmıştır. <i>Şah u Geda</i> Mesnevi’sinin cilt kapağındaki motif ve tasarım özellikleri ile büyük benzerlik

gösterilmeye çalışılarak yapılmıştır. Eserde en çok rûmî ve çeşitleri yer almıştır. Helezonlarla oluşturulan tasarımda bir bütünlük ve süslemeli rûmî örneklerine yer verilerek, alttan ayırma cilt süslemesine örnek olabilecek bir eser yapılmaya çalışılmıştır. Tasarımda silme altın zemin üzerine bordo renkte çift tahrir (havalı) boyama tekniği uygulanmıştır. Eser 1+1+1+2+1+1 mm. genişliğinde altın cetvellerle sonlandırılmıştır.





Resim 7.2. Özgün tasarım 2 (“Allah cc”) (Emlak, 2016)

Eserin Adı	:“Allah (c.c)”
Hattatı	:(Veli) Mahbubi
Hattın Yazıldığı Tarih	:(1437 h.) (2016 m.)
Yazı Çeşidi	:Talik
Müzehhibe	:Sevda Emlak
Teknik	:Halkâr
Eserin Ölçüsü	:60x60 cm, 35x35 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri:	:Lacivert murakka üzerine yuvarlak formda Allah (c.c.) yazısı yapıştırılmış 1+3+1 mm. genişliğinde turuncu renkte kuzu ve altın ile cetveller çekilmiştir. Ebced hesabında 66 olan Allah, hilal ve lale kelimelerinin sayı değeri aynıdır. Süslemesinde sembolik olarak tezyini sanatlarda

çok kullanılan lale motifine yer verilerek 4,5 cm. kalınlığında halkâri bezeme yapılmıştır. Kompozisyonda ağırlıklı olarak lale motifleri yer alırken bazı noktalar seberg (üç yapraklı) motiflere yer verilmiştir. İki çeşit taç formu dendanlarla birleştirilmiştir. Taç kısımlarının içine ½ oranında desen uygulanmıştır. Parlak beyaz boya ve sarı altın ile sulandırma yapılarak, altınla tahrir çekilmiştir. 4 cm. uzunluğunda tığlarda dört yapraklı penç motifi ve gonca motiflerine yer verilerek sonlandırılmıştır.



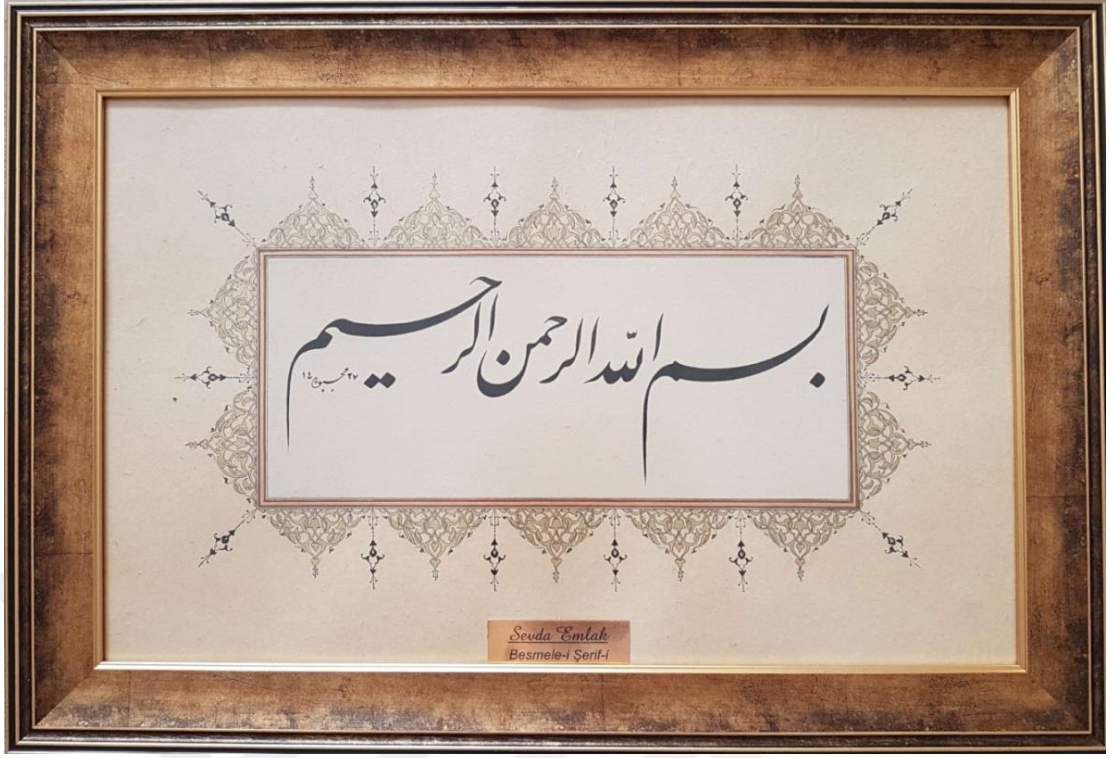


Resim 7.3. Özgün tasarım 3 (“Muhammed S.A.V”) (Emlak, 2016)

Eserin Adı	:“Muhammed (s.a.v.)”
Hattatı	:(Veli) Mahbubi
Hattın Yazıldığı Tarih	: (1437 h.) (2016 m.)
Yazı Çeşidi	:Talik
Müzehhibe	:Sevda Emlak
Teknik	:Halkâr
Eserin Ölçüsü	:60x60 cm, 35x35 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri	:Lacivert murakka üzerine yuvarlak formda Muhammed (s.a.v.) yazısı yapıştırılmış 1+3+1 mm. genişliğinde turuncu renkte kuzu ve altın ile cetveller çekilmiştir. Sembolik olarak gül, sevgili Peygamber Efendimizin kokusunu temsil etmektedir. Bu sebeple tezyini sanatlarda çok

kullanılan gül motifine yer verilerek, 4.5 cm. kalınlığında halkâri bezeme yapılmıştır. İki çeşit taç formu dendanlarla birleştirilmiştir. Kompozisyonda ağırlıklı olarak gül motifleri yer alırken bazı noktalar seberg (üç yapraklı) motiflere yer verilmiştir. Taç kısımlarının içine ½ oranında desen uygulanmıştır. Parlak beyaz boya ve sarı altın ile sulandırma yapılarak, altınla tahrir çekilmiştir. 4 cm. uzunluğunda tığlarda dört yapraklı penç motifi ve gonca motiflerine yer verilerek sonlandırılmıştır.





Resim 7.4. Özgün tasarım 4 (“Besmele-i Şerif-i”) (Emlak, 2016)

Eserin Adı	:“Besmele-i Şerif-i”
Hattatı	:(Veli) Mahbubi
Hattın Yazıldığı Tarih	:(1437 h.) (2016 m.)
Yazı Çeşidi	:Talik
Müzehhibe	:Sevda Emlak
Teknik	:Rûmî Taç Formu
Eserin Ölçüsü	:41x61 cm, 24x43 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri	:Krem rengi murakka üzerine enine dikdörtgen formda Talik Besmele-i Şerif-i yazısı yapıştırılmış 1+3+1 mm. kalınlığında turuncu renkte kuzu ve altın ile cetveller çekilmiştir. <i>Şah u Geda</i> Mesnevi’sindeki rûmî taç formlarından esinlenerek ¼ oranında desen oluşturulmuştur. Taç formalarında ise ½ oranında tasarım yapılmıştır. 4 cm. uzunluğunda olan taç formları altın ile bezenmiş, siyah mürekkep ile tahrirleri çekilmiştir. 4,5 cm uzunluğunda siyah tıglarda rûmî motifi kullanılarak uyum ve bütünlük elde edilmeye çalışılmıştır.



Resim 7.5. Özgün tasarım 5 (Elif) (Emlak, 2016)

Eserin Adı	:“Elif”
Hattatı	:Yusuf BİLEN
Hattın Yazıldığı Tarih	:(1437 h.) (2015m)
Yazı Çeşidi	:Celi Sülüs
Müzehhibe	:Seveda Emlak
Teknik	:Halkâr
Eserin Ölçüsü	:58x51, 35x27.5 cm.
Motif ve Kompozisyon Özellikleri	:Turuncu murakka üzerine dikdörtgen formda kırmızı mürekkeple yazılmış “Elif” yazısı yapıştırılmış 1+3+1 mm. genişliğinde turuncu renkle kuzu ve altın ile cetveller çekilmiştir. <i>Şah u Geda</i>

Mesnevi'sindeki natüralist bitkilerden karanfil, lale, sümbül motiflerinden esinlenerek kompozisyon oluşturulmuştur. 5 cm. kalınlığındaki halkâri bezemede yer alan taç formlarında renkli lale motiflerine yer verilmiştir. Motiflerde açık renk tonlar üzerine yine aynı rengin koyusu ile tarama yapılmış ve tahrir çekilmiştir. Taç formlarının dışında kalan halkâri bezeme de ise çiçek buketi gibi yanlara açılan karanfil, lale ve sümbül motifleri tasvir edilmiştir. Altın ile zeminleri boyanmış kırmızı, turuncu, mavi ve yeşil renkleriyle tarama yapıp, tahrir çekilmiştir. Süslemede kullanılan her motifin taraması yapılmıştır. Halkâr bezemesinin etrafına dendanlı taç formlarının altından ve bezemelerin etrafını tamamlayıcı şekilde 1 mm. beyaz cetvel çekilerek sonlandırılmıştır.





Resim 7.6. Özgün tasarım 6 (Kıt'a) (Emlak, 2016)

Eserin Adı	:Kıt'a
Hattatı	:(Veli) Mahbubi
Hattın Yazıldığı Tarih	:(1437 h.), (2016 m.)
Yazı Çeşidi	:Talik
Müzehhibe	:Sevda Emlak
Teknik	:Halkâr
Eserin Ölçüsü	:52x42, 24x14,5 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri	Bordo murakka üzerine kıt'a süslemesi yapılmıştır. Natüralist üslupta bitkilerle sıralı bir şekilde halkârî bezemeye yer verilmiştir. 4.5 cm kalınlığında, 14 cm uzunluğunda olan kıtaların ilk satırında ayn-ı safâ ve karanfil motiflerinden oluşturulan bir süsleme yapılmıştır. Bu motifler altın

ile sulandırılmış altın ile tahrir çekilmiştir. *Şah u Geda* Mesnevi'sindeki halkârî bezmelerin boyama tekniği ile yapılmış bir çalışmadır. İkinci ve dördüncü kıtada Osmanlı Türkçesi ile “Gelse bir aşık zaifül- hal, bir bahaneyle var duasını al” (Çev. Bakırcı) yazısı bulunmaktadır. Yazılar günümüz Türkçesi ile “Bir aşık zayıf hale gelse, bir bahaneyle git, duasını al” (Çev. Bakırcı) anlamını vermektedir. Eserin üçüncü satırında goncagüller ve küçük kır bitkilerinden yapılmış bir kompozisyon bulunmaktadır. Beşinci satırında lale, Manisa lalesi, goncagül ve kır menekşesinden sıralı bir şekilde bitkilerin yerleştirildiği bir kompozisyona yer verilmiştir. Altın ile sulandırılıp altın ile tahrir çekilmiştir. Süslemeyi çerçeveleyecek şekilde 1+3+1 mm. şeklinde cetvel yapılmıştır. Cetveller altın ve beyaz boyanarak sonlandırılmıştır.





Resim 7.7. Özgün tasarım 7 (Kıta) (Emlak, 2016)

Eserin Adı	:Kıt'a
Hattatı	:(Veli) Mahbubi
Hattın Yazıldığı Tarih	:(1437 h.) (2016 m.)
Yazı Çeşidi	:Talik
Müzehhibe	:Sevda Emlak
Teknik	:Halkâr
Eserin Ölçüsü	:45x40 cm, 24,5x18x5 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri:	:Krem rengi murakka üzerine kıt'a süslemesi yapılmıştır. Eserin başında 4.5 cm. uzunluğunda üç adet taç tezyinatı uygulanmış ve <i>Şah u Geda</i> Mesnevi'sinde bulunan taç formlarından esinlenilerek çift tahrir (havalı) boyama tekniği ile süsleme yapılmıştır. Sağ ve sol taraftaki taç

tezyinatı aynı motif ve formla $\frac{1}{2}$ oranında simetrik bezenmiştir. Tam stilize gonca motifleri ve yapraklardan bir kompozisyon oluşturulmuştur. Ortada bulunan taç tezyinatında ise penç ve gonca motiflerinden oluşan $\frac{1}{2}$ oranında simetrik bir tasarıma yer verilmiştir. Eserde taç formalarının altına kıta süslemesi yapılmıştır. 4.8 cm kalınlığında 18 cm uzunluğunda kıtaların birinci ve üçüncü satırlarında Osmanlı Türkçesi ile “ Hor bakma geda-yı şeydaya, Üzdi çün pest-i pay-i dünya” (Çev. Bakırcı) yazısı bulunmaktadır. Yazılar günümüz Türkçesi ile “Dünya ayaklarının altında olduğu için çılgın kulu hor görme” (Çev. Bakırcı) anlamını vermektedir. İkinci ve dördüncü satırda natüralist üslupta bitkilerin yanı sıra hayvan motiflerine de yer verilmiştir. Kıta bezemesinin ikinci satırında sıralı bir şekilde kır menekşesi, aynı safâ, kır bitkileri ve tavşan, dördüncü satırında ise lale, Manisa lalesi ve küçük kır bitkilerinden $\frac{1}{2}$ oranında simetrik bir tasarım uygulanmıştır. Kullanılan motifler turkuaz mavisi, kırmızı, kahverengi, gri, mor ve altın ile sulandırılmış kahverengi ile tahrir çekilmiştir. *Şah u Geda* Mesnevi’sindeki motiflerinden ilham alınarak yapılmıştır. Süslemeyi çerçeveleyecek şekilde 1+1 mm. şeklinde cetvel yapılmıştır. Cetveller altın ve beyaz boyanarak sonlandırılmıştır.



Resim 7.8. Özgün tasarım 8 (Kıt'a) (Emlak, 2016)

Eserin Adı	:Kıt'a
Hattatı	:(Veli) Mahbubi
Hattın Yazıldığı Tarih	: (1437 h.) (2016 m.)
Yazı Çeşidi	:Talik
Müzehhebe	:Sevda Emlak
Teknik	:Halkâri, Havalı (Çift Tahrir, Negatif)
Eserin Ölçüsü	:50x59 cm, 20x28 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri	: Krem rengi murakka üzerine kıt'a süslemesi yapılmıştır. Eserin ortasında Osmanlı Türkçesi ile yer alan "Server-i revan mülki fena, Aşık-ı bi-karar yani geda" yazısı bulunmaktadır. Yazılar günümüz Türkçesi ile "Giden yolun başı fena mülküdür, Kararsız aşık yani köledir" (Çev. Bakırcı) anlamını vermektedir. Yazının etrafına 1+3+1 mm. yeşil ve altın ile cetveller çekilmiş ve 5 cm. kalınlığında serbest bir şekilde natüralist bitkilerin ve hayvan motiflerinin kompozisyon edildiği bir desen yapılmıştır. Yapılan tasarımda

Şah u Geda Mesnevi'sinde farklı yerlerden değişik formlarda kullanılan bitkilerin tasvirine vurgu yapılmıştır. Simetri bulunmayan desende bahar dalı, ayn-ı safâ, tekli zambak, kır menekşesi, goncagül, karanfil, sümbül, Manisa lalesi ve kır bitkileri gibi bitkisel motiflere, Hayvan figürlerinden de papağana yer verilmiştir. Altın ile gövdeleri sulandırılan bitki ve hayvan formlarının çiçekleri kırmızı, mor, turkuaz mavisi, kahverengi ve yeşil gibi renklere yer verilerek kahverengi ile tahrir çekilmiştir.





Resim 7.9. Özgün tasarım 9 (Şemse ve Işığ) (Emlak, 2017)

Eserin Adı	:Şemse ve Işığ
Müzehhibe	:Sevda Emlak
Teknik	:Klasik tezhip, Halkâr
Eserin Ölçüsü	:47x47 cm, 20x20 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri:	:Krem rengi murakka üzerine klasik
Üslupta şemse formunda tezhip yapılmıştır. Gonca, penç ve yaprak motiflerinden oluşan dendanla yapılan şemse formu boyutu 10 cm. olarak yapılmıştır. Yeşil, kırmızı, beyaz ve altın gibi renklerin tonlarına yer verilerek motifler kademeli bir şekilde boyanmıştır. Altından yapılan dallar ve farklı renklerle bezenen motifler siyah ile tahrir çekilmiş ve mavi zemin uygulaması yapılmıştır. Şemsenin etrafına hareketlilik katması amacı ile 4,5 cm. kalınlığında halkârî bezemede, altın ile sulandırılıp, siyah ile tahrirlenmiş dalı kırık laleler yerleştirilmiştir. 5 cm. uzunluğunda siyah tığlarla penç motifi ve çıkmalar yapılarak çalışma sonlandırılmıştır.	



Resim 7.10. Özgün tasarım 10 (Bahar) (Emlak, 2016)

Eserin Adı	Bahar
Müzehhibe	Sevda Emlak
Teknik	Minyatür
Eserin Ölçüsü	37x46 cm, 13x22 cm
Motif ve Kompozisyon Özellikleri:	Krem rengi murakka üzerine minyatür yapılmıştır. Bu minyatür bir bahar sahnesine benzetilmek istenmiş ve <i>Şah u Geda</i> Mesnevi'sinin natüralist motiflerinden; tekli zambak bahar dalı, ayn-ı safâ, kır menekşesi, lale, kır bitkileri, hayvan motiflerinden de; tavus kuşu ve tavşan tasvirlerine yer verilmiştir. Sarı altın ile sulandırılıp, kırmızı, sarı, mor, yeşil, kahverengi, gri, beyaz ve beyaz altın gibi renklendirilen bitki ve hayvan motiflerine kahverengi, kırmızı, yeşil gibi renklerle de tahrirleri çekilmiştir. 1+3+1 mm. turuncu ve altın renginde cetvellerle çalışma sonlandırılmıştır.

7.1. Özgün Tasarımların Genel Değerlendirilmesi

Amasya II. Bayezid Kütüphanesinde bulunan *Şah u Geda* Mesnevisi incelenmeye başlandığı tarih itibariyle süsleme bakımından incelenmiş ve farklılığı ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Eserin tezyinatından etkilenecek özgün tasarımlar üretmek amaçlanmıştır. Eserin süslemesinin Karamemi'nin üslubunu çağrıştırması esere yoğunlaşma sebebi olmuştur. *Şah u Geda* Mesnevi'sinin her sayfasına itinayla natüralist üslupta bitkiler ve hayvansal motifler uygulanmıştır. Bu üslubun önemini vurgulamak amacıyla üzerine çalışmalar yapılmıştır. Bilimsel olarak böylesine nadide bir eserin bugüne kadar tezyinat bakımından incelenip, değerlendirilmemiş olması mesnevi üzerinde çalışma yapılmasına etken olmuştur. Bu eserin üslubundan etkilenecek özgün tasarımlar üretmekte sanatsal olarak veriler ortaya koymaktır.

Çalışmalarda klasik tezhip yapım aşamaları ile eserler ortaya konulmuştur. Bazı eserlerde bir sayfanın kompozisyon ve motifleri bire bir baz alınırken bazılarında sadece motifler esas alınmıştır.

Yapılan çalışmalarda el yapımı asitsiz kâğıtlar tercih edilerek eserin daha uzun süre dayanması göz önünde bulundurularak üretime başlanmıştır. Eserlerin yapım süreci her çalışma için ayrı bir murakka üretimi ile başlamıştır.

Yapılan on tane eserin içinde cilt süslemesi, Allah (c.c.), Muhammed (s.a.v.) Besmele-i Şerif, Elif, Kıt'a yazılarının etraflarının süslemesi ve şemse, minyatür uygulamaları mevcuttur.

Tezhiplerin yapımına cilt süslemesi ile başlanmış, *Şah u Geda* Mesnevi'sinin cilt kapağında tespit edilen $\frac{1}{4}$ simetrik desende görülen motif ve helezon çizimlerine büyük ölçüde benzetilerek bordo zemin üzerine altın ile süslemeli cilt kapağı tezhibi yapılmıştır.

Diğer bir çalışma olan “Allah” (c.c.) lafzı süslemesi *Şah u Geda* Mesnevi'sinde bulunan küçük boyutlardaki lale örneklerinden hazırlanan $\frac{1}{2}$ oranında simetrik desen lacivert zemin üzerine oluşturulmuş bir tasarımla süslenmiştir. Renk olarak

mesnevide daha çok öncelikli olarak kullanılan altın tercih edilmiş ve yanında beyaz boyadan istifade edilmiştir.

Bir diğer çalışma Muhammed (s.a.v.) yazısı süslemesidir. Bu eser *Şah u Geda* Mesnevi'sinde kullanılan goncagül motiflerinden $\frac{1}{4}$ oranında simetrik tasarım yapılarak peygamber efendimizin isminin etrafı yine onun kokusunu metaforik olarak temsil eden gül motifi ile desen oluşturularak dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Renk seçiminde altın ve beyaz boya tercih edilmiştir.

“Allah” ve “Muhammed” lafzı aynı kompozisyon biçimi ile aynı renkler tercih edilerek, lacivert asitsiz kâğıt üzerine yapılmıştır. Eserdeki vurgu yazının manasını temsil eden natüralist çiçeklerle bir süsleme meydana getirmektir.

Başka bir çalışma “Besmele-i Şerif-e” yazısı süslemesidir. *Şah u Geda* Mesnevi'sinin taç formlarından alınmış rûmîlerin bezemesi yapılmıştır. Bu çalışmada $\frac{1}{2}$ simetrik desen yazının dört tarafına uygulanmıştır. Eserde sadece altın kullanılmış ve siyah renk tahrir çekilmiştir. Yazının siyah renkte olmasından ötürü tahrirler siyah ile renklendirilmiştir.

Bir diğer çalışma “Elif” yazısı süslemesidir. Bu çalışmada kırmızı elif hattının etrafına natüralist üslupta çiçeklerle, halkârî bezeme uygulanmıştır. Çalışmada motif bütünlüğü verilerek uzun ve kısa kenarlarda küçük farklılıklarla $\frac{1}{2}$ oranında simetrik desen uygulanmıştır. Bitkilerin doğal stilizasyonu esere ahenk katmasının yanı sıra renk uygulamasında yazı ile bir harmoni içerisinde olması amacıyla altın zemin üzerine renkli taramalar tercih edilmiştir.

Çalışma konusu olan diğer eserler ise kıta'lardır. Bu eserler mesneviden arka arkaya yazılmış üç satır ikiliklerdir. Her bir ikilik bir eserde yer almaktadır. Her çalışmanın etrafına yine mesnevinin süslemesinden ilham alınarak bezeme yapılmıştır. Kıt'a bezemelerinde vurgulanmak istenen hayvan figürleri ve bitkisel motiflerin sıralı ya da asimetrik halkari bezemelerde uygulanmasıdır. Bu Kıta çalışmalarında üslup birliği dikkat çekicidir. Ayırıcı özellik ise taç tezyinatındaki renk uygulamalarıdır. Bu taç tezyinatı ise mesnevide karşımıza çıkmış taç örneklerinden esinlenerek yapılmıştır.

Bir başka tezhip çalışması şemse uygulamasıdır. Klasik üslupta yapılan şemsenin etrafına kırık dallarla, laleler tasvir edilmiştir. Çalışmada vurgu natüralist bitkilerin farklı kompozisyon ve biçimlerde de yer aldığıdır.

Sonuncu eser bir minyatür çalışmasıdır. *Şah u Geda* Mesnevi'sinin süslemesi doğadan esinlenen sanatkarların bahçe çiçeklerini stilize etmesiyle oluşturulan muhteşem bir eserdir. Bu çalışmada doğada bulunan çiçek ve hayvanları, mesnevinin üslubundan yararlanarak tasvir etmektir.

Eserlerdeki renklendirmeler ise altın esas olarak daha fazla kullanılmıştır. Renklendirmelere bazı eserlerde yer verilmiş ve uygulandığı bölümler genelde bitkilerin çiçek açan bölümleri veya taramalarında tercih edilmiştir.

Sonuç olarak üretilen on adet tezhip çalışmasının çıkış noktası *Şah u Geda* Mesnevi'sinin süslemeleridir. Mesnevide bulunan motif, kompozisyon özellikleri göz önünde bulundurularak çalışmalar yapılmıştır.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

XVI. yüzyılın önemli şairlerinden olan Taşlıcalı Yahya Bey'in, *Şah u Geda* Mesnevi'sinin çalışmaya konu olan nüshası, Amasya II. Bayezid Kütüphanesi'nde tespit edilmiştir. Eser Gümüş Kütüphanesi'nden 1997 yılında getirilmiş ve kütüphaneye 2069 envanter numarası ile kayıt edilmiştir. Oldukça iyi muhafaza edilen böylesine nadide bir eserin istinsah tarihi ve istinsah edeni belli değildir. Ancak bu eserin kopya edildiği tarih belli olmasa da kitabın müellifi olan Taşlıcalı Yahya Bey'in söz konusu eseri XVI. yüzyılda yazdığı bilinmektedir. Eserin çok okunan bir kitap olmasından kaynaklı olacak ki, edinilen bilgilere göre yaklaşık 135 tane nüshası olduğu bilinmektedir. Ayrıca Taşlıcalı Yahya Bey hayatta iken Mesnevi'sinin istinsah edildiği de bilinmektedir. Üzerinde çalışma yaptığımız nüshanın da XVI. yüzyılda Yahya Bey hayattayken istinsah edilmiş olabileceği düşünülmüştür. Süsleme özellikleri gözlemlendiğinde böyle bir olasılık olabileceği düşünülmüştür. Ancak bu bilgi olasılık olarak belirtilmiştir.

Şehzadelerin sancak beyi olarak görev yaptığı Amasya, Osmanlı döneminde önemli bir merkez olarak öne çıkmaktadır. Amasya'da yetişen şehzadelerin çeşitli kültür ve sanat faaliyetlerini destekleyip ilim ve sanat adamlarını himaye eden tutumları şehrin bu anlamda önem kazanmasını sağlamıştır. II. Bayezid Kütüphanesi, Osmanlı döneminde kitaba verilen değerin önemini vurgulayan bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bünyesinde bilimsel açıdan ve kitap sanatları bakımından değerlendirilecek birçok yazma eser bulunmaktadır. Burada bulunan yazma eserlerin bir kısmı çevre illerin kütüphane ve müzelerinden getirilmiştir. Bir kısmı da Amasya medreselerinde yazılmış ve süslemiş eserlerdir.

Yazma eserleri Türkiye'nin sayılı Yazma Eser Kütüphanelerinde, Üniversite Kütüphanelerinde, Müze ve özel koleksiyonlarda görmek mümkündür. Bu eserlerde kullanılan sanatlardan Tezhip sanatı da oldukça geniş bir yer tutmaktadır. Bu sanatın en zarif ve nitelikli örneklerini mesneviler içerisinde görmek mümkündür. Farklı süsleme unsurlarına sahip birçok mesnevi vardır. Mesnevilerin süslemesinde tek bir düzen olmamakla beraber minyatür ve tezhip sanatlarının bir arada kullanıldığı örnekleri de mevcuttur. Dini ilimlere ait mesneviler de daha çok tezhip tasarımları

yer alırken, edebi ve ilmi mesnevilerde hem tezhip hem de minyatür tasvirlerine yer verildiği gözlemlenmiştir. Mesnevi süslemelerinde bazı eserlerde konunun metni esas alınıp tasvirler yapılırken, bazılarında bağımsız olarak yer almıştır. Mesnevilerde bitkisel motif betimlemelerinin yanında hayvan figürlerinin de yer aldığı görülmüştür. Mesnevilerdeki tezyinatı genel olarak tezhip ve minyatür örneklerine rastlanmış ve kompozisyon, motif, renk, üslup bakımından her eserin kendi içerisinde bir bütünlüğü olduğu görülmüştür.

Osmanlı döneminin (XVI. yy.) en hünerli mesnevi yazarı olan aynı zamanda dönemin önemli divan şairi olan Arnavut asıllı Taşlıcalı Yahya Bey'in beş mesnevisinden (*Gencîne-i Râz*, *Kitâb-ı Usûl*, *Şâh-u Gedâ*, *Yûsuf ü Züleyhâ*, *Gülşen-i Envâr*) biri olan *Şah u Geda* Mesnevisi mecazi aşkın gerçek aşka yönelimini tasavvufi düşünüşle kaleme alındığı edebi bir eserdir. 1537'de yazıldığı düşünülen eserin konusu İstanbul'da geçen bir aşkı anlattığından ayrıca metnin içinde İstanbul'un At Meydanı ve Ayasofya gibi önemli yerlerin tasvirlerinin yapılmasından ötürü dikkat çekici edebi bir eserdir.

Eseri bakıldığında istinsah edeni ile ilgili bir kayıta rastlanmadıysa da varak 2b sayfasındaki başlık tezhibinin ortasında "*Min Kelam-ı Yahya*" (Yahya'nın sözlerinden) yazısı yazılmıştır. Eserin özellikleri değerlendirildiğinde; bugüne kadar iyi muhafaza edilmiş olan kitabın hiçbir sayfasında kopma veya yırtılma olmadığı incelemeler sonucunda görülmüştür. Bir diğer özellik mesnevide bulunan süslemelerin özelliğini korumasıdır. Eserde kullanılan yoğun altın bezemeye rağmen kâğıdında bir bozulmaya rastlanmamıştır. Eserde iki çeşit teknik kullanılmıştır. Daha çok kullanılan halkâr tekniği olduğu gözlemlenirken, diğer bir teknik olan çift tahrir (havalı) ise sadece başlık tezhiplerinde kullanılmış olduğu saptanmıştır. Eserde kullanmak için tercih edilen boya renklerinde ise büyük oranda altın kullanıldığı, başlık tezhiplerinde yapılan bezemelerde ise mavi rengin tercih edildiği görülmüştür. Halkâr tekniği birçok yazma eserde rastladığımız bir bezeme türü olmasına karşılık *Şah u Geda* Mesnevi'sinde farklı bir şekilde karşımıza çıkmıştır. Natüralist bitki motiflerinin ve hayvan figürlerinin kendini tekrar eden birçok formlarına rastladığımız eserin halkârî bezemesinde, alışlagelmiş helezonlar ile oluşturulan veyahut tek iplik, çift iplik yöntemleriyle yapılan süslemenin aksine, serbest bir

şekilde bağımsız yerleştirilmiş motif biçimi ile karşılaşmıştır. Bitki motiflerinin ve hayvan figürlerin stilizasyon biçimi ise oldukça natüralist bir yaklaşım açısıyla yapıldığı görülmüştür. Eserde kullanılan motiflerin ağırlıklı olarak natüralist bitkisel motifler olduğu aşîkârdır. Daha sonra hayvan figürleri tercih edilmiştir. Başlık tezhiplerinde de azımsanmayacak ölçüde tam stilize motifler kullanılarak kompozisyonlar yapılmıştır.

Eserde a ve b sayfaların tasarım özellikleri aynı form ve biçimde yapılmış olup sayfaların arka ve ön yüzü denk gelecek şekilde tezyin edilmiştir. Bazı sayfa tasarımları aynı şekilde daha sonraki sayfalarda tekrar kullanılmıştır.

Şah u Geda Mesnevi'sine ait süsleme verilerinde tam stilize edilmiş motiflerden gonca, hatai, rûmî, penç motifleri kullanılmıştır. Natüralist bitkilerden de sümbül, goncagül, gül, kır bitkileri, lale, karanfil, kır menekşesi, bahar dalı, Manisa lalesi, ayn-ı safâ, karanfil goncası, zambak, nergis yapılmıştır. Hayvan figürlerinden ise tavus kuşu, öküz, papağan, tavşan yer almıştır.

Eserde tam stilize motiflerden en çok gonca ve penç motifleri tercih edilmiş, en az hatai motifi kullanılmış, rûmîlerin ise sadece taç tezyinatında bezendiği saptanmıştır. Eserde natüralist üsluptaki çiçeklerden en çok yüz altmış sayfada çeşitli formlarda kır menekşesi kullanılırken en az on sayfada gül tasvirlerinin yer aldığı görülmüştür. Bir sayfada aynı bitkinin birden fazla farklı formları ile karşılaşmıştır. Hayvan figürlerinden de en çok tercih edilen motifin papağan olduğu belirlenmiş en az tavus kuşunun kullanıldığı saptanmıştır. Öküz, tavşan motiflerinin ise dört sayfada kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Verilerin analiz sonuçları çizelgeler oluşturulup, bulgular bölümünde detaylı olarak verilmiştir.

Eserin cilt özelliklerine bakıldığında alttan ayırma tekniği ile süslemeli ciltlere örnek olan bu eserin bezemesi tam stilize motiflerden özellikle farklı rûmî motiflerinin bir arada kullanarak tezyin edildiği bir nüshadır. Cildinde hatai, penç, gonca, sarılma rûmî, işlemeli rûmî, sencide rûmî, hurde rûmî çeşitleri kullanılarak süslemesi yapılmıştır.

Sonuç olarak; eserde kullanılan motiflerin ağırlıklı olarak natüralist bitkilerden yapılmış olması, gerek motiflerin metaforik anlamları, gerekse doğanın kağıda doğal bir stilizasyonla tasvirlerinin yapılması sanatkârın üslubunu yansıtmaktadır. Eser bir üslup birliği, denge, ölçü ve armoni içerisinde meydana getirilmiştir. Motiflerin farklı kalıplarda biçimlenmesi tezyinatta halkârî bezemeye bir canlılığın yanında, alışıla gelmiş geleneğin sıradanlığını kıran bir nitelik kazandırmıştır. Desen olgusu sonuçlarında sanatkârın natüralist bitkilerin bağımsız formlarını aktarma çabası gözlemlenmiş ve dönemin ünlü müzehhibi olan Karamemi'nin üslubundan esinlenerek yapıldığı düşünülmüştür. Topkapı sarayı kütüphanesinde bulunan *Muhibbi Divanı* ile Amasya II. Bayezid Kütüphanesi'nde bulunan *Şah u Geda* Mesnevi'sinin bezemeleri, üslup biçimi, kalıp, boyut, renk ve boyama tekniği açısından büyük benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Şah u Geda Mesnevisi süsleme üslubu incelenmiş ve eserin iki yüz sayfasında süsleme yapıldığı anlaşılmıştır. Her sayfanın bezemesinde bulunan motifler tespit edilmiş, aslına sadık kalınarak eskizleri çıkartılmış ve çizimleri yapılmıştır. Daha sonra is mürekkebi ile eskiz kâğıtlarındaki çizimlere tahrir çekilerek, cetvelleri oluşturulup kataloğa aktarılmıştır. Katalog bölümünde eserin dijital baskısından her sayfanın orijinal fotoğrafına yer verilmiş, çizimleri yerleştirilmiş ve sayfa değerlendirmesi yapılmıştır.

Eserin üslubundan etkilenerak veyahut motiflerin kullanım biçimleri göz önünde bulundurularak on adet özgün tasarım yapılmıştır. Oluşturulan eserlerde cilt süslemesi, Allah (c.c.), Muhammed (s.a.v.), Besmele-i Şerif, Elif, Kıt'a yazılarının etraflarının süslemesi ve şemse, minyatür uygulamalar yapılmıştır. Her tasarımda vurgu yapılmak istenen özellik sanatkârın üslubudur. Her eserin *Şah u Geda* Mesnevi'sinde kullanılan motifler üzerinden yapılması amaçlandığından bir eserde birçok motifine ayrı ayrı yer verilmiştir.

Sonuç olarak *Şah u Geda* Mesnevisi alışılagelmiş klasik tezhip anlayışından farklı olarak tezyin edilmiş bir eserdir. Mesnevinin üslubu ortaya koyulmuş, XVI. yüzyıl ünlü müzehhiplerinden Karamemi üslubu ile benzerlik göstermesi açısından önemi vurgulanmıştır. Amasya II. Bayezid Kütüphanesi'nin kıymetli yazma eserlerinden

olan *Şah u Geda* Mesnevi'sinin kompozisyon, sayfa düzeni, renk, bezeme biçimi gibi boyutları ile alınmış ve hangi dönemi yansıttığı hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Kitap sanatları bakımından incelenen her yazma eserin, dönem özelliklerini yansıtan çeşitli örneklerini ortaya koymanın sanatsal bir kazanç olacağı aşikârdır. İstanbul'un binlerce yıllık kültür merkezi kimliğinin yanında Amasya'nın da bilim ve sanat merkezi olduğu bilinmektedir.

Amasya II. Bayezid kütüphanesinde bilim ve sanat anlamında çalışılmayı bekleyen birçok yazma eser bulunmaktadır. Kitap sanatları bakımından birçok Anadolu örneklerine rastlayacağımız bir kütüphane olmasının yanı sıra yeni bilgilerle kültür, sanat ve sanat tarihine ışık tutacak nitelikte eserleri olan bir bilim yuvasıdır.

Orta Asya'dan günümüze kadar gelen, klasikten yola çıkılarak gelişimini devam ettiren Türk tezhip sanatı köklü bir kimliğe sahiptir. Sahip olduğu bu kimlik nesilden nesile ulaşarak ve tanıtımı yapılan çalışmalar neticesinde tüm dünyaya aktarımı sağlanacaktır.



KAYNAKLAR

- Acar, Ö. Akbaş, A. Arslan. O, Bayram, C, Bolay. N, vd., (1985). “Yahya Bey”. *Yeni Türk Ansiklopedisi*. (Cilt. XII). İstanbul: Ötüken Yayıncılık.
- Akdağ, M. (1975). *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası Celali İsyanları* Ankara.
- Aksu, H, (1999). Türk Tezhip Sanatının Süsleme Unsurları. *Osmanlı Kültür ve Sanat*. C.11, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 131-145.
- Alparslan, A. (1997). *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*. C. 3. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, 1768,1769
- Alparslan, A. (1999). *Osmanlı hat sanatı tarihi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- And, M. (2004). *Osmanlı Tasvir Sanatları:1 Minyatür* (Basım 2), İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Arkun, K, (2010). *Sultan II. Bayezid Han* (3. Baskı), İstanbul: Akademisyen Yayınevi.
- Arseven, C. E. (1973). *Türk Sanatı*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Aslan, M. (2007). “Amasyalı Hattatlar. *Turkish Studies International Periodical For The Languages*”, *Literature and History of Turkish or Turkic*, 2(4), 123-143.
- Aslanapa, O. (1989). *Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Aslanapa, O. (1992). *Türk Sanatı El Kitabı*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Atasoy, N. (2011). *Hasbahçe Osmanlı Kültüründe Bahçe ve Çiçek*. İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Atasoy, N. (2012). *Impressions of Ottoman Culture in Europe:1453-1699*. İstanbul: Armaggan Publications.
- Atasoy, N. (2016). *Muhibbi Divanı Tıpkı Basım Kara Memi*, İstanbul: Milenyum Yayıncılık.
- Atasoy, N. Denny W. B, Mackie, L.W, Tezcan H (2002). *İpek Osmanlı Dokuma Sanatı*, İstanbul : TEB İletişim veYayıncılık.
- Atılğan, S. (2000). *15. Yüzyıl Karakoyunlu Türkmen Minyatürleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atılğan, S. (2006). Karakoyunlu ve Akkoyunlu Türkmenleri Dönemi Minyatür Sanatı, A. Y. Ocak, A.U. Peker, K.Bilici, (Ed.) *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı*, 586,599.

- Atılğan, S. (2007). “XV. Yüzyılda İran ve Çevresinde Gelişen Minyatür Üslupları ve Sorunları Üzeine Bir Etüt”, Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, İCANAS 38, Ankara, 347, 364.
- Atılğan, S. (2009). Şeyh Mahmud Pir Budakî'nin Çalışmaları Işığında Karakoyunlu Türkmenlerinin 15. Yüzyıl Kitap Sanatlarına Katkıları. *VI. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi*, C. 3. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Bağcı, S, Çağman F, Renda G, Tanındı Z. (2006). *Osmanlı Resim Sanatı*. İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını.
- Banarlı, S. N. (1971). *Resimli Türk Edebiyat Tarihi*. C. 1, İstanbul: Milli Eğitim Yayınları.
- Bayat, A. H. (1997). Osmanlı El Sanatlarının Gelişmesinde Ehl-i Hiref'in Rolü ve Kimliği. *El Sanatları Dergisi*, C.1, Konya, 53-63.
- Bayraktar, N. Lugal, M. (1995). *Türkiye Yazma Eser Kütüphaneleri ve Bu Kütüphanelerde Bulunan Yazmalarla İlgili Yayınlar Bibliyografyası*, Ed. Ekmeleddin İhsanoğlu, İstanbul.
- Belge, M. (2005). *Osmanlıda Kurumlar ve Kültür*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Belli, H. (2015). Taşlıcalı Yahya Bey'in Şah u Gedâ Mesnevi'sinde Çevresel ve Olgusal Boyutuyla Mekân Tasvirleri, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* (14), İstanbul, 26-46.
- Binark, İ. (1975). *Eski Kitapçılık Sanatlarımız*, Ankara: Kazan Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği.
- Binark, İ. (1978). Türklerde Resim ve Minyatür Sanatı, *Vakıflar Dergisi*, C. 12, Ankara, 271, 289.
- Binark, İ. (1999). Türk Kitapçılık Tarihinde Tezhip Sanatı, *Vakıf ve Kültür Dergisi*, 2(5), Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 17-25.
- Birol, İ. A, (2009). *Türk Tezyini Sanatlarda Desen Tasarımı Çizim Tekniği ve Çeşitleri*, İstanbul: Kubbealtı Yayını.
- Birol, İ. A, (2012). Tezhip, *İslam Ansiklopedisi*, C. 41, Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 61-62.
- Blomm, J. M. (2003). *Kâğıda İşlenen Uygarlık Kâğıdın Tarihi ve İslam Dünyasına Etkisi* (Çev. Z. Kılıç). İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Buttanrı, H. (2001). Fuat Köprülü'nün, "Osmanlılarda Nakış Tarihine Dair" İsimli Beş Makalesi, *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 17-46.

- Cahen, C. (1988). *Türklerin Anadolu'ya Girişi*, (Çev: Y. Yücel - B. Yediyıldız) Ankara: TTK Belleteni.
- Ceyhan, S. (2004). Mesnevi, *İslam Ansiklopedisi*, C. 29, Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 325-334.
- Cunbur, M. (1967). Kanuni Sultan Süleyman'ın Başmüzehhibi, *Önasya Dergisi*, C. 2. 23
- Cunbur, M. (1968). Kanuni Devrinde Kitap Sanatı, Kütüphaneleri ve Süleymaniye Kütüphanesi, *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, Ankara, C. 17 (3), 105-116.
- Cunbur, M. (1982). Tezhip ve Tezhipçilik, *Türk Ansiklopedisi*, C. 31, Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 160-161.
- Çağman, F, Tanındı, Z, (1984). *Topkapı Sarayı Müzesi Padişah Portreleri*, İstanbul: Yapı ve Kredi Bankası Kültür ve Sanat Hizmetinden.
- Çağman, F. Tanındı, Z. (1979). *Topkapı Sarayı Müzesi İslam Minyatürleri*, İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası.
- Çakır, M. (2014). Taşlıcalı Yahyâ Bey'in Kasidelerinde Katıldığı Savaşların Akisleri, *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(28), 69-83.
- Çavdar, T. (2002), Kebikeç, *İslam Ansiklopedisi*, C. 25, Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 161-162.
- Çavuşoğlu, M. (1977). *Yahya Bey Divanı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Yayınları.
- Çavuşoğlu, M. (1983). *Yahya Bey ve Divanından Örnekler*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Çınar, B. (2007). Taşlıcalı Yahya'nın Gencîne-i Râz Mesnevi'sinde Bir Nasrettin Hoca Fıkrası. *Turkish Studies*, 2(4), 283-292.
- Çiçekler, M. (2004). "Mesnevi", *İslam Ansiklopedisi*, (C. 29.), Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 320-322.
- Çoruhlu, Y, (1998). *Erken Dönem Türk Sanatının ABC'si* (2. Basım). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Demiriz, Y. (1986). *Osmanlı Kitap Sanatında Naturalist Üslupta Çiçekler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını.
- Demiriz, Y. (2005). *Osmanlı Kitap Sanatında Doğal Çiçekler*. İstanbul: Yorum Sanat Yayınevi.
- Demiriz, Y. (2007). *Yüzyıllar Boyunca Çiçek Ressamlığı*. İstanbul: Yorum Sanat Yayınevi.

- Derman Ç. (2013). *Rikkat Kunt Hoca Hanım 1903-1986*. İstanbul: Kubbealtı Yayınları.
- Derman, Ç, (1994). Geleneksel Sanatlarımızın 50 Yıllık Farkı, *Kamu ve Özel Kuruluşlarda Orta Öğretimde, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Derman, Ç, (1999). Osmanlı Asırlarında Üslup ve Sanatkârlarıyla Tezhip Sanatı, *Osmanlı Kültür ve Sanat*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- Derman, Ç, (2002). Türk Tezhip Sanatının Asırlar İçinde Değişimi, Ed. Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Selim Koca, *Türkler Ansiklopedisi*, (C. 7.), Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 289-299.
- Derman, Ç, (2009). Tezhip Sanatında Kullanılan Terimler, Tabirler ve Malzemeler, Özcan, A. R. (Ed). *Hat ve Tezhip Sanatı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, 525-535.
- Derman, Ç, (2012). Tezhip Sanatında Üsluplar ve Sanatkârları, *İslam Ansiklopedisi*, (C. 41.), Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 65-68.
- Derman, M. U, Uzun M. (1992). Besmele, *İslam Ansiklopedisi*, (C. 5.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 532-537.
- Derman, U. (1999). Osmanlı Türklerinde Hat Sanatı. Ed. Eren, G, Çiçek, K, Oğuz, C, *Osmanlı Kültür ve Sanat*, (C. 2.), Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 17-25.
- Doğanbaş, M. (2003). *Kültürel ve Sanatsal Boyutuyla Amasya*, Amasya.
- Doğanbaş, M. (2016). *Amasya'da Sancak Beyliği Yapan Osmanlı Şehzadeleri*, Amasya: Amasya Valiliği Yayını.
- Doğanbaş, M. (Tarihsiz). *Amasya II. Bayezid Külliyesi* Amasya: Amasya Valiliği Yayını.
- Duran, G. (2001). Kara Memi, *İslam Ansiklopedisi*, C.24, İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 362-363.
- Duran, G. (2008). *Ali Üsküdari Tezhip ve Ruganî Ustası*. İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı.
- Dündar, A. (2003). Bir Belgeye Göre Amasya II. Bayezid Külliyesi. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 42(2), 131-172.
- Emecen, F. (2009). Selim I. *İslam Ansiklopedisi* (C. 36.), İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 407-414.
- Emlak, S. (2013). *Tire Necip Paşa Kütüphanesinde Bulunan 17. Yüzyıla Ait Tezhipli Yazma Eserler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- Emlak, S. (2016). Amasya’da Mevlana Celaleddin Rûmi’nin Mesnevi’sinin Bir Nüshasının Tezyinatı, Ed: Mehmet Ali Eroğlu, 4. *Yöresel Ürünler Sempozyumu ve Uluslararası Kültür Sanat Etkinlikleri Bildiri Kitabı*, Antalya, 379, 387.
- Eracar, Y. (2003). *XVI. Yüzyıldan XXI. Yüzyıla Kadar Tezhip Sanatından Kullanılan Bitkisel Motifler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Erünsal, İ. E. (2003). Kütüphane. *İslam Ansiklopedisi*. C. 27. Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 11-32.
- Erünsal, İ. E. (2005). Mihri Hatun. *İslam Ansiklopedisi*. C. 30. İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 37-38.
- Ettinghausen, R. (1939). *İllumination, A/Survey of Persian Art*, Volume III, London and Newyork.
- Glück, H. (1974). *Eski Türk Sanatı ve Avrupa’ya Etkisi*, J. Strzygowski, H. Glück, Köprülü, F, (Çev. A. C. Köprülü). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Gökbilgin, T. (1965). 15 ve 16. Asırlarda Eyâlet-i Rûm. *Vakıflar Dergisi*, (6), 51-61.
- Gülgen, H. (2011). *Ana Hatlarıyla Türk İslam Sanatları Tarihi*. Bursa: Emin Yayınları.
- Güneş, H. (2014). *Lale Devri’nde Amasya*. Amasya: Belediyesi Kültür Yayınları.
- Gürbüz, A. (1993). *Toprak-Vakıf İlişkileri Çerçevesinde XVI. Yüzyılda Amasya Sancağı*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Hüsameddin, H. (1909). *Amasya Tarihi*. İstanbul: Hikmet-i İslamiye Matbaası, C.1. (15).
- Hüsameddin, A. H. (1986). *Amasya Tarihi*. Amasya: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.
- İhsanoğlu, E. (2009). Osmanlı Uygarlığında Bilim, Ed. Halil İnalcık, Günsel Renda, *Osmanlı Uygarlığı 1*, (Basım 3). Ankara: TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını, 318-343.
- İnal, G. (1995). *Türk Minyatür Sanatı Başlangıcından Osmanlılara Kadar*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- İnalcık, H, Renda, G. (2009). *Osmanlı Uygarlığı 2*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını.
- İnalcık, H. (1987). *Fatih Devri Üzerine Tatvikler ve Vesikalar I*, Ankara.

İnternet: https://www.yazmalar.gov.tr/detayli_arama.php?cmd=search&eserAdi=%FEah+u+geda&yerno=&yazar=¬=&koleksiyon=&olcu=&kutuphane=&satur=&kagit=&yaprak=&yaziTuru=&dvd=&konu=&mustensih=&istinsahYeri=&telif1=&telif2=&telifTuru=Hicri&istinsahTarihi1=&istinsahTarihi2=&istinsahTarihiTuru=Hicri&submit=%A0%A0Ara%A0%A0 Web: Arşiv Bağlantısından 12-09-2016’ da alınmıştır.

İrepoğlu, G. (1999). *Levni-Nakış Şiir Renk*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınevi.

İrepoğlu, G. (2012). *Lale Doğada, Tarihte, Sanatta*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kartal, A. (2011). XVIII. Yüzyıl Klasik Türk Edebiyatı: Mesneviler, *Turkish Studies- İnternational Periodical Fort he Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(1), 211-235.

Kaya, B. A. (2009). Şehrengiz, *İslam Ansiklopedisi* (C. 38.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları. 461-462.

Kaya, B. A. (2011). Taşlıcalı Yahya, *İslam Ansiklopedisi* (C. 40.), Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları.156-157.

Kaya, İ. G. (2007). Figâni’nin Ölümü ve Taşlıcalı Yahya Bey’in Bir Şiiri, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (34), 47-62.

Keskiner, C. (1996). Türk Tezhip Sanatı, *Art Decor Dergisi*, (39), 210-219.

Keskiner, C. (2002). *Türk Süsleme Sanatlarında Stilize Çiçekler Hatai*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayını.

Kısaparmak, N. G. (1966). *Milli Eğitim Cephesiyle Amasya*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayını.

Koçin, A. (2003). “Divan Şiirlerinde Şairlerin Aşka Yaklaşmaları”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(2), 395, 422.

Koncu, H. (2013). Yûsuf u ve Zeliha, *İslam Ansiklopedisi* (C. 44.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 40-41.

Korkmaz, H. (2008). *Süleymaniye Kütüphanesi’nde Bulunan Mesnevilerin Bezeme Özellikleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Küpeli, G. (2007). *II. Bayezid Dönemi Tezhip Sanatı*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Küpeli, G. (2009). Tezhip Sanatında Yenilik Arayışları: II. Bâyezid Dönemi. Özcan, A. Rıza (Ed). *Hat ve Tezhip Sanatı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 321,341.

Mahir, B. (1986). Saray Nakkaşhanesinin Ünlü Ressamı Şahkulu ve Eserleri, *Topkapı Sarayı Müzesi Yıllık 1*. İstanbul: İstanbul Matbaası.

- Mahir, B, (1990). II. Bayezid Dönemi Nakkaşhanesinin Osmanlı Tezhip Sanatına Katkıları. *Türkiyemiz*, 60, 4-13.
- Mahir, B, (1995). Tezhip Sanatı, Ed: Mehmet Özel, *Geleneksel Türk Sanatları*, İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayını, 369-385.
- Mahir, B, (2002). Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Minyatür, Ed. Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Selim Koca, *Türkler Ansiklopedisi* C. 12, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 316-322.
- Mahir, B, (2005). Minyatür, *İslam Ansiklopedisi*, C. 30, İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 118-123.
- Mahir, B, (2009). Osmanlı Bezeme Sanatında Saz Üslubu, Özcan, A. R. (Ed). *Hat ve Tezhip Sanatı*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 379-395.
- Mahir, B. (2012). *Osmanlı Minyatür Sanatı*. İstanbul: Kabalcık Yayın.
- Meriç, R. M. (1957). “Bayezid Camii Mimari Sultan II. Bayezid Devri Mimarları ile Bazı Binaları, Bayezid Camii İle Alâkalı Hususlar Sanatkârlar ve Eserleri”, 2 (7). *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk ve İslam Sanatları Enstitüsü Yıllık Araştırmaları Dergisi*, 11.
- Mesara, G, (1987). Türk Tezhip ve Minyatür Sanatı, *Sandoz Bülteni*, (25), İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası, 9.
- Mesara, G, (2009). *Kanuni Sultan Süleyman'ın Sernakkaşı Kara Memi, Hat ve Tezhip Kitabı*. Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, 361-377.
- Mesara, G, Can, Ş, (1997). Konstantiniyye, H. 971/ M. 1563 Tarihli Divan-ı Muhibbî ve Ünlü Sanatkârı Müzehhib Karamemi, *Art Decor Dergisi*, (49), 108,116.
- Mesara, G, Kazancıgil, A. (2010). *Türk Süsleme Sanatları II*, İstanbul: İşaret Yayınları.
- Mesara, G, Sarı, N, Kurt, E, (2007), *Amasya Selçuklu, Osmanlı, Mimarisi ve Bezemeleri*, Amasya: Amasya Valiliği.
- Mülayim, S. (1999). *Değişimin Tanıkları (Ortaçağ Türk Sanatında Süsleme ve İkonografi)* (1. Basım), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Nur, H. İ. (2013). Mesnevide Hayvan Karakterleri (Metaforları). *Avkae Dergisi*, 3(1), 18-30.
- Okuyucu, C. (1993). Cinânî, *İslam Ansiklopedisi*, C. 8, İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 11-12.
- Olca, O. F. (2014). *Amasya Şehri* (İkinci Baskı), Amasya: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.

- Ögel, B. (1991). *İslamiyet'ten Önce Türk kültür Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Özcan, A. R. (2009). *Hat ve Tezhip Sanatı*. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- Özcan, S. (2015) Amasya'da Sancak Beyliği Yapan Şehzadeler Döneminde Amasya Şehri, *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3(5), 69-95.
- Özcan, Y. (2002). Türk Tezhip Sanatı, *Türkler Ansiklopedisi* (C.12.), Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 300-307.
- Özen, M. E. (2003). *Türk Tezhip Sanatı*. İstanbul: Gözen Kitap ve Yayın Evi.
- Özen, M. E. (2007). *Tezhip Sanatından Örnekler*. İstanbul: Özen Kitabevi.
- Özkeçeci, İ. (1992). *Türk Tezhip Sanatı ve Tezyini Motifler*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Gevher Nesibe Tıp Tarihi Enstitüsü Yayını.
- Özkeçeci, İ. (2006). *Doğu Işığı* (VII.-XIII. Yüzyıllarda İslam Sanatı). İstanbul: Graphis Matbaa.
- Özkeçeci, İ. Özkeçeci Ş. (2007). *Türk Sanatında Tezhip*. İstanbul: Seçil Ofset.
- Özler, M. (2012). Tehvid, *İslam Ansiklopedisi* (C. 41.), Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 18, 20.
- Serin, M. (1997). Hamdullah Efendi, *İslam Ansiklopedisi*, (C. 39.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 449, 452.
- Serin, M. (2003), *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*. İstanbul: Kubbealtı Yayınları.
- Sevgi, H. A. (1998). Hilâlî-i Çağatâyî, *İslam Ansiklopedisi* (C. 18.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 21-22.
- Sevim, A., Merçil, E. (1995). *Selçuklu Devleti Tarihi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Sevim, A. Yücel, Y. (1991). *Klasik Dönemin Üç Hükümdarı Fatih, Yavuz, Kanuni*, Ankara: TTK Yayınları.
- Sözen, M. Güner, Ş. (1998). *Geleneksel Türk El Sanatları*, İstanbul: Golden Horn Yayıncılık.
- Süreyya, M. (1996). *Sicill-i Osmanî (Osmanlı Ünlüleri)*, C.5, İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfının Ortak Yayını.
- Şahin, İ. Emecen, F. (1991). Amasya, *İslam Ansiklopedisi*, C. 3, İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 1-4.
- Şahin, Ş. (2009). *Türk ve İslam Eserleri Müzesi Emevîlerden Osmanlılara 13 Asırlık İhtişam*, İstanbul: Kaynak Yayınları.

- Şentürk, A. (2008). *Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi* (C.2.), İstanbul: Yapı Kredi Kültür ve Sanat Yayıncılık.
- Şentürk, A. (2011). En Hazin Mersiye'nin Şairi: Taşlıcalı Yahya Bey. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, (31). İstanbul, 26,41.
- Şimşirgil, A. (1996). XVI. Yüzyılda Amasya Şehri. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, (11), 77, 102.
- Tanırdı, Z. (2003). Kitap ve Tezhibi, Ed: Halil İnalçık, Günsel Renda, *Osmanlı Uygarlığı II*, 865-891.
- Tanırdı, Z. (1986). 13-14 Yüzyılda Yazılmış Kur'an'ların Kanunî Döneminde Yenilenmesi, *Topkapı Sarayı Müzesi Yıllık I*, İstanbul: İstanbul Matbaası.
- Tanırdı, Z. (1993). *Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı*, Ed. M. Önder, Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.
- Tanırdı, Z. (1997). Ali Üsküdarî, *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, C.1, İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, 63.
- Tanırdı, Z. (1999). *Osmanlı Sanatında Tezhip*, *Osmanlı Kültür ve Sanat*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
- Tanırdı, Z. (2003). Kitap ve Cilti, Ed: Halil İnalçık, Günsel Renda, *Osmanlı Uygarlığı II*, İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayını, 841-863.
- Tanırdı, Z. (2009). Başlangıcından Osmanlı'ya Tezhip Sanatı, Özcan, A. R. (Ed). *Hat ve Tezhip Sanatı*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 243-281.
- Taşkale, F. (1997). Tezhip sanatı. *Skyline Dergisi*, (173), 108-118.
- Taşkale, F. (2015). Gelenekten Geleceğe Tezhip Sanatında bir Yolculuk, *İsmek Dergisi*, (9), 6-19.
- Taşkale, F., Gündüz, H. (2002). Seyyid Abdullah ve Ali Üsküdarî Eseri Yazı ve Tezhip Şaheseri bir Kur'an-ı Kerim, *Antik Decor Dergisi*, (73), 86, 90.
- Tektaş, M. (2002). *Ana Hatları ile Düünden Bugüne Amasya'da Sanat Hareketleri ve Günümüzde Yapılan Tezhip Çalışmaları*. Amasya: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.
- Tıgılı, F. (2007). Rahmî, *İslam Ansiklopedisi*, (C. 34.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 421,422.
- Timurtaş, F. K. (1990). *Tarih İçinde Türk Edebiyatı*, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Turan, Ş. (1990). *Türk Kültür Tarihi Türk Kültüründen Türkiye Kültürüne ve Evrenselliğe* (5. Basım), İstanbul: Bilgi Yayınevi.

- Turan, Ş. (1992). Şehzade Bayezid, *İslam Ansiklopedisi* (C. 5.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 230-231.
- Turan, Ş. (2006). Mustafa Çelebi, *İslam Ansiklopedisi*, (C. 3.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 290-292.
- Tuzcu, A. (2013). *Seyahatnamelerde Amasya*. Amasya: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.
- Tüfekçioğlu, A. (1999). Osmanlı Döneminde Hat Sanatı, Eren, G, Çiçek, K, Oğuz, C, *Osmanlı Kültür ve Sanat*, 11, 43-51.
- Uluç, L. (2006). *Türkmen Valiler Şirazlı Ustalar Osmanlı Okurlar XVI. yüzyıl Şiraz Elyazmaları*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Uluçay, Ç. (1959). II. Bayezid'in Ailesi. *Tarih Dergisi, İÜEF*, (16), 104-124.
- Uzun, M. (2005). Mi'râccıye, *İslam Ansiklopedisi* (C. 30.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 135,140.
- Uzun, M. (2005). Muhammed, *İslam Ansiklopedisi* (C. 30.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 457,459.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1975). Sancağa Çıkarılan Osmanlı Şehzadeleri. *Belleten*, 36(156),
- Uzunçarşılı, İ. H. (1984). *Osmanlı Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1995). *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. 4, (6. Baskı), Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Uzunçarşılı, İ.H. (1982). *Osmanlı Tarihi*, 1. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Uzunçarşılı, İ.H. (1982). *Osmanlı Tarihi*, 3. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Ünver, A. S. (1934). *Selçuklularda ve Osmanlılarda Resim, Tezhip ve Minyatür*, İstanbul: Akşam Basımevi.
- Ünver, A. S. (1951). *Müzehhip Karamemi Hayatı ve Çalışmaları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Ünver, A. S. (Tarihsiz). *50 Türk Motifi*. İstanbul: Doğan Kardeş Yayınları.
- Ünver, İ. (1986). *Mesnevi, Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı II. Divan*, (3. Baskı). Ankara: Türk Dili Kurumları Yayınları, 430- 463.
- Ünver, İ. (1996). Gencine-i Raz, *İslam Ansiklopedisi* (C.14.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 20.
- Ünver, İ. (1996). Gülşen-i Envar, *İslam Ansiklopedisi* (C. 14.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 252- 253.

- Ünver, İ. (2004). *Mesnevi, İslam Ansiklopedisi* (C. 28.), Ankara: Diyanet Vakıf Yayınları, 322-324.
- Ürekli, F. (2009). *Sanâyi- i Nfîse Mektebi İslam Ansiklopedisi* (C.36.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 93-97.
- Yavuz, S. S. (2005). Mi'rac, *İslam Ansiklopedisi* (C. 30.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 132-135.
- Yeniterzi, E. (2006). Na't, *İslam Ansiklopedisi* (C. 32.), İstanbul: Diyanet Vakıf Yayınları, 136-137.
- Yılmaz, A. (2004). *Türk Kitap Sanatları Tabir ve Istılahları*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- Yılmaz, H. (1999). *Karamemi ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde Bulunan Muhibbî Dîvânı Tezhibi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, K. (2015). Bir Nazire Örneği Olarak Taşlıcalı Yahya'nın Gülşen-i Envâr'ı, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 107-126.
- Yılmaz, S. (2011). *Mesnevîde Geçen Hayvan Metaforlarının Tasavvufî Yorumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yoldaş, K. (1993). *Taşlıcalı Yahya Bey Şah u Geda (İnceleme-Metin)*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Zavotçu, G. (2007). Bir Ölümün Yankıları ve Yahyâ Bey Mersiyesi, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (33), 69-80.





EKLER

EK-1. Amasya'nın II. Bayezid Kütüphanesine 1997 Yılında Nakli Olan Şah u Geda Mesnevi'sinin 1996 Yılında Amasya Gümüş Kütüphanesinde Olduğunun Tespit Raporu.

-RAPOR-

İLGİ: Amasya Valiliği, Basın ve Halkla ilişkiler Müdürlüğü'nün 3.6.1996 gün ve 931 sayılı emirleri.

İlgi sayılı emirde; ilimizde yayınlanan Güncel Gazetesinin 24.5.1996 tarihli sayısının 6. sayfasında "Gümüş Kasabasında Tarihi Eserler İlgi Bekliyor" başlığı altında burada bulunan el yazması eserlerin iyi korunmadığı konu alan bir yazı yayınlandığı, ilgi yazının incelenerek, gereğinin yapılması ve neticeden bilgi verilmesi istenmektedir.

Müzemiz Müdürlüğü kayıtlarının tetkiki ve 7.6.1996 günü mahallinde yapılan incelemeye göre, konu ile ilgili aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

1-İlimiz Gümüşhacıköy ilçesi, Gümüş Kasabası Haliliye Medresesinde bulunan Etnoğrafik ve Arkeolojik eserler, Bakanlığımız Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün 1.7.1985 gün ve 6159 sayılı yazıları ekinde gelen Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 30.5.1985 gün ve 1000 sayılı kararı gereğince, Amasya Valiliğinin 4 Eylül 1985 gün ve 1280 sayılı olurları ile 5.9.1985 günü Amasya Müzesine getirilmiştir. Eserler halen Müzemiz deposunda bulunmaktadır.

2-Burada bulunan el yazması ve taş baskısı eserler ile kitaplar Kültür Bakanlığı, Türkiye yazmaları katalaglama sorumlusu İsmet PARMAKSI-OĞLU ve Milli Kütüphaneler Müdürü MÜJGAN CUMBUR tarafından incelenerek katalog işlemleri bitirilmiş ve Gümüş Kütüphane memurluğuna 271 adet olarak teslim edilmiştir. 1992 yılına kadar Gümüş Kütüphanesinde muhafaza edilmiş olup, 18 Kasım 1992 tarihinde Gümüşhacıköy Kaymakamlığının 18.11.1992 gün ve 866 sayılı onayı ile Gümüş Belediye Başkanlığında bir odaya alınarak çelik dolap içerisinde kilitli ve mühürlü bir şekilde muhafaza altına alınmıştır.

3-Valilik Makamının 6.6.1996 gün ve 802 sayılı olurları ile Gümüş beldisene gidilerek, konu ile ilgili inceleme yapılırken, ekte örneği görülen 7.06.1996 günlü tutanak ve Gümüş Belediye Başkanlığının 7.06.1996 gün ve 124 sayılı resmi yazılarından da anlaşılabacağı üzere, Belediye Başkanı sayın Nuri AKÖZ el yazmalar ile ilgili Basın'a ve herhangi bir kişiye beyanat vermediğini beyan etmiştir.

4-Gümüş Belediye Başkanlığında bir odada çelik dolap içerisinde, çift kilitli olarak Gümüş Kütüphanesi sorumlusu, Memur Hamdi DÜNDAR'ın zimmetinde bulunan kitaplar, ekteki tutanaktaki imzaları bulunan kişilerin huzurunda açıldı, incelendi. Kitapların tertipli ve düzenlice raflara yerleştirilmiş olduğu tespit edilerek, yine huzurumuzda kapılarak kilitlendi ve mühürlendi.

1.

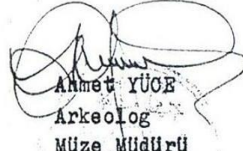
asf 92

EK-1. (devam) Amasya'nın II. Bayezid Kütüphanesine 1997 Yılında Nakli Olan
Şah u Geda Mesnevi'sinin 1996 Yılında Amasya Gümüş
Kütüphanesinde Olduğunun Tespit Raporu.

Belediye Başkanı da, Belediyede bunların dışında herhangi bir taşınır
Kültür v arlığı olmadığı beyanında bulundu.

Sonuç olarak; Gümüş Belediye Başkanlığında bir odada, çelik
dolap içerisinde, tertipli ve düzenli bir şekilde koruma altında olan
El yazması ve Taş baskı eserler, Gümüş Kütüphanesine kayıtlı olup,
Amasya Valiliği, Kültür Müdürlüğü'nün ve Gümüşhacıköy Kaymakamlığının
bilgileri dahilinde, burada koruma altına alındığı, bu eserlerin Kültür
Bakanlığınca incelendiği ve katalog çalışmalarının tamamlanarak yayın-
landığı tespit edilmiştir. Konu ile ilgili olarak Belediye Başkanı her-
hangi bir beyanatta bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Arz ederiz. 12.06.1996


Ahmet YÜCE
Arkeolog
Müze Müdürü

Muzaffer DOĞANBAŞ
Sanat Tarihçisi
Müze Araştırmacısı

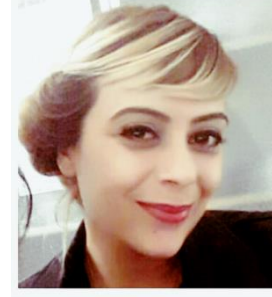
EKLER

- 1-Gümüşhacıköy Kaymakamlığı,
Kütüphane Müdürlüğü'nün yazıları
(8 adet)
2-El Yazmaları ve Taş Baskı kitapların
listesi (7 sayfa)
3-Tutanak (1 adet)
4-Gümüş Belediye Başkanlığı yazısı
(1 adet)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : Sevda Emlak
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 21.04.1983
Medeni hali : Bekâr
Telefon : -
Faks : -
e-mail : sevda.emlak@gop.edu.tr



Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Sanatta Yeterlik	Gazi Üniversitesi	Devam ediyor
Yüksek lisans	Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi	2013
Lisans	Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi	2008
Lise	Kadıköy Kız Lisesi	

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2014-Halen	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Öğretim Görevlisi

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Hobiler



GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

